Berkerz. Faith 30

30.—

Technische Hochschule
Danzig.
Lehrmittelsammlung
für Mittelalt. Baukunst.

I. No 107.

284 **Vingboons,** Ph., gronden en afbeeldsels der voornaamste gebauwen, van alle die P. V. geordineert heeft. M. 61 Taf. in Kpfst. Fol. Amsterdam 1665. Hldr. 30 —

GRONDEN
E N
AFBEELDSELS
DER VOORNAAMSTE
GEBOUWEN,

Van alle die
PHILIPS VINGBOONS
geordineert heeft.

P. J. Tasten
P. Geerling
1858.

t'AMSTELDAM,
By CLEMENT de JONGE, in de Kalver-ſtraat,
in de gekroonde Konſt en Caart-winkel.
A°. c Io Ioc LXV.

St. No 107
Technische Hochschule
Danzig.
Lehrmittelsammlung
für Mittelalt. Baukunst.

IV 502188

3389/65

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

Jf 2930.

AEN DEN LESER.

VAN den beginne af hebben de menſchen, buyten twijffel, eerſt niet dan ſchuylplaetſen tegen de ſtrengicheydt des lochts en weeders gheſocht, naderhandt oock ghebouwt ſonder eenige kunſt, en alleen tot lijfbergingh; deſe ſijn, veel licht, by d'een wel wat beter opghepronckt gheworden, als by de andere, ghelijck noch huydendaeghs onder ons gheſchiedt, van d'een uyt ſinnelijckheydt, van d'ander uyt kenniſſe, en van andere uyt weelde. Hier uyt is voorſeecker met der tijdt een manier van Bouwen op maet en vaſte regelen gevonden, die wy Bouw-kunſt noemen; doch de vinder is ons onbekent. Het is wel te gelooven, dat de vluchtende Cain de Stadt Enoſa (naer ſijn oudtſte Soon genaemt, ghelijck by Joſephus verhaelt wordt) niet gheſticht heeft ſonder eenige kenniſſe van deſe kunſt; gelijck oock niet ſonder wetenſchap der Bouwkunſt de Tooren te Babel door Nimrod; en verſcheyde Tabernakelen door Lamech en ſijn Soon Tubal; en andere Steden en Tempelen door andere ghebouwt zijn. Als Salomon dat uytſtekende werck (van wiens gelijck men geen gewach vindt in eenige Hiſtorien) den Tempel Godes wilde bouwen, heeft hy van Huran Architecten ontbooden, verſocht, en bekomen. Wat is noch wel ghebouwt van andere Koningen en Vorſten, welcker niet eens ghedacht wordt? hoe veel Steden zijn geſticht? doorgaens is ghebouwt geworden. En dat ſulcx ſonder kenniſſe van Bouwkunſt gheſchiedt ſoude zijn is niet waerſchijnelijck: maer veel eer, dat de een opgheweckt uyt naer-yver, d'andere uyt beſondere luſt, andere uyt andere inſichten gedreven, ſoodanige dingen in 't werck gheſtelt hebben, en ten dien eynde ſich ſelf daer op ghe-ſcherpt; en ſommige, van meer vermogen, andere luyden hen daer in doen oeffenen, oft by andere moeten ſoecken. Soude

yemandt dencken, dat die ſeven wonder Ghebouwen ſonder uytnemende kenniſſe van deſe Kunſt zijn aengevangen en voltoyt? als de prachtige Tempel van Diana te Epheſien; het kunſtige Mauſoleum, oft Grafſtede, welcke Artemiſia ter liefde van haren Man hadde doen opbouwen; de Coloſſus, oft het treffelijcke koopere beeldt der Sonne; het geweldige beeldt van Jupiter Olympius, uyt yvoor geſneden; het koſtelijcke Paleys des Konings Cyri, welck met marmore ſteenen en goudt was toegeſtelt; de muyren van Babilon, die Semiramis hadde doen bouwen, ſoo hoogh en breet datter ſes wagens neffens malkanderen konden varen, en ter ſijden met boomen en wijngaert hadde doen beplanten; de geweldige Piramiden ofte ſpitſen waeren trapswijſe uyt een ſteen gehouwen, daer onder men de Egyptiſche Koningen begroef; daer neffens ſtelde men mede de Pharos, in 't Eylandt Pharo in Egypten, daer de fackelen by nacht een baecken in Zee verſtreckten. Die met opmercking leeſt 't gene daer van by d'oude Schrijvers aen ons is naergelaten, ſal ſich overtuyght vinden, en gedwongen ſijn te ſeggen datter Bouwkunſt by geweeſt is.

Indien de eerſte vinders deſer kunſt bekent waren, men ſoude dan meer ſekerheyt konnen hebben, waer die ſijn beginſel genomen heeft; doch buyten twijffel eerſt in Aſien, en is van daer in Griecken komen ſacken, alwaer zy van tijt tot tijt vermeerdert en verbetert is, ja haer volkomenheyt bekomen heeft: tot dat ſy ten laetſten, naer de Aſſyriſche, Perſiſche en Griecxſche Monarchien, de Romeynſche d'overhant behoudende, tot Romen overgeſcheept is; waer vele vermaerde Konſtenaeren ſijn opgeſtaen, die de Bouwkunſt tot den hooghſten luyſter hebben gebracht; en ſy ſoo in eeren geweeſt en heerlijck uytgevoert is, dat oock naderhant veele Keyſeren alle haer middelen te koſt leyden, om de ſtadt Romen doorluchtich te maecken, ſoo met heerlijcke Paleyſen, Theatra, Amphitheatra, Colommen, Spitſen, ſteene Bruggen, opgerechte eerbeelden harer Voorſaeten, en meer andere gebouwen, als Tempels, Godts-huyſen, Batſtoven, Scheepſtrijdt-plaetſen, en andere ontallijcke: ten deele uyt weelde, om

gedenck-

gedenck-teeckenen haerer mogentheydt naer te laten, welcker overblijffelen wy nu noch ſien, en ons huyden-daeghs tot volmaeckte voorbeelden dienen, en genoech te kennen geven, dat de kunſt toen niet nieuw, maer wel doorwrocht was, en alles in volle perfectie. Zedert hebben die rouwe Noordtſe volckeren de geſeegende Zuyderdeelen van Europa overrompelt, en tot een wilderniſſe gemaeckt, verdelght, en ter neder gheſmeten al wat heerlijck was. Tot dat, naer ſoo veel eeuwen ongeregeltheyts, de geſchicktheydt weder plaets gekregen heeft, en eenigen treck van de outheyts zegen ſich weder beginnen te openbaren. Onder andere çieraden heeft oock de Bouwkunſt zijn ooren opgeſteecken, en voornamelijck binnen Romen, welcke Stadt, naer dat de Pauſen haer Stoel daer vaſt gheſtelt hebben, en ſy ſoo machtigh zijn geworden, wederom in uytſteeckentheyt van Ghebouwen heeft toegenomen. Venetia, Genua, Florencen, Napels, en andere Steden hebben oock ghevolght. Italien dan is niet alleen wel eer gheweeſt, maer oock noch een Toonneel der Bouwkunſt aen Europa, weghen haer oude en nieuwe Gebouwen: ſoo dat het te deſer tijdt wel voor een wonder der Werelt mach worden ghereeckent. Vranckrijck heeft voor lange jaeren de Bouwkunſt in acht genomen, en daer in, by onſe tijden, ſoo toeghenomen, dat het byna met de Italiaenſe mach vergeleecken worden; tot voorbeelt ſullen wy hier alleen twee vertoonen, uyt alle de Koninghlijcke gebouwen; waer van de Loevre een is, gebouwt by Françoys de eerſte, en verrijckt van Henrick de Groot met een ſeer heerlijcke Galdery, ſtreckende langhs de Riviere de Seyne, tot het achterwerck aen de Tuillerye; en ſoude hy op ſulcken wijs 't Hof in 't vierkant beſloten hebben; welck een ſeer groot en waerlijck een Koninghlijck conçept was, maer is tot noch toe niet voltrocken, hoewel Louys de XIII. noch een gedeelte daer aen ghemaeckt heeft na zijns Vaders doodt. Het tweede is 't Koninghlijck Paleys Luxenburgh, dat Maria de Medicis heeft doen bouwen, in 't Jaer 1625, en is 1628 byna voltrocken geweeſt, toen ſy haer Hof aldaer begon te houden. De gebouwen in Duytſlandt van over hondert

en meer jaren zijn heel op een andere manier, by den Konſte-naeren moderne genaemt, alſoo ſy weynich deelen der outheyt hebben. Hier in Neerlandt zijn meeſt alle de Kercken op die manier gebouwt. Yder natie heeft bynaer een byſondere wijſe op ſich ſelf gehadt. Maer ſedert de Chriſtenheydt voor deſe Oorlogen in Vrede geſeten heeft, en nu noch, ſelf midden in den Oorlogh, heeft men de Roomſe oudtheydt deurgaens voor den dagh, en alles uyt de duyſterniſſe weder op gehaelt. Ons Vaderlandt ſtreckt ons tot voorbeeldt, in welck men in korte jaren, onaengeſien d'Oorloghs onſtuymicheden, ſoo veel verandering heeft geſien, niet alleen in de groote en uytſtekende, maer oock in de ordinariſe gebouwen, ſoo in de Steden als ten platten Lande. 't Voornemen is niet dees alle te vertoonen, maer alleen de achtereenvolgende, en de voornaemſte van allen, die ſoo nu en dan ſijn geordonneert en gemaeckt, in Hollandt, in 't Sticht Uytrecht, en beſonder in de Stadt Amſterdam, alwaer wel de meeſte en voornaemſte ſijn. Vertrouwende dat dit uytgeven, yder een, wiens Huyſen en Gronden hier afgebeeldt en beſchreven ſijn, ten hoochſten behagen ſal.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

BESCHRYVING

der Gronden en Afbeeldſels der volgende

GEBOUWEN.

Folio 1, 2.

IN deſe drie Gronden worden vertoont alle de vertrecken van't geheele Huys, ſoo wel onder als boven: van het Opſtal of Voor-gevel is een beſonder Afbeeldſel; maer de Tooren is niet op 't Huys gebouwt. Dit is een heel vaſt ſterck Huys, de çieraeten meeſt van gehouwen Hartſteen. Deſe plaets; alwaer dit Huys ſtaet, is genaemt *Elſenburch*, gelegen in 't Sticht van *Vytrecht*, langs de Riviere de *Vecht*, tot *Maerſen* in de Heerlijckheydt van *Maerſeveen*, ende is gebouwt in den jare 1637, toebehoorende *Iacob Burchgraef*.

3, 4.

DEſe Huyſinge is gebouwt Anno 1638, door ordre van den E. Heer *Michael Paauw*, Heer van *Achtienhoven*, in ſijn leven Schepen der Stadt *Amſterdam*, en ſtaet op de Weſtzijde van de Heere-graft der voorſz Stede: de platte grondt wordt hier vertoont, waer in kan geſien worden de ruymte en grootte van alle de vertrecken die in't Huys ſijn: den Opſtal ofte Voor-gevel is geheel uytte gront van witte gehouwen Benthemer-ſteen gemaeckt, ende van buyten aenſiende ſoude men niet oordeelen dat het ſoo groot is; wordt noch bewoont by de Weduwe van de voornoemde Heer.

5, 6.

DIt Huys heeft doen bouwen Sr. *Niclaes Soyhier* in den jare 1640, en ſtaat op de Ooſtſijde van de Heere-graft tot *Amſterdam*, is een ſwaer ſterck Huys, oock ſijn alle lijſten van witte Benthemer-ſteen gehouwen, dan is 't Fatſoen verandert, vermits 't wat hooger in de midden gemaeckt is als het gheteeckent was, ghelijck by 't Afbeeldſel te ſien is.

7, 8.

DEſe manier van Gront en Gevel, die hier vertoont wordt, zijn geweeſt de ontwerpen die gemaeckt waren voor de voorgenoemde Sr. *Niclaes Soyhier*. Had deſe verdeelingh van groot gevolgh geweeſt, ſoude op de plaets beter gepaſt hebben, aengeſien 't Erf achter ſeer hoogh van andere Huyſen betimmert is, en ſoude dan ſijn lichten van ter ſijde, alwaer gelegentheyt was, beter gehadt hebben.

9, 10.

DEſe is mede een Ordonnantie die voor andere gemaeckt, en niet ghebeſicht is; doch is hier mede gheplaetſt. De Gevel ſoude altemael weſen van Benthemer gehouwen ſteen; maer kan oock wel van gebacken ſteen gemaeckt worden.

11, 12, 13.

DIt Ontwerp ofte Ordonnantie van Huyſinghe is gemaeckt, om te vertoonen hoe men een gemackelijck Huys ſoude bouwen, op de breette van 40 voet, want het een ongelegen breette is, om de deur in 't midden te hebben, vermits de Kamers aen de ſijden heel ſmal vallen, gelijck vertoont wordt by deſe Gront, en ſoude na de gelegentheyt wel een goeden Tuyn konnen achter gemaeckt worden

14. Deſe

14.

DEſe Gevel is gemaeckt in't Jaer 1643, voor Sr. *Gerrit Croot*, tot *Amſterdam* op de achterburchwal, recht tegen over 't Princen Hof.

15.

OP de Weſtſijde van de Heere-graft ſtaet dit Gebouw, en is doen maecken van Sr. *Chriſtoffel van Hoove*, in't Jaer 1640; is een ſeer groot koſtelijck Huys, met diverſche groote Kamers verſien, en achter een groote Tuyn van volkomen langhte, gelijck de Erven van de Heere-graft hebben.

16.

DEſe Gevel ſtaet tot *Amſterdam* op 't Water, ſchuyns over de Papen-brugh, en heeft doen bouwen Juff. *Spiegels*, Weduwe van de Heer *Laurens Ianſz. Spiegel*, in ſijn leven Schepen en Raedt deſer Stede.

17, 18.

DIt voorgeſtelde Gebouw, waer van de Gevel t'eenemael van witte Benthemer ſteen is, heeft Sr. *Daniel Soyhier*, in den Jare 1639 laeten bouwen; is van binnen ſeer koſtelijck betrocken, en met diverſche Kamers verſien, die ſeer çierlijck opgemaeckt ſijn, als oock van Solder en Schoorſteen, gelijck op de Grondt mede vertoont wort de grootte van alle de Kamers, heeft een Tuyn van 70 voeten langh, welcke om de kleynheyt van plaets niet heeft konnen vertoont worden. Staet binnen *Amſterdam*, op de Oostijde van de Keyſers-graft, ſchuyns over den Schouburgh.

19, 20.

DEſe Gront en Gevel, die hier vertoont worden, is gemaeckt om mede op een Erf van 30 voet te konnen bouwen; maer ſonder Tuyn: ſoude voorders een gemackelijck Huys konnen weſen, alſoo daerin veel vertrecken ſijn. De Gevel is voorgeſtelt om van Benthemer gehouwen ſteen te maecken, en is een ontwerp geweeſt dat niet gedient en heeft.

21, 22.

DE Heeren Regenten van S. Pieters Gaſthuys tot *Amſterdam*, hebben in den Jare 1643 doen bouwen negen groote uytſtekende Huyſen, waer van hier alleen maer twee vertoont worden, van verdeelinge gelijck op de platte Gront te ſien is: de Gevels ſijn van gedaente als op de volgende Afbeeldſelen ſtaet. Deſe Huyſen ſijn ghebouwt op verwelfde Kelders, die met een Boogh overwelft ſijn, of anders geſeyt een Trochwelffel: ſijn voorder heel ſterck en çierlijck van binnen opgemaeckt; hebben een luſtige uytſicht, vermits den Amſtel daer voorby paſſeert, en veel gewoel is van ſchuyten en ander vaertuygh.

23, 24.

NIet verre van daer, te weten op de Oude Turfmarckt, heeft Sr. *Pieter Ianſz. Sweling* (ſijnde een Soon van den vermaerden Organiſt *Ian Pieterſz. Sweling* zalr.) deſe twee Huyſen doen bouwen, welcke hier vervolgens aen een vertoont worden; ſijn ſeer net, koſtelijck, en ſterck gemaeckt, ſonder koſten te ſparen: de verdeelinghe is van goedt gemack: en ſijn gebouwt in den jare 1641.

25, 26.

DIt Huys heeft Sr. *Ameldonck Leeuwen* laeten timmeren, ſtaet binnen *Amſterdam* op de Ooſtzijde van 't Rockin, tegen over de Nieuwe-ſijdts-Kapel ofte Heylige Stee; is ſterck, van binnen ſeer net opgemaeckt: en wert in twee Plaeten vertoont, waer in men de verdeelinge en grootte van Kamers kan ſien: is gemaeckt Anno 1646.

27. Tot

27.

TOt *Amſterdam*, op de Singel, oft anders genaemt de Koninex-graft, is gemaeckt dit Gebouw, 't welck een groot aenſien heeft, vermits ſijn groote breette, alhoewel daer drie Wooningen in ſijn, waer van de middelſte by d'E. Heer ſelf bewoont wordt, de welcke ſpringt met heel groote Kamers achter om beyde de andere Wooningen, en heeft voorders noch veel vertrecken, ſoo dat het een treffelijck en groot Huys, dat het vertoont, niet ongelijck en is. De E. Heer *Antony' Oetgens van Waveren*, Ridder en Heer van *Waveren*, *Bochtshol*, *Ruygewilles*, *&c.* oudt Burgermeeſter en Raedt deſer Stede, heeft het doen bouwen in den jare 1639.

28, 29.

DIt Gebouw is gemaeckt in 't jaer 1637 in 't bedijckte Landt genaemt de *Purmer*, gelegen in *Noort-Hollandt*, tuſſchen de Steden *Munnekendam*, *Edam*, en *Purmerent*, aen welcke laeſte het naeſt is gelegen, heeft een groot aenſien, vermits de verhevenheyt en groote breette die het heeft. De opgang van 't pleyn ſijn twee treden, alwaer men dan op een voorpleyn komt, welcke met een baluyſter ſoo groot als 't Huys beſlooten is, van daer d'opgang van 't Huys begint, gelijck op de platte gront geſien kan worden, neffen alle de vertrecken. Vorder in de Gevel ſijn alle de çieraden van gehouwen Benthemer ſteen, welck het Huys ſeer vervroylijckt in 't aenſien. De plantagie daer deſe Huyſing in gelegen is, wordt genaemt *Weſtwyck*, en is toebehoorende den Heere *Reynier Paeuw*, Heer van *Nieuwerkerck*, &c.

30, 31, 32.

DE Heer *Ioan Huydekooper*, Ridder, Heer van *Maerſeveen* en *Neerdijck*, &c. Raedt en Preſident van Schepenen der Stadt *Amſterdam*, heeft dit Gebouw doen maken, en ſtaet op de Koninex-graft by de Reguliers Tooren. De Gevel is geheel uytte gront van witte Benthemer ſteen opgehaelt, en het Huys ſterck en vaſt, van binnen heel çierlijck gemaeckt, voornamentlijck de groote Sael met de Zy-kamer, welcker ſoldering van onderen met vergult Loofwerck, en voorts de heele Kamer deur, alles naer den eyſch gewrocht is, gelijck oock alle andere vertrecken: Het heeft wijders een heel çierlijcke groote Tuyn, met een Fonteyn, beneffens eenige Statuen daer in; waer aen volght een Paerde-Stal, met een Stal-Kamer, en gaet men voorts achter uyt met een groote Poort, gelijck op de eerſte Gront te ſien is, beneffens alle de andere gemacken beneden. De tweede ofte groote Gront dient alleen om te vertoonen 't boven-huys, waerin oock alle de grootte van Kamers geſien kan worden: is vorder van alles ſeer net ende wel uytgewerckt.

33, 34, 35.

HIer wordt vertoont een Lanthuys, doch is maer een Ontwerp, dat voor de Heer *Fredrick Alewijn* is gemaakt geweeſt, en ſoude het hebben doen bouwen in de Bedijckinge van de *Beemſter*, op de Suyer wegh, dicht by *Purmerent*, dan is niet voltrocken, doch de verdeelinge van de Gront en Gevel voor 't meerendeel gevolght, en wordt vertoont in drie Plaeten, te weten de Gront, de voorgevel, en de achtergevel.

36, 37, 38.

DE Heer *Ioan Poppen*, Soon van Sal^r. Heer *Iacob Poppen*, in ſijn leven Burgemeeſter der Stadt *Amſterdam*, heeft in den jare 1642 dit Huys begonnen te maecken, 't welck alhier in drie onderſcheyde Afbeeldſels wert vertoont. Eerſtelijck een generale Grondt, om alles aen een te konnen ſien, als de beneden ghemacken, de verwelfde Kelders, de Plaets, en Tuyn met twee Wooninghen beſlooten: onder welcke men met een Poort op de Groene Burghwal uytgaet. In de tweede Grondt worden de Wooningen ofte Kamers vertoont, welcke verdeelinghe van Kamers tot boven toe

gaet, ſoo dat alles op ſijn eygen Fondaments mueren ſtaet, 't welck een groote ſterckte geeft, en 't behoudt van een Huys is: de Kamers en 't Voorhuys ſijn ſeer çierlijck opgemaeckt, ſoo van Solders als Vloeren, en Schoorſteenen: het aenſien ofte Gevel van vooren is uyt de Grondt t'eenemael van witte Benthemer-ſteen gebouwt, naer de Corintiſche Ordre, ſeer wel gearbeydt, inſonderheyt de Capitelen en andere çieraden: het Leye dack is pavillions wijſe met vier Hartſteene Schoorſteenen op yder hoeck ghemaeckt: heeft van achteren mede een groot aenſien, alſoo 't met veel Hart-ſteen en een çierlijcke Lijſt voorſien is: dit gebouw ſtaet alhier op de Cloveniers Burghwal, recht tegen over de Oude-Man-huys-poort.

39, 40, 41.

EEn groot quartier uyr van de Stadt *Weeſp*, langhs 't Sant-pat ofte Vaert naer *Amſterdam*, aen de Geyn-brugh, is gelegen een groote Plantagie, waer in gebouwt is dit naervolgende Huys, en wordt vertoont in drie beſondere voorſtellen, te weten de platte Gront om te vertoonen alle de vertrecken en grootte van dien; en de tweede van vooren ofte de Gevel, wiens çieraten altemael van Hartſteen ofte Benthemer-ſteen ghemaeckt zijn, en is gebouwt naer de Ordre Corinthia: op 't derde voorſtel wort vertoont het Huys van achteren, waer aen men ſien kan dat het onder-keldert is. Is wel twee voeten hooger geſet als de eerſte meyninge was; aangeſien men voorhad het maer wint hol te maecken: en van geen gebruyck qualijck gemaeckt zijnde, zijn echter de Kelders noch toe geſtelt, op ſoo goede manier als konde geſchieden. Is van veel vertrecken, die groot van gemack zijn, en oock curieus doorbouwt, en met Layen gedeckt: is begonnen Anno 1642, en voltrocken een jaer daer naer, nu toebehoorende *Aernout* en *Hans Pelt*.

42, 43.

OP de Amſterveender wech, niet veer van 't kleyn Loopvelt, omtrent drie quartier uyr van de Stadt *Amſterdam*, heeft de Heer *Michiel Popta* deſe wooningh doen bouwen, welck van goet ghemack is, en geheel onder-keldert, gelijck op deſe platte Gront te ſien is, oock al de grootte van de vertrecken; in de tweede wert vertoont het aenſien oft de voorgevel, die langs de wegh heerlijck vertoont: heeft een vermakelijke uytſicht op de voorſz. Amſterveender wegh, welcke een van de playſierichſte wandelingen is buyten *Amſterdam*. De Plantagie daer deſe Huyſingh in leyt werdt genoemt *Groenhoven*, en is gebouwt in den jare 1643.

44, 45.

DEſe platte Gront en Huyſinge die wy hier vertoonen, heeft S^r. *Abraham Pieterſz. Croock* doen bouwen, en is een ſeer vremde Grondt, en ſoo uytte winckelhaeck als niet veel gheſien wordt, niet te min is het Huys van groot ghemack; oock ſoo is 't met voordacht wat hoogh geſet, alſoo 't daer buytensdijcks het hoogh water ofte vloedt onderworpen is; de Neer-huyſingh oft de Kelders gaen gelijcks de ſtraet in, komt ſeer dienſtigh voor 't Packhuys dat daer achter aen komt, welck ſijn uytgangh en opſlagh langhs de Oude-ſijds-Kolck oock heeft, men heeft het aen een niet konnen vertoonen; en is gebouwt Anno 1641. tot *Amſterdam* op de Gelderſche Kay by de Kamper-hooftbrugh.

46, 47, 48.

DEſe Grondt en Inſicht van binnen, ſijn noch Ordonnantien die gemaeckt zijn voor S^r. *Fredrick Alewijn*, hier voor op N°. 33 verhaelt, daer deſe oock behoorden; doch zijn daer afgenomen, alſoo de voorgaende Grondt naderhandt wat kleynder gerekent was. Om deſe twee te pas te brengen, is 'er een Voor-gevel toegemaeckt, op een ſlechter manier, welcke daer niet qualijck aen en paſt.

49, 50. Deſe

49, 50.

DEse Grondt en Huysinge die hier vertoont worden heeft de Heer *Ieronymus Rans* in den jare 1644 doen bouwen, is gelegen in de *Purmer* op de Oosterwech, ontrent een kleyn half uyr van de Stadt *Edam*, en leydt in een seer groote Plantagie, welcke Huysinge rontom schoon gebouwt is, voorsien met een çierlijcke Lijst aen alle zijden; is anders van geen çieraden, maer is principalijck gelet op de sterckte, en van deurslaen te bevrijden: heeft van binnen seer veel Kamers ofte vertrecken die van goet gemack zijn: de verdeelingh is drie vierkant, met de Kelders hooch, altemael even alleens, vermits alle mueren op haer Fondament staen, welcke is een groote sterckte van een Huys, want het kan nergens heen; is oock voorsien van diversche verwelfde Kelders, en meer andere dingen die tot gemack van 't Huys dienen, gelijck op de Figure ten deele gesien kan worden.

51, 52.

DEse Huysinge is gebouwt in een oude vermaerde plantagie genaemt *Pijnenburgh*, gelegen in 't *Sticht* omtrent twee mijlen van de Stadt *Uytrecht*, twee mijlen van *Amersfort*, en twee mijlen van de Stadt *Naerden*, en komt op een groote half uyr aen de Rivier de *Eems*, met een gracht ofte vaert; want die van *Pijnenburgh* in verleden tijden, de gracht hebben laten graven ofte maecken, waer van het noch de *Pijnenburger* grift genaemt wordt: is een bequaem Huys met veel vertrecken daer in, en is seer sterck en wel deurtimmert, de verdeelinge en grootte kan by de platte grondt gesien worden, en is van buyten rontom even schoon, met een eenparige lijst gedeckt; gebouwt in 't jaer 1647. van Juff. *Sara de Wael*, Weduwe wijlen *Iacob Iacobsz. Hinlopen*, in sijn leven Schepen der Stadt *Amsterdam*, alwaer de voornoemde Weduwe noch woont.

53, 54, 55.

HIer wordt voor-eerst vertoont een generale Grondt, waer in 't geheel gesien kan worden, soo wel de plantagie als de principale Huysinge, oock de Stallingh voor Peerden en Beesten, mede de wooninge voor de Hovenier; en tot meerder klaerheydt in de volghende Grondt de Huysinge in 't groot gemaeckt, waer in alle de verdeelingen van Kamers en haer ruymte vertoont wordt; beneffens het derde Afbeeldtsel, waer in vertoont wordt het insicht ofte al de verdiepinge en hoochte van de Kamers met de trappen, en voort alle gelegentheden; in 't laetste en vierde Afbeeldsel de Faciate ofte Gevel die van slecht vercierselis, en in sulcke manier vertoont het Huys hem rontom even alleens, gelijck uyt de Gront gesien kan worden.

56, 57, 58, 59.

DEse Afbeeldsels, die hier vervolghen, zijn niet ghebouwt; maer zijn als voorstellen, om te vertoonen dat men op dese manier een bequaeme Huysingh en plantagie soude konnen maecken; al is 't begrijp wat groot, en de Huysingh kostelijck toegheslelt, kan echter wel op een gheringhe en kleynder manier herstelt worden, en evenwel dese verdeelinghen houden; want laeninge van 5 a 6 roeden heel wijt zijn, en als die soo rontom een plantagie geleyt waren, met vyvers naer advenant, soude veel landt van nooden hebben. De Huysingh is gestelt op verwelfde Kelders, eensdeels om de sterckte, ten anderen, om by ongheleghentheydt van brandt alles te konnen in berghen: van welcke Kelders men veel ghemack soude hebben, soo om provisie, als turf en hout, en andere dinghen te bergen: de keucken soude met een deur en afgangh aen 't water komen, 't welck groot ghemack soude geven; aen de andere zijde komt in ghelijckheydt oock soo een plaets aen 't water, welck daer langhs een vermaeckelijcke uytsicht soude hebben, die by somerdagh heel koel soude zijn. Opgaende naer boven vint men de trap in 't midden van het Huys, met even soo veel vertrecken als vooren, en dat tot in 't dack toe. Soo dat alles op fondaments mueren staet, 't welck groote

vastig-

vaſtigheyt aen een Huys geeft; en boven in 't midden is een groot plat: is voorder rontom even ſchoon ghearbeyt, heeft ſijn geſicht van vooren op 't pleyn, en tegen de Poort oft Stal van achter in de Tuyn; de Stal is voorſien van Wagen-huys, en wooningh voor de Hovenier ofte Kaſteleyn, en meer andere nootſaecklijckheden.

60, 61.

DEſe voorſtellingh oft ontwerpſel tot een Stadthuys deſer Stede, is over eenige jaren gemaeckt, doch ſijn de Heeren ſedert heel verandert van verdeeling, en by deſe gelegentheydt is deſe hier mede by gevoeght. 't Voorneemen was geweeſt dit op zijde oock te vertoonen, doch kan ten naeſten by wel uyt het voorſte geoordeelt worden, hoe het hem op de zijde en van achteren ſoude vertoonen; want het rontom even ſchoon ſoude weſen.

ALL deſe volgende Huyſen ofte Gebouwen, ſijn gemaeckt naer d'Amſterdamſe voetmaet, yder voet wordt in elf duymen verdeelt, welcke 13 een roede zijn, met welcke roeden de Plantagien oock gemaeckt zijn.

EYNDE.

POLITECHNIKA GDAŃSKA BIBLIOTEKA CENTRALNA

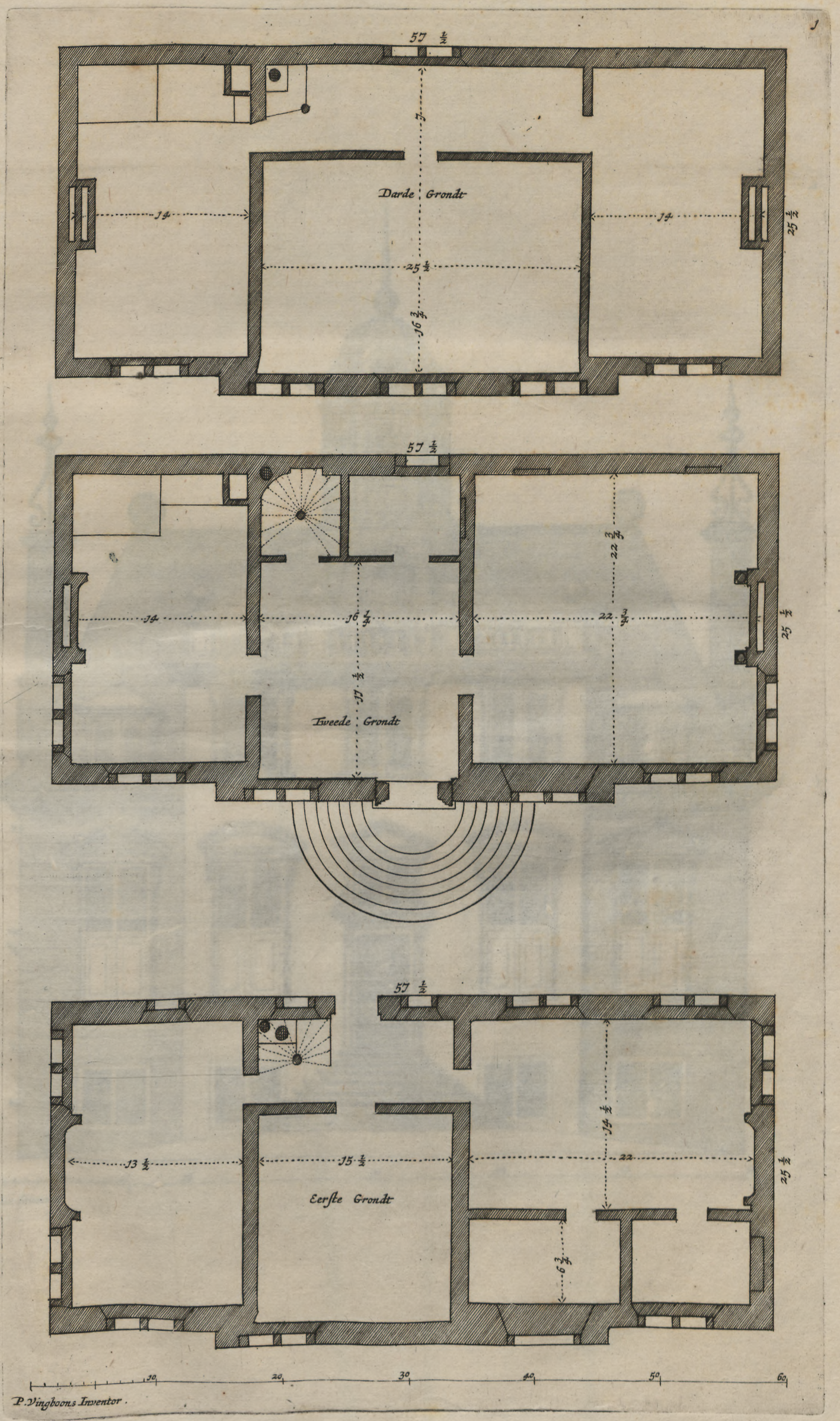

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

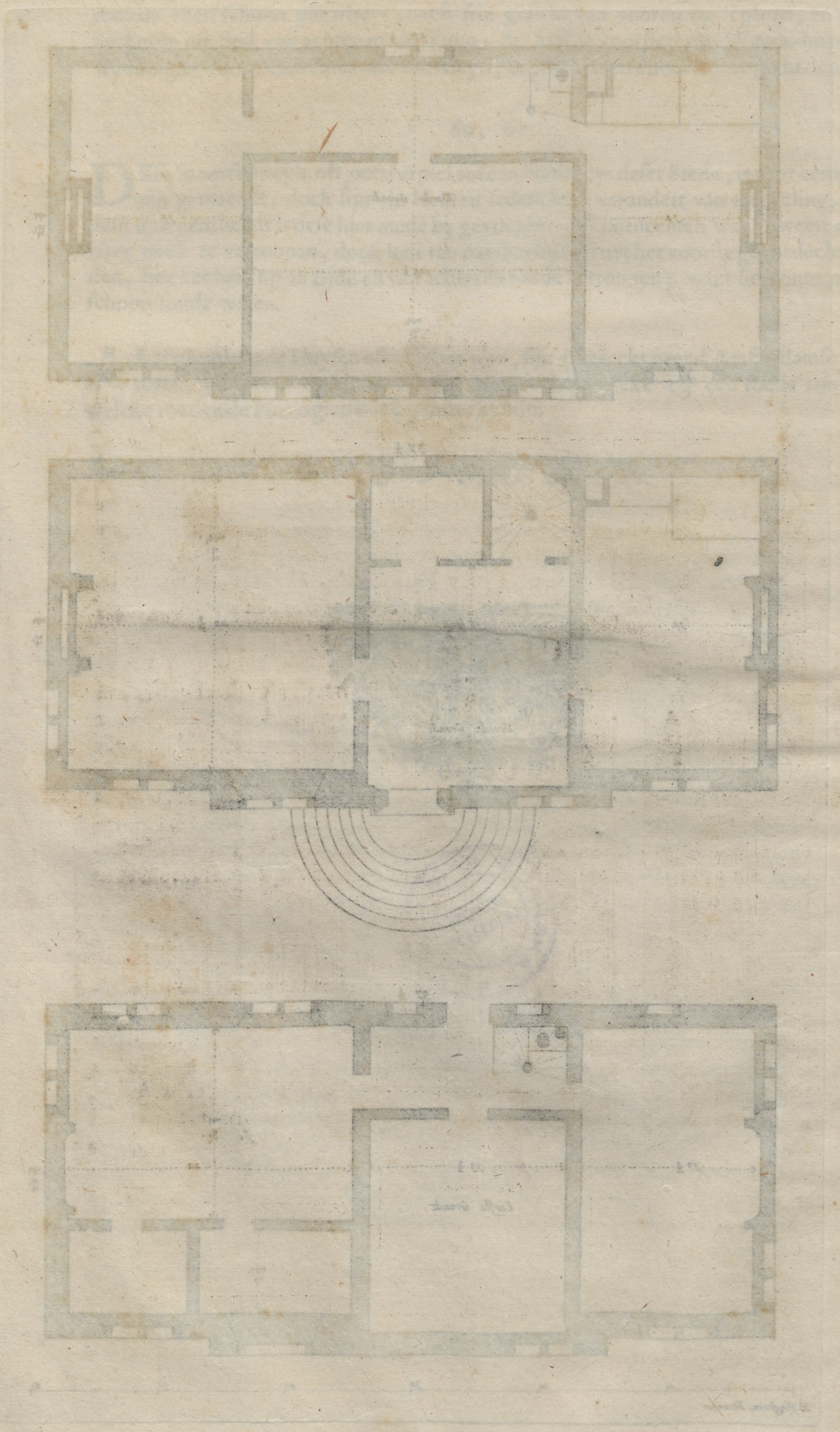

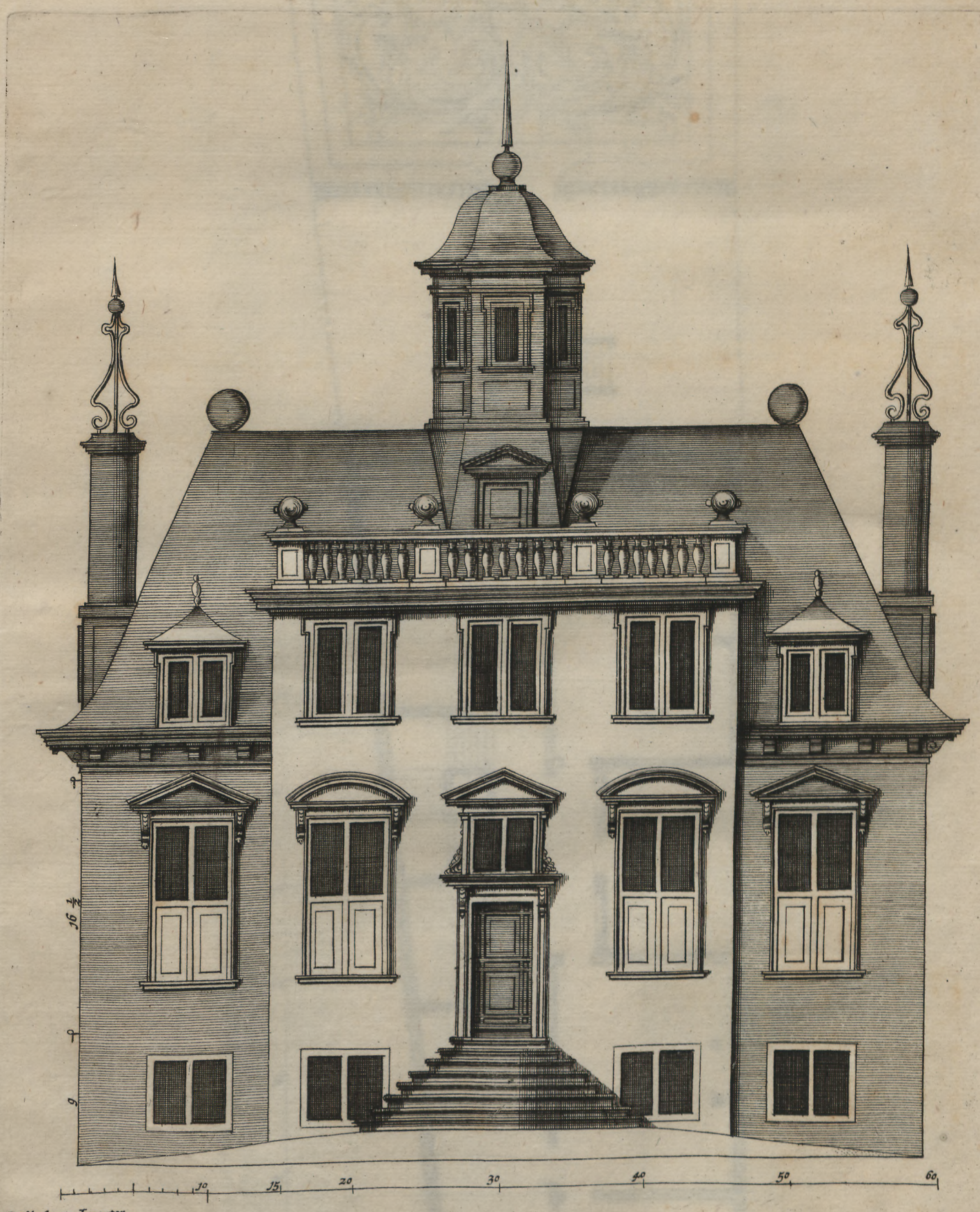

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

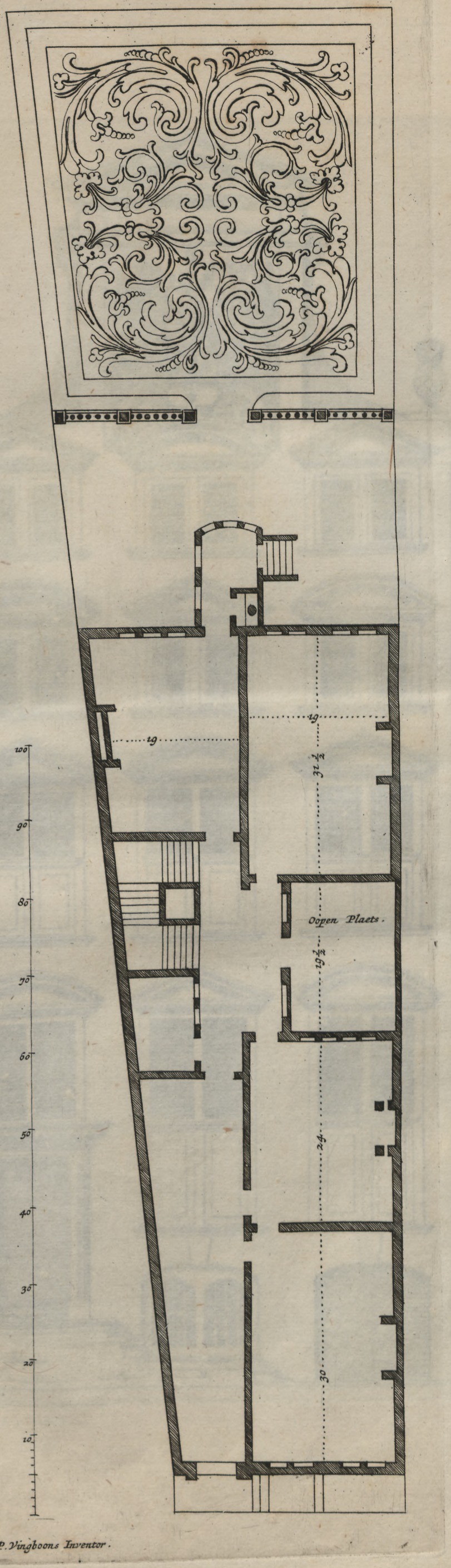

P. Vinghoons Inventor.

BIBLIOTEKA GŁÓWNA POLITECHNIKI GDAŃSKA

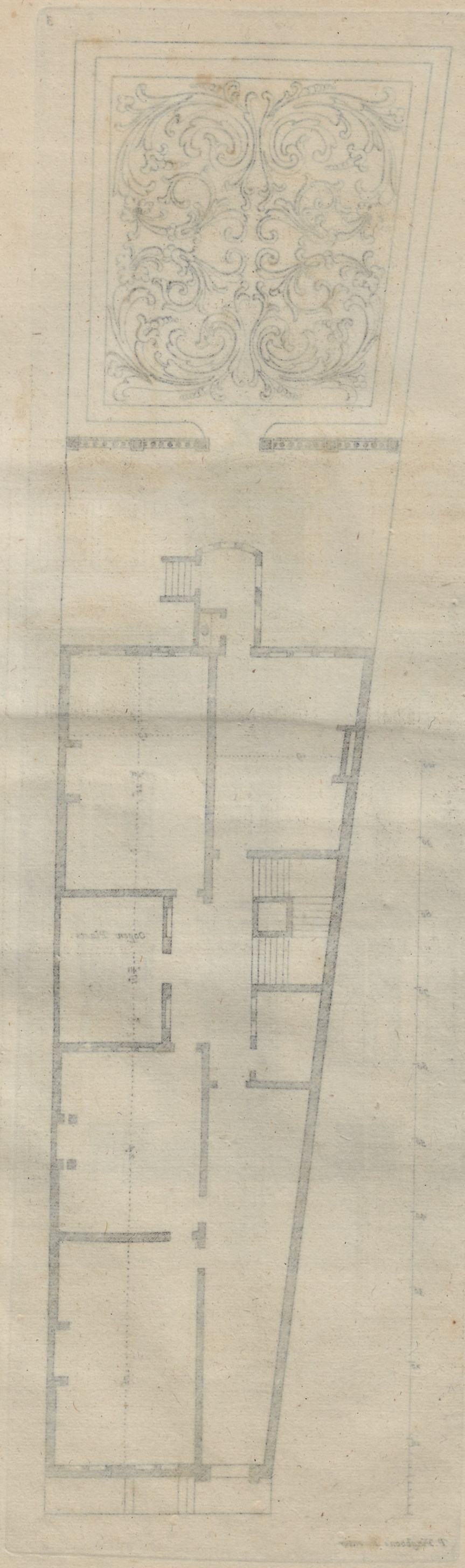

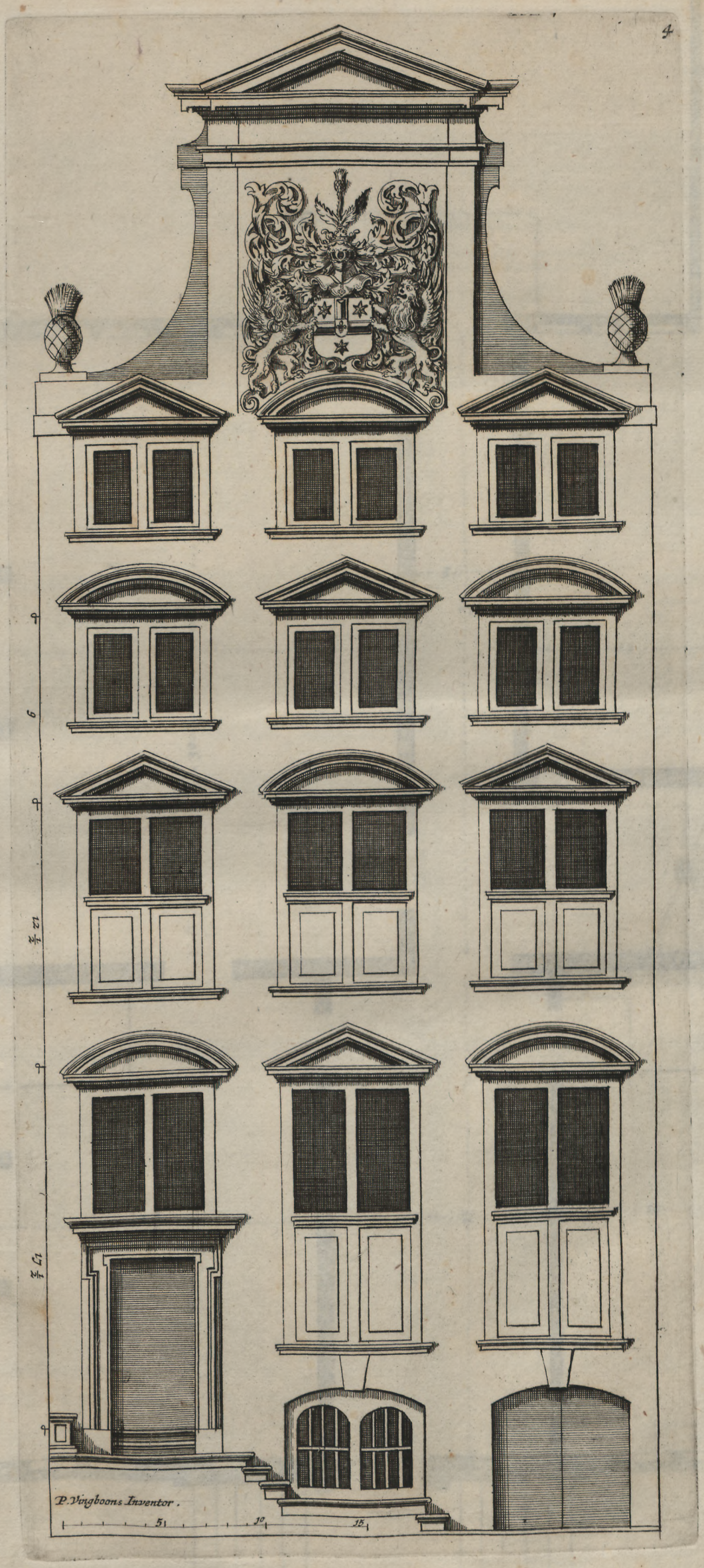

BIBLIOTEKA CENTRALNA POLITECHNIKI GDAŃSKA

P. Vingboons Inventor.

Plaets

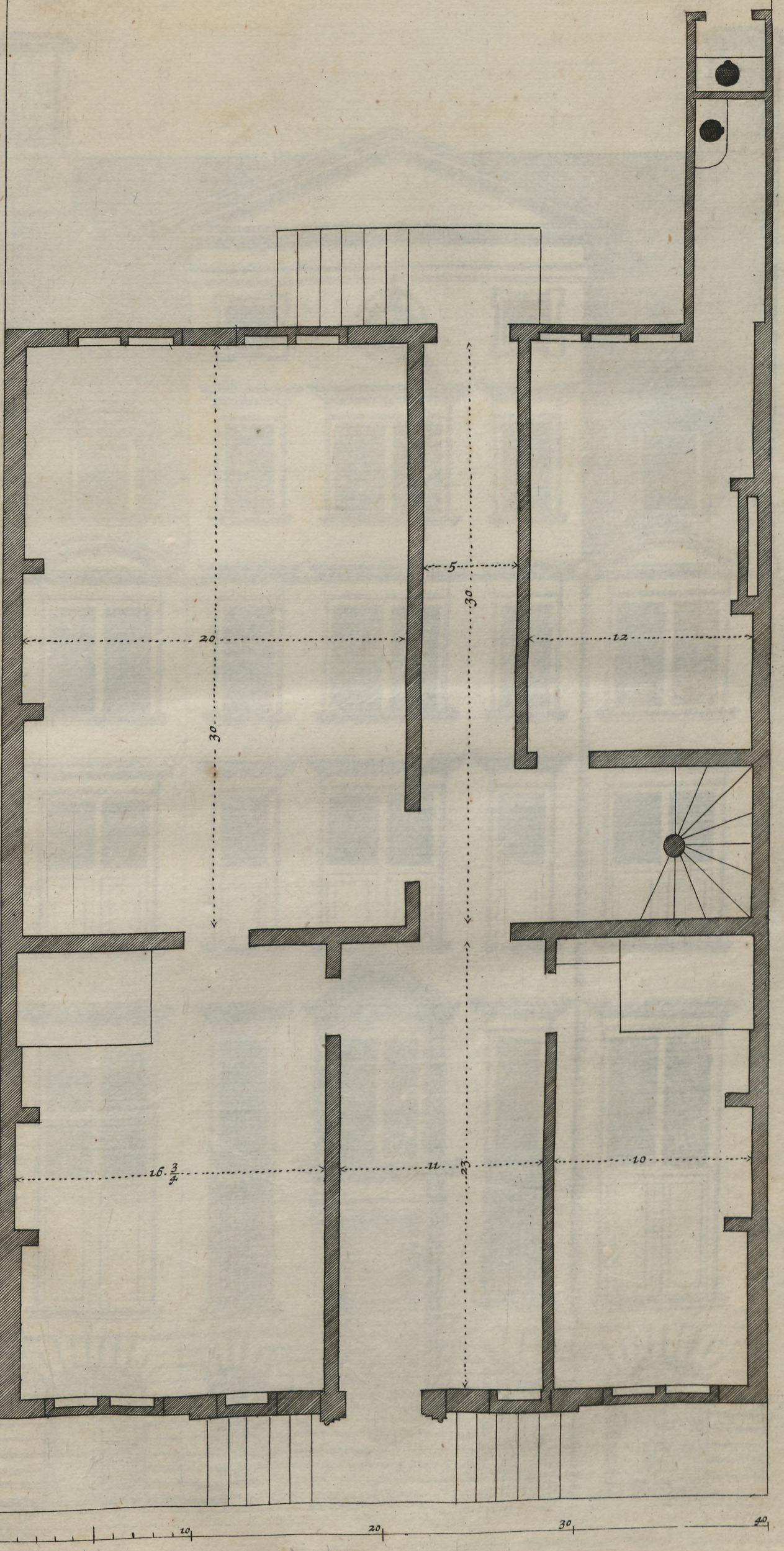

GDAŃSKA
BIBLIOTEKA
CENTRALNA

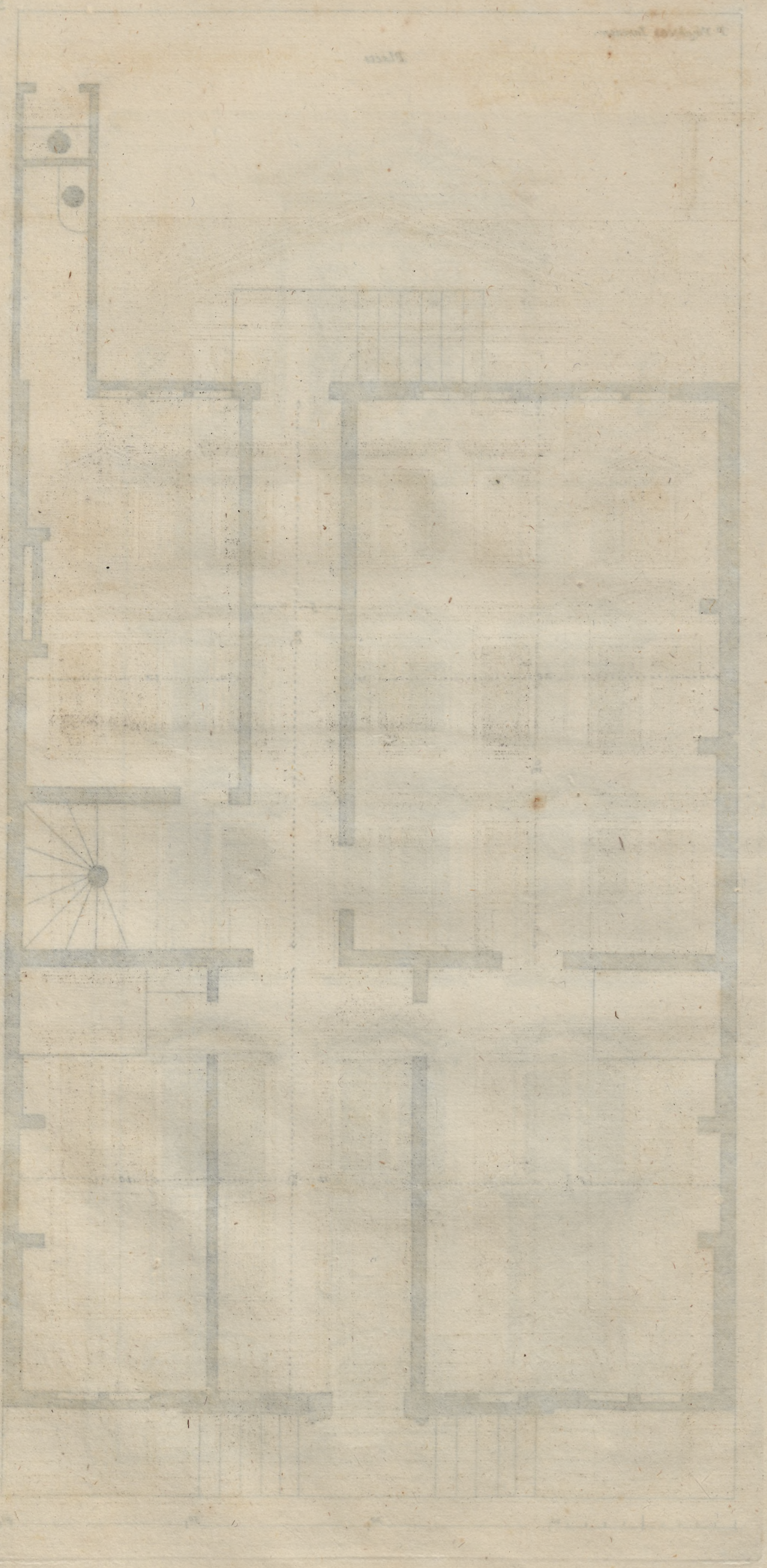

BIBLIOTEKA CENTRALNA * POLSKA AKADEMIA NAUK GDAŃSKA

P. Vingboons Inventor.

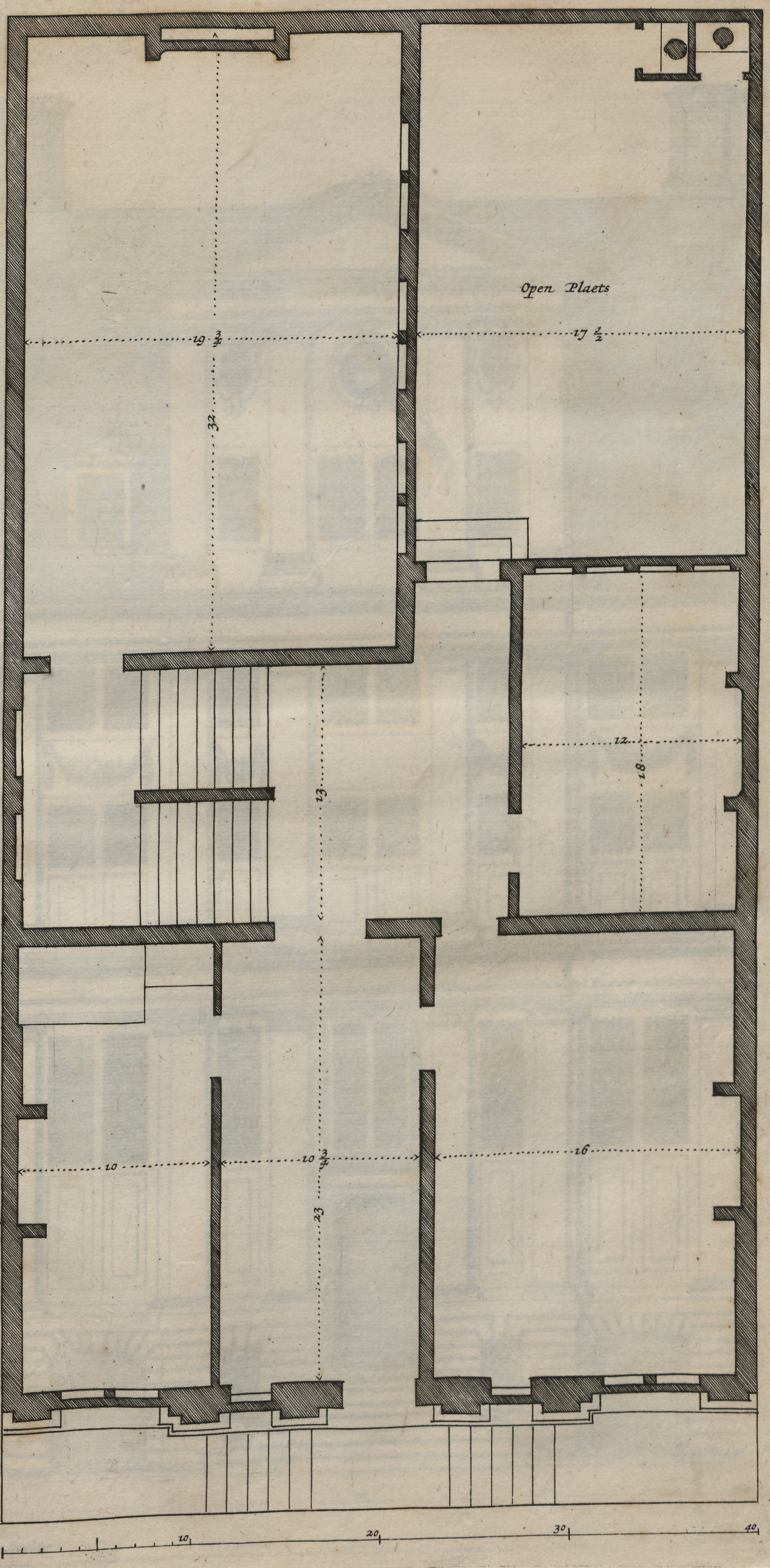

POLITECHNIKA GDAŃSKA BIBLIOTEKA CENTRALNA

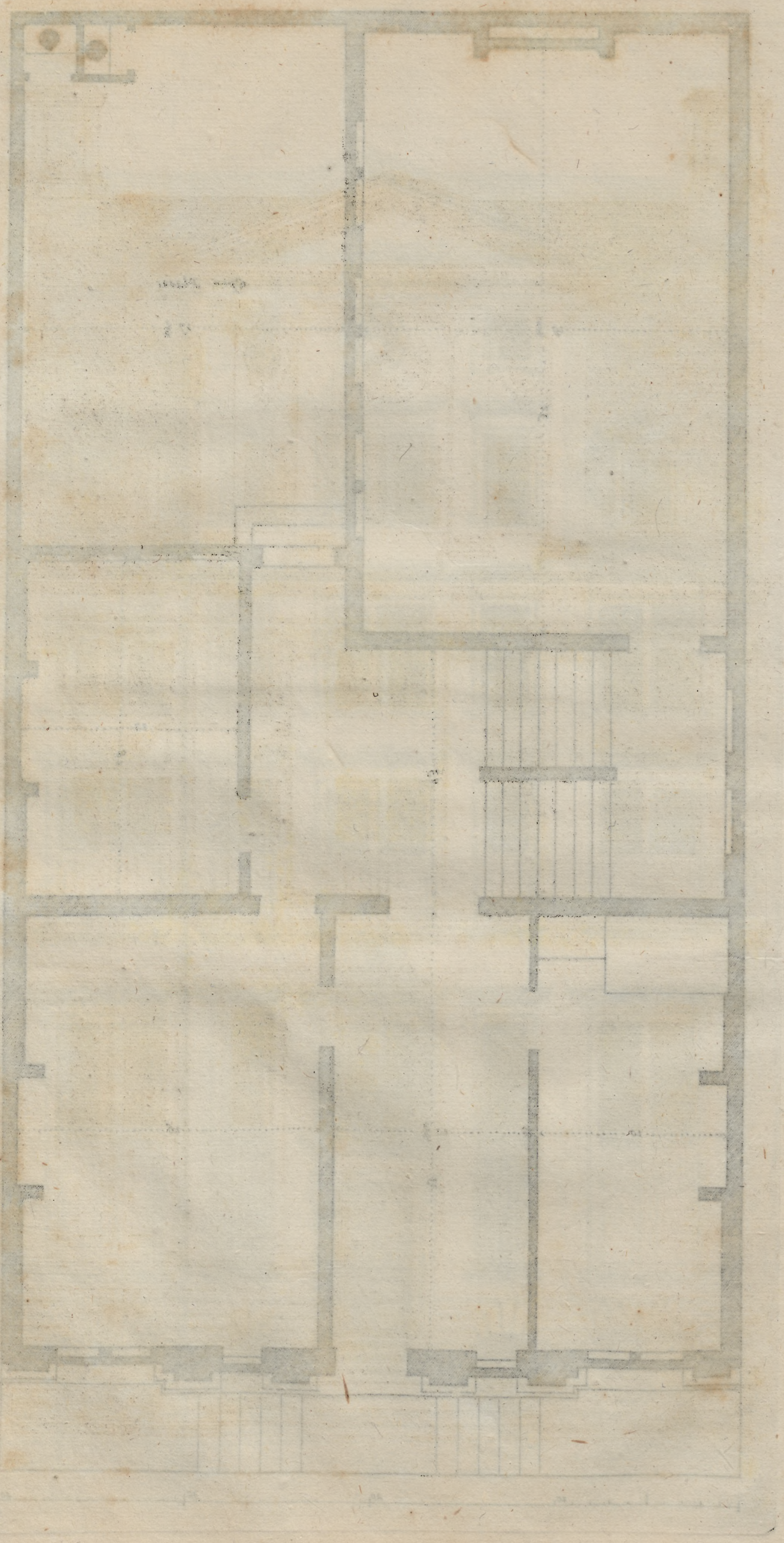

P. Vinghoons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

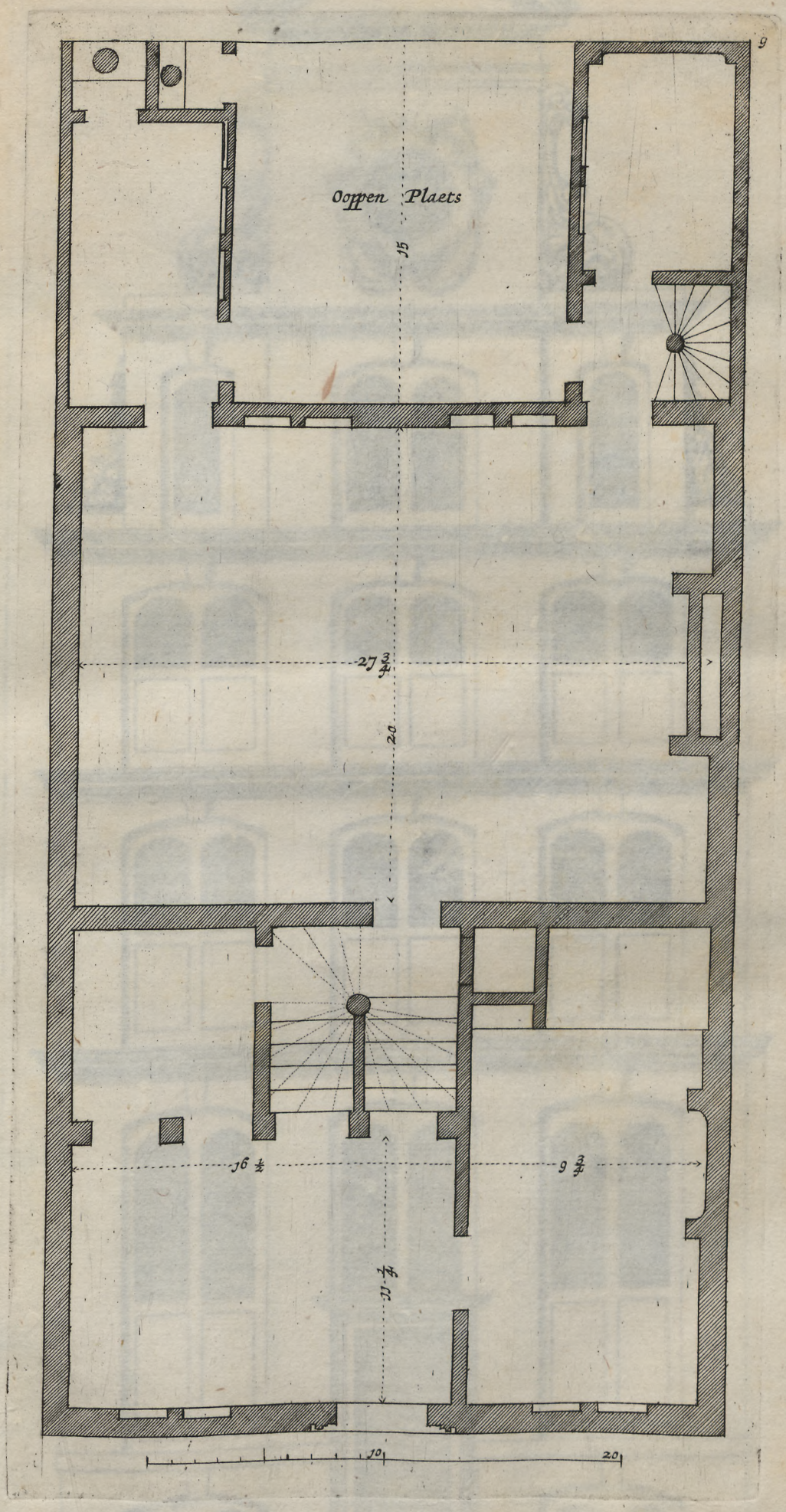

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

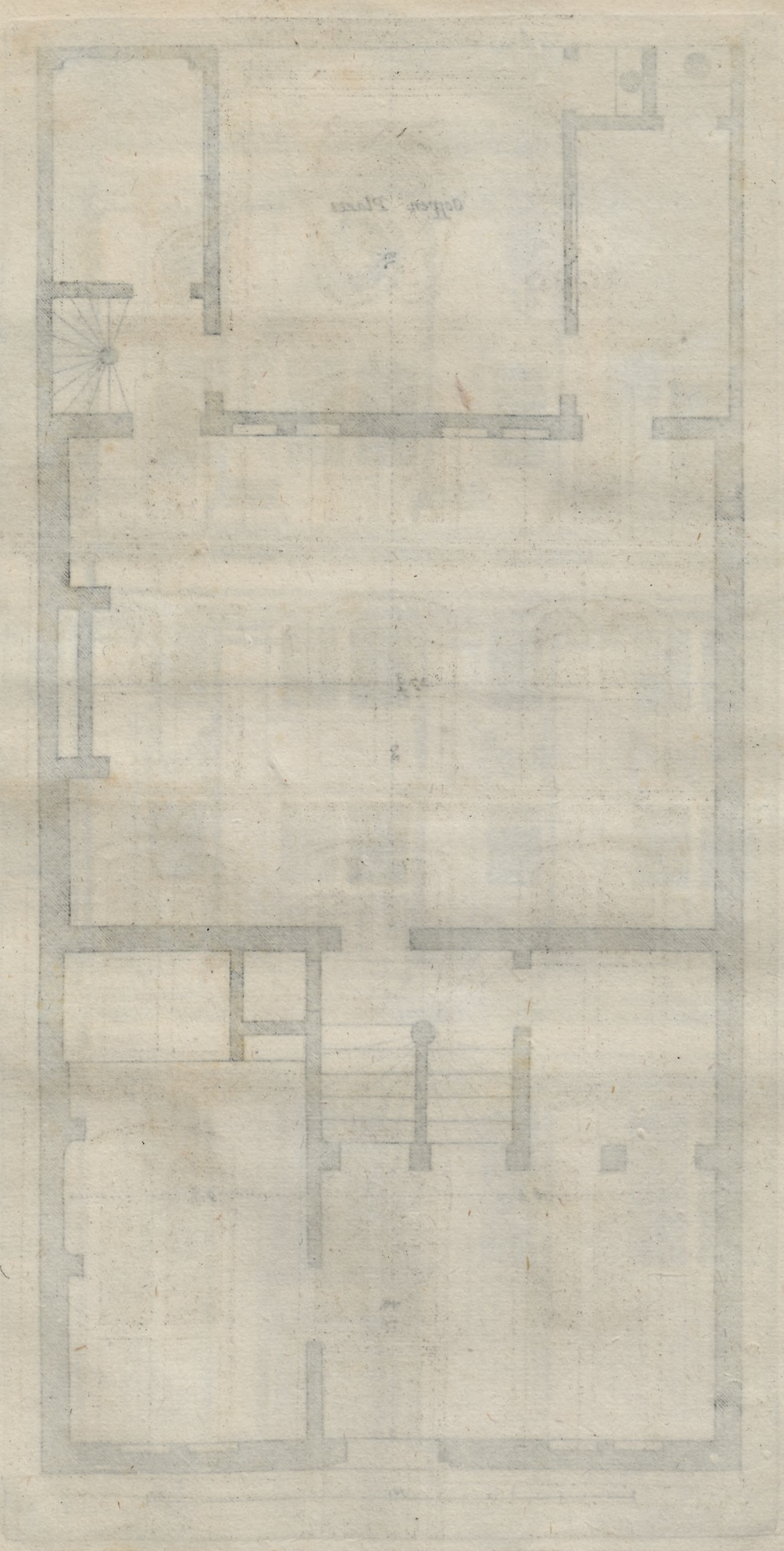

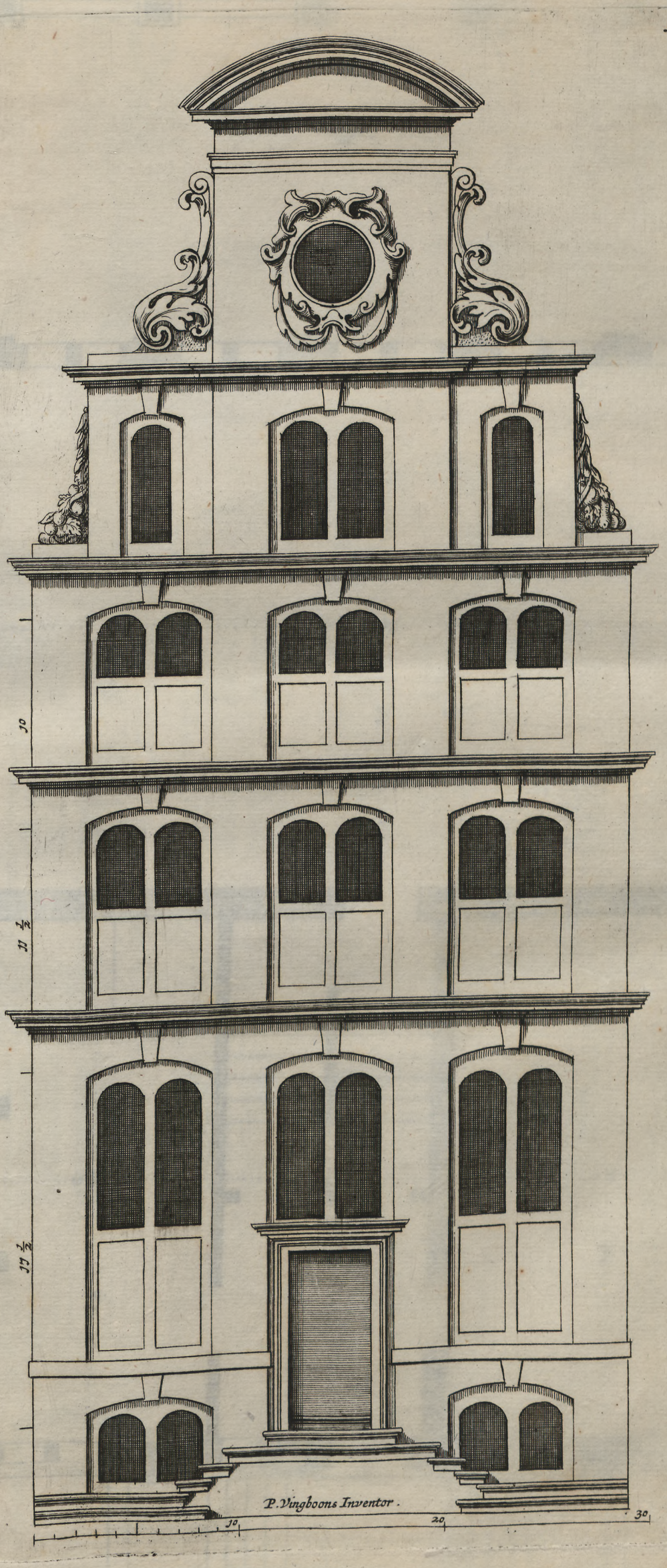

POLSKA AKADEMIA NAUK GDAŃSKA BIBLIOTEKA CENTRALNA

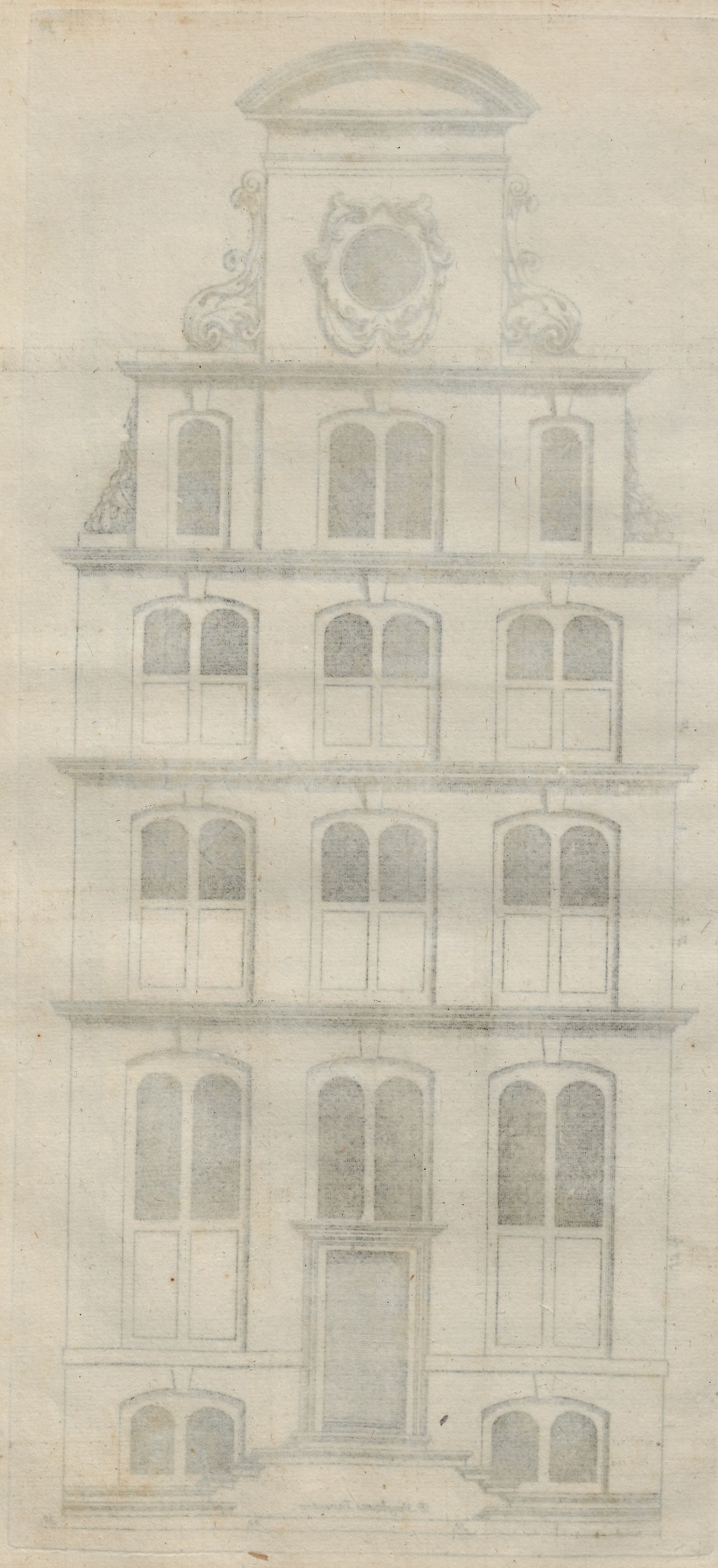

P. Vinghoons Inventor. Tuyn. 11

Ooppen Plaets

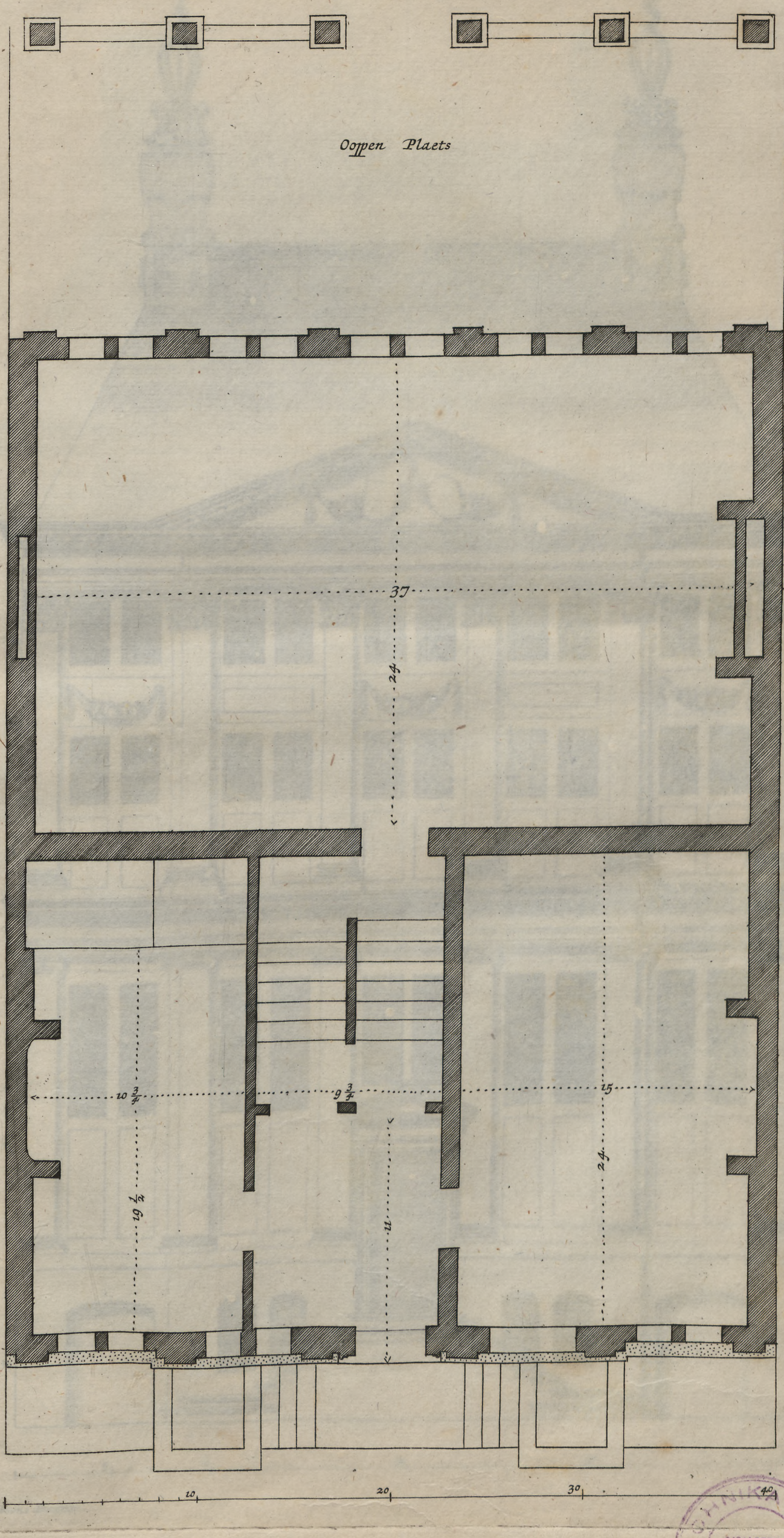

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

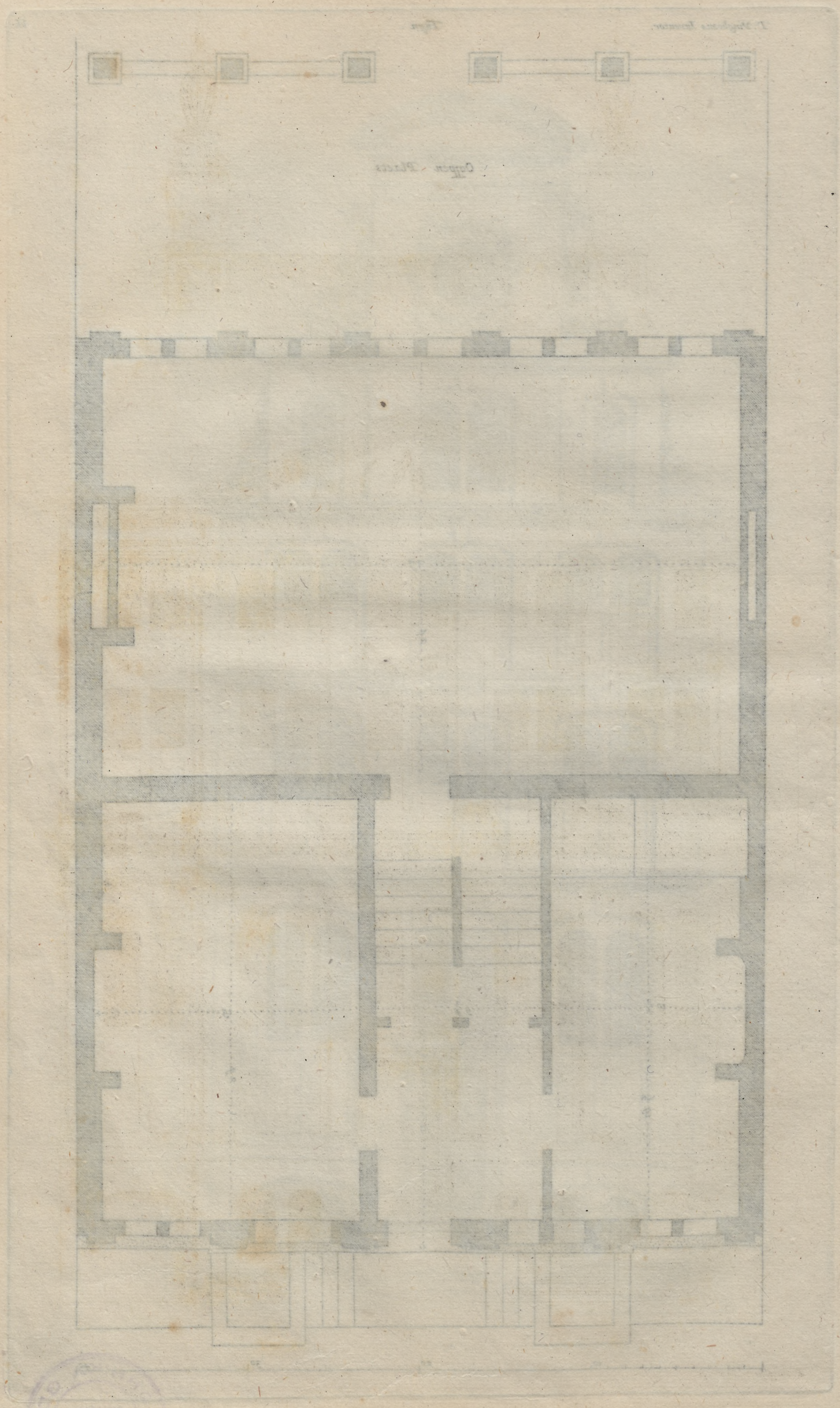

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

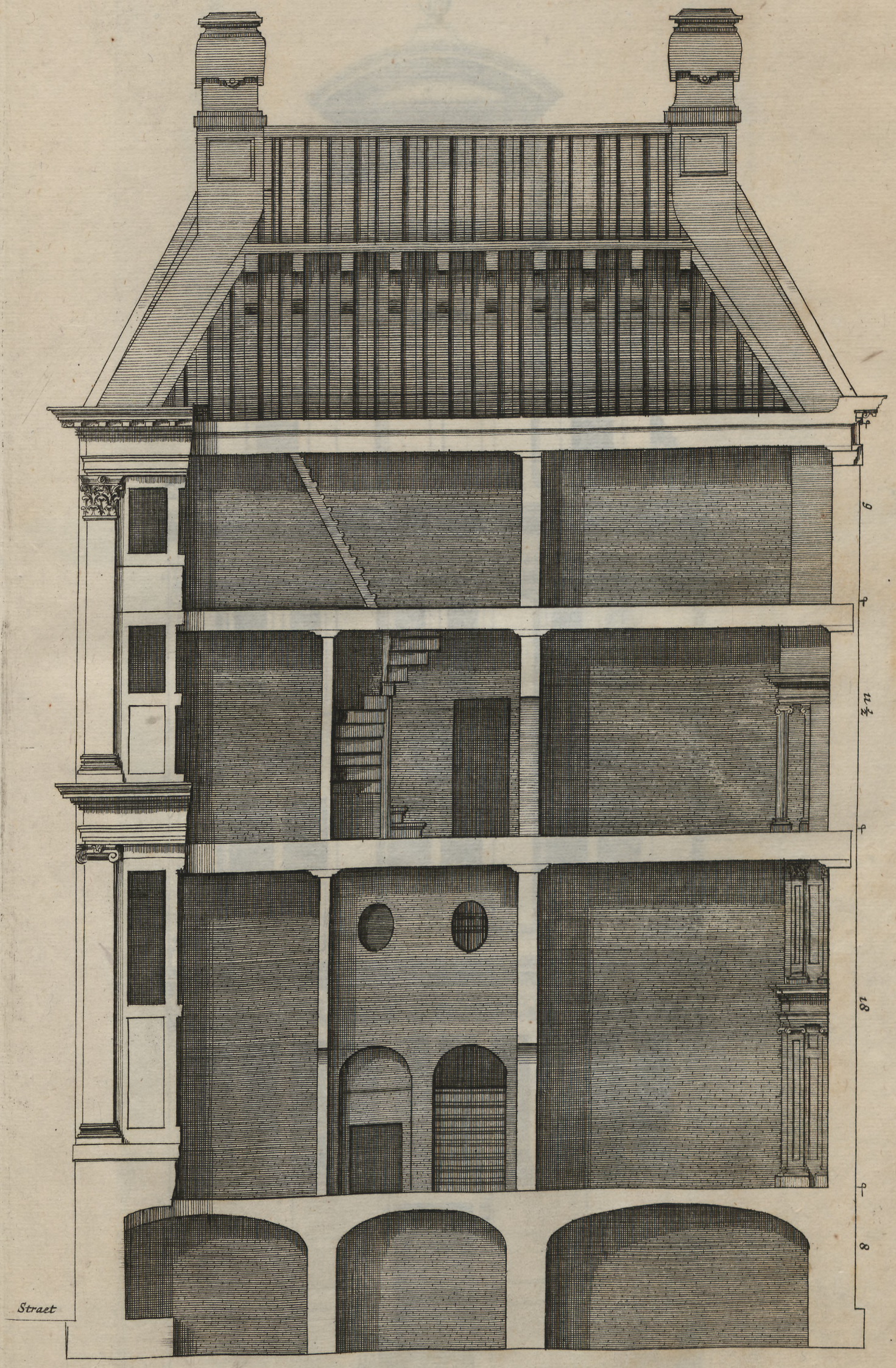

P. Vinghoons Inventor.

POLITECHNIKA BIBLIOTEKA CENTRALNA GDAŃSKA

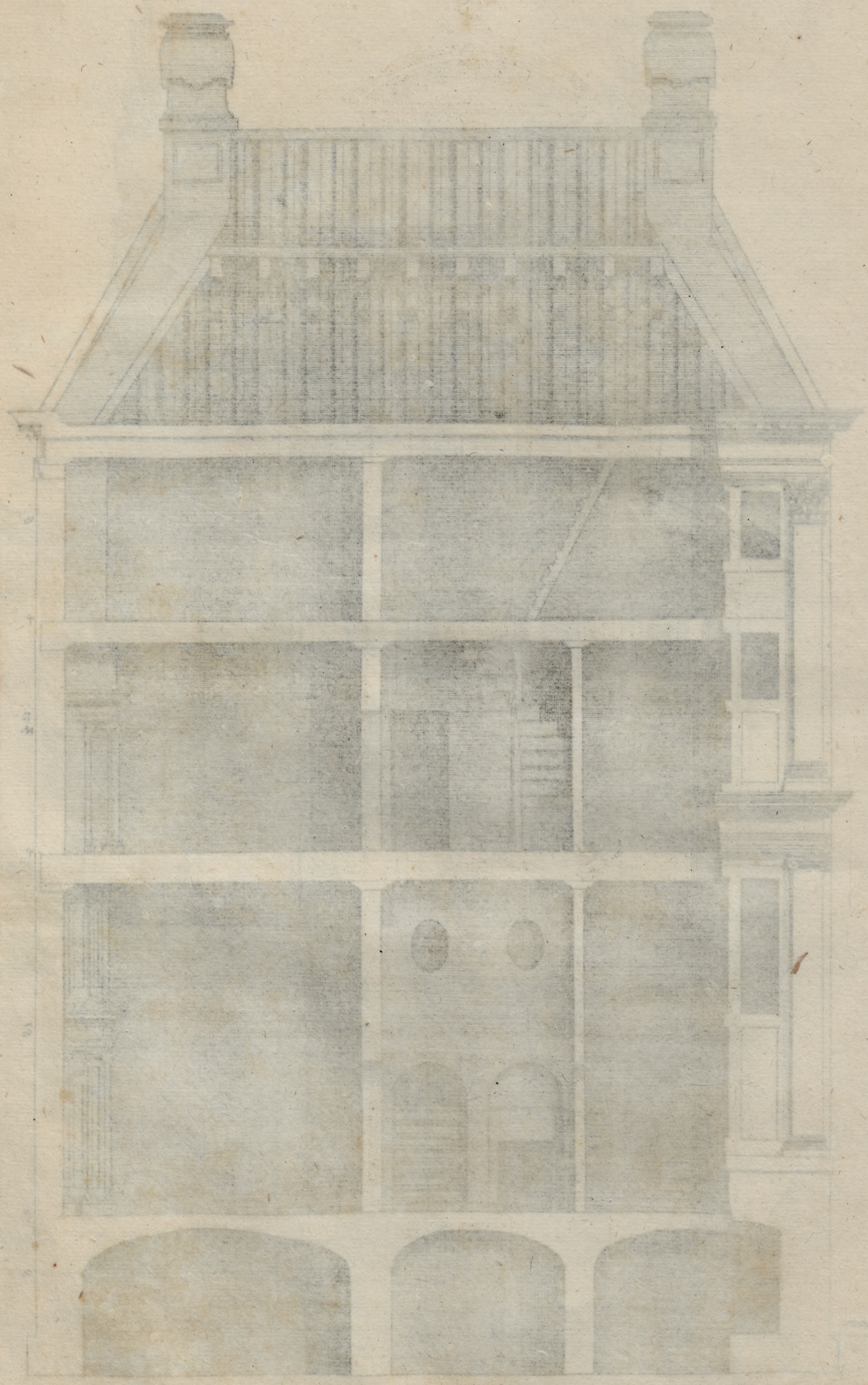

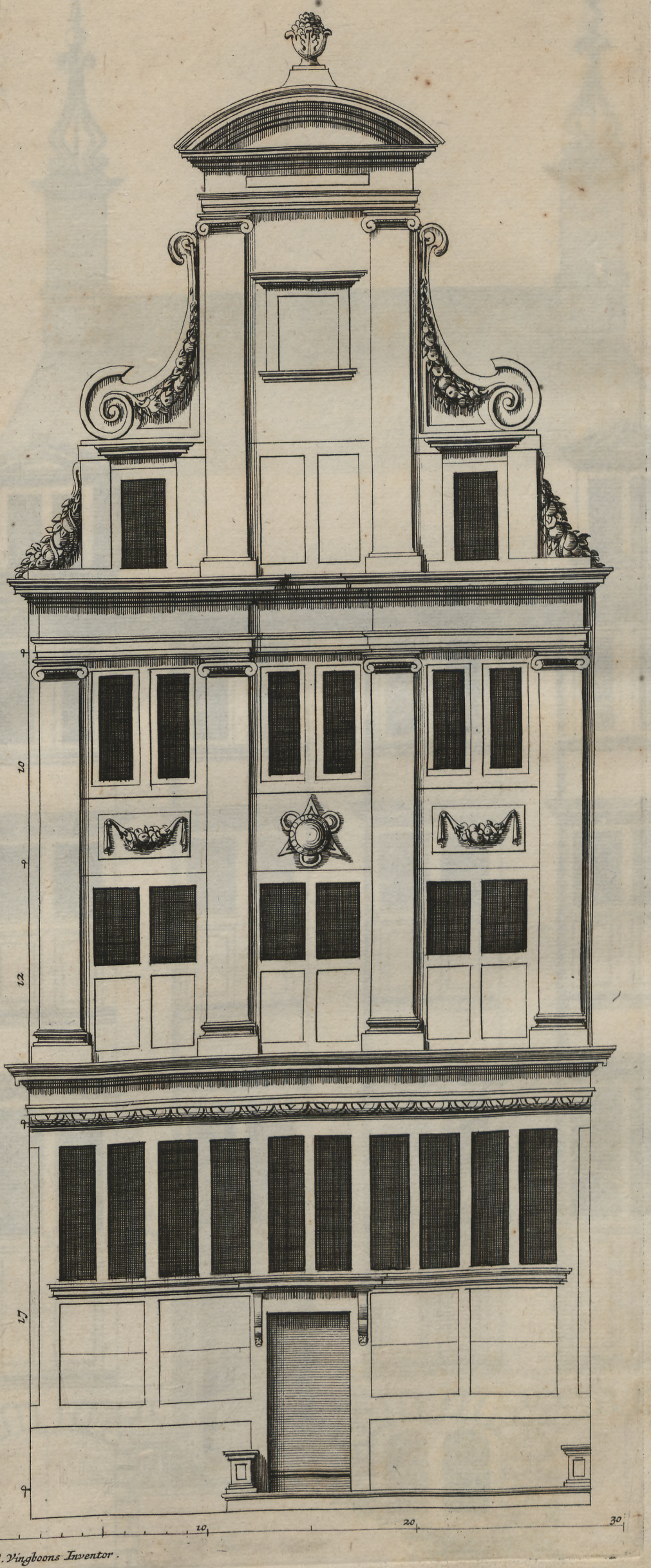

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

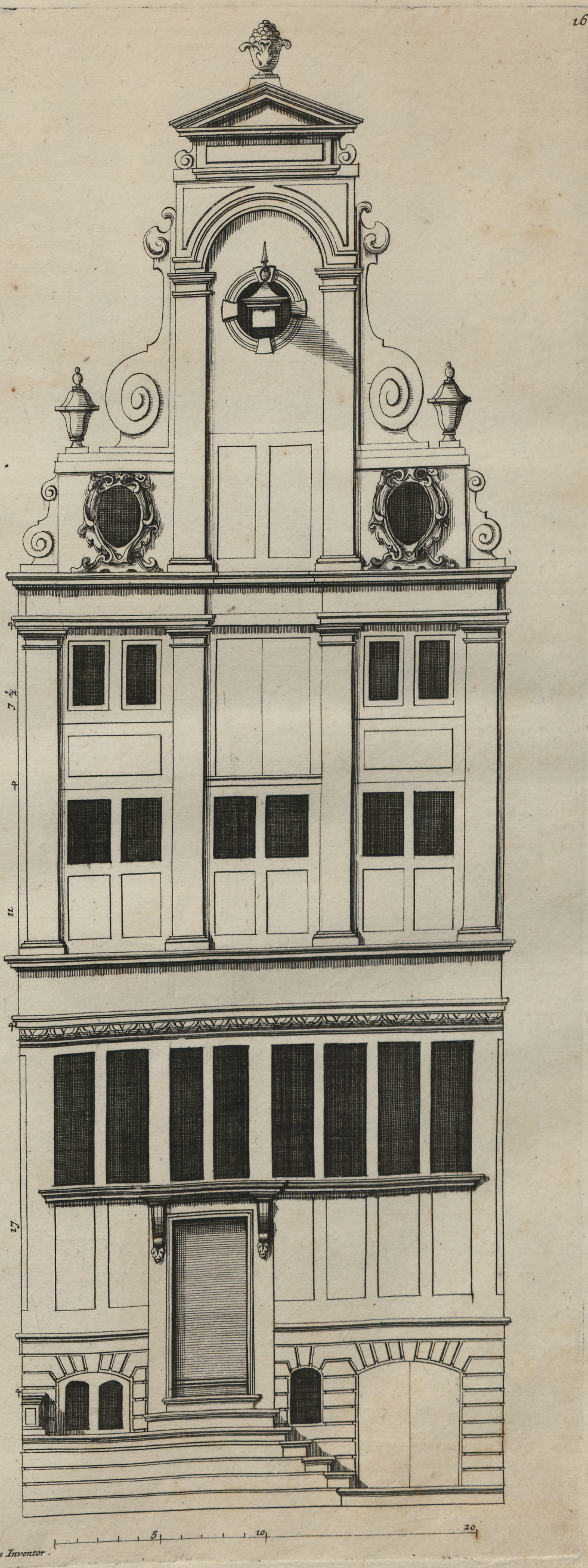

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

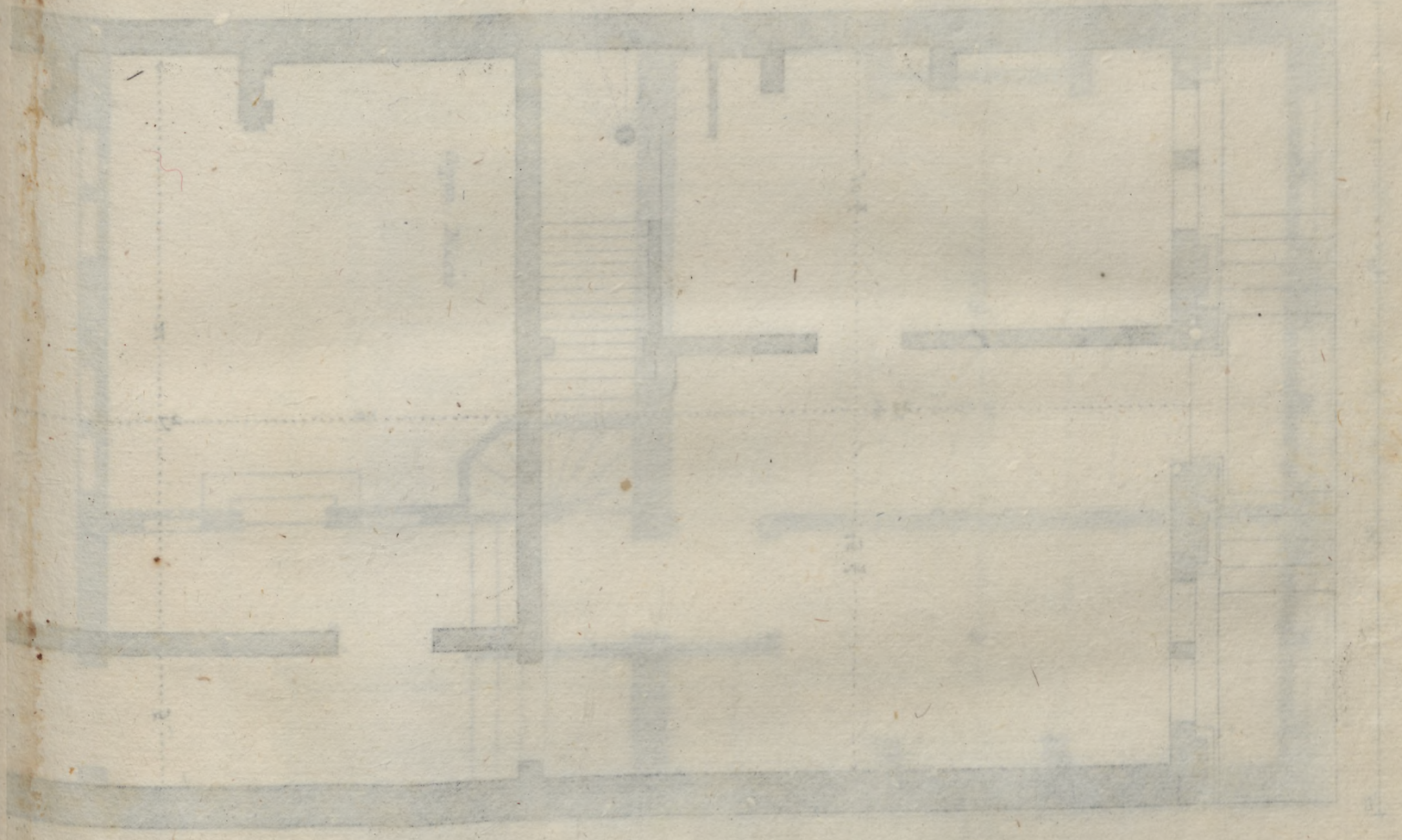

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

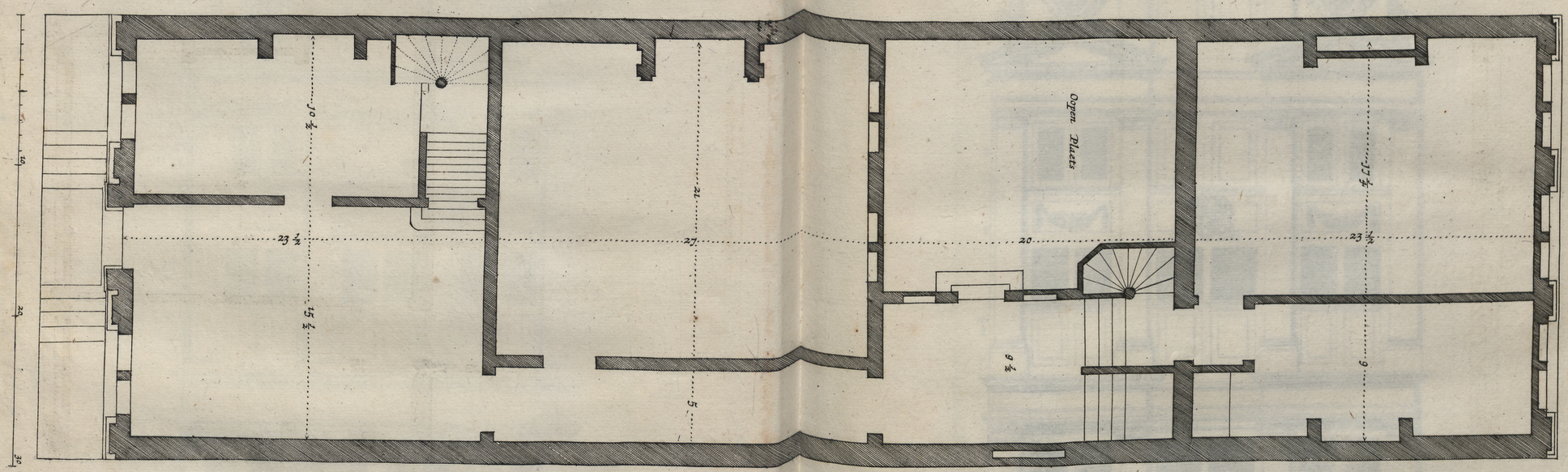

Hier is nach 75 voet Thuyns achter.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

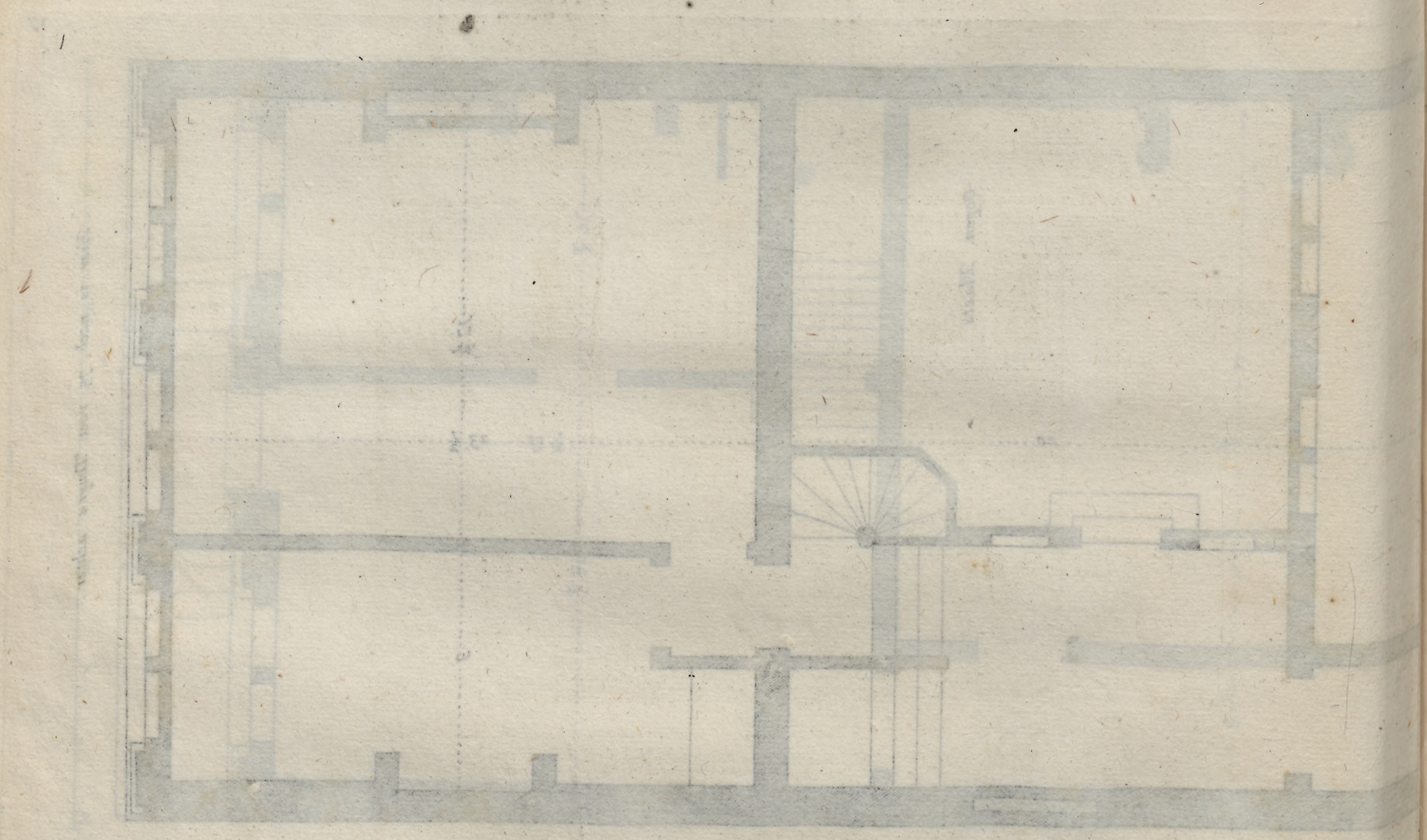

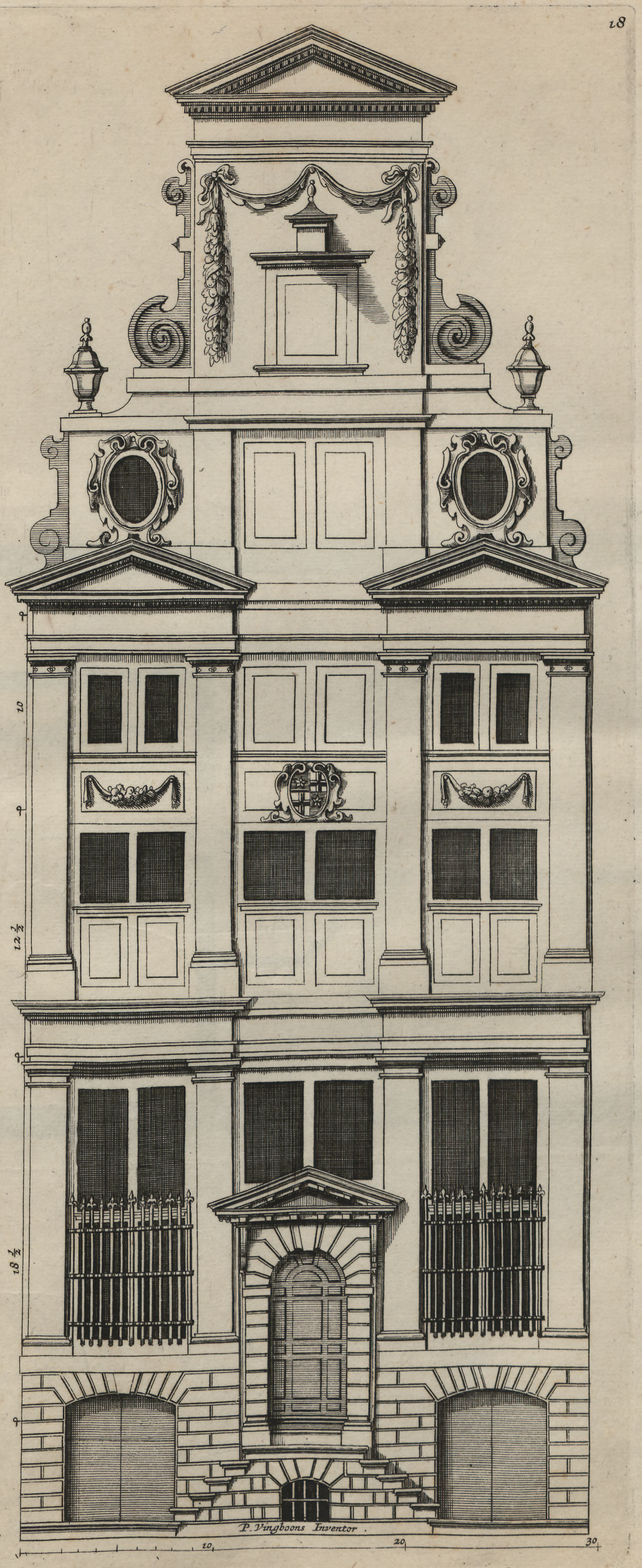

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

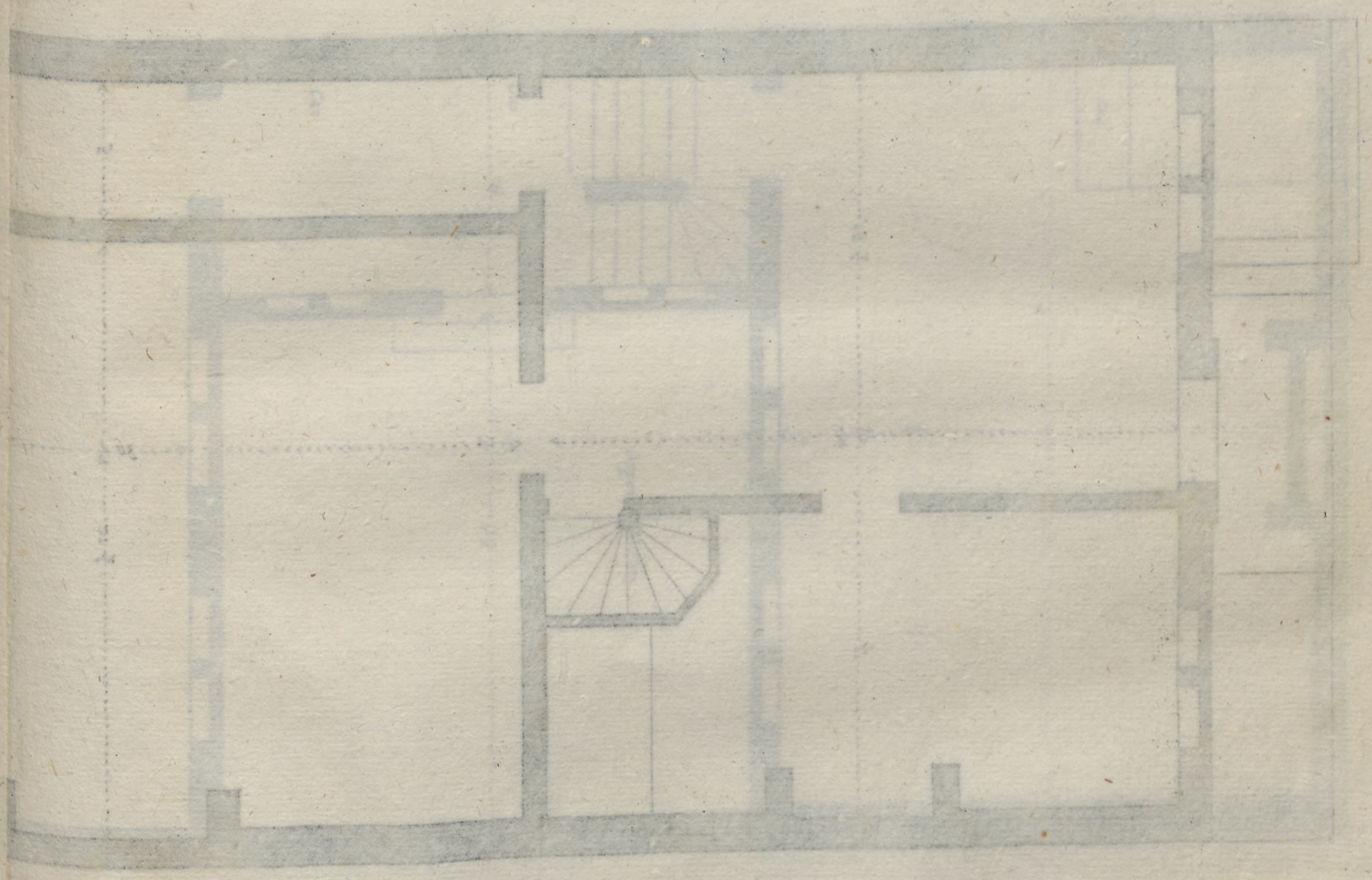

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

P. Vingboons Inventor.

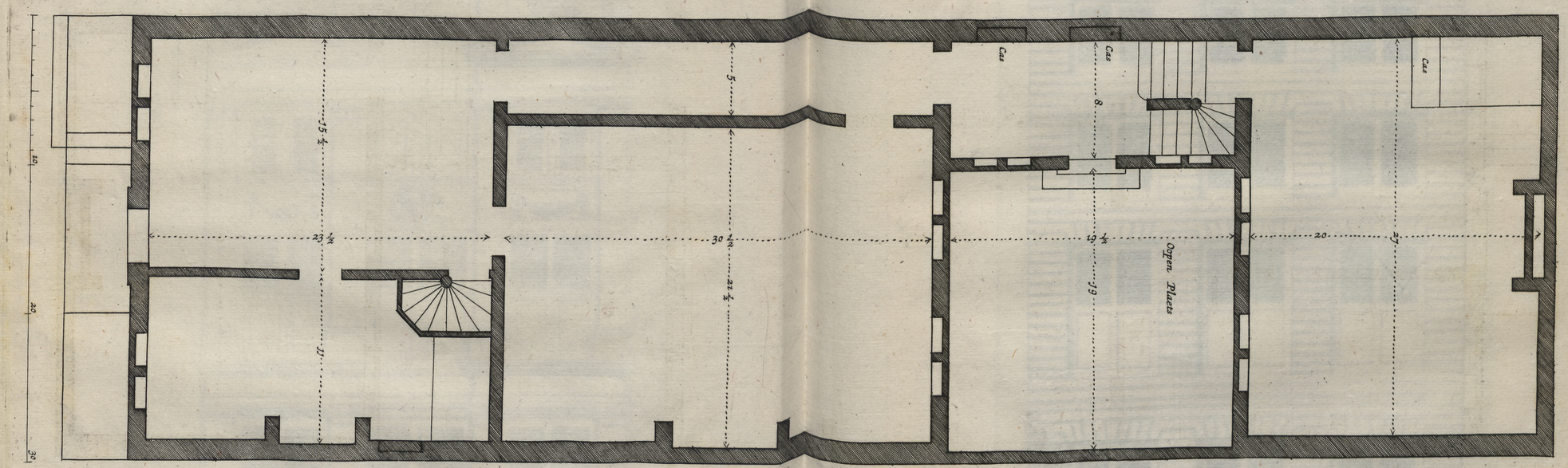

POLITECHNIKA GDAŃSKA BIBLIOTEKA CENTRALNA

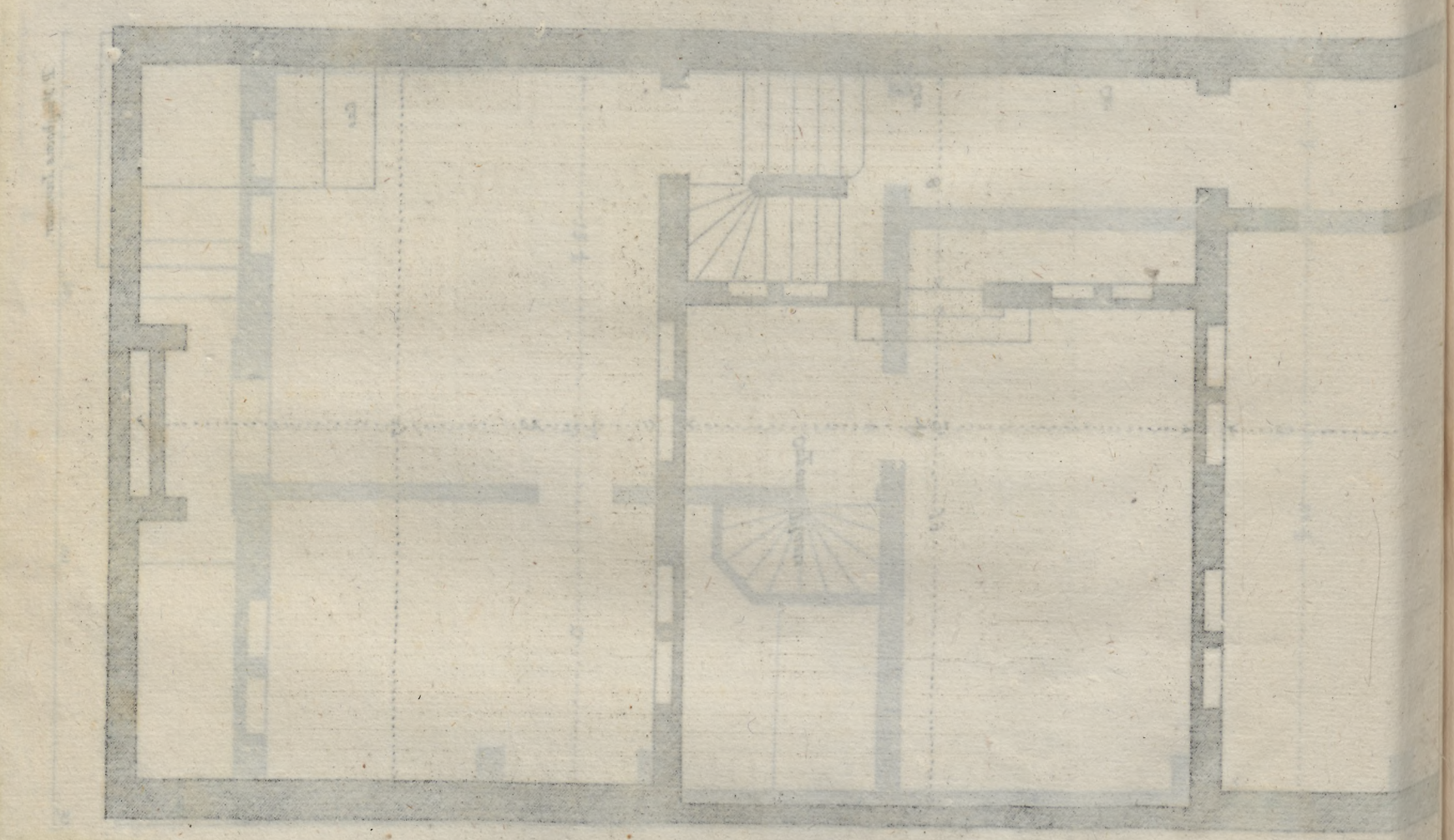

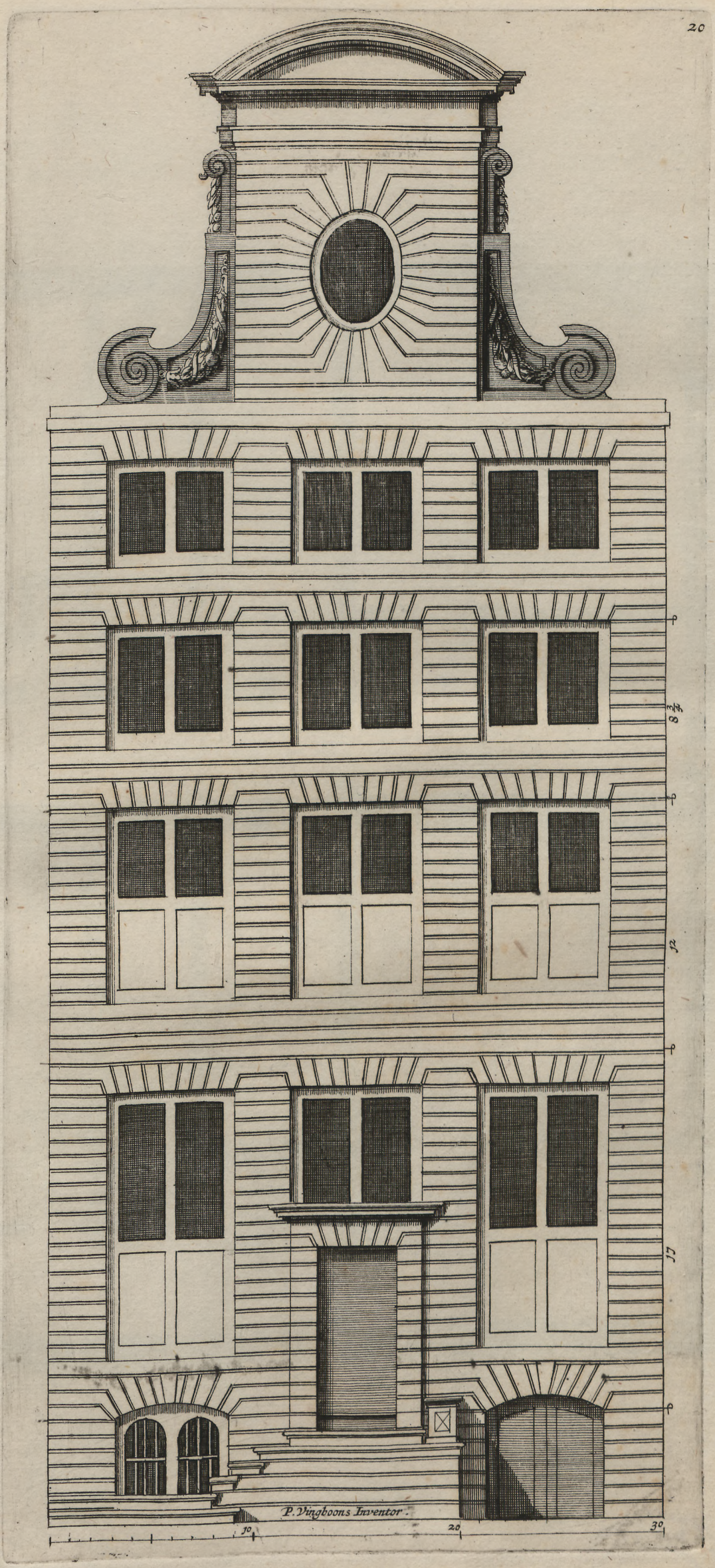

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

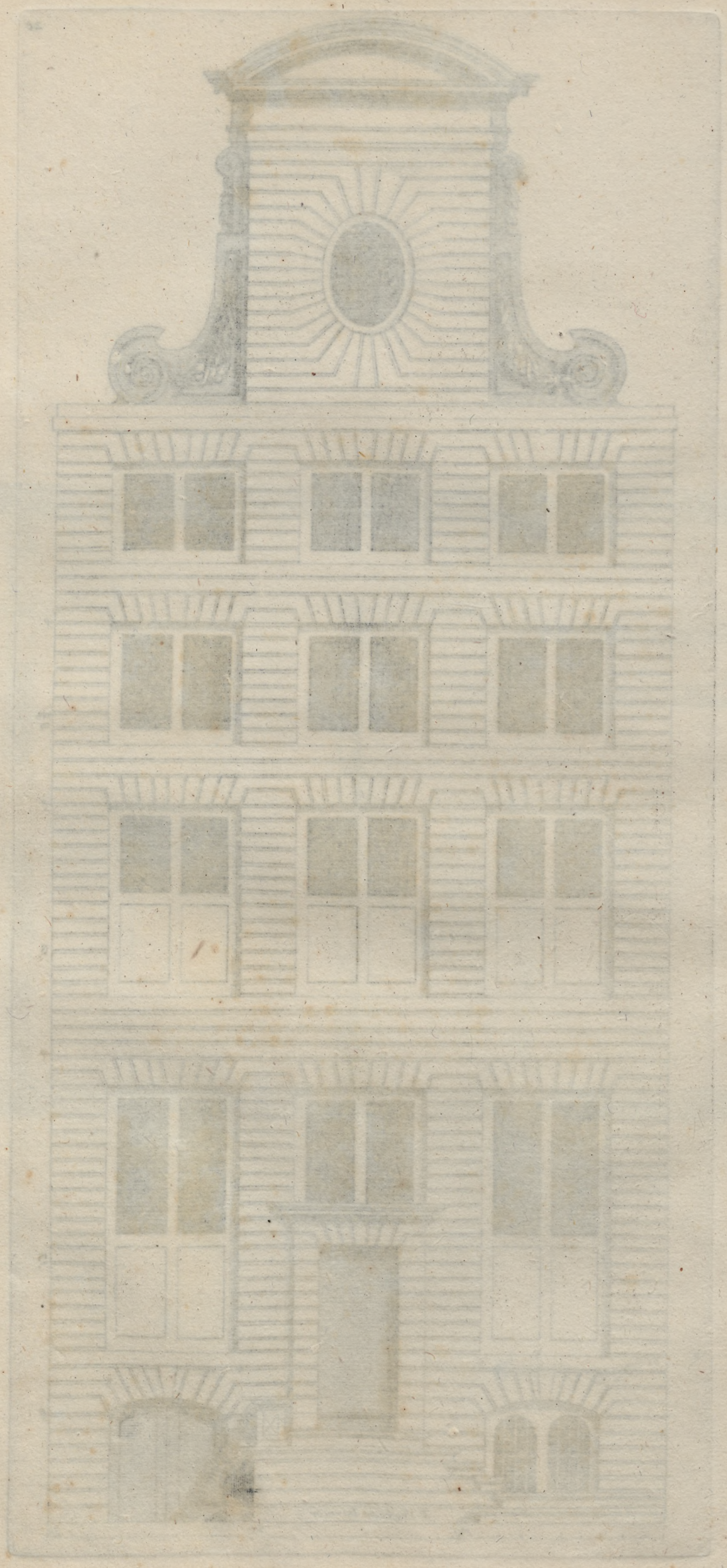

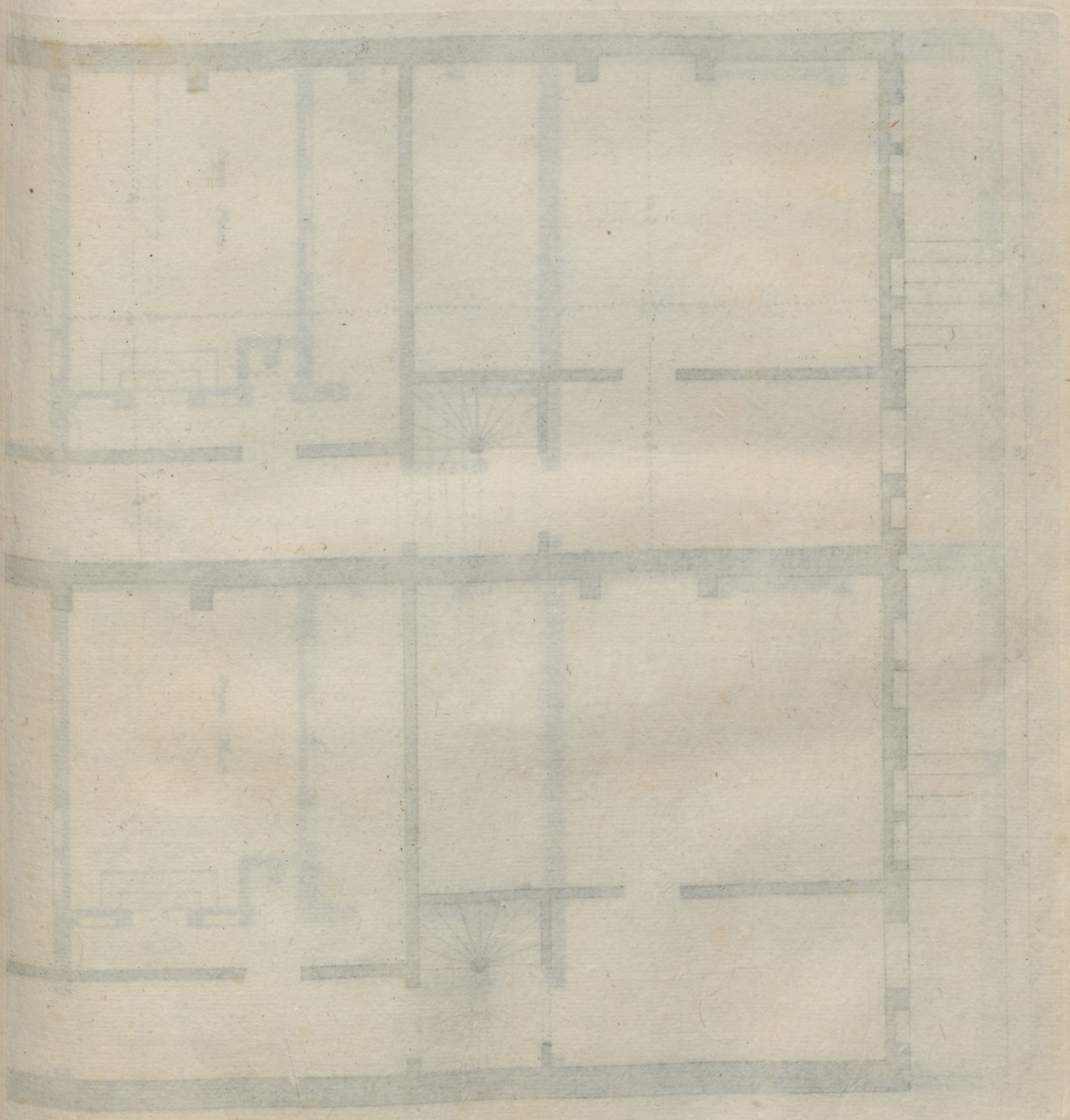

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

Hier achter is noch 40 voet Thyns.

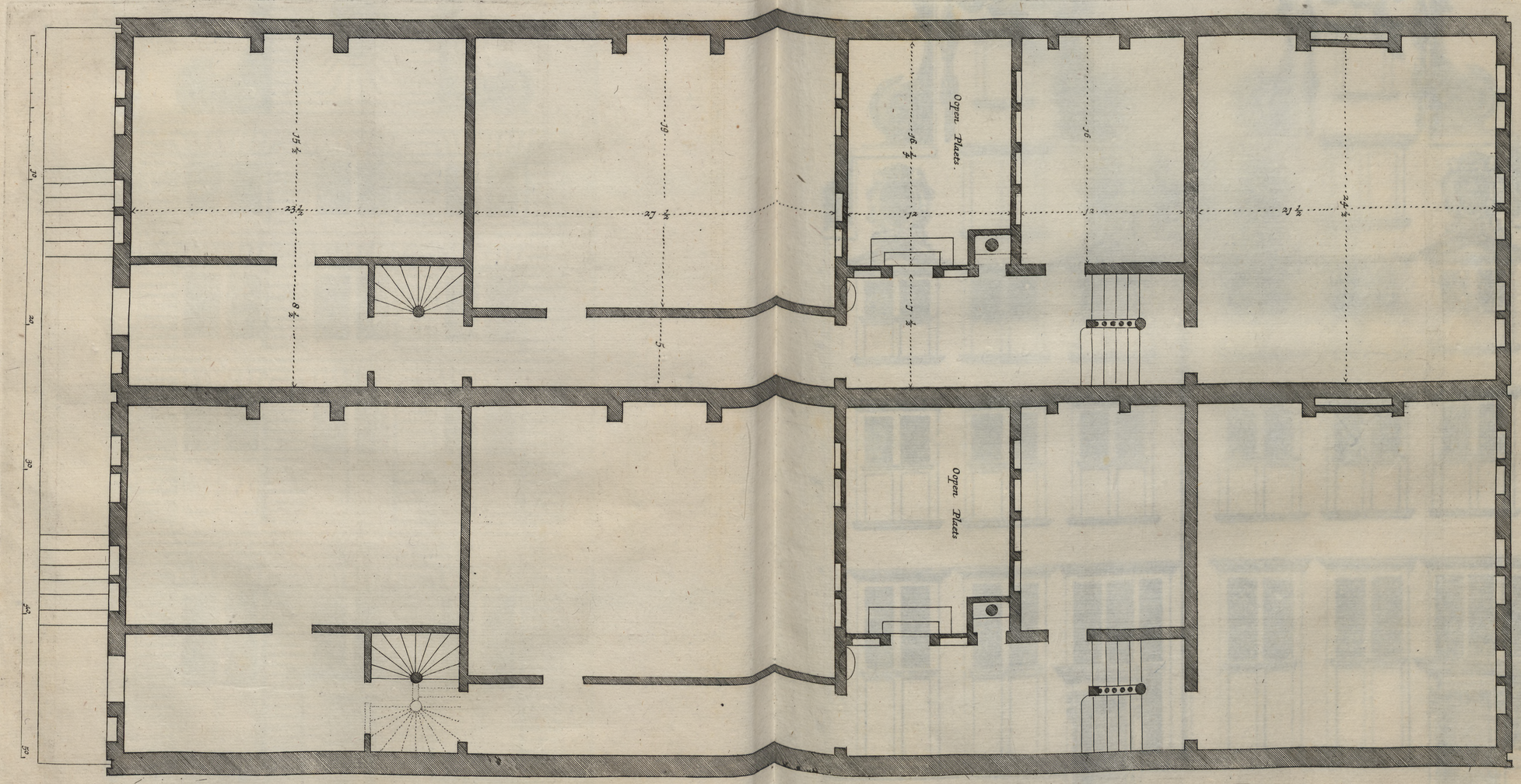

P. Pieghoon: Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA BIBLIOTEKA CENTRALNA

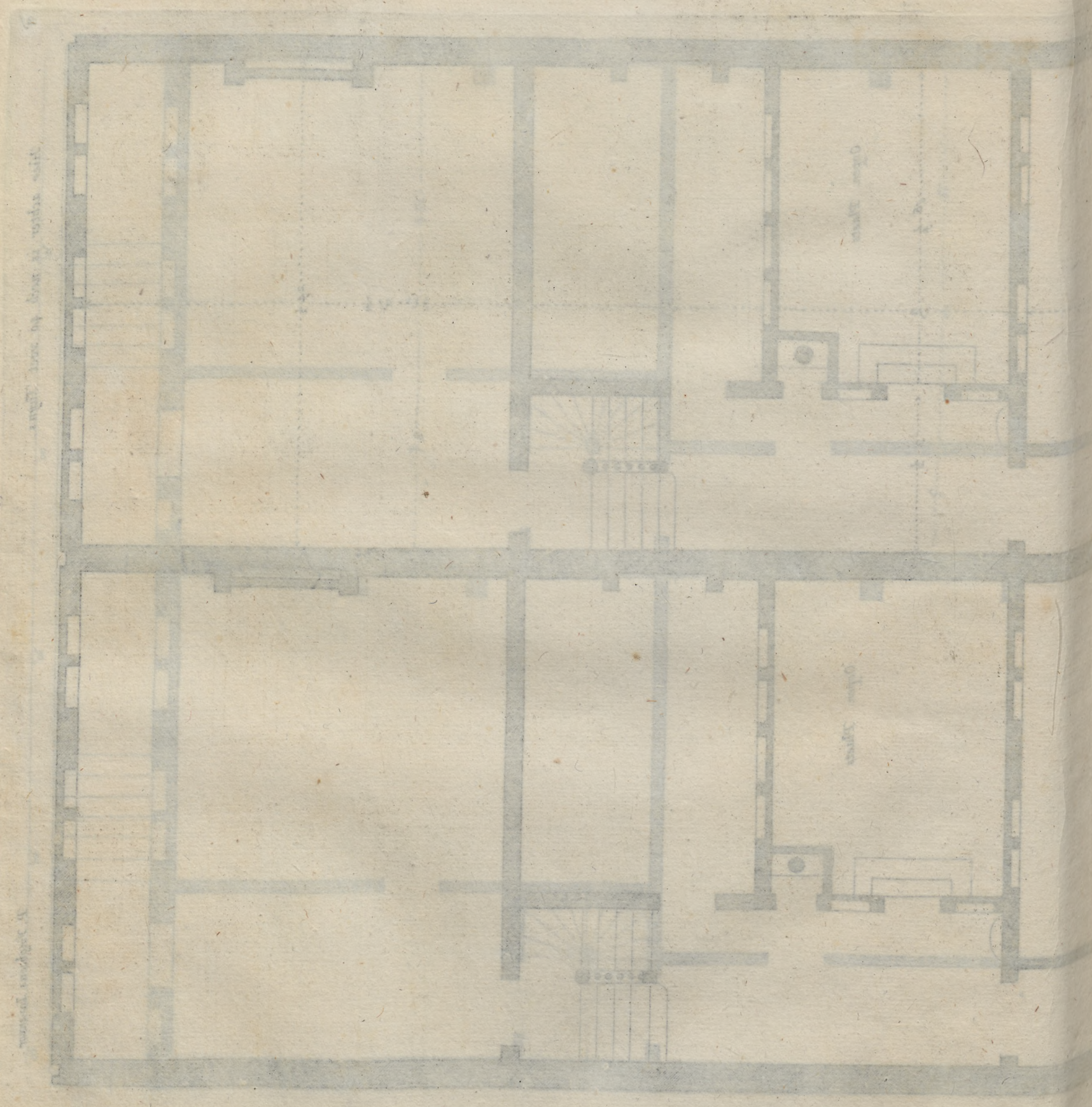

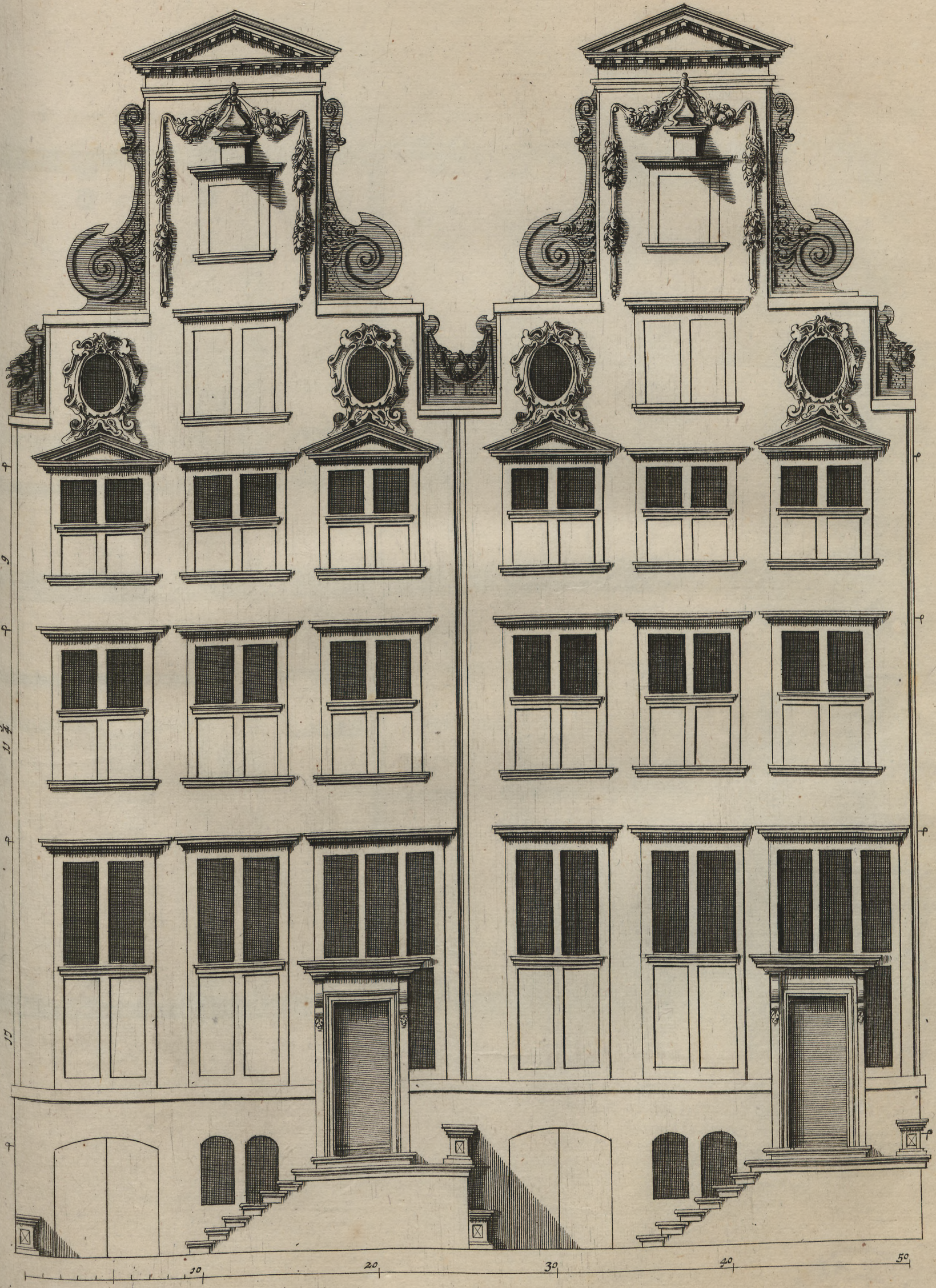

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

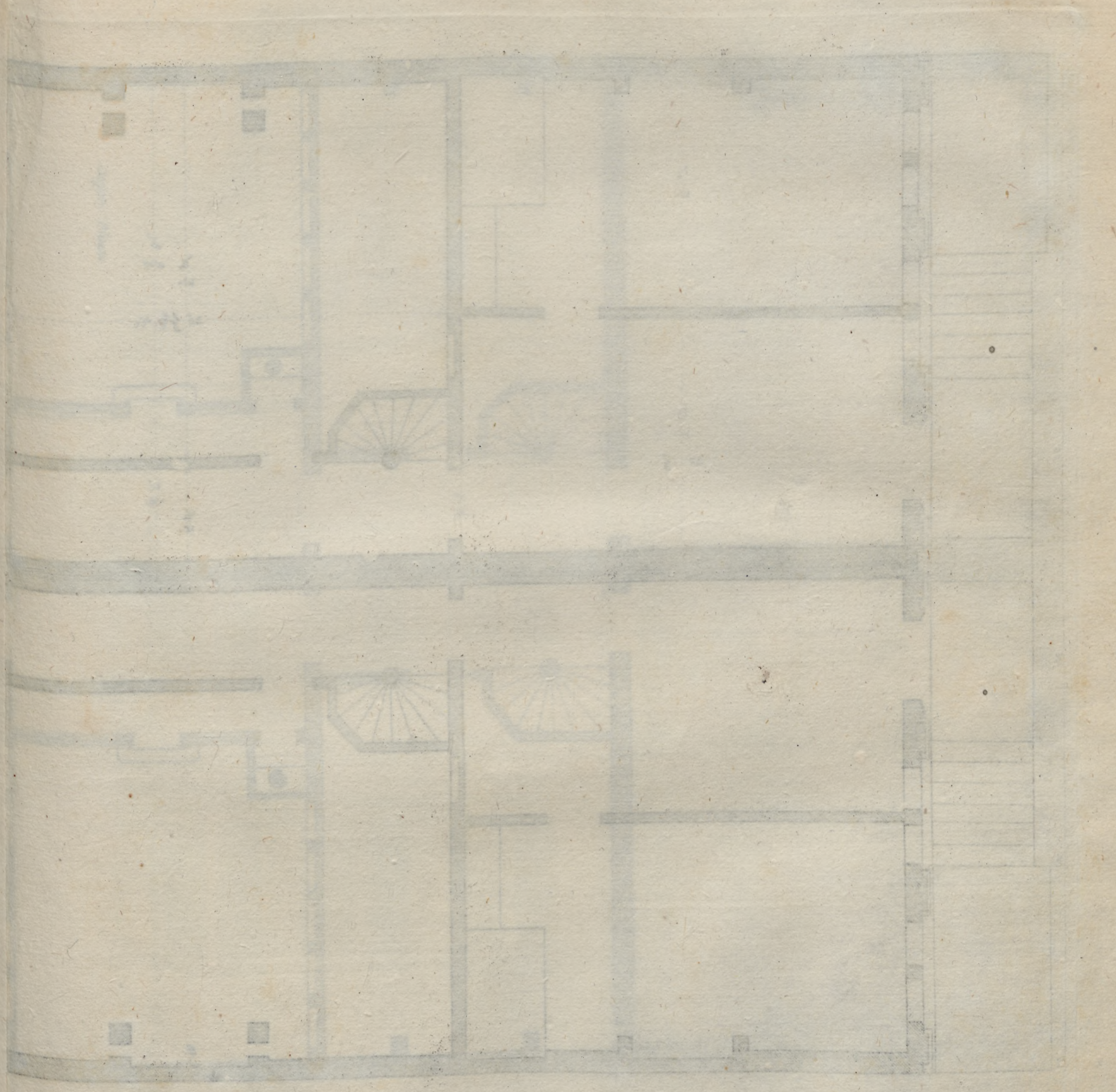

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

23 Hier is Noch Plaets ende Tuijn achter

P. Vingboons Inventor.

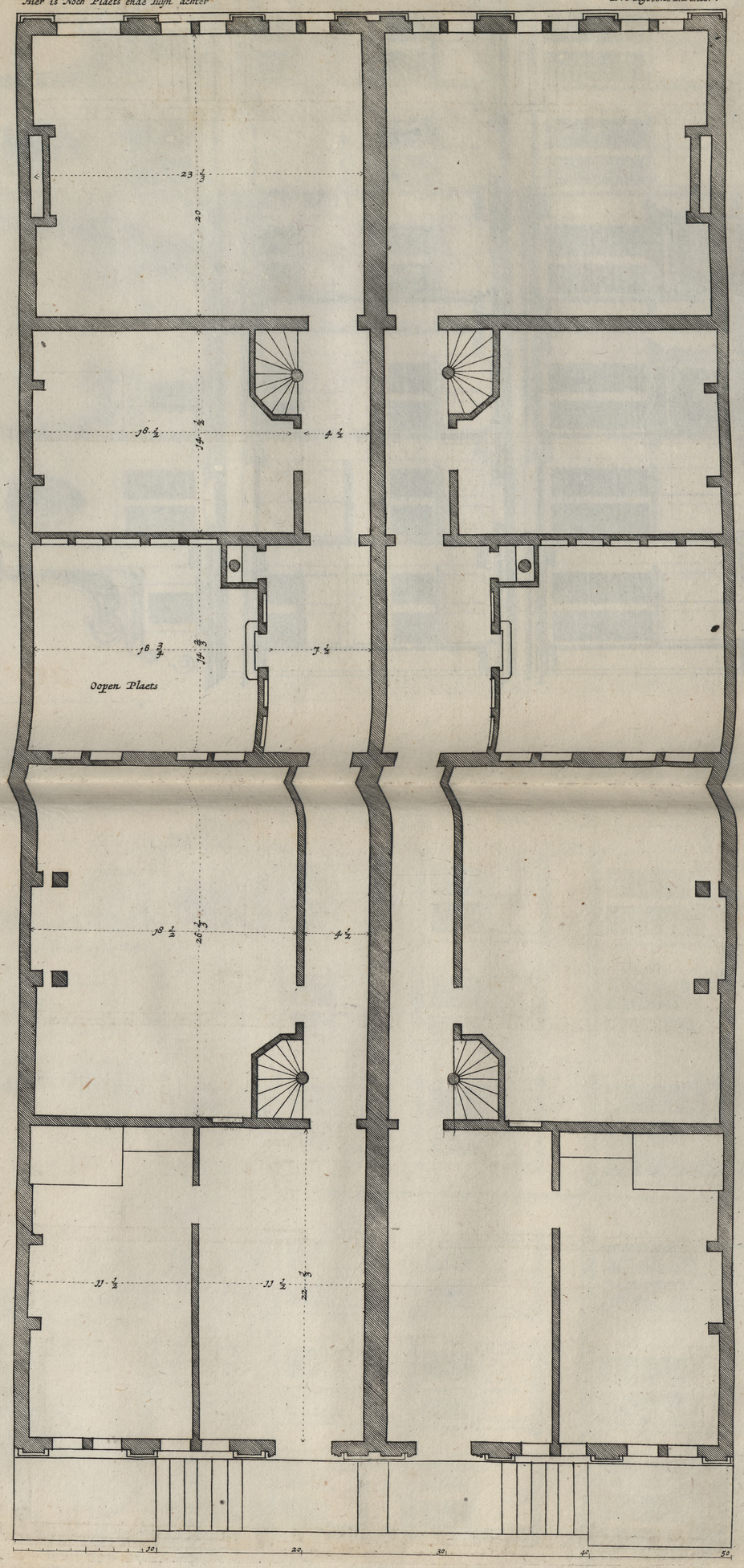

POLITECHNIKA GDAŃSKA BIBLIOTEKA CENTRALNA

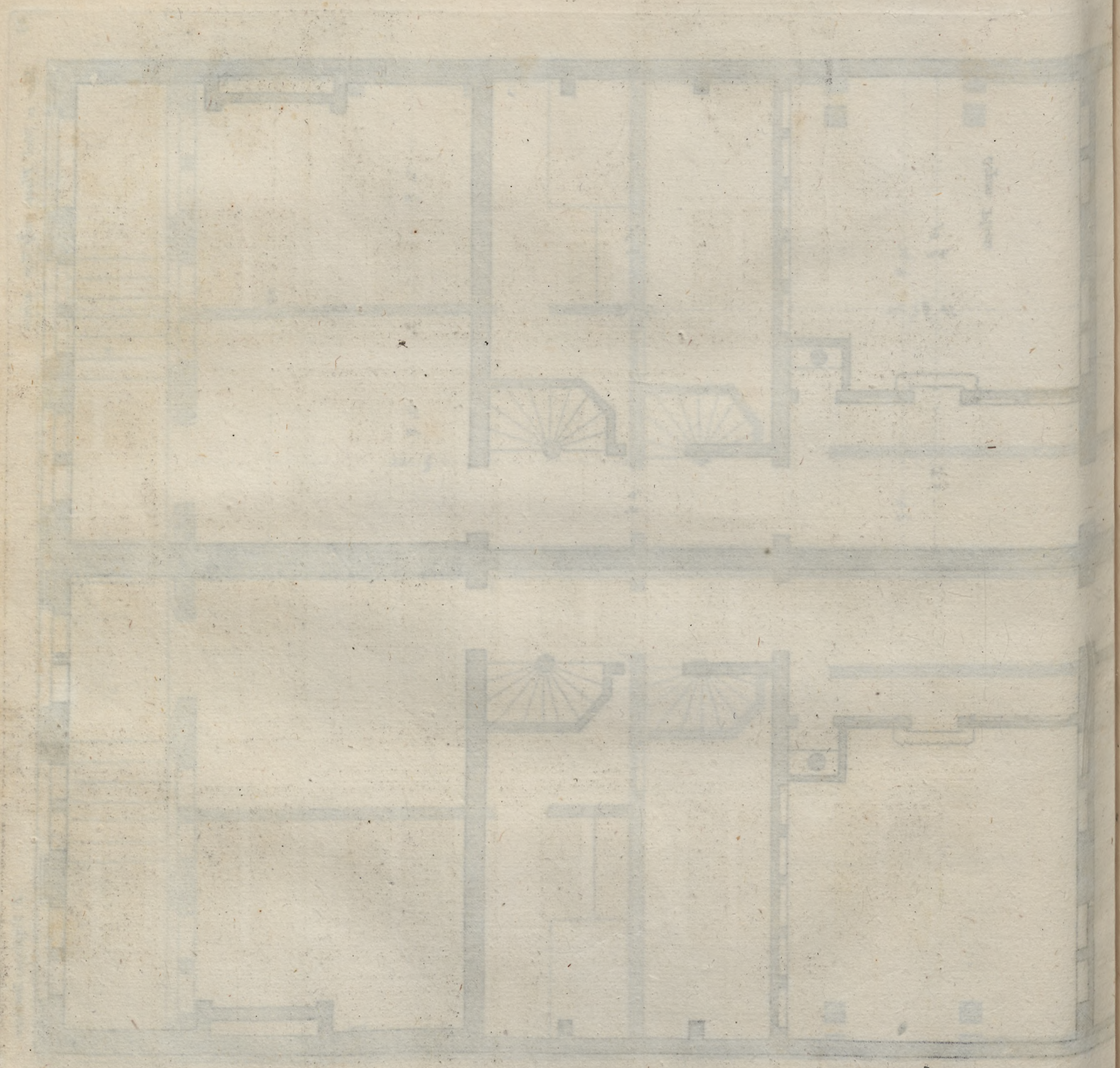

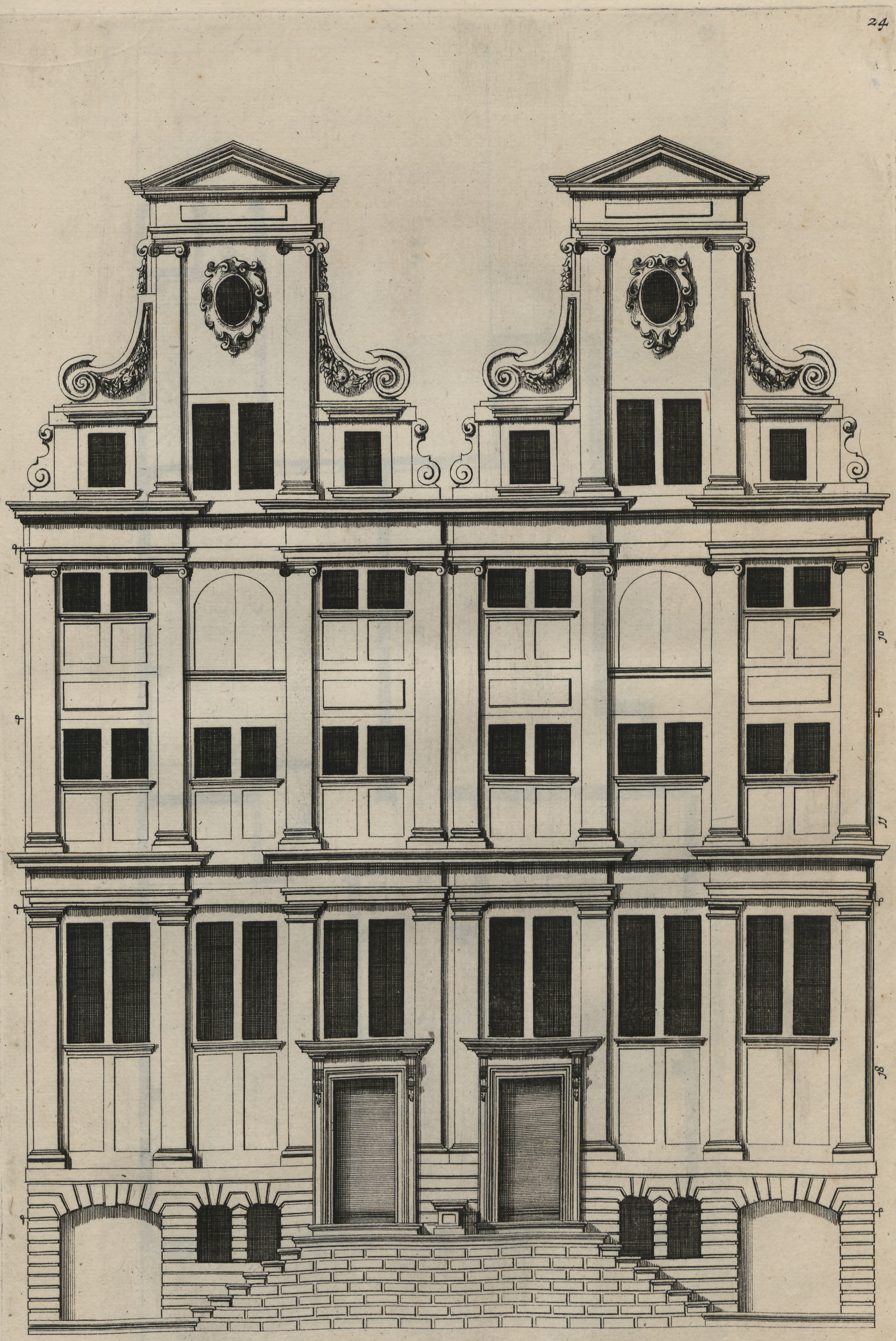

P. Vingboons Inventor.

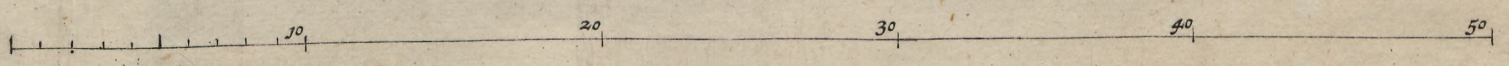

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

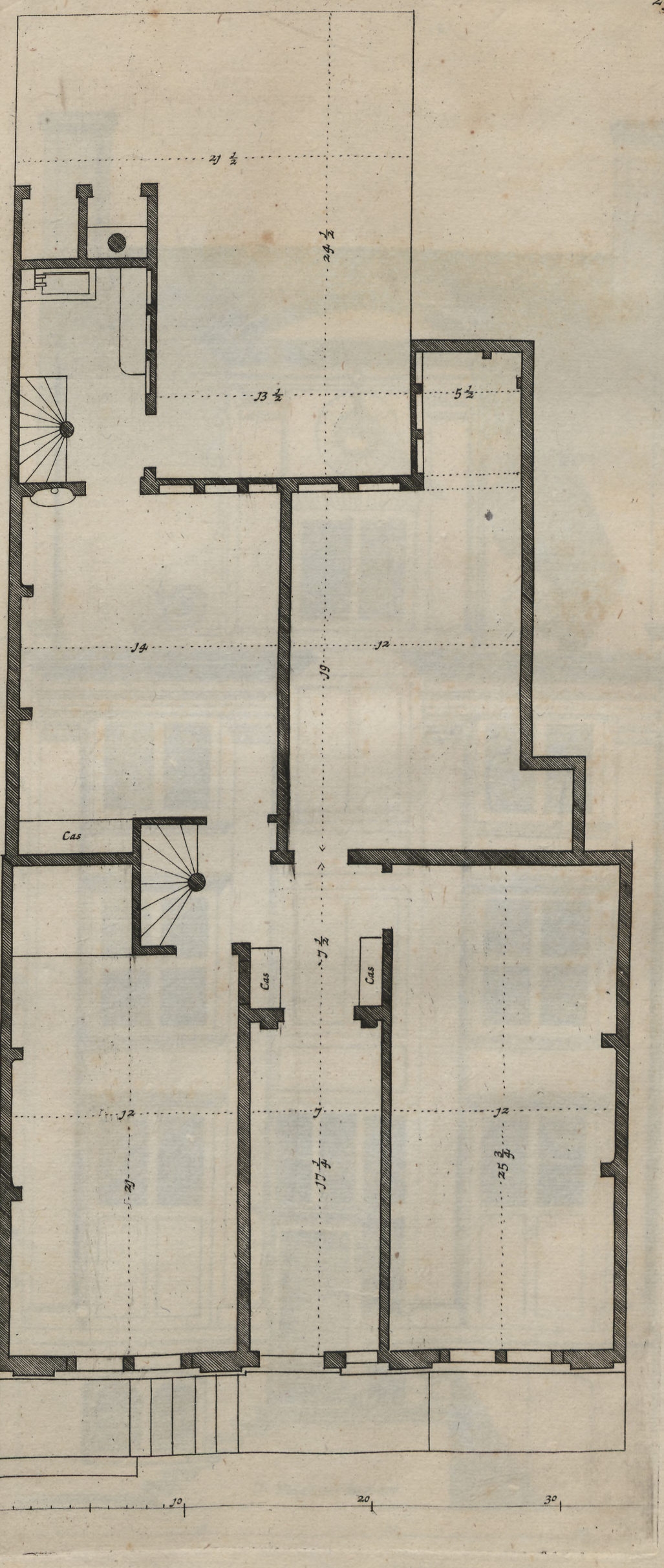

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

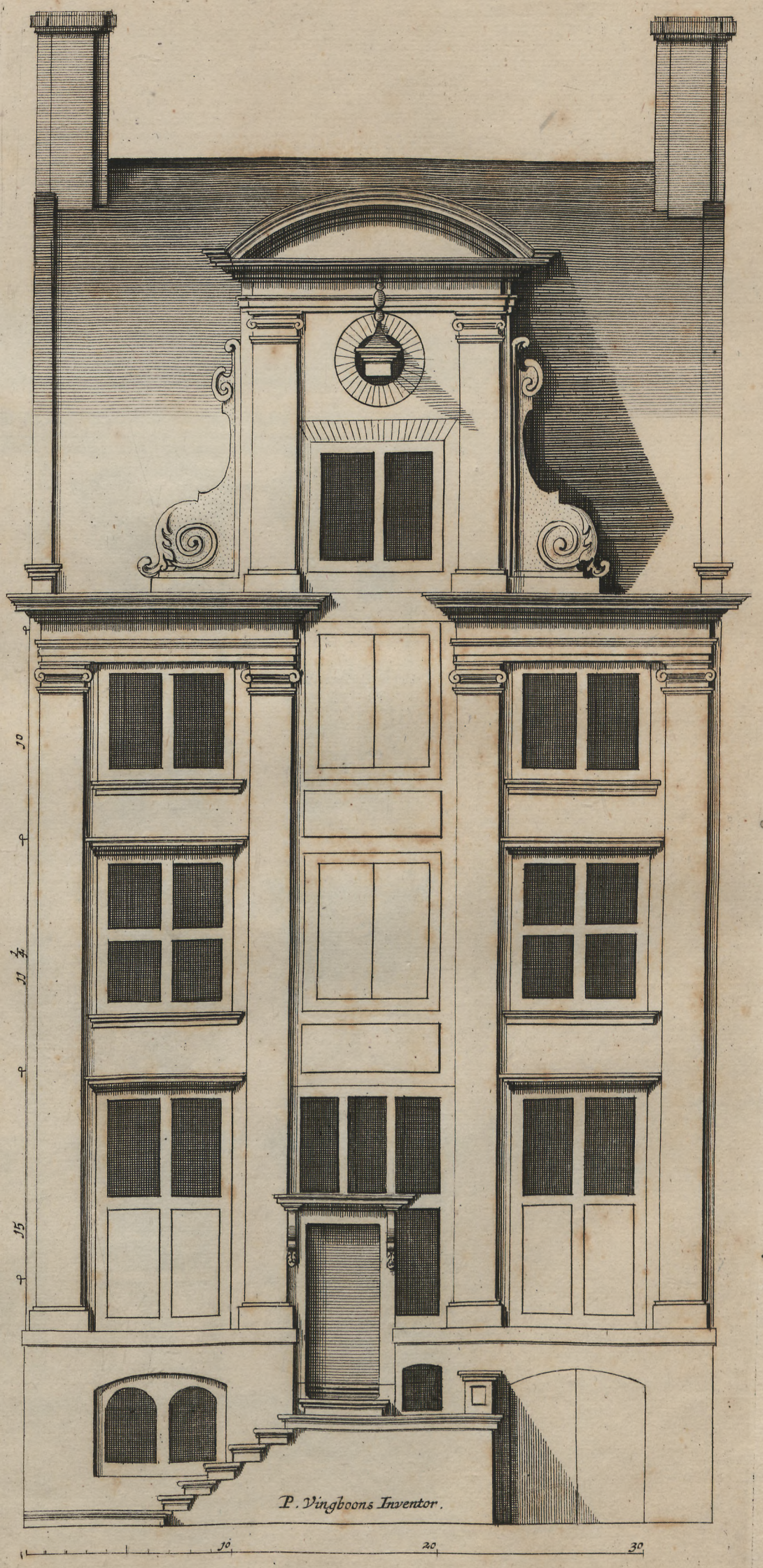

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

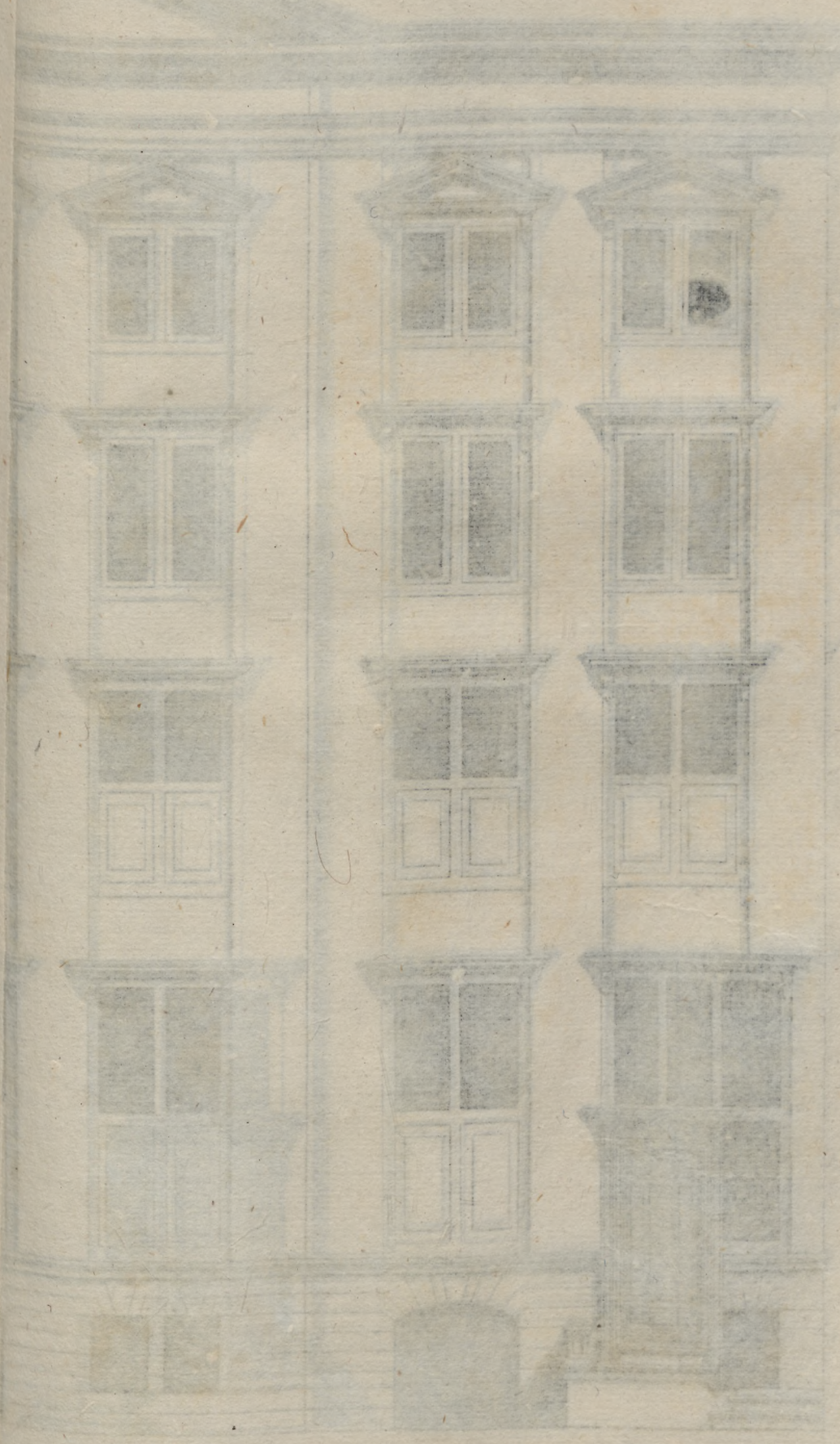

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

P. Vingboons Inventor.

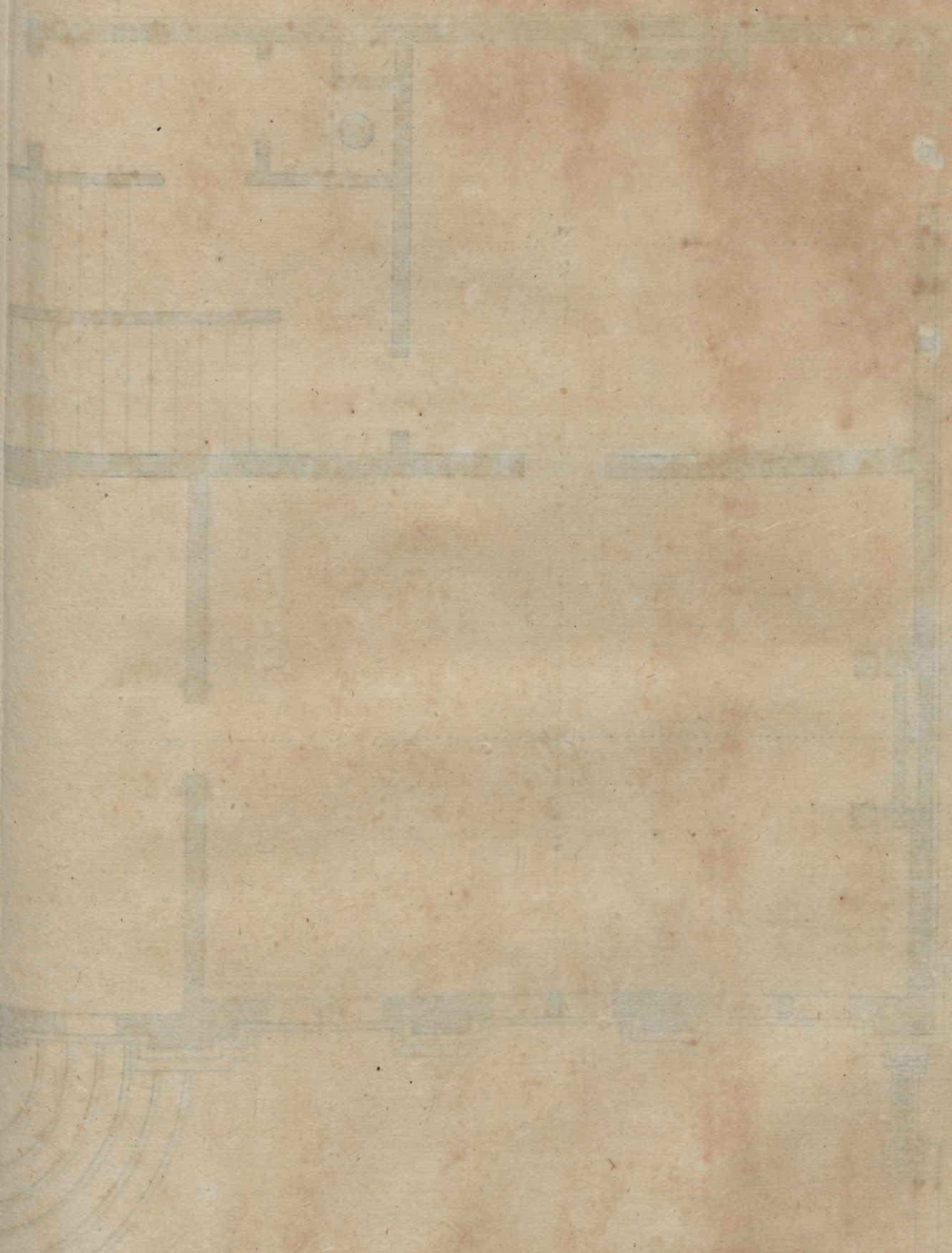

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

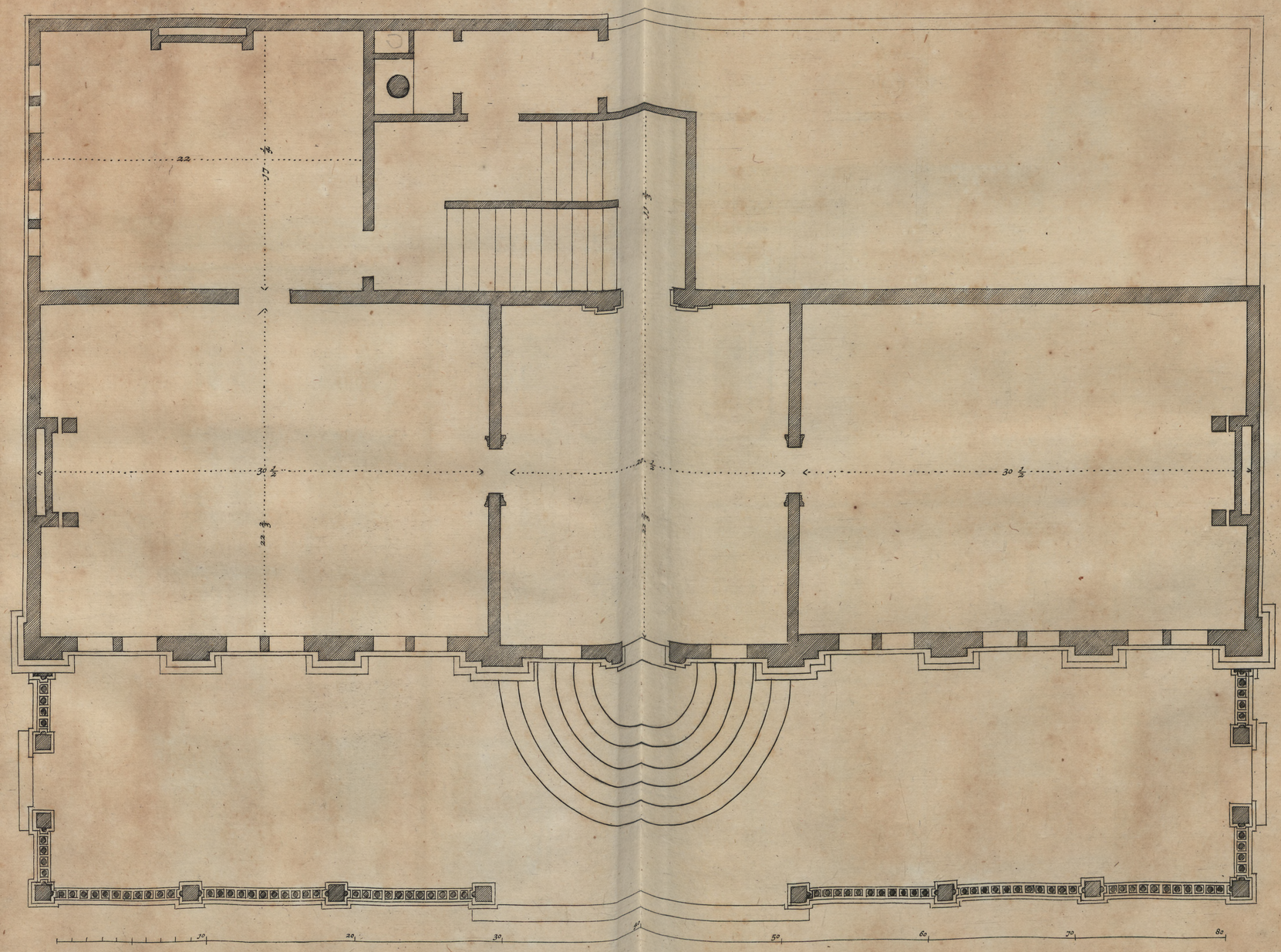

P. Vinkboons Inventor.

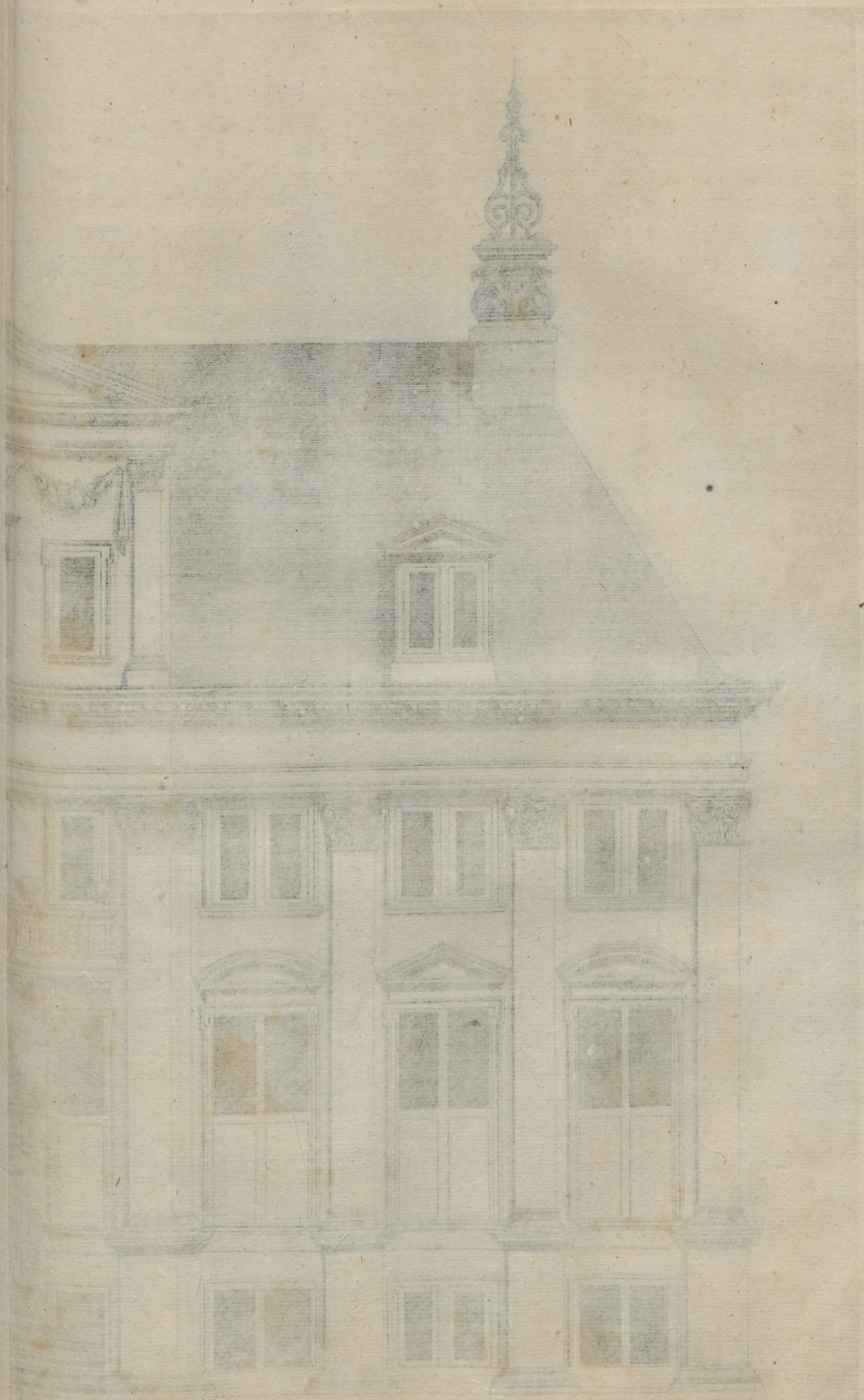

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

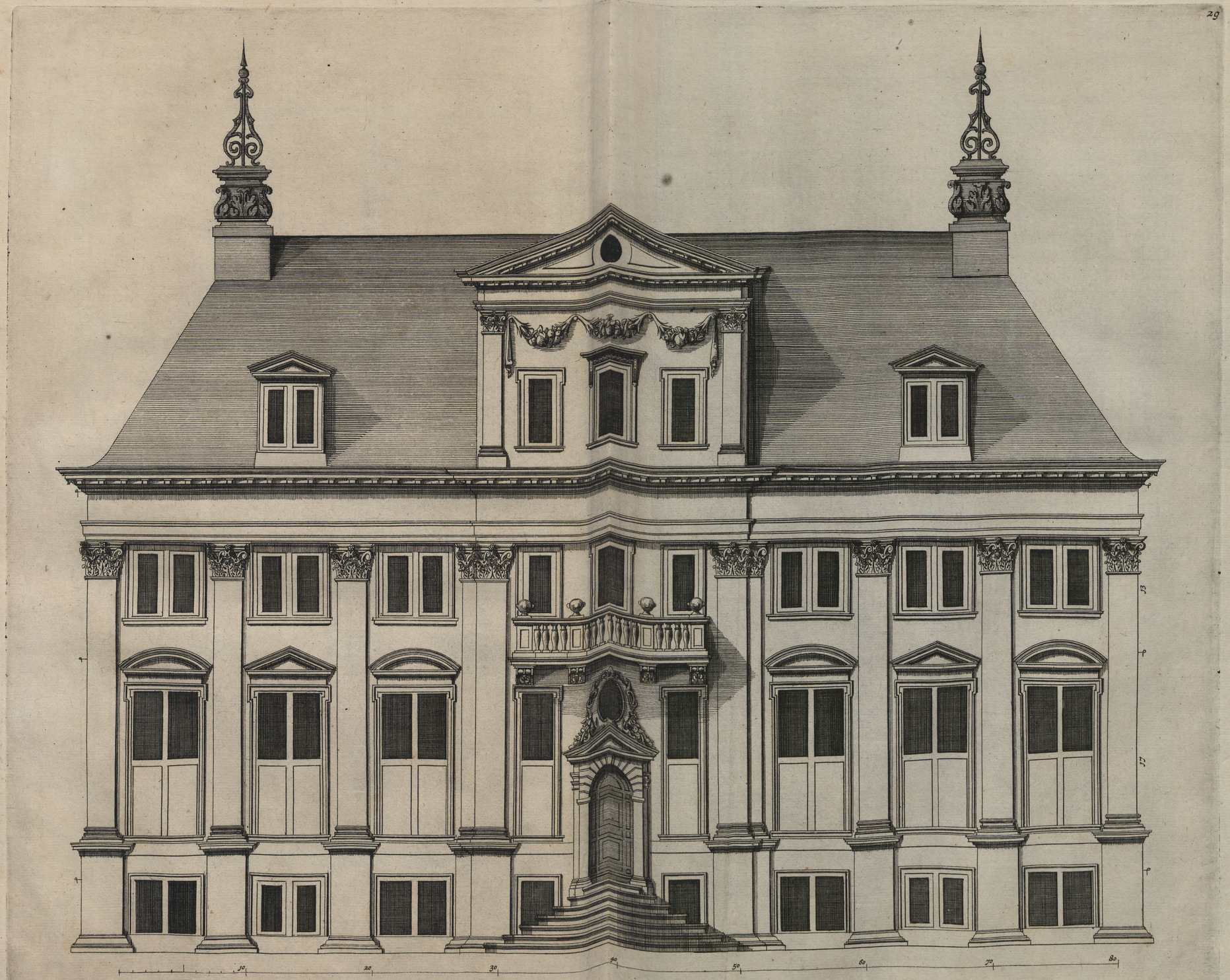

P. Vingboons Inventor.

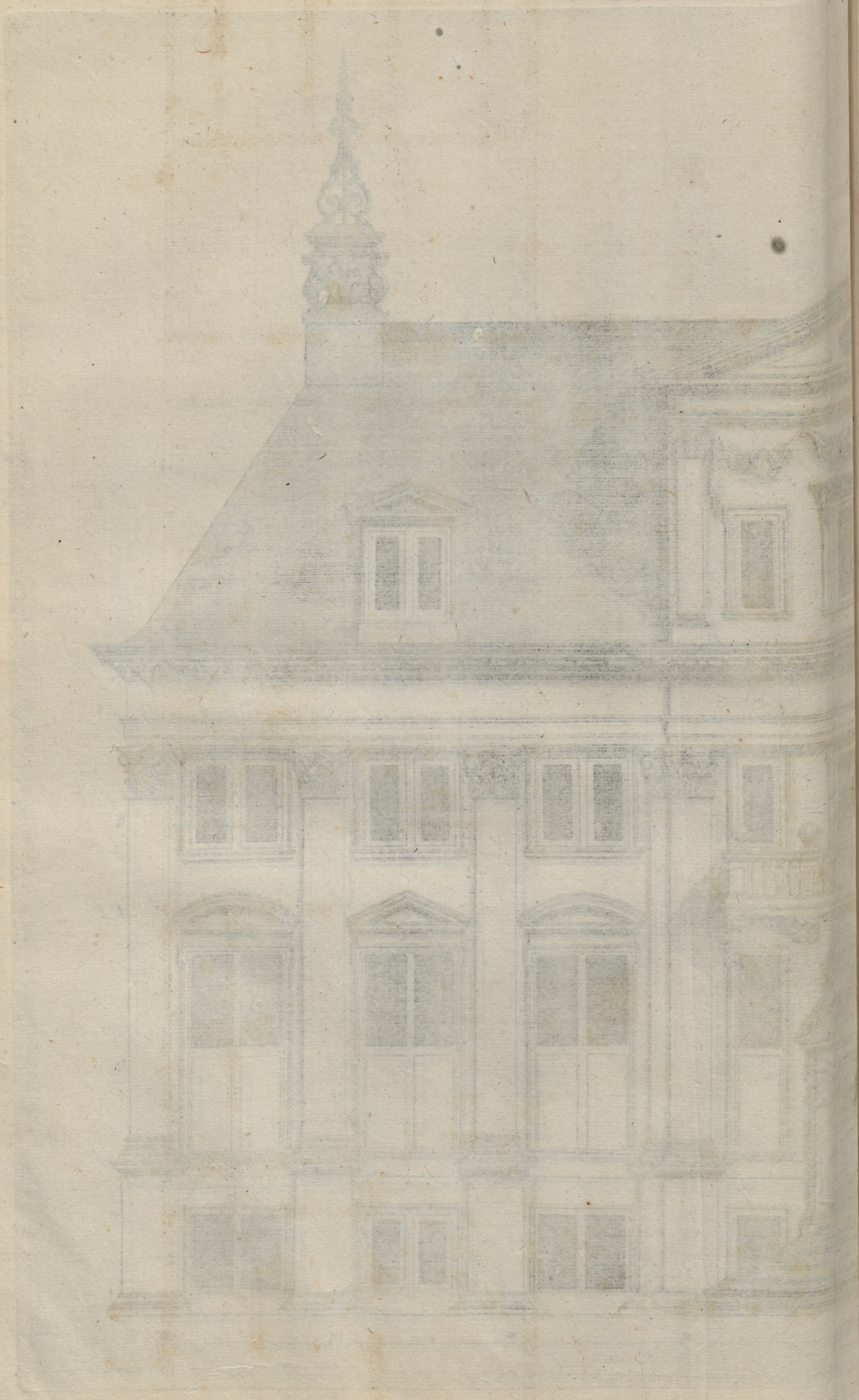

30

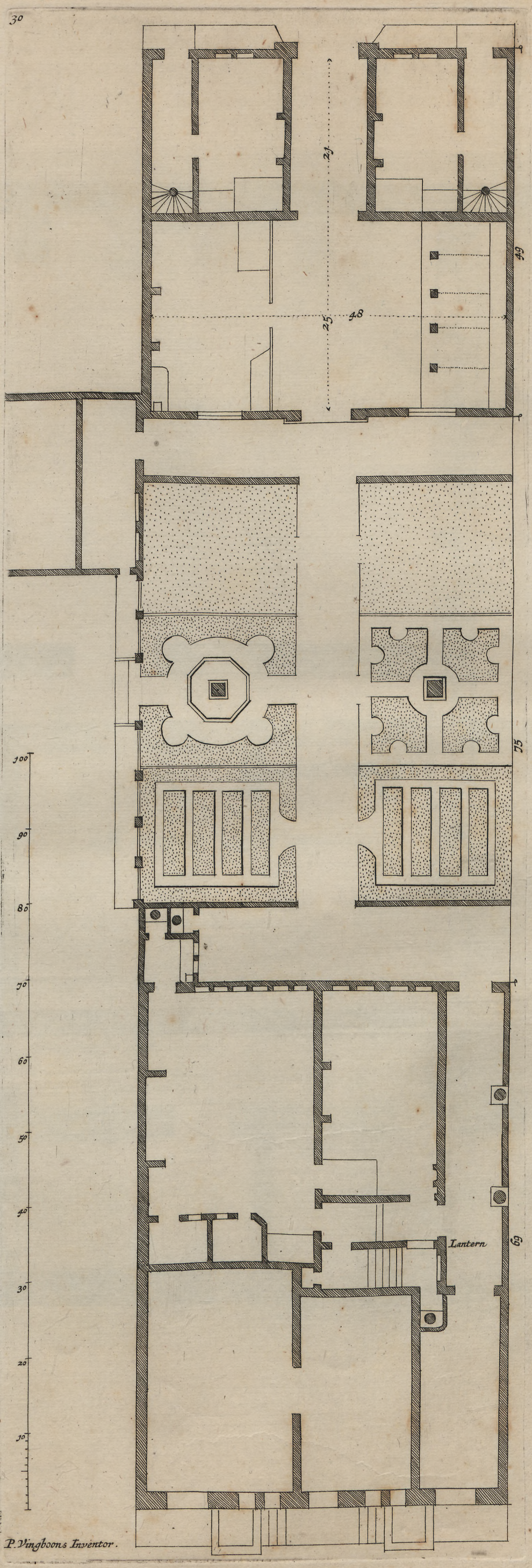

P. Vinghoons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

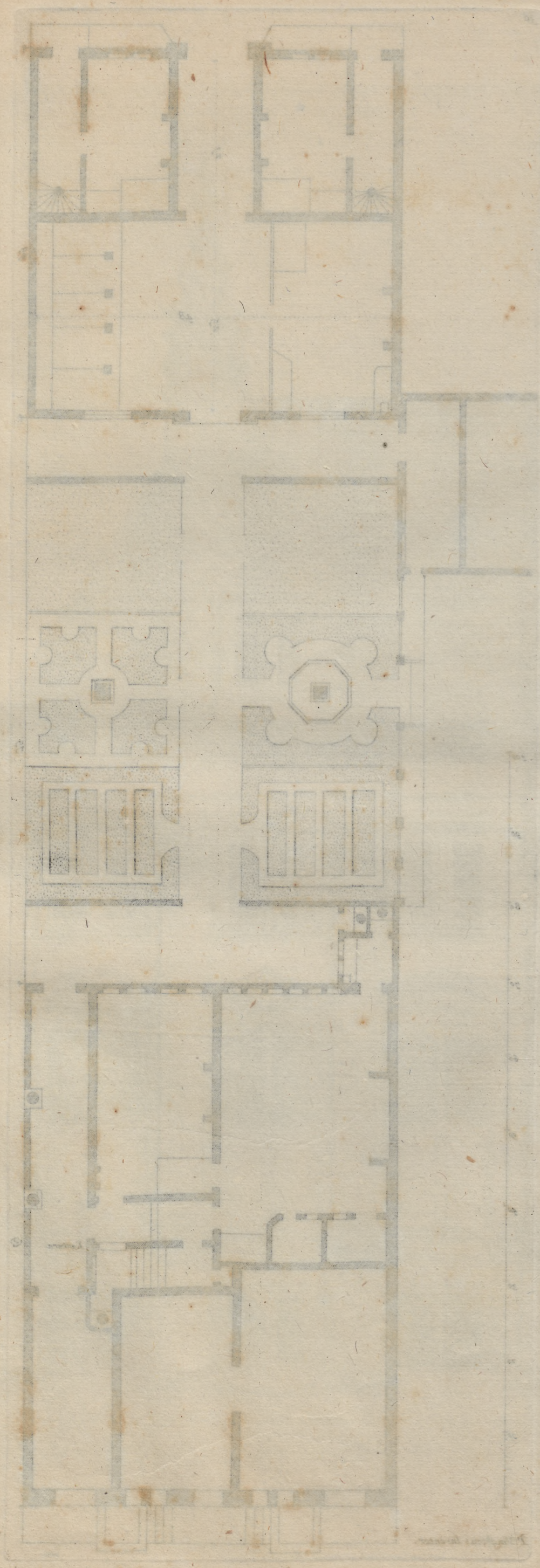

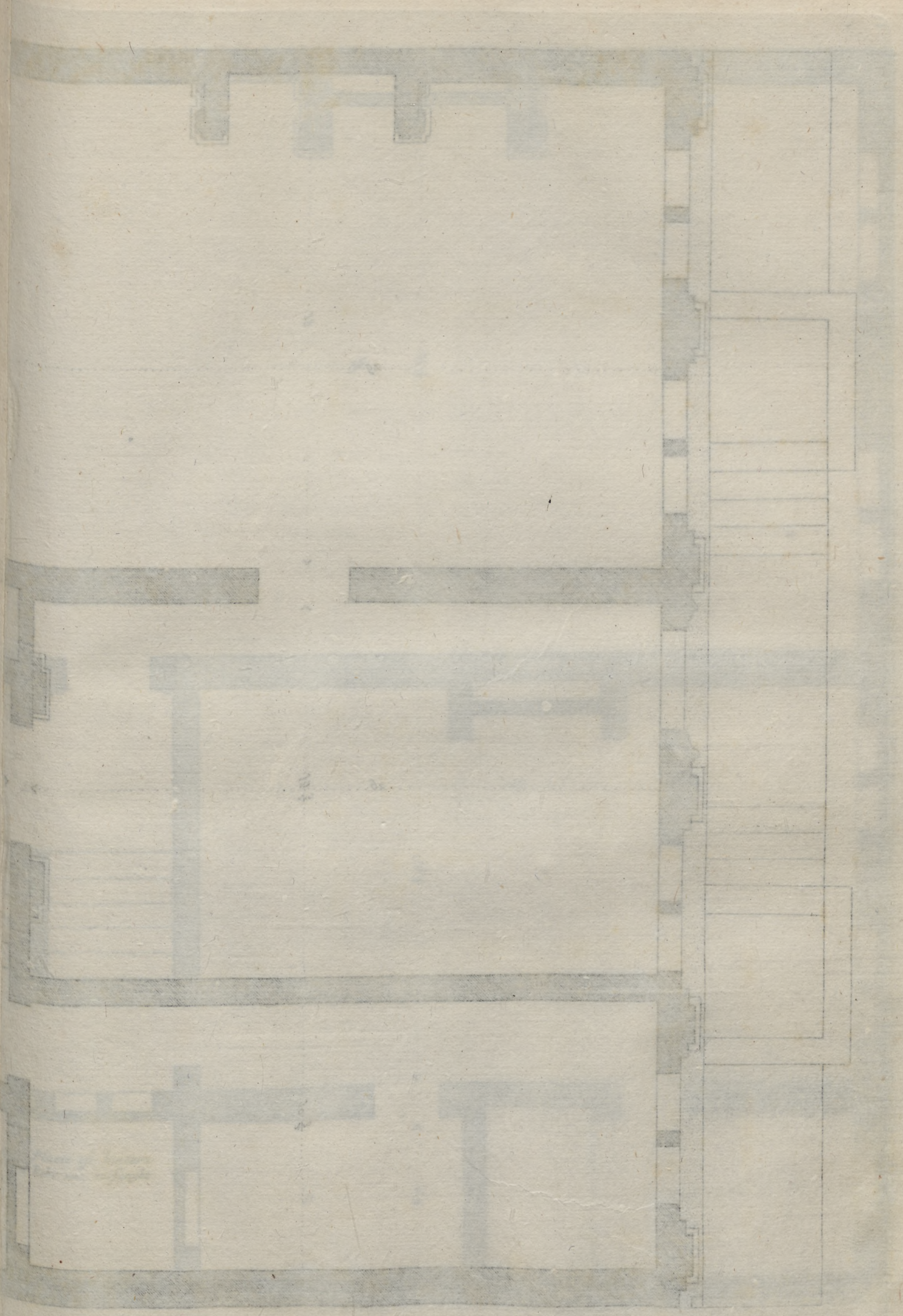

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

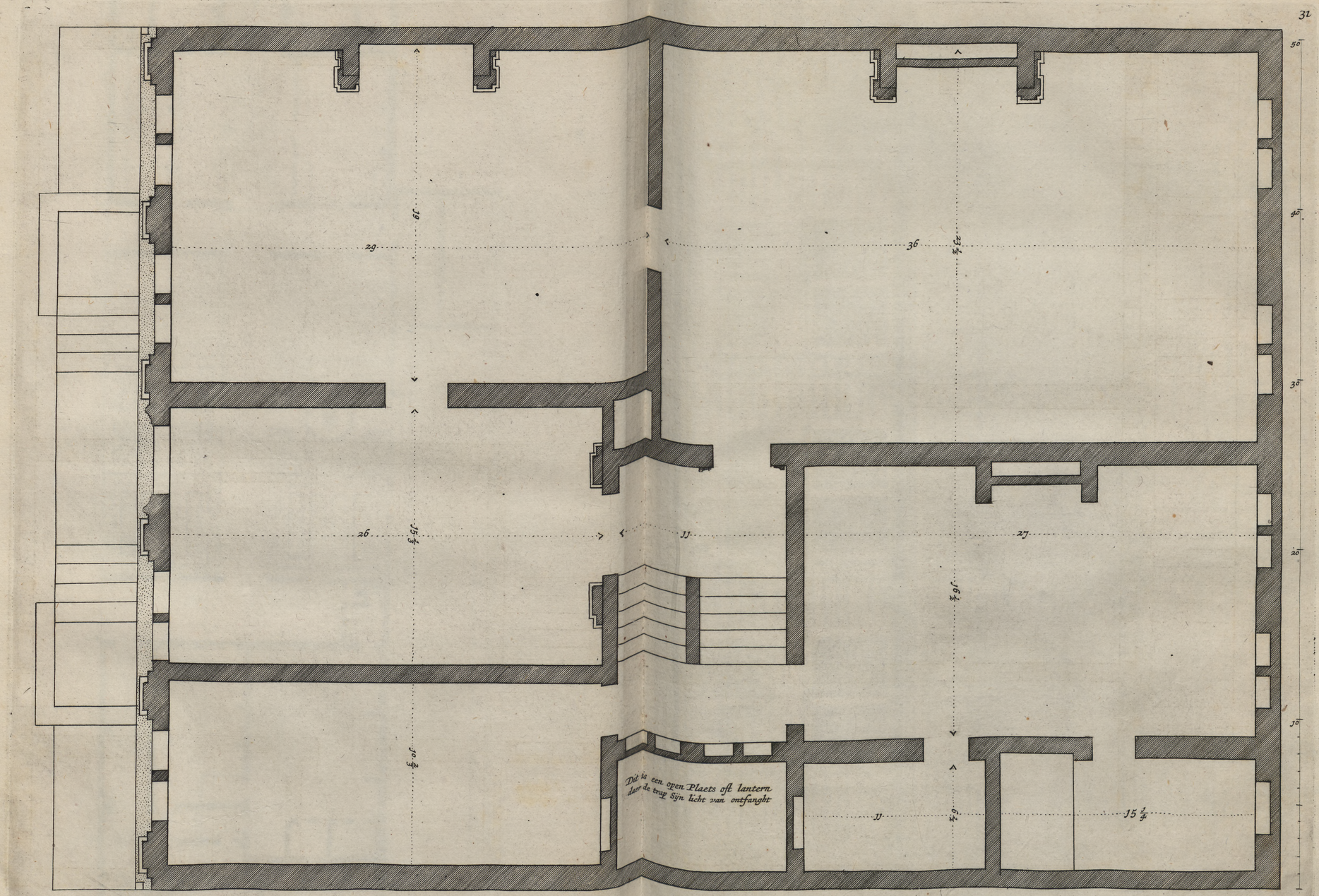

P. Vinghoons Inventor.

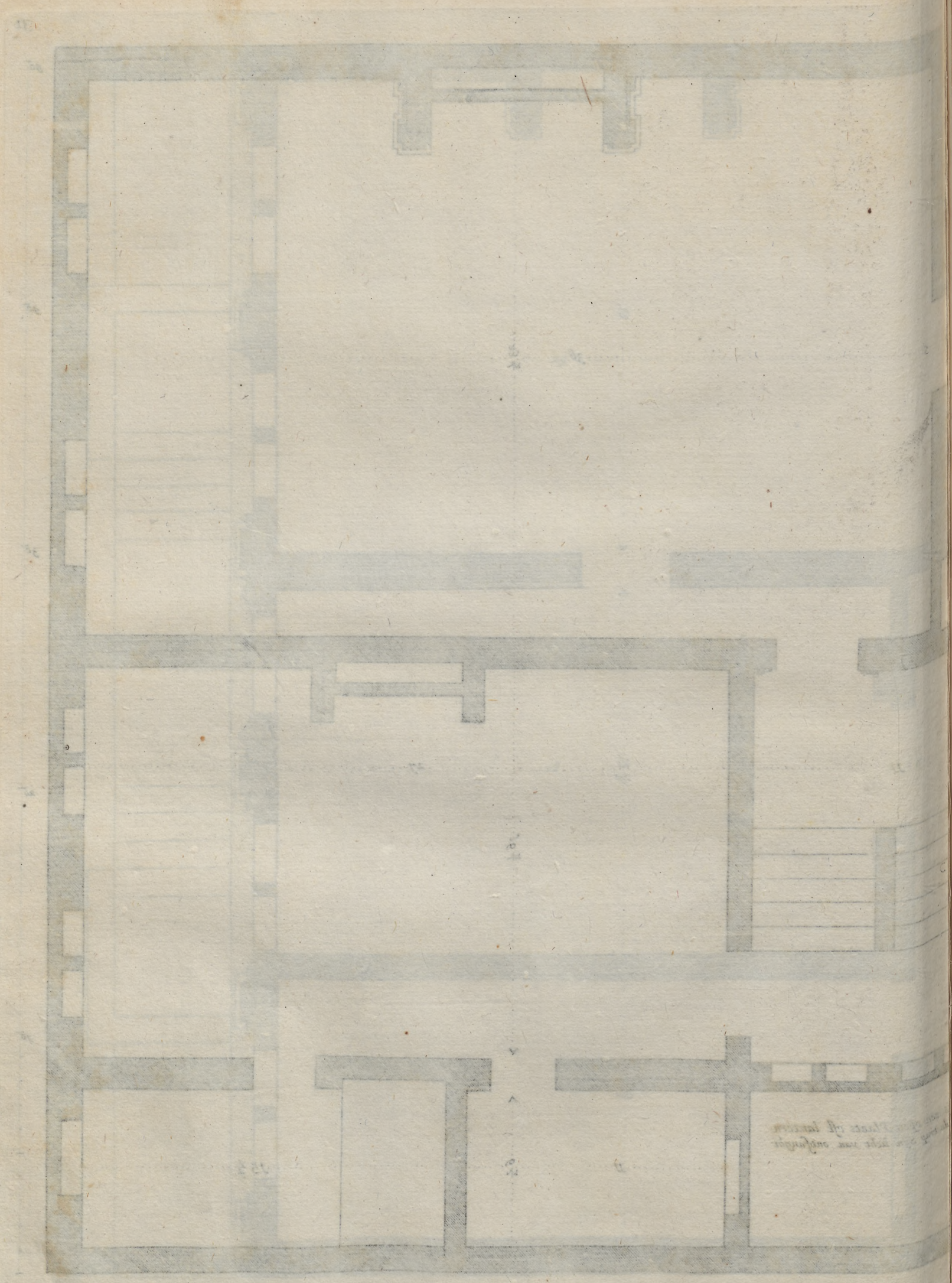

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

I. Vredeboons Inventor.

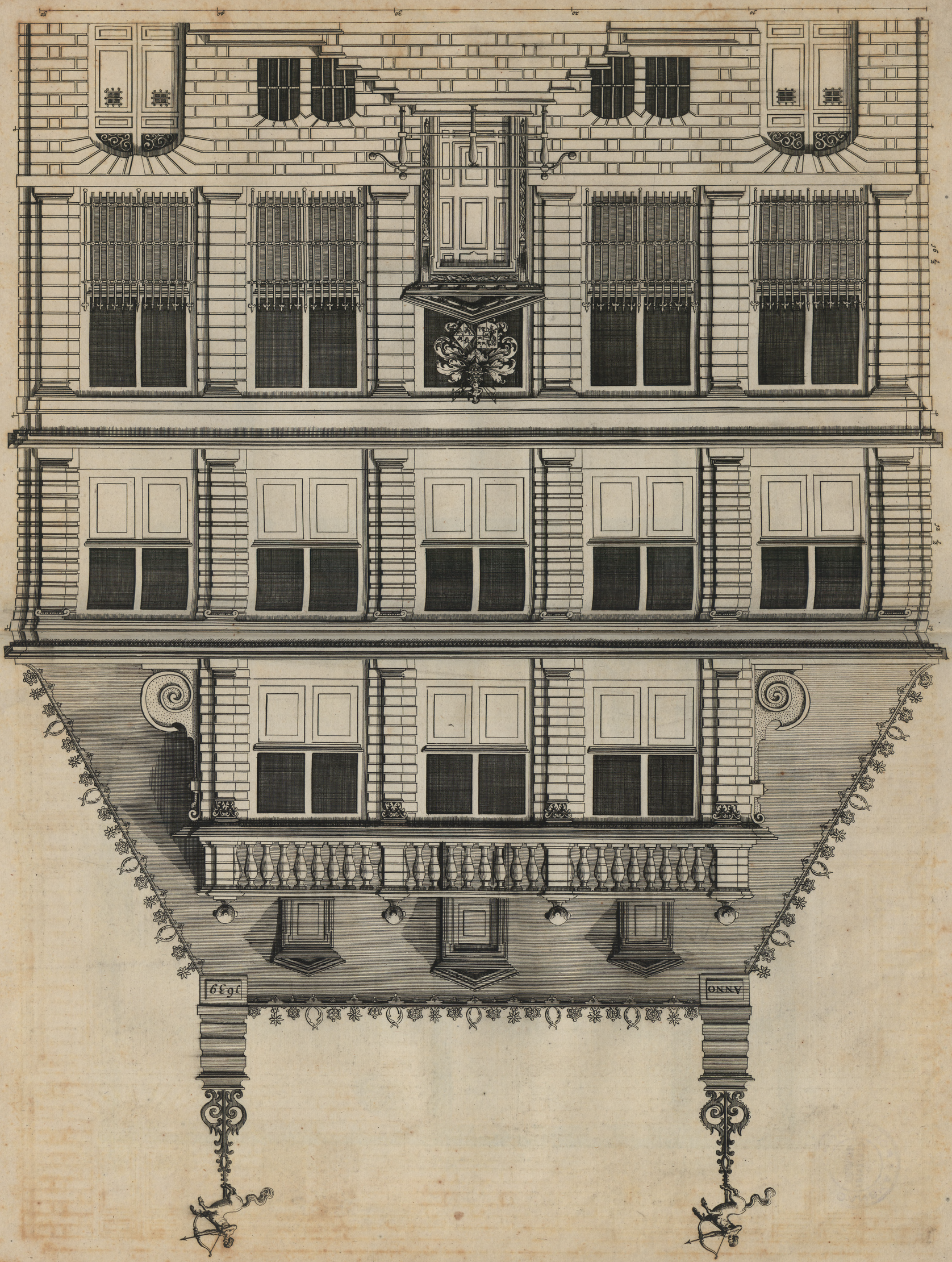

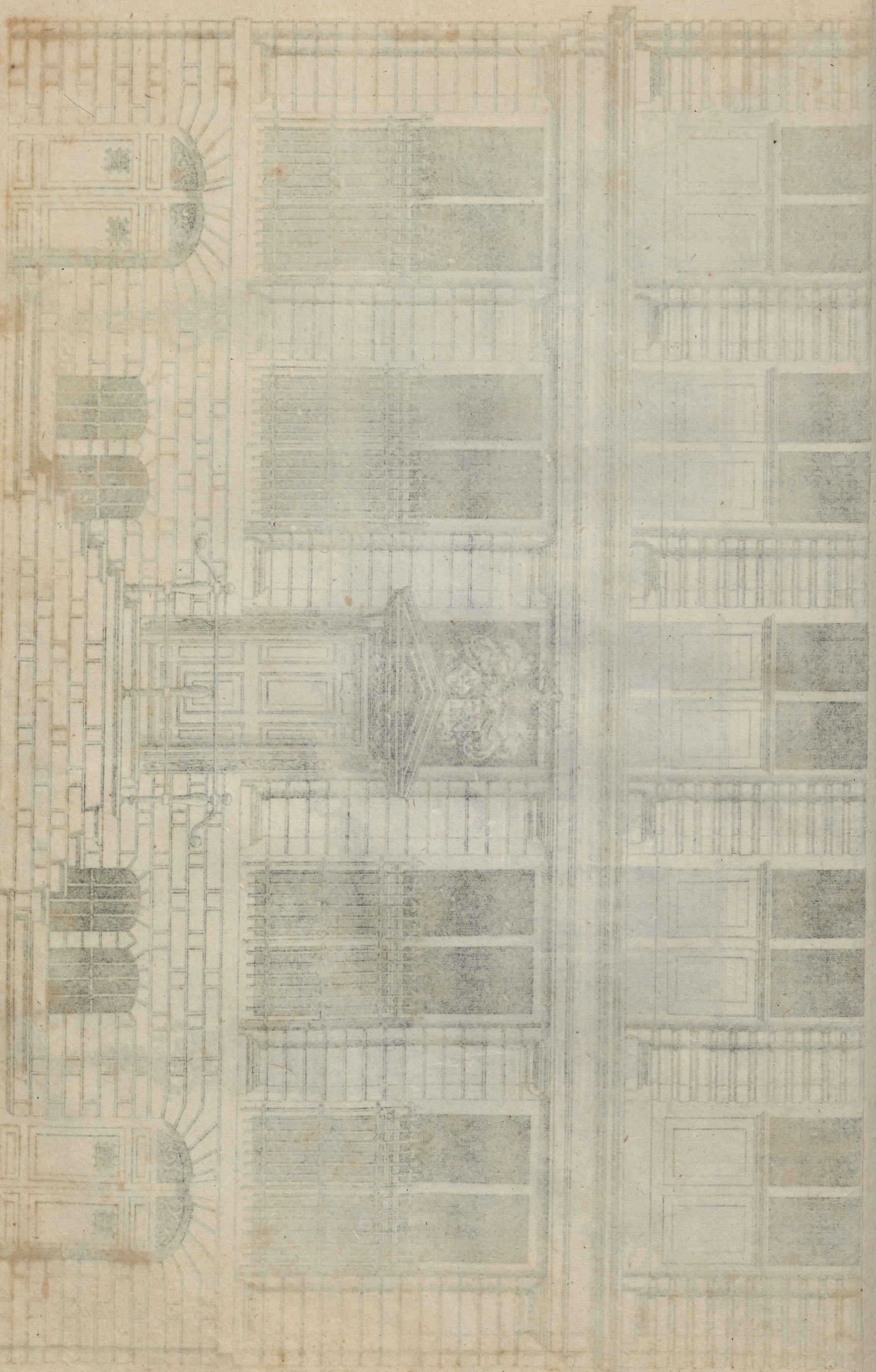

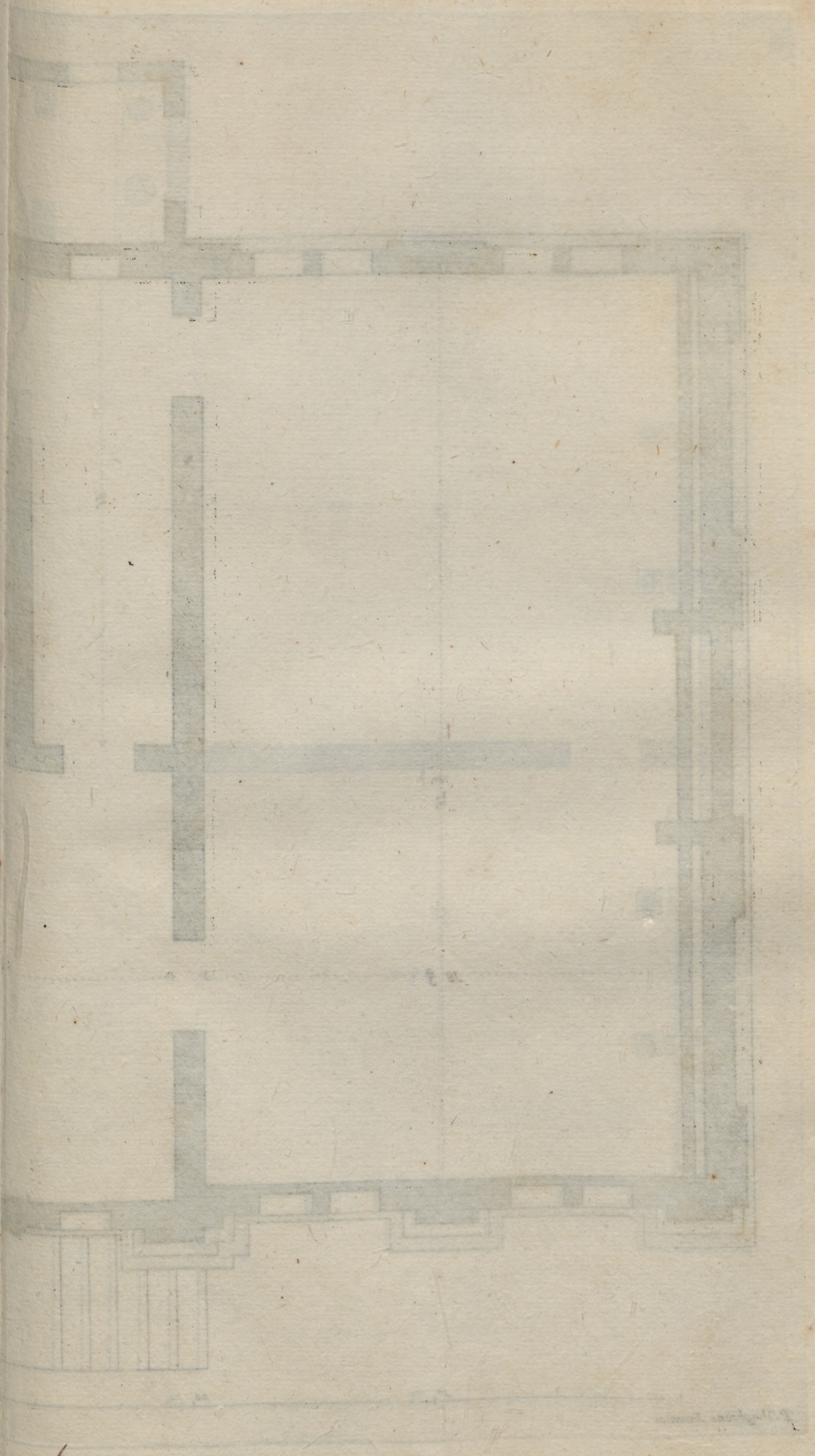

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

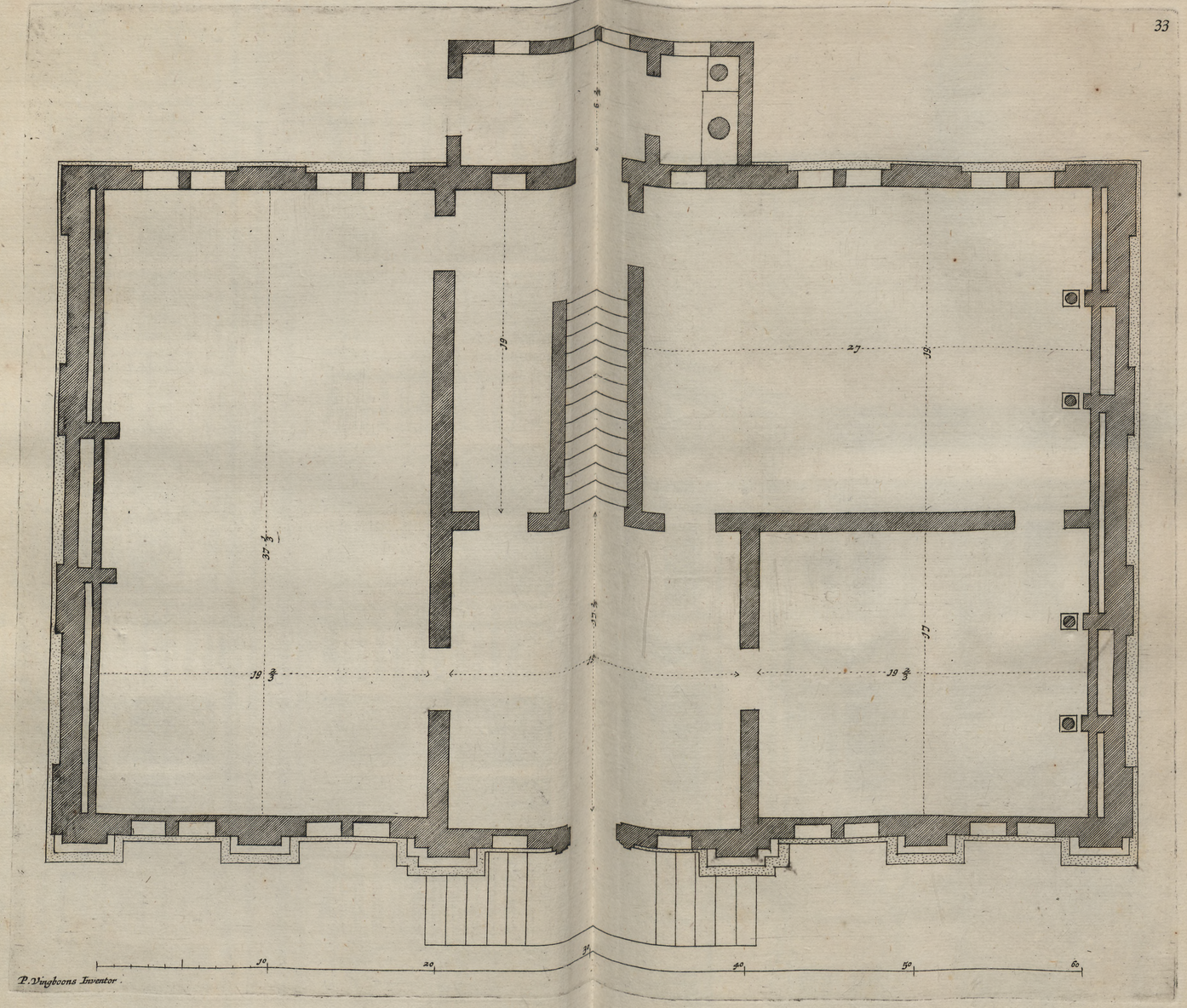

P. Vingboons Inventor.

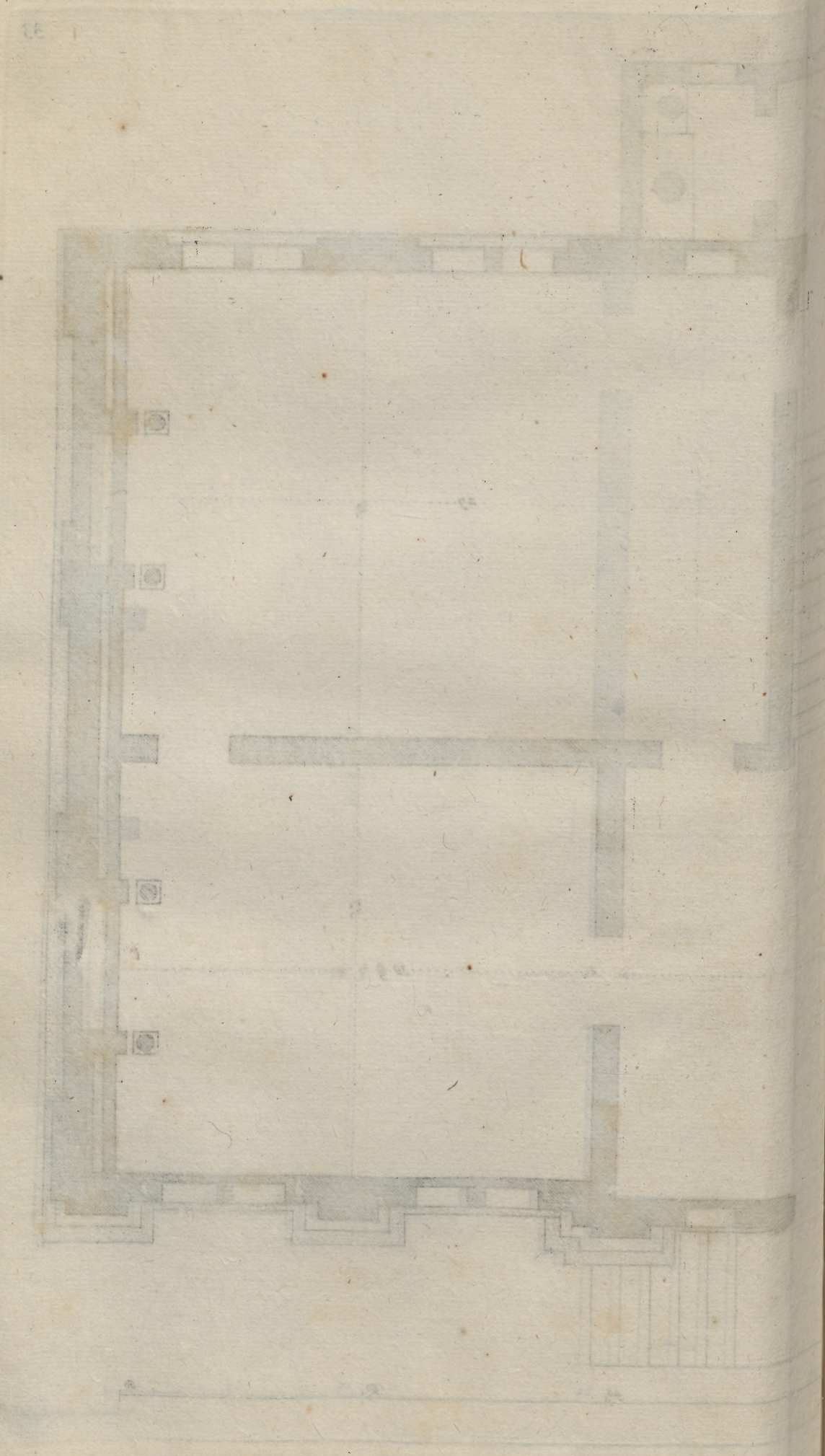

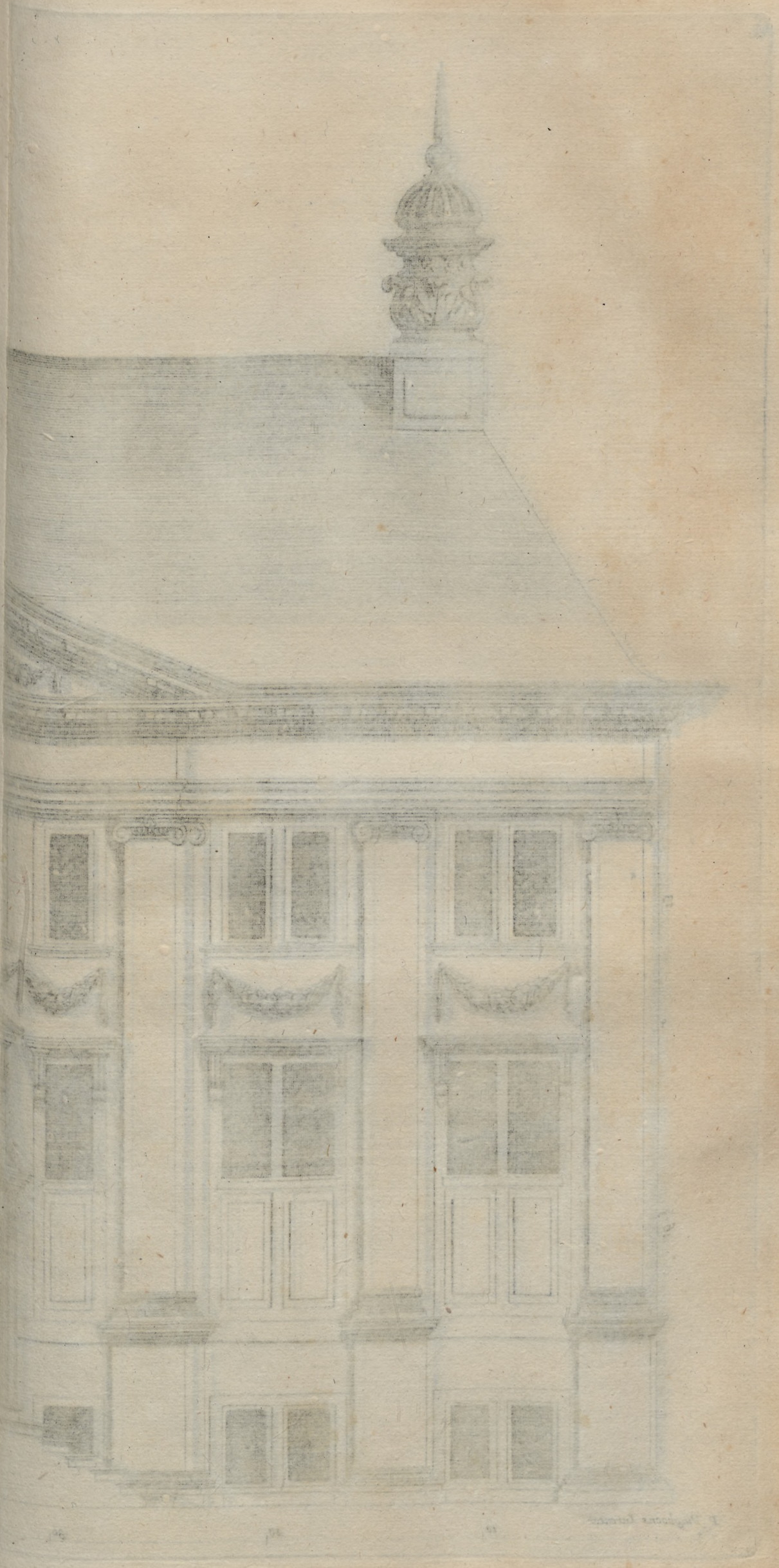

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

13
16 3
P. Vingboons Inventor.
10
20
30
40
50
60
70

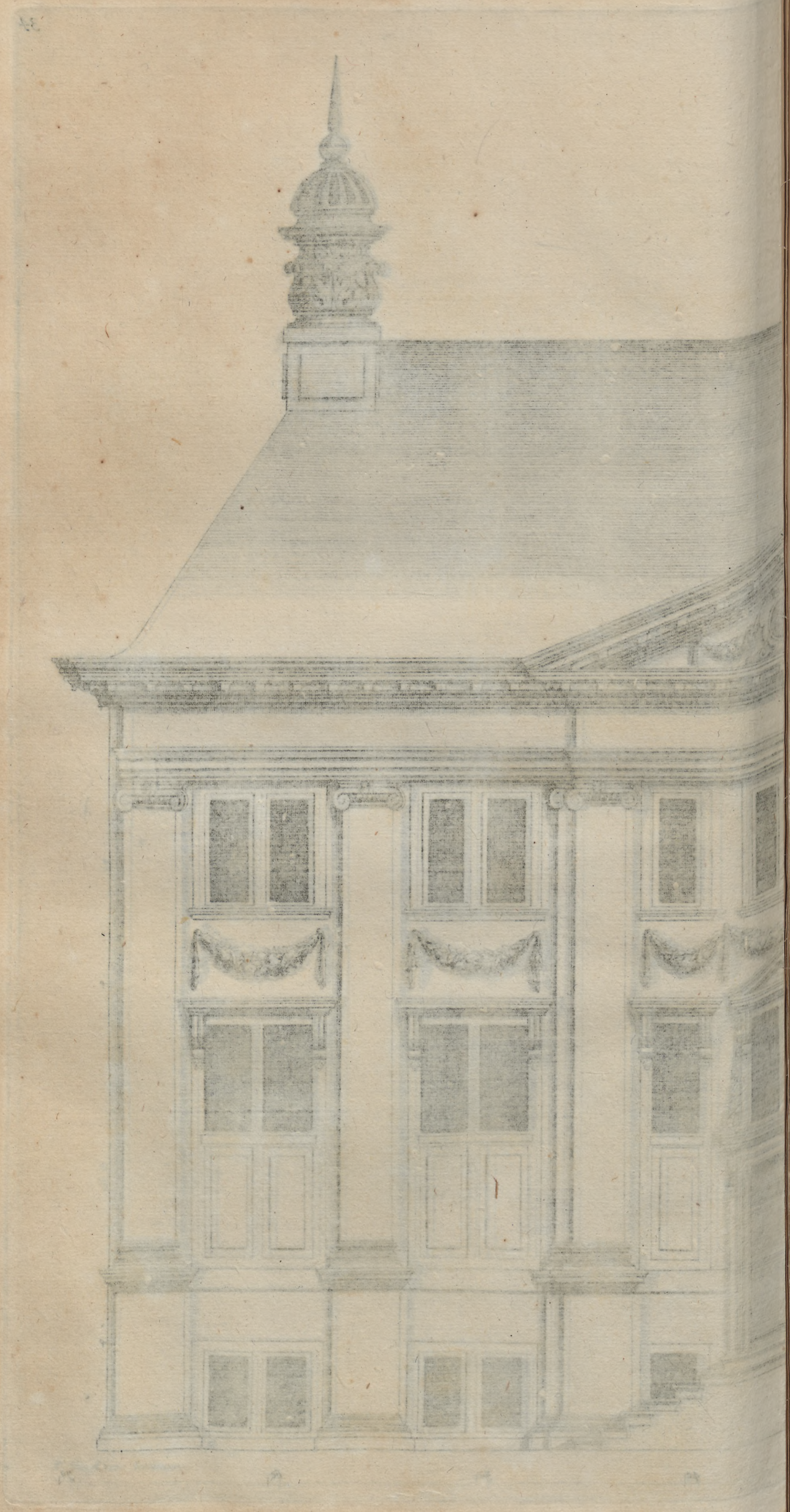

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

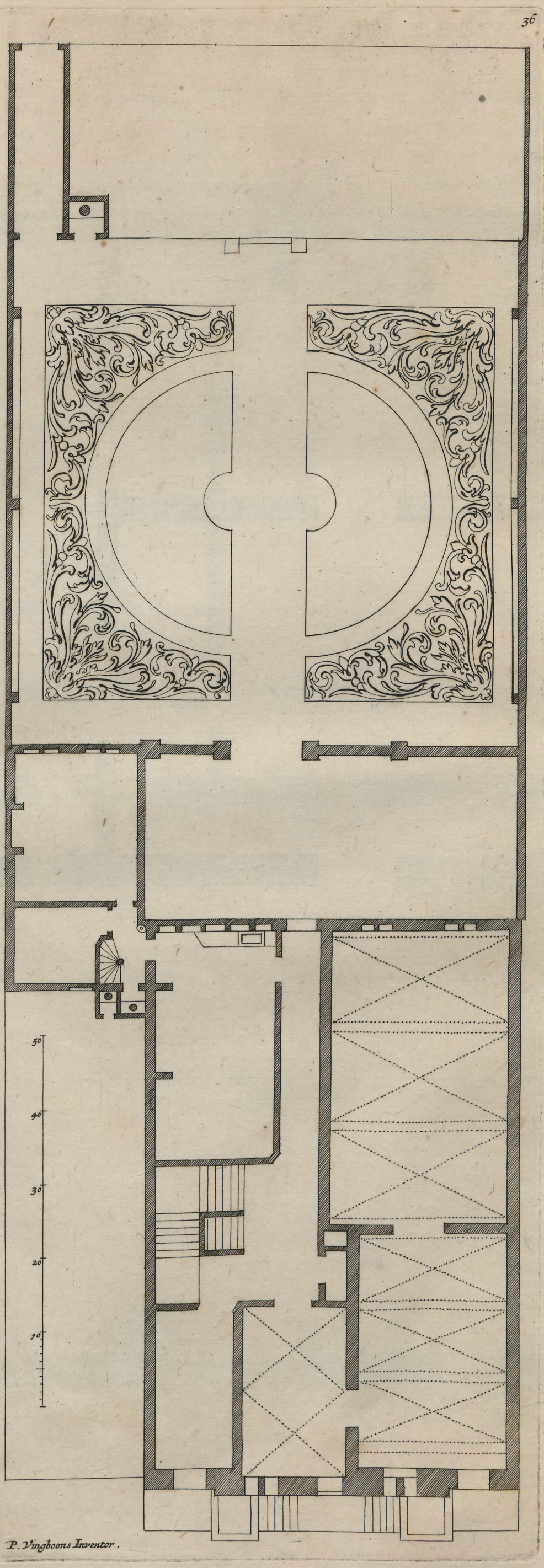

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

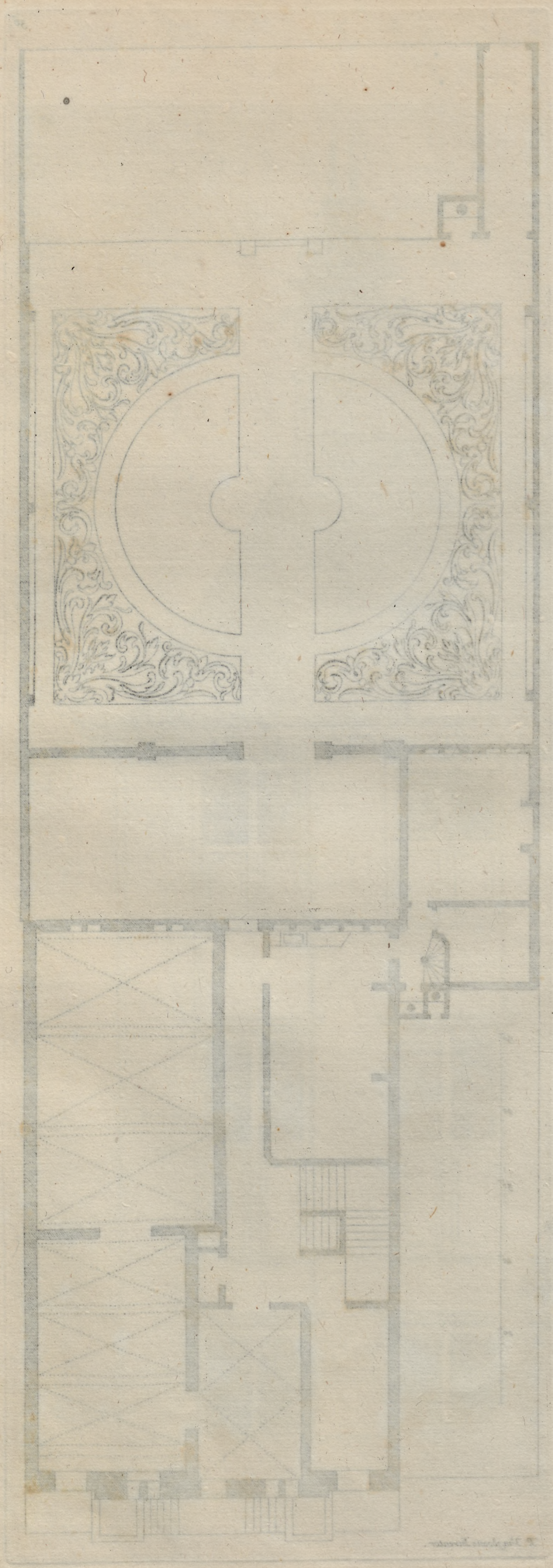

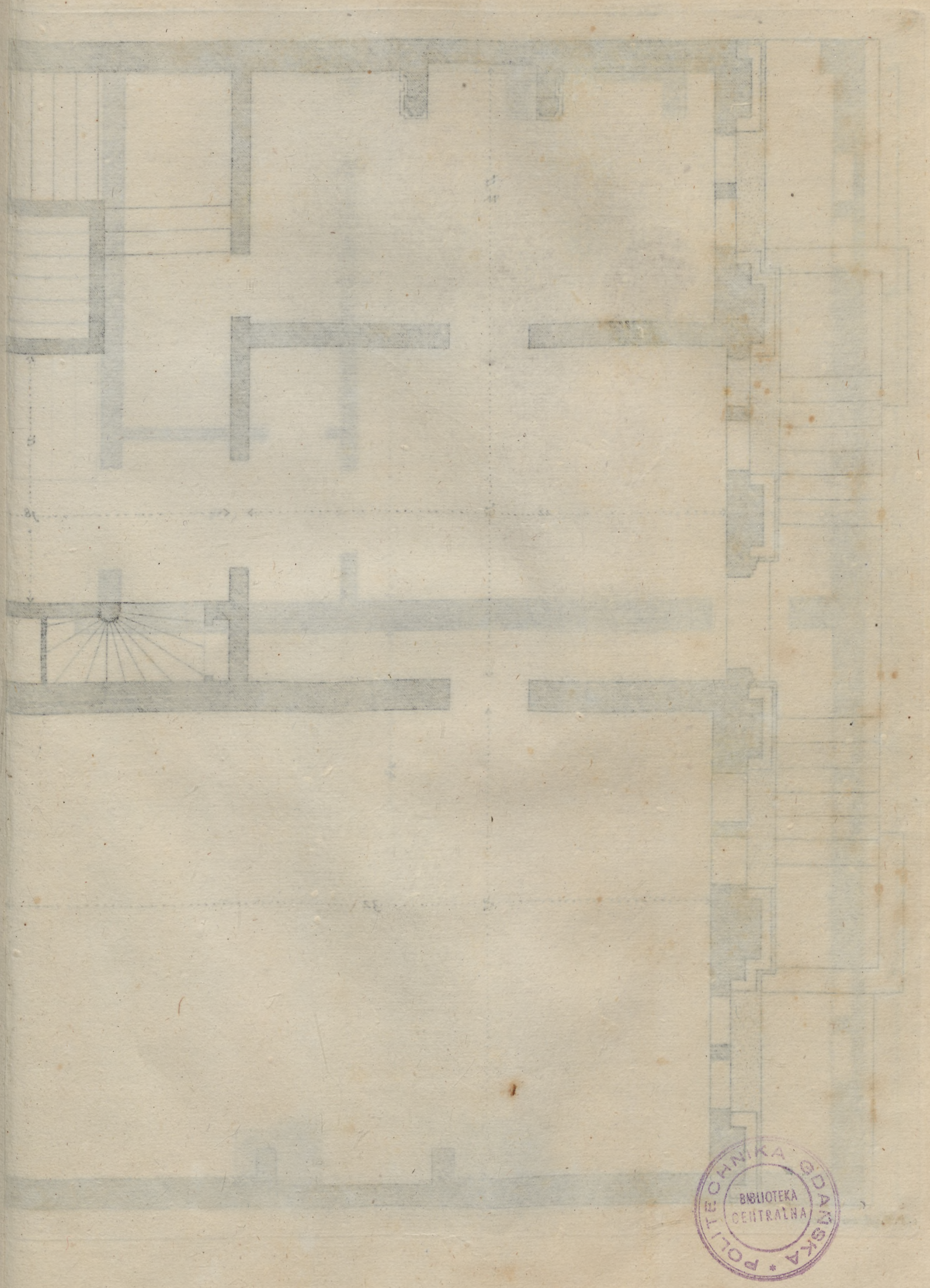

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

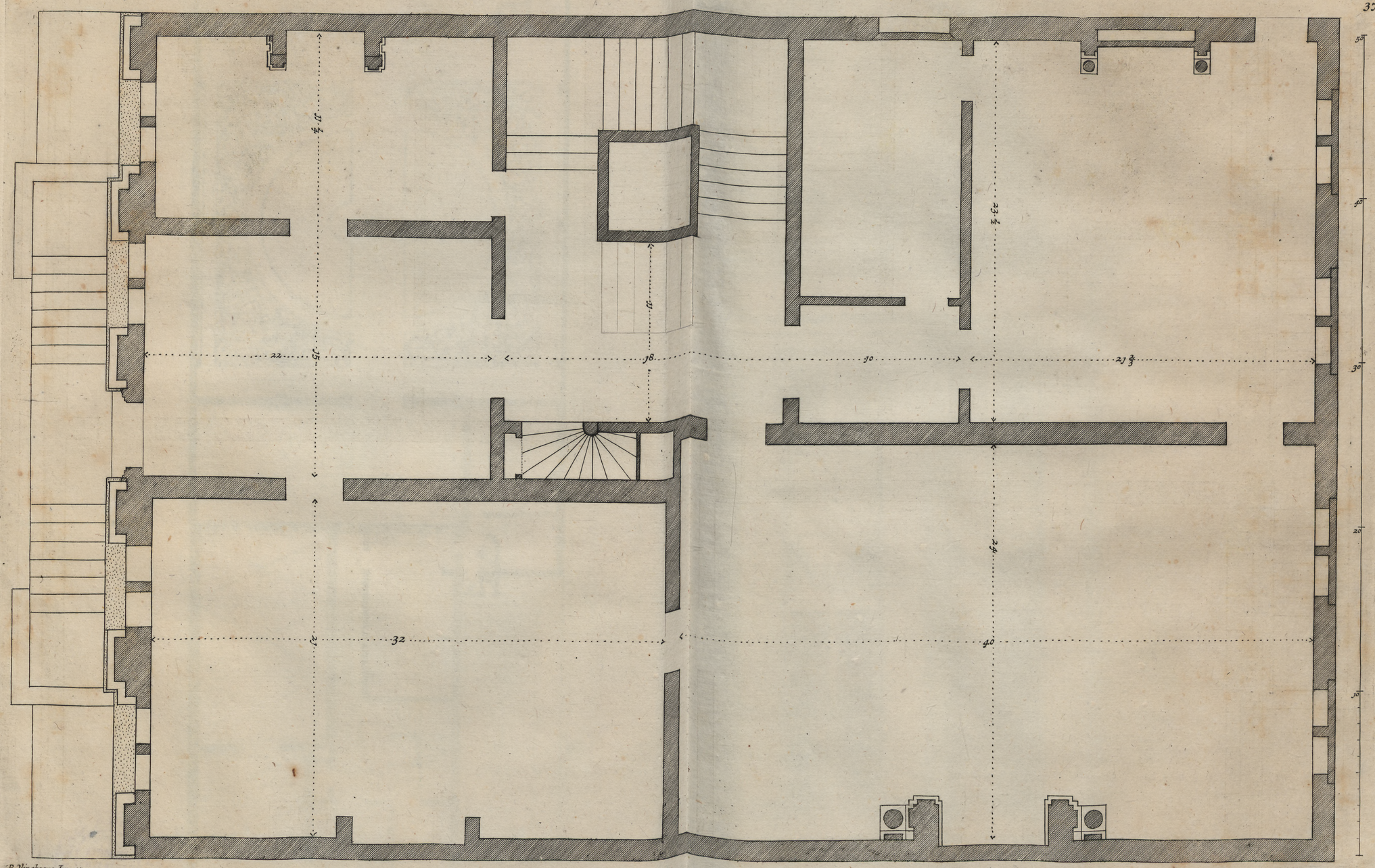

P. Vingboons Inventor.

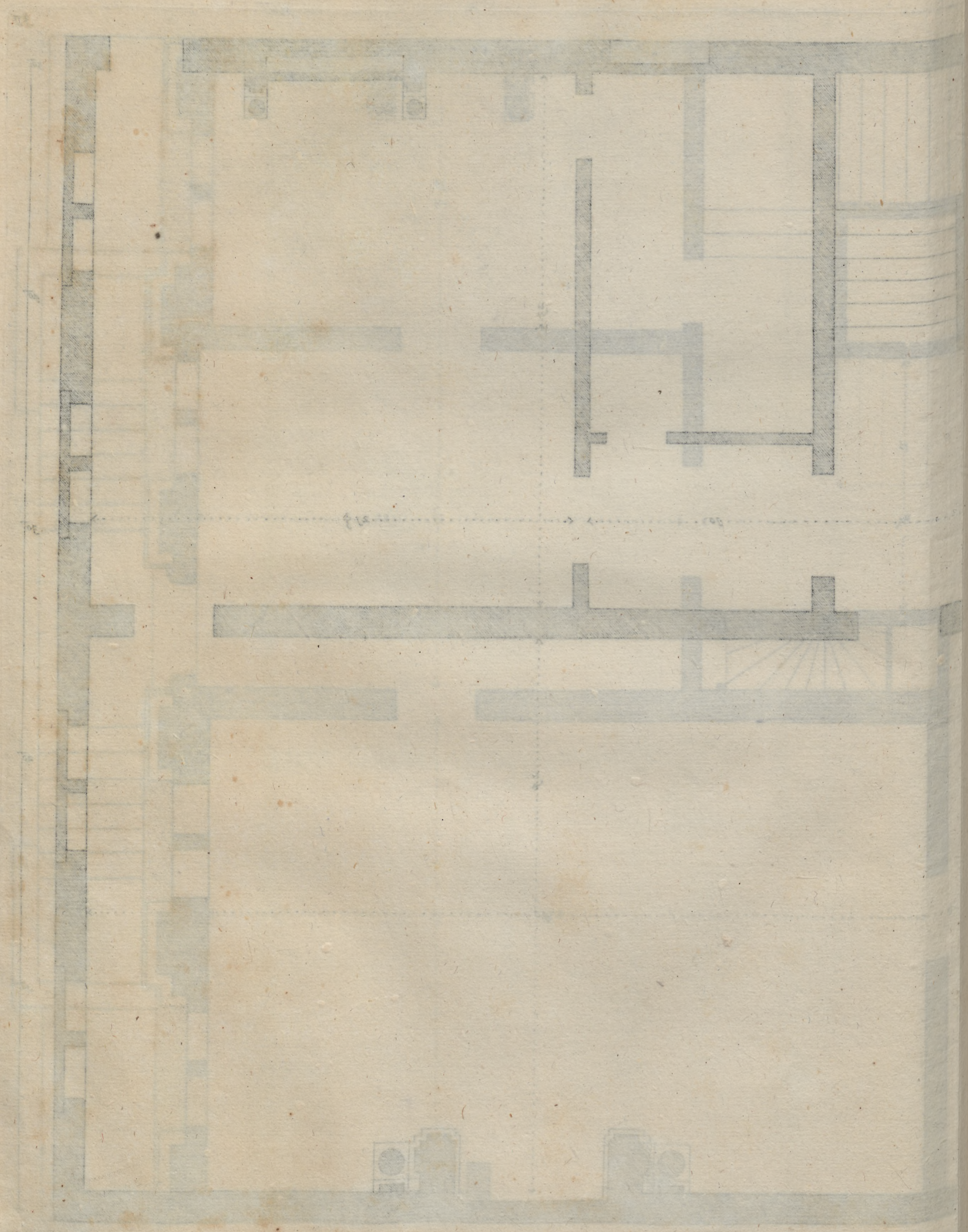

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

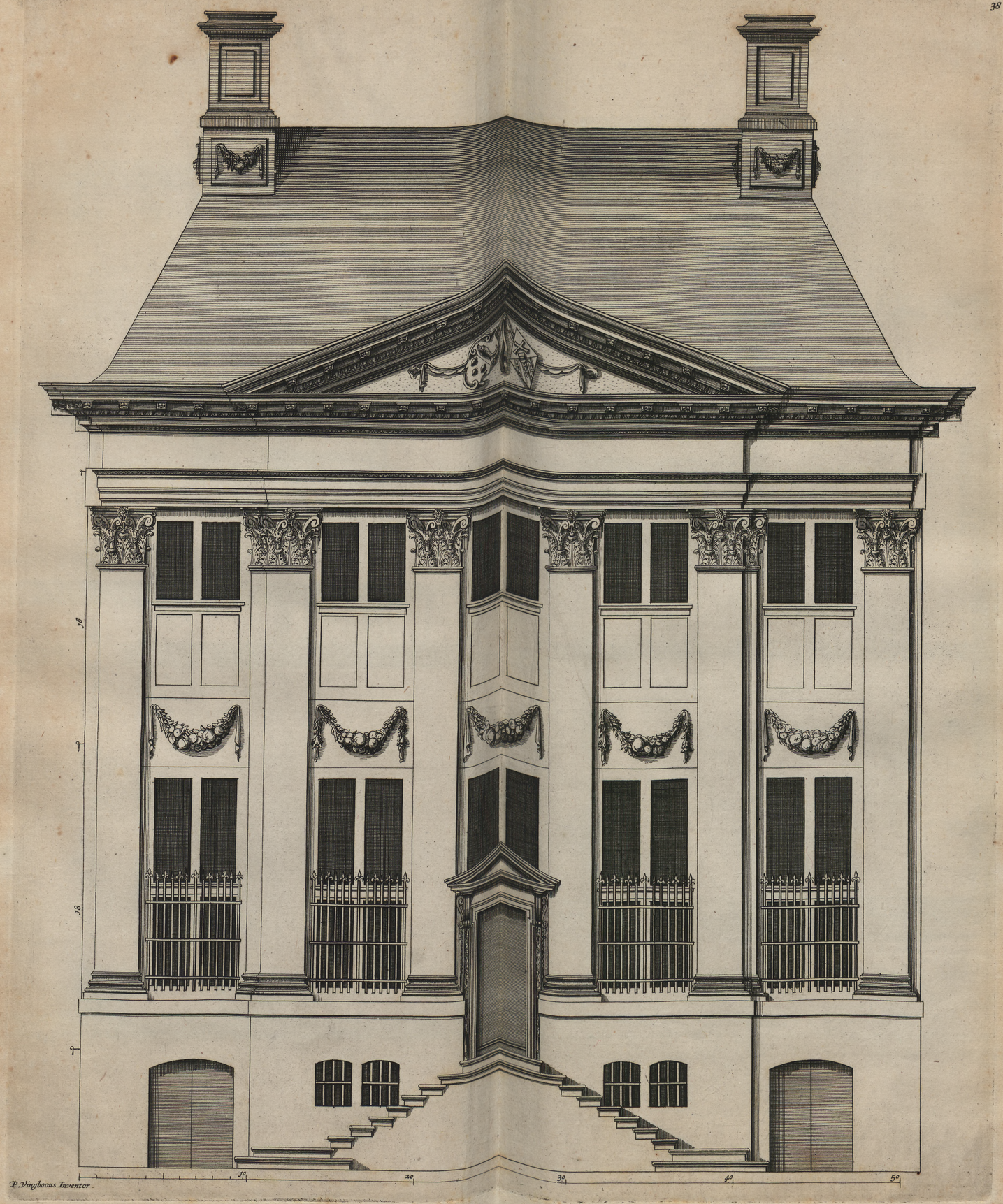

P. Vinghoons Inventor.

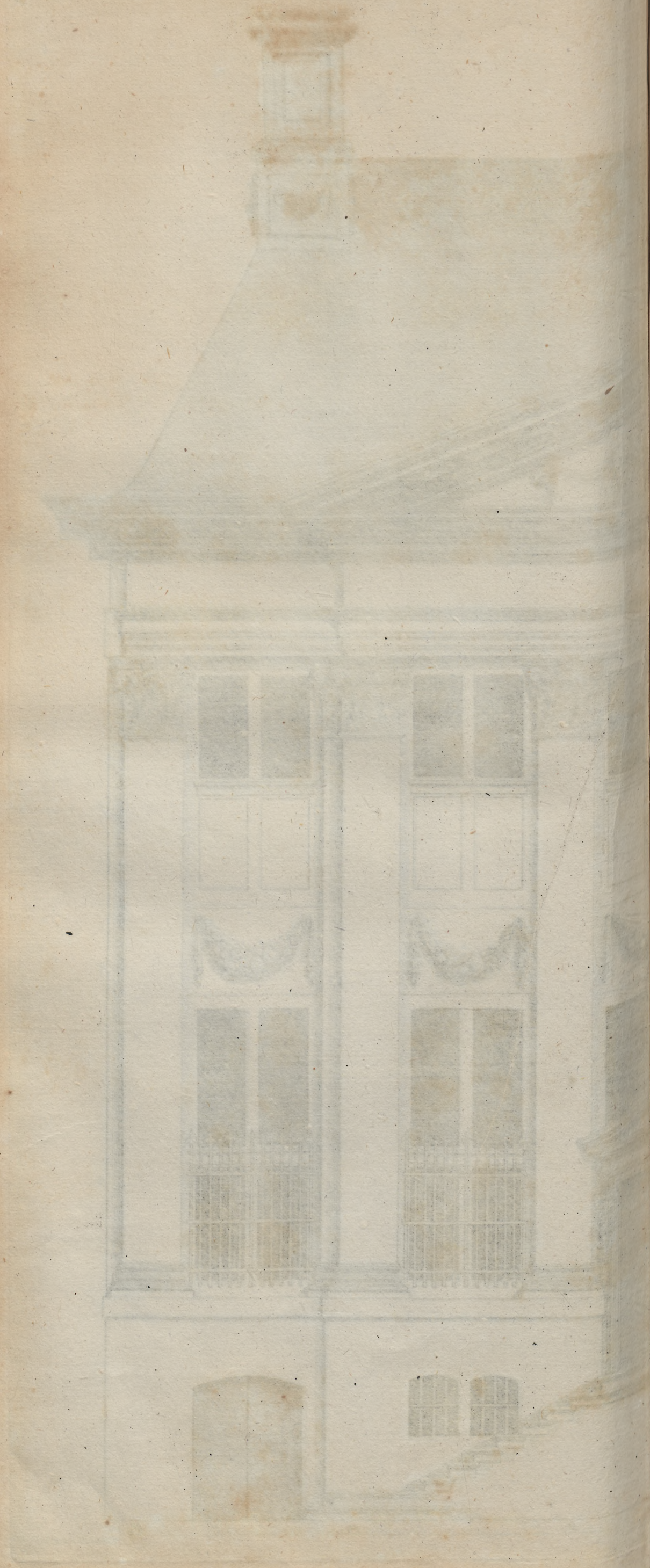

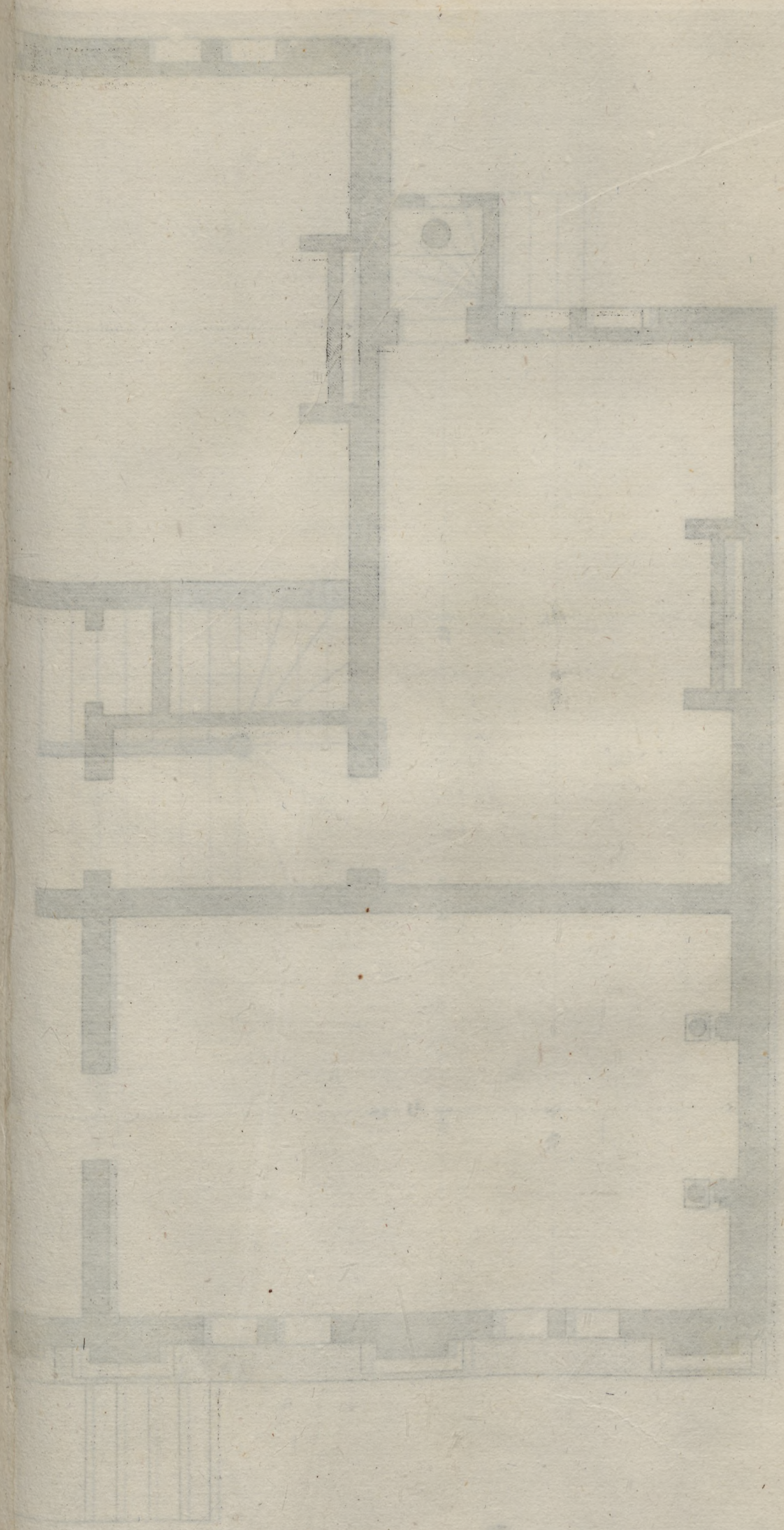

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

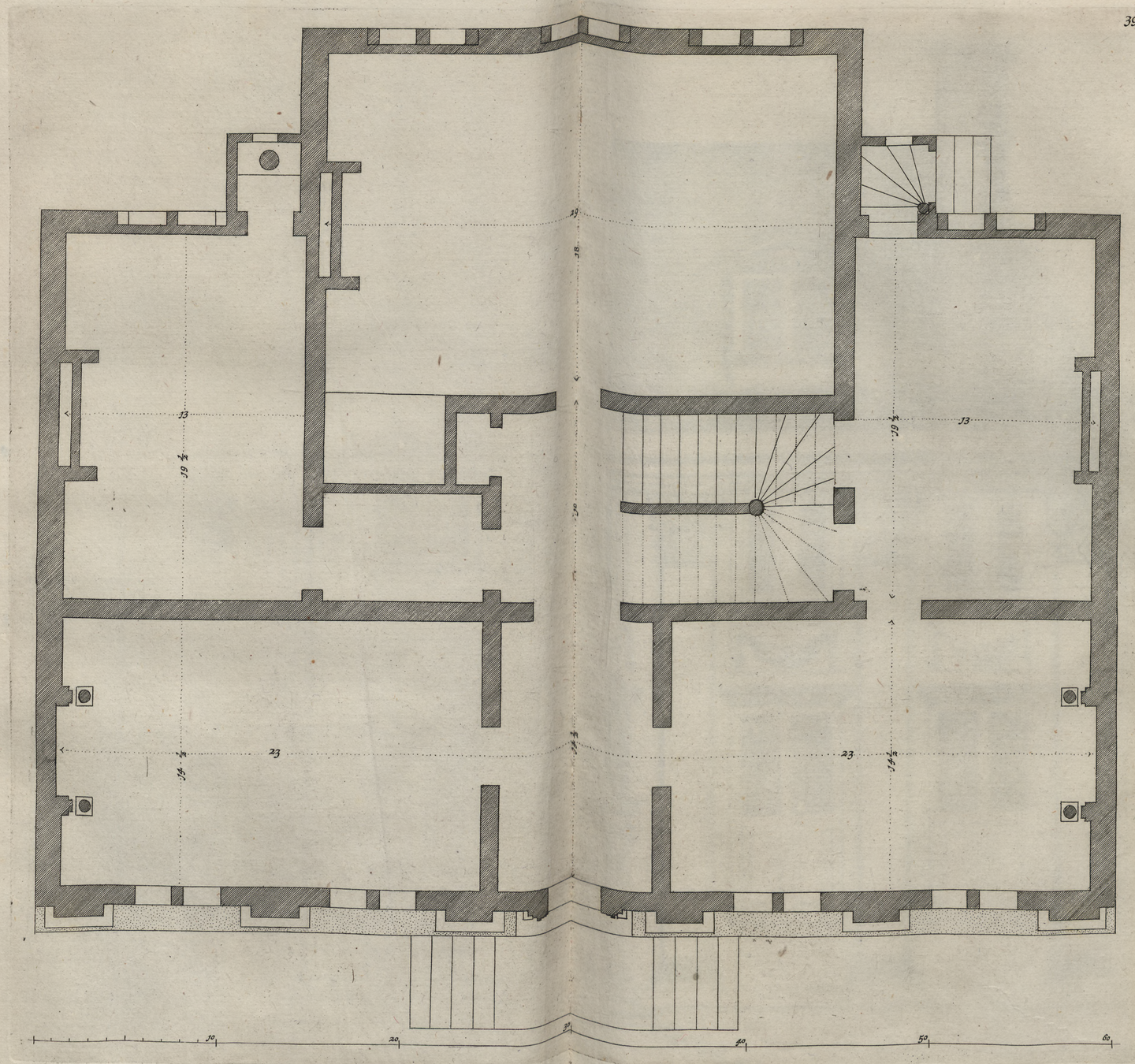
19
18
13
19½
23
15½
10
20
30
40
50
60

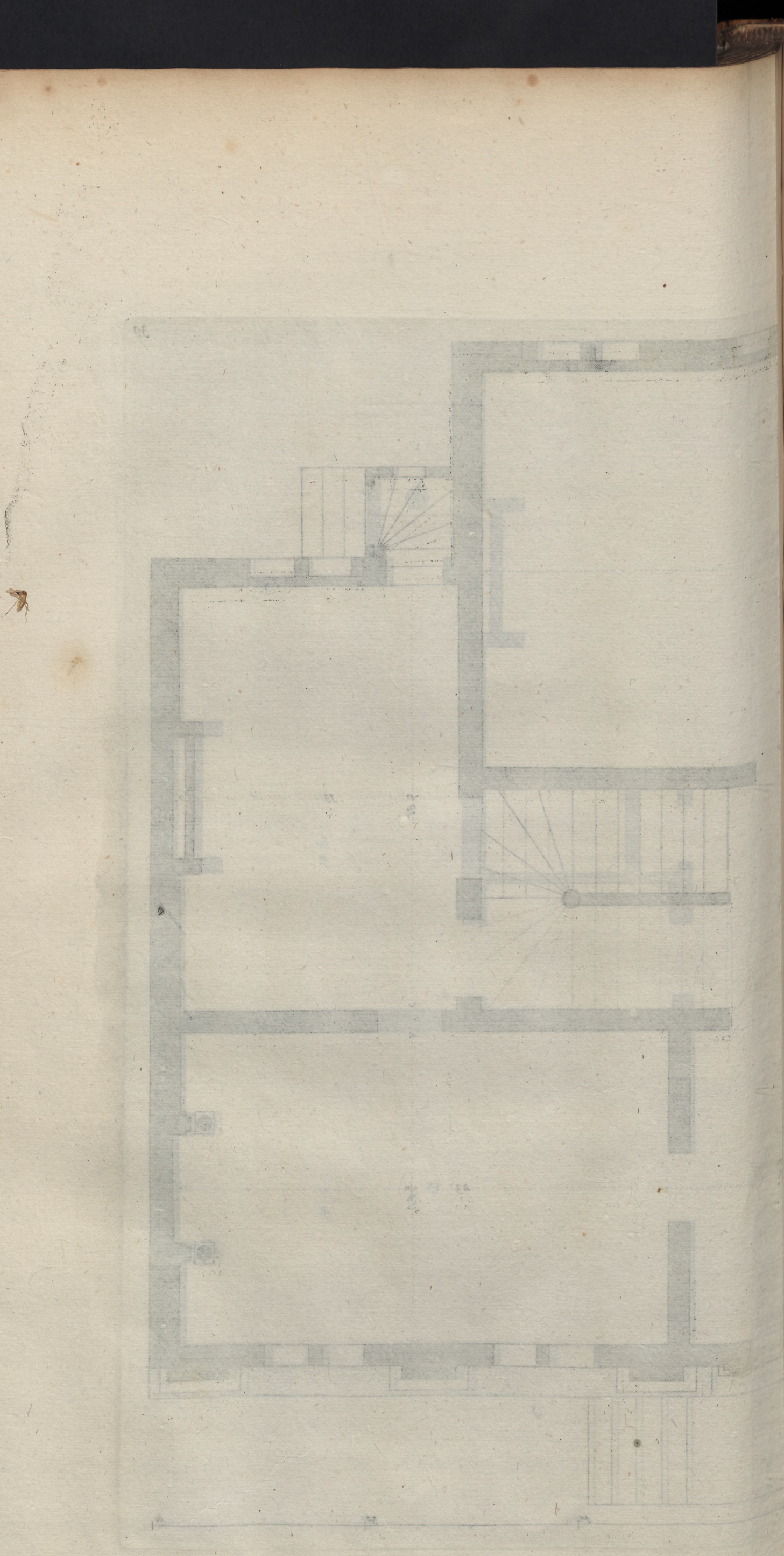

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

40

30

20

10

5

17

P. Vingboons Inventor.

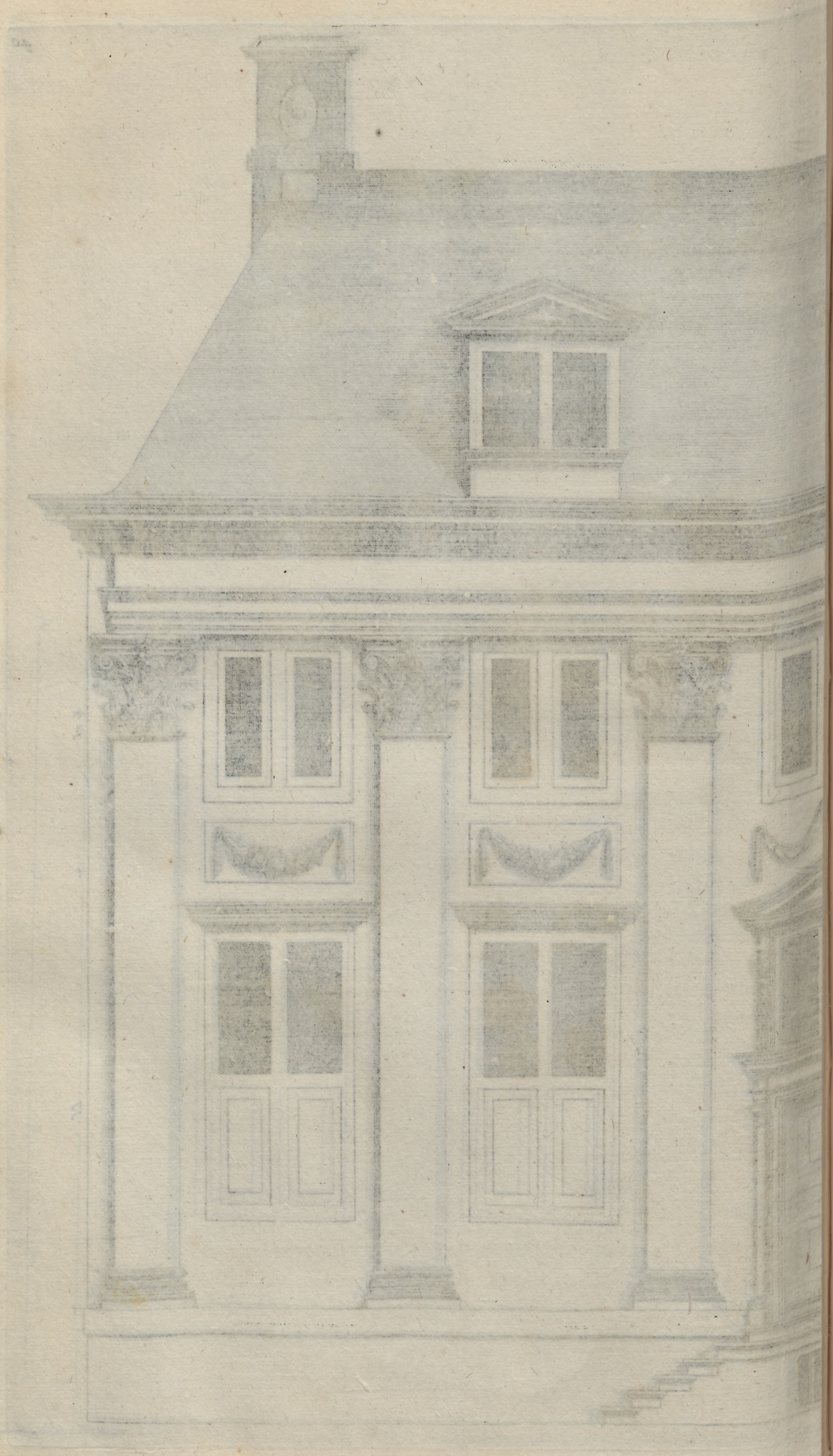

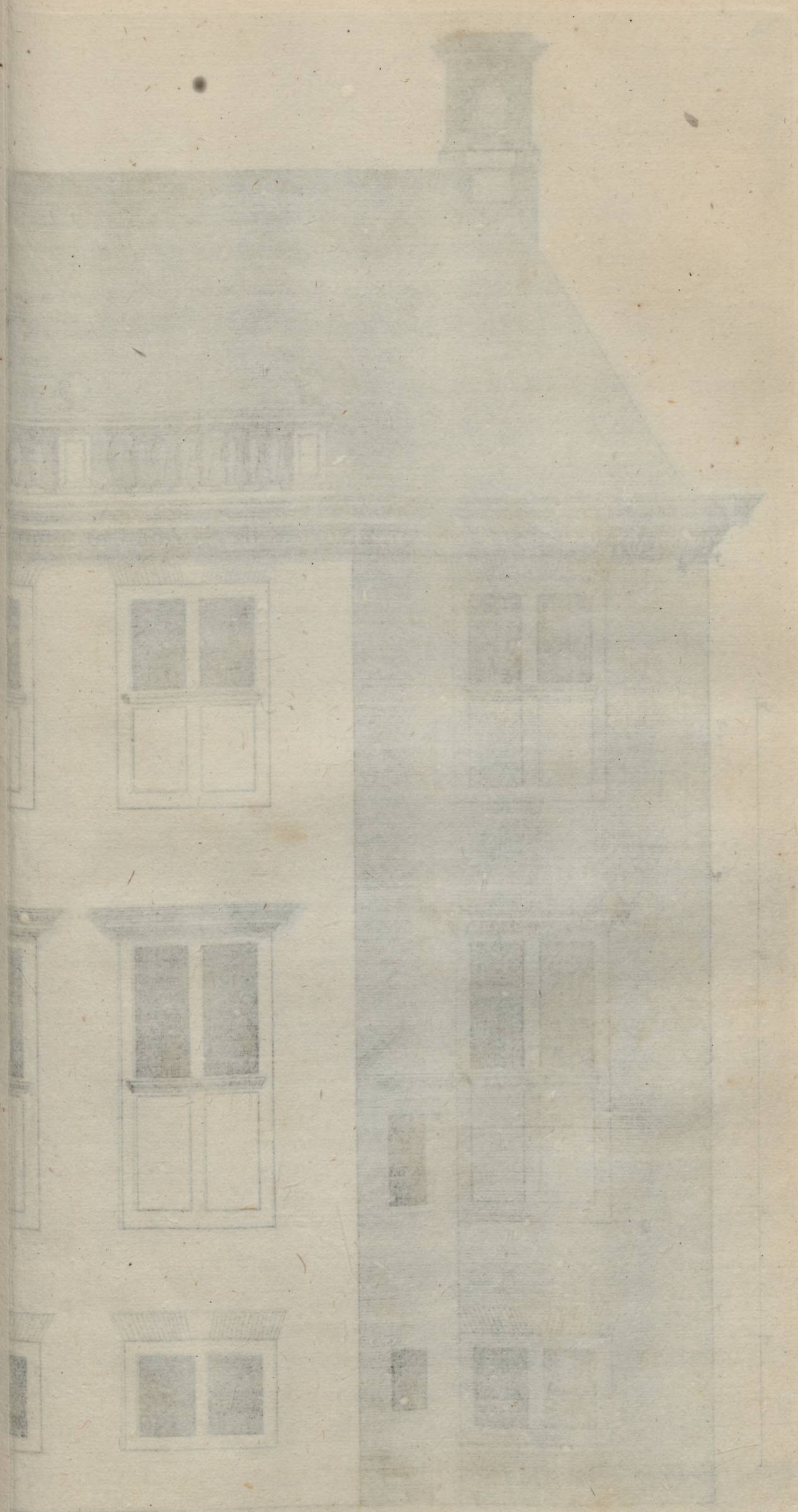

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

41

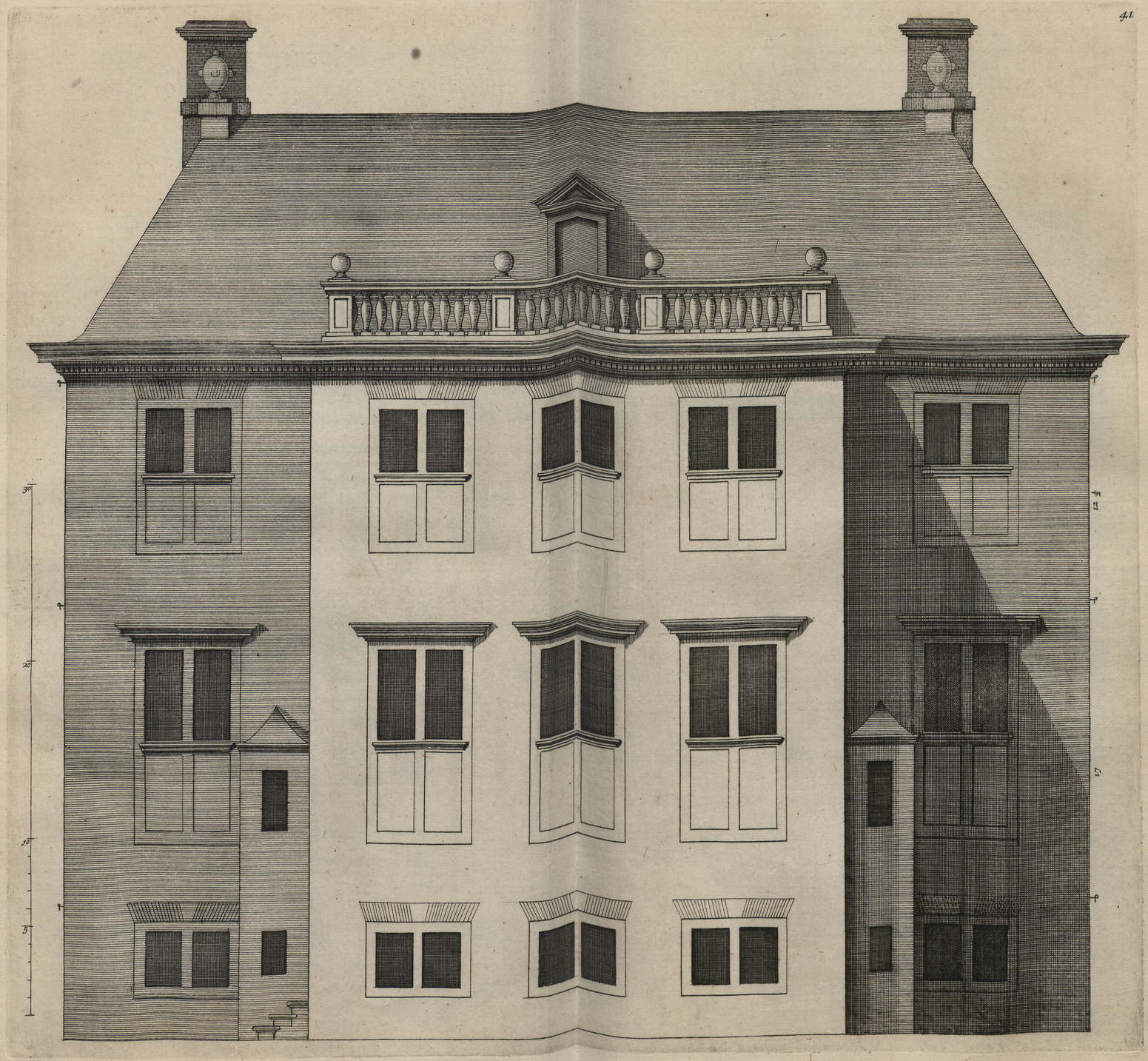

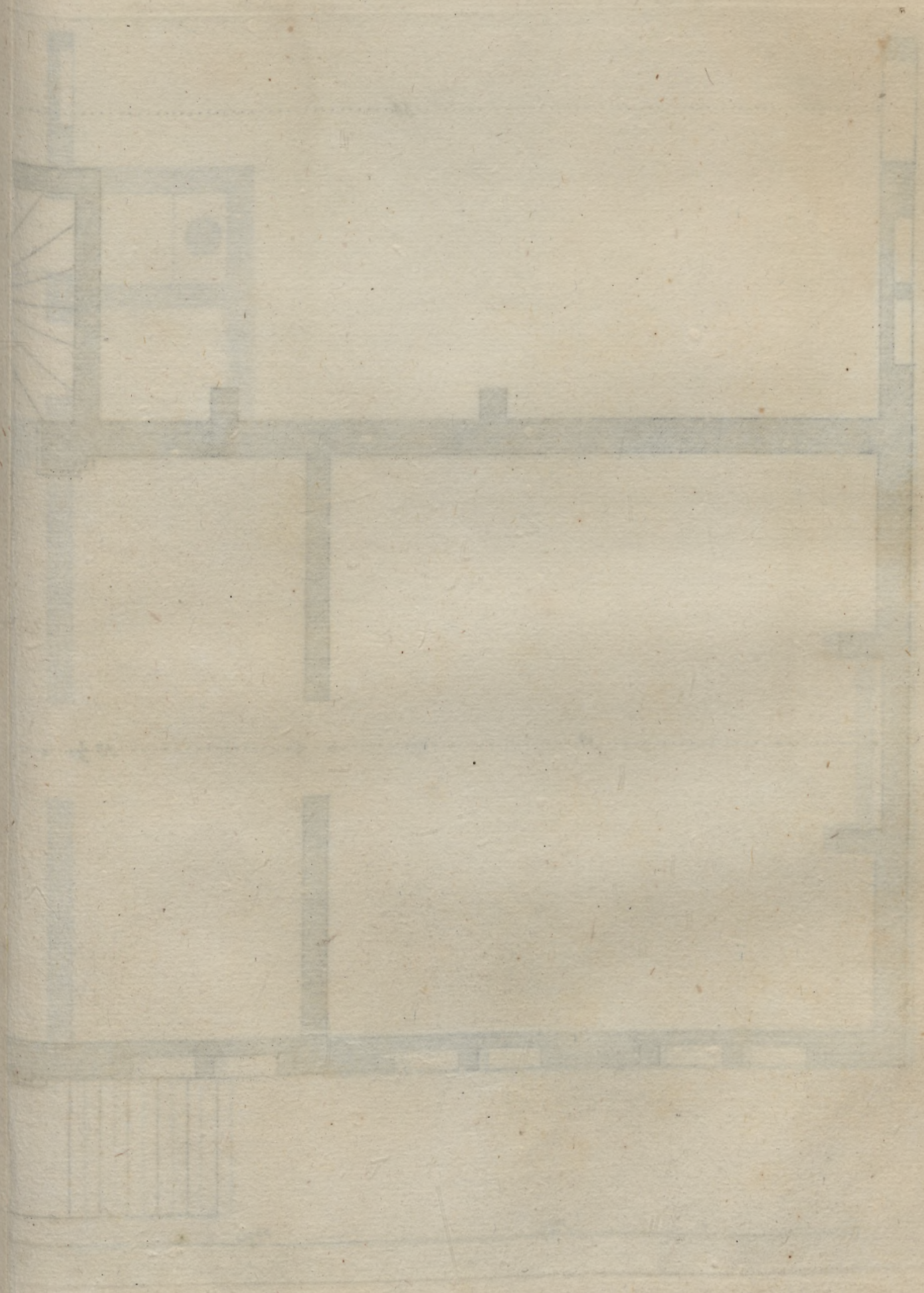

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

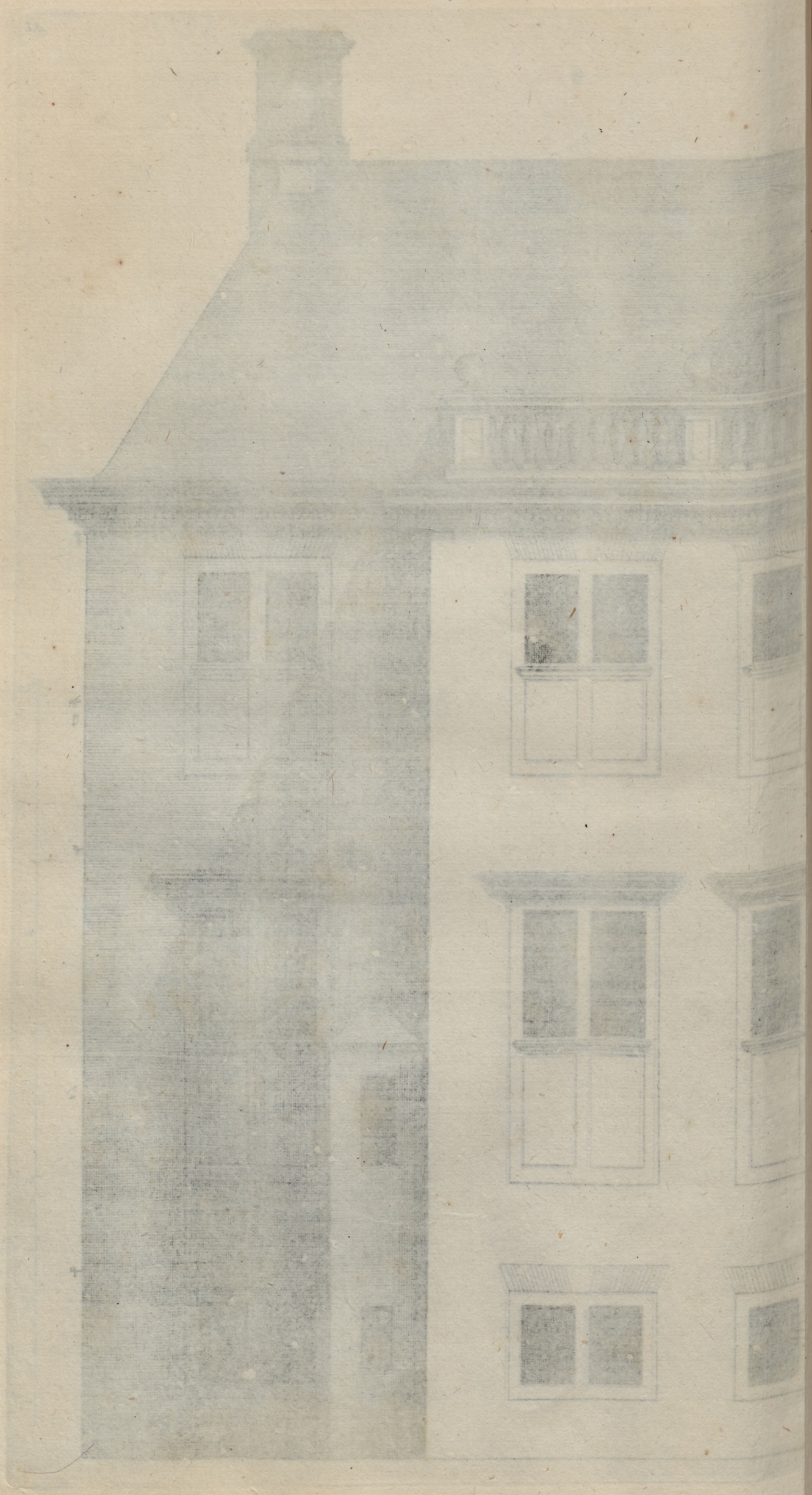

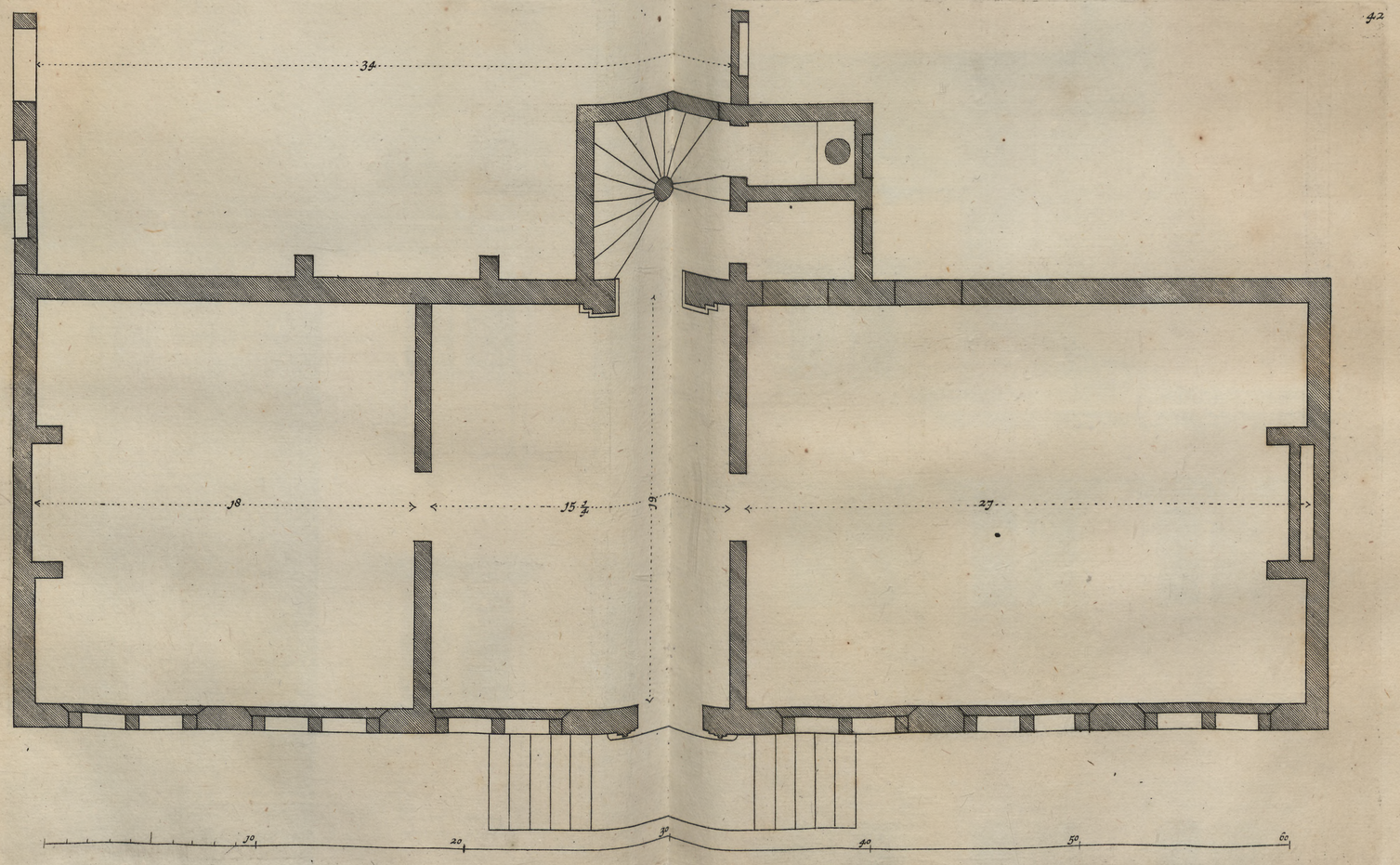
34
18
15 1/2
27
10
20
30
40
50
60

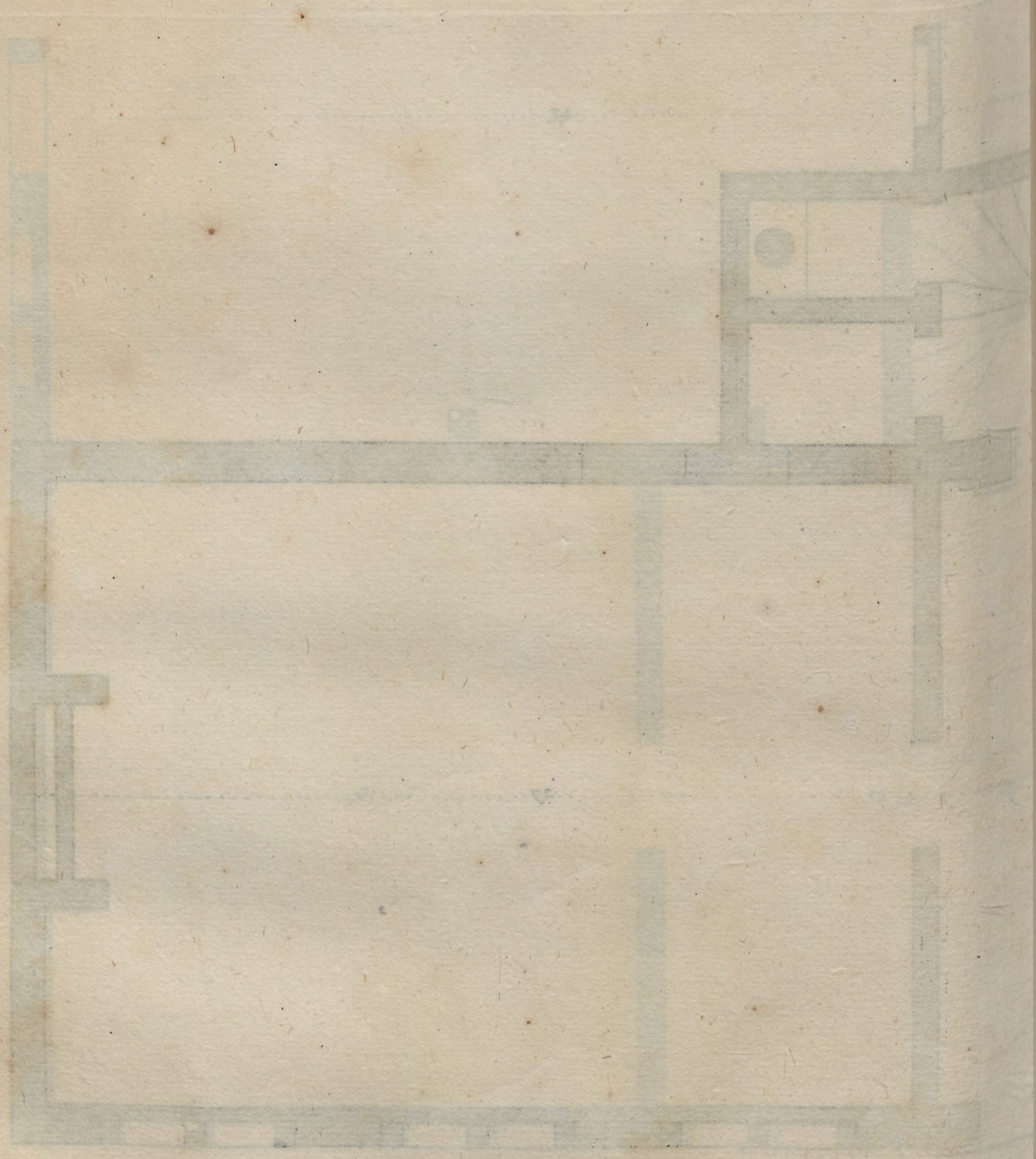

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

P. Yingboons Inventor.

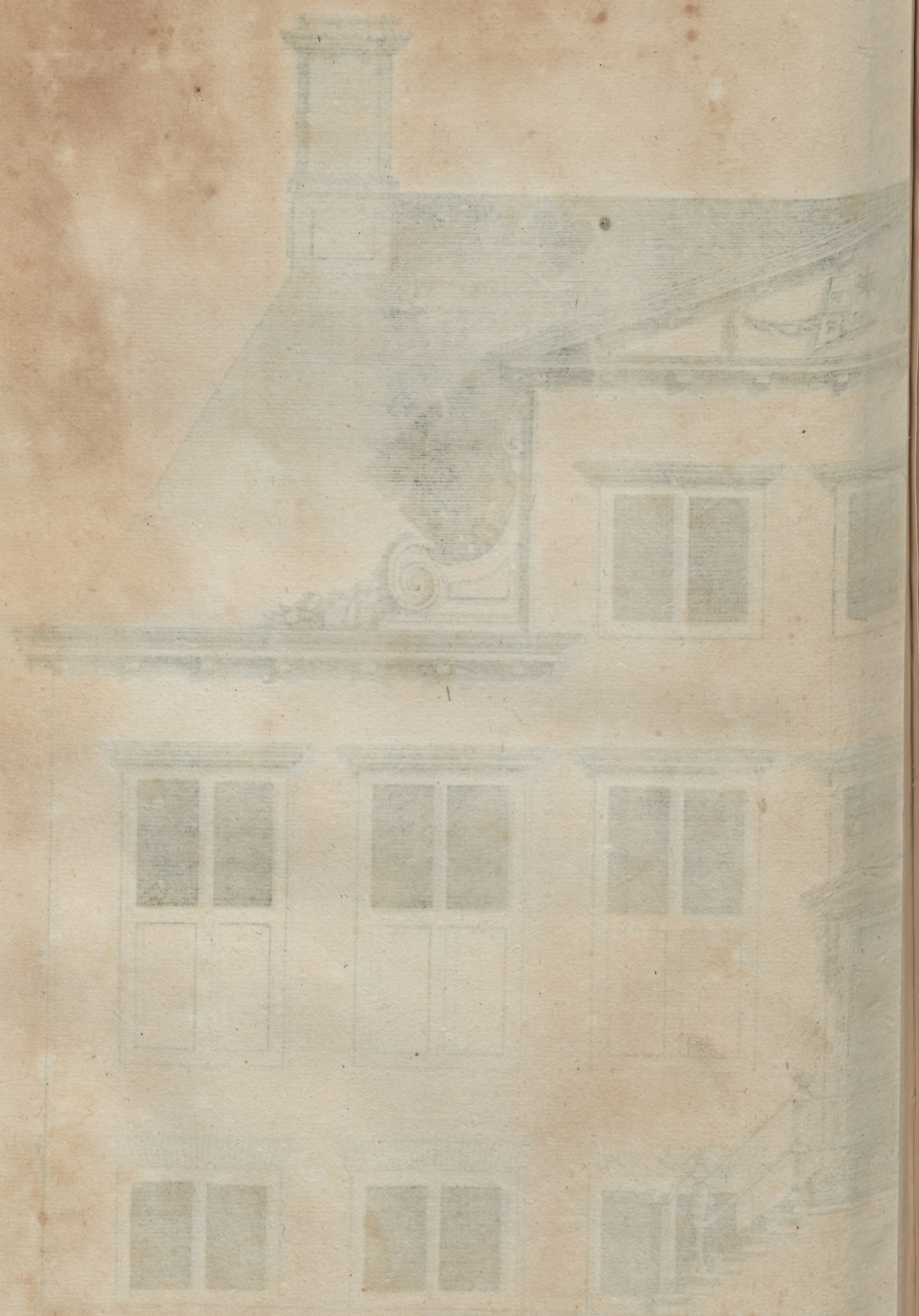

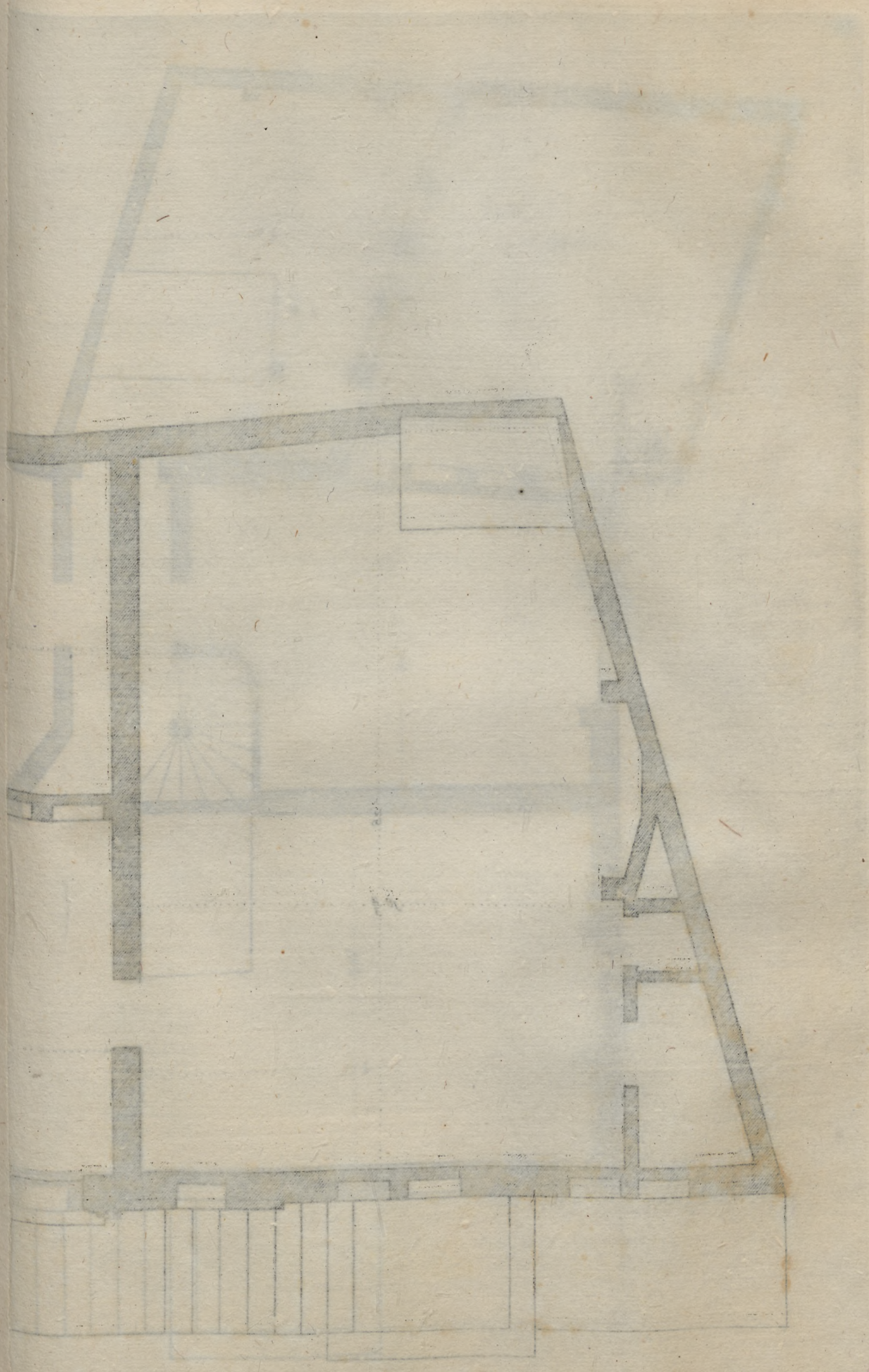

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

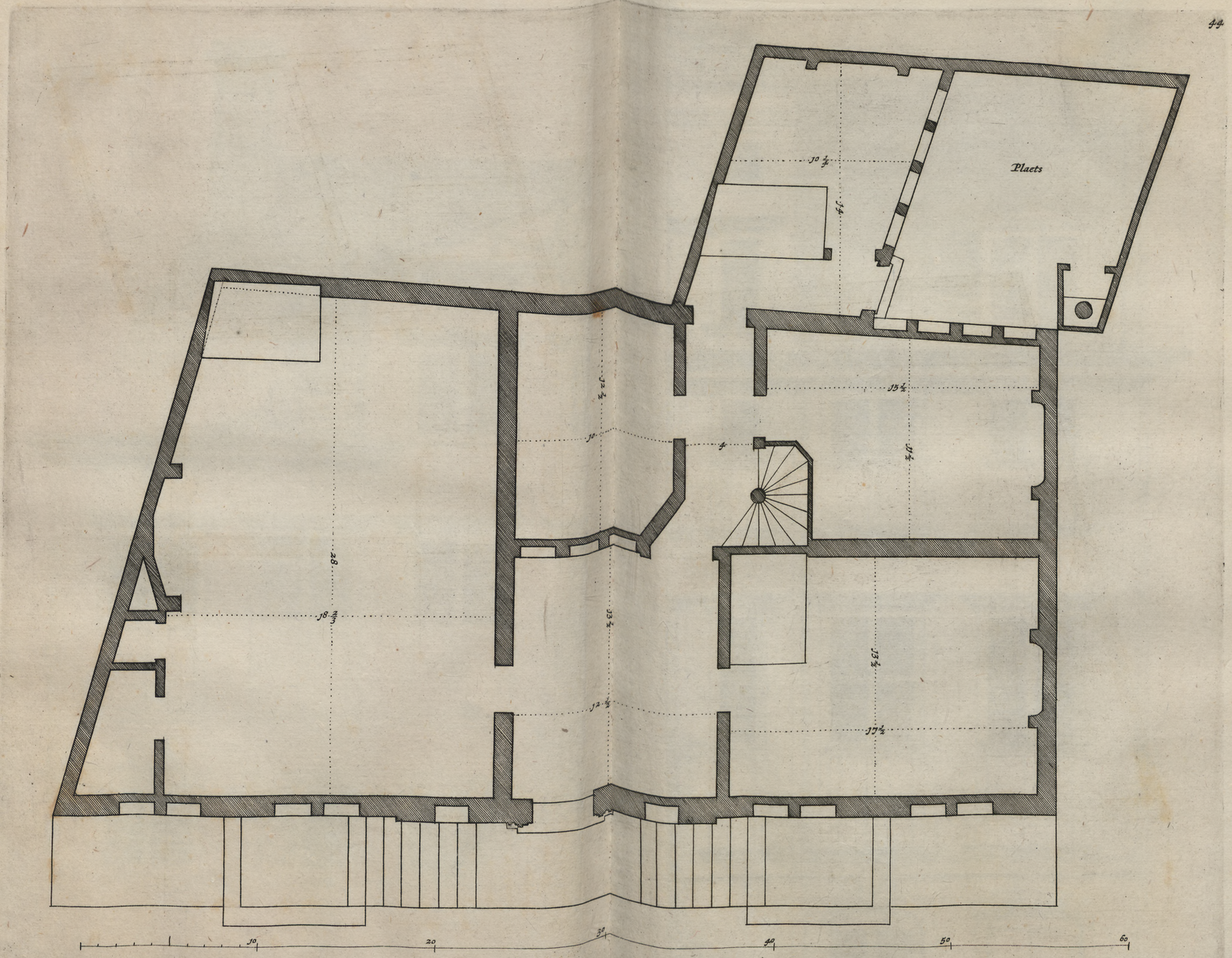

P. Yinghoons Inventor.

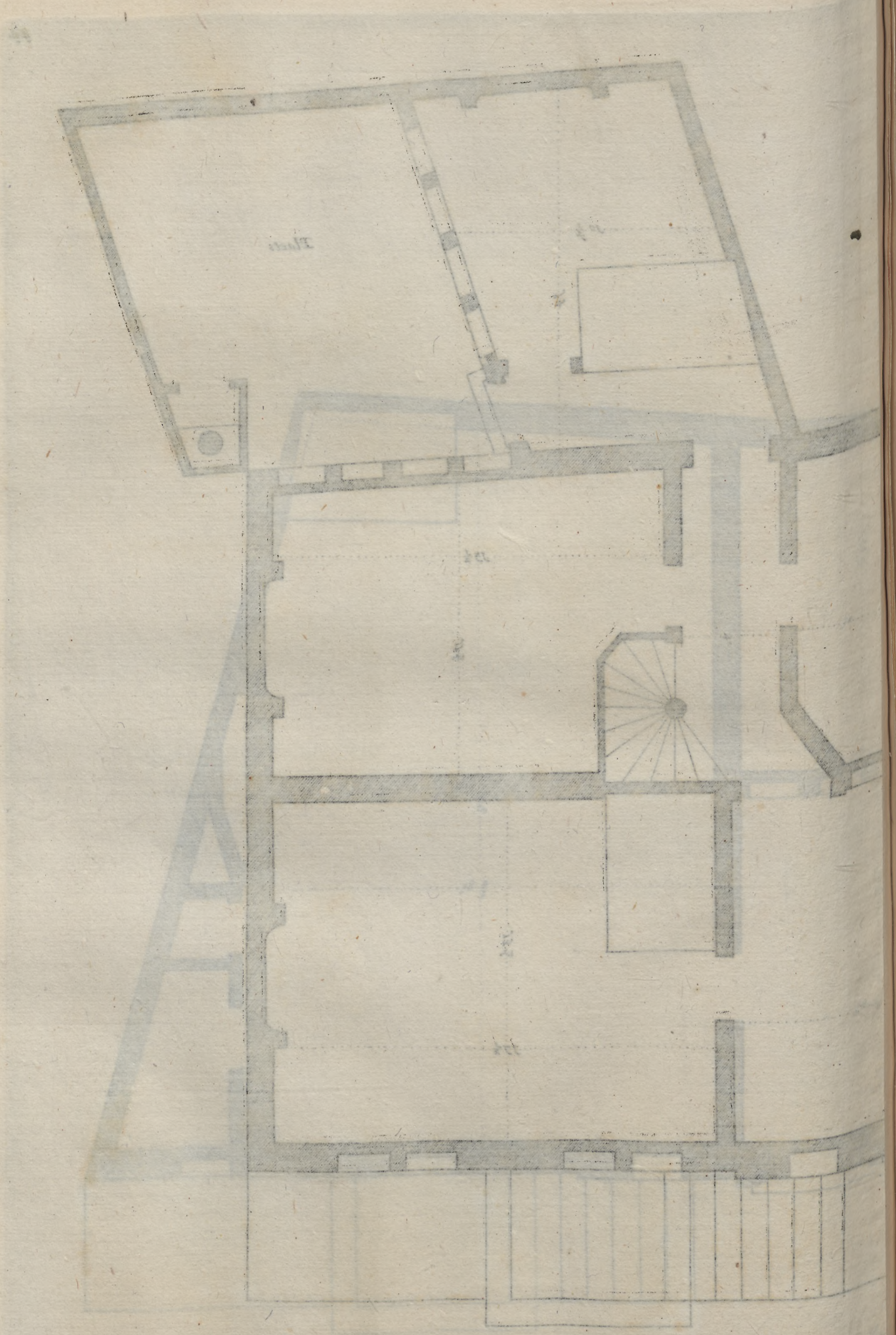

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

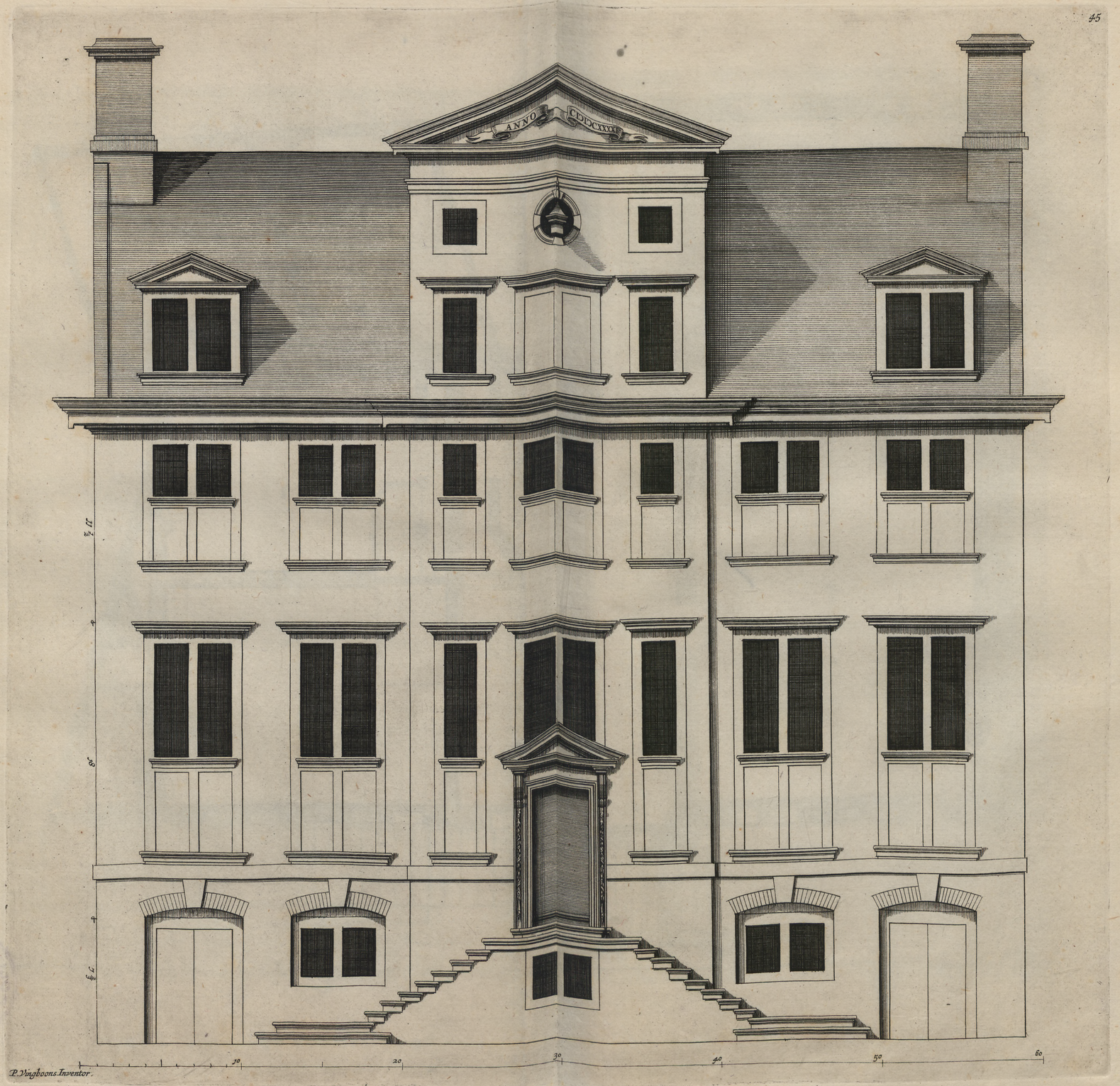

P. Vinkboons Inventor.

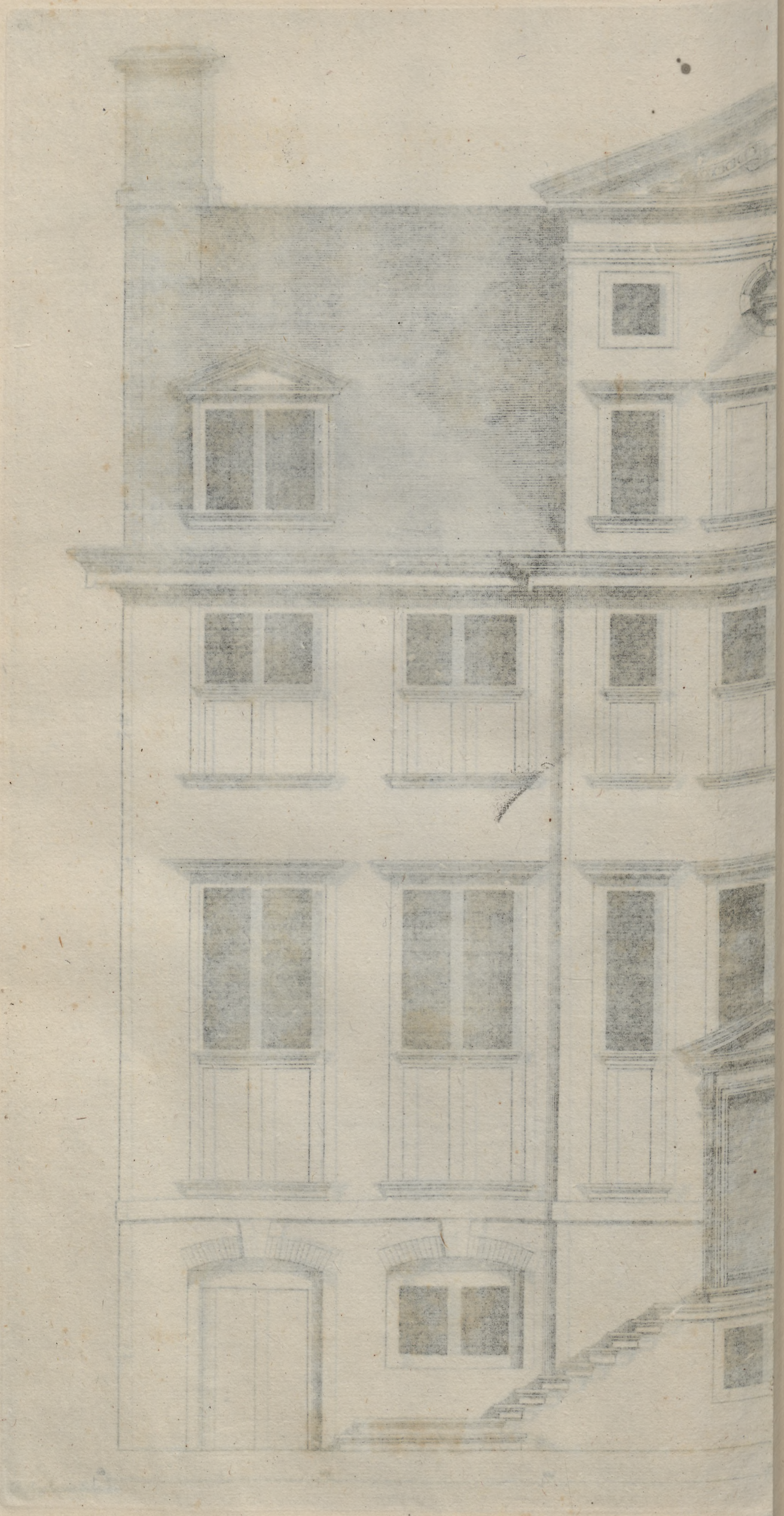

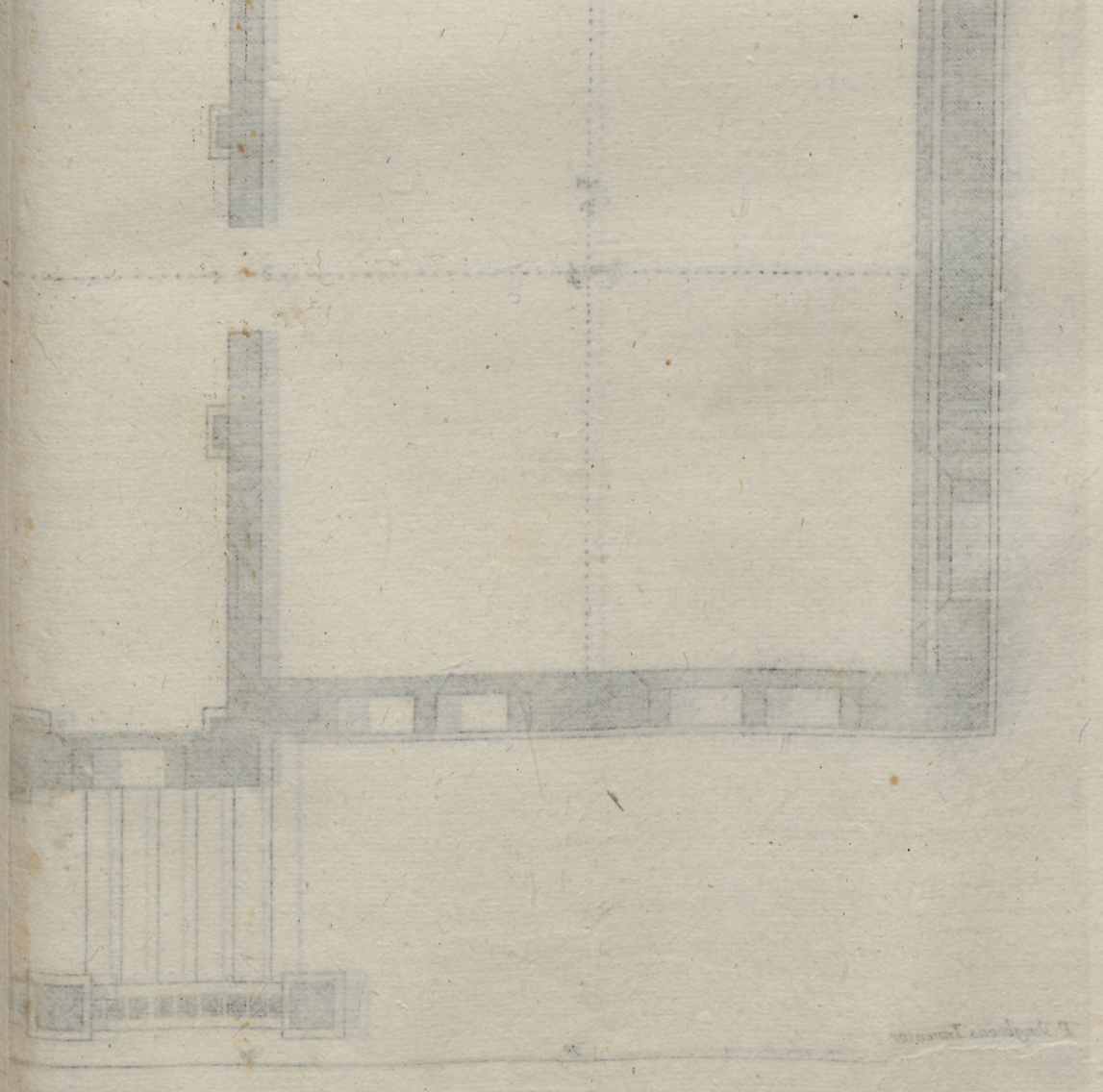

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

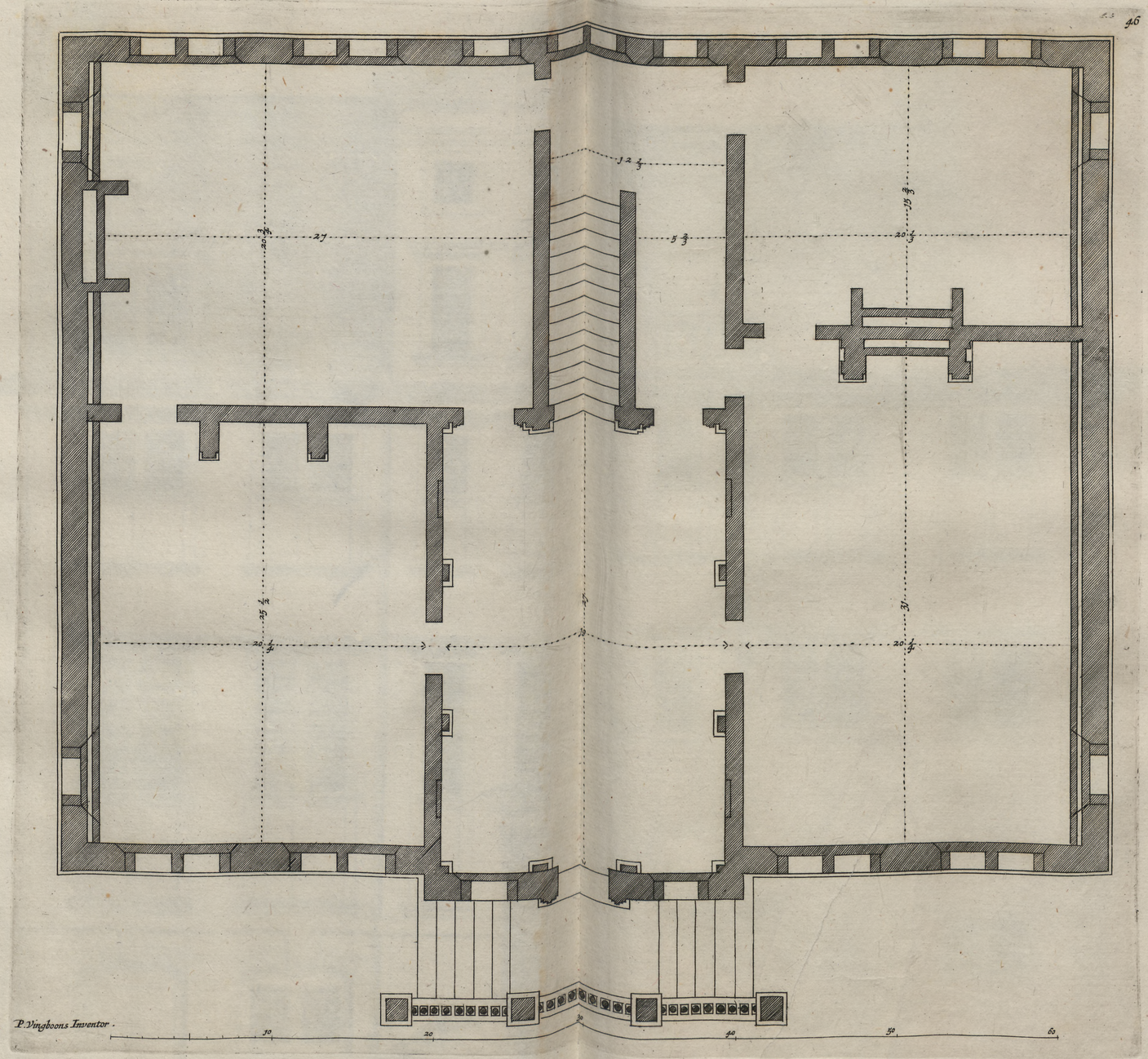
P. Vingboons Inventor.
10
20
30
40
50
60

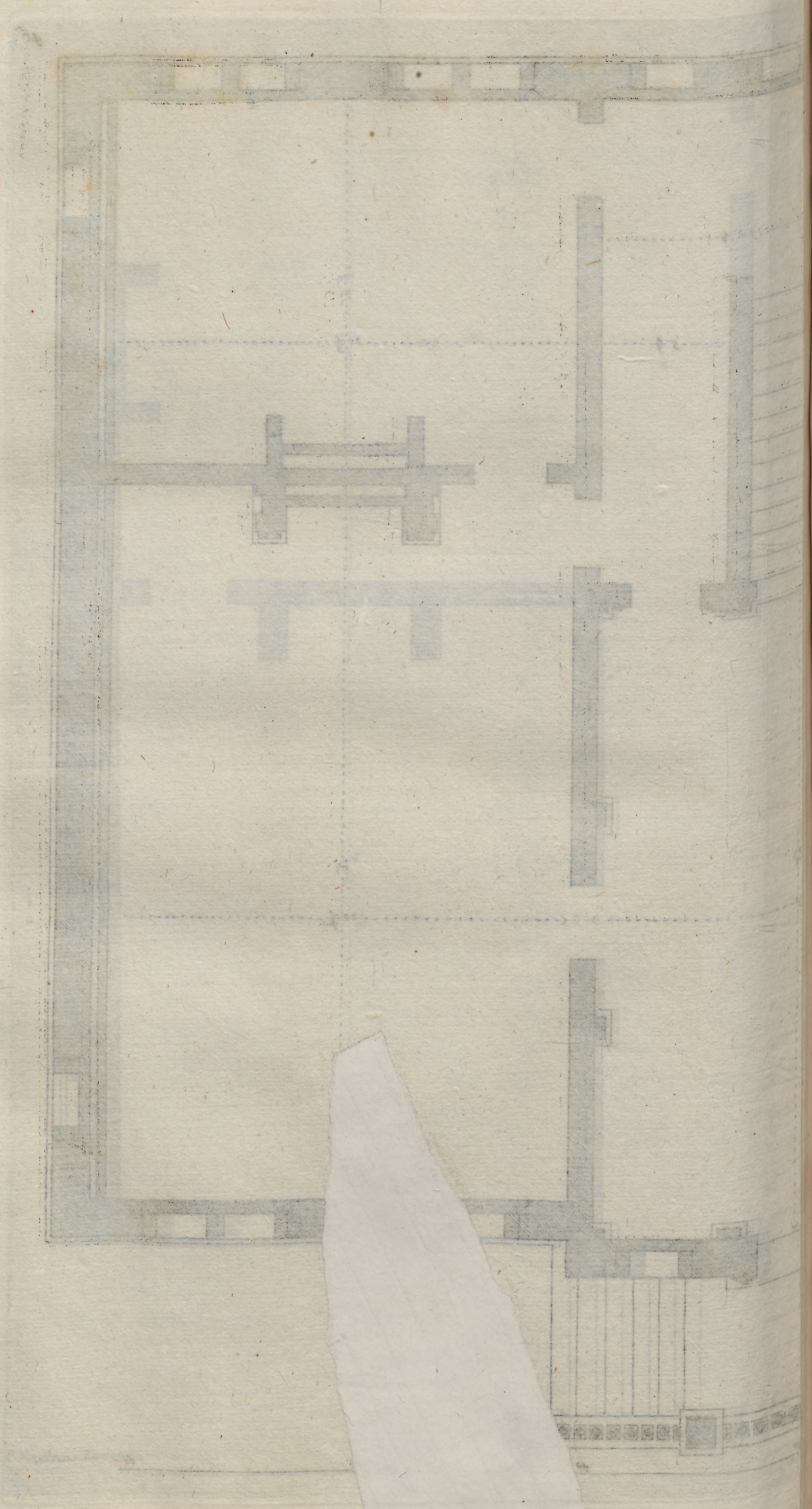

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

P. Vingboons Inventor.

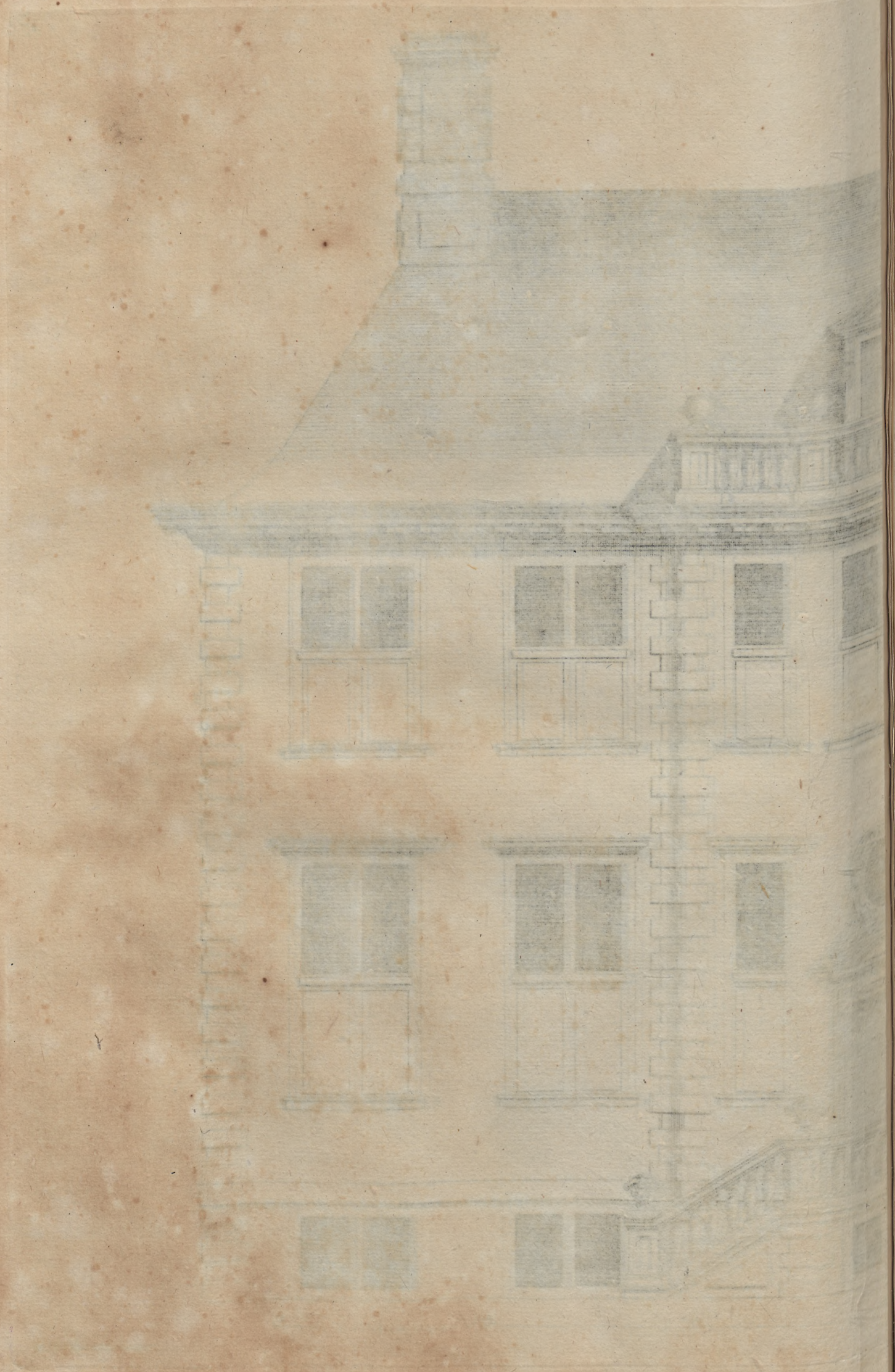

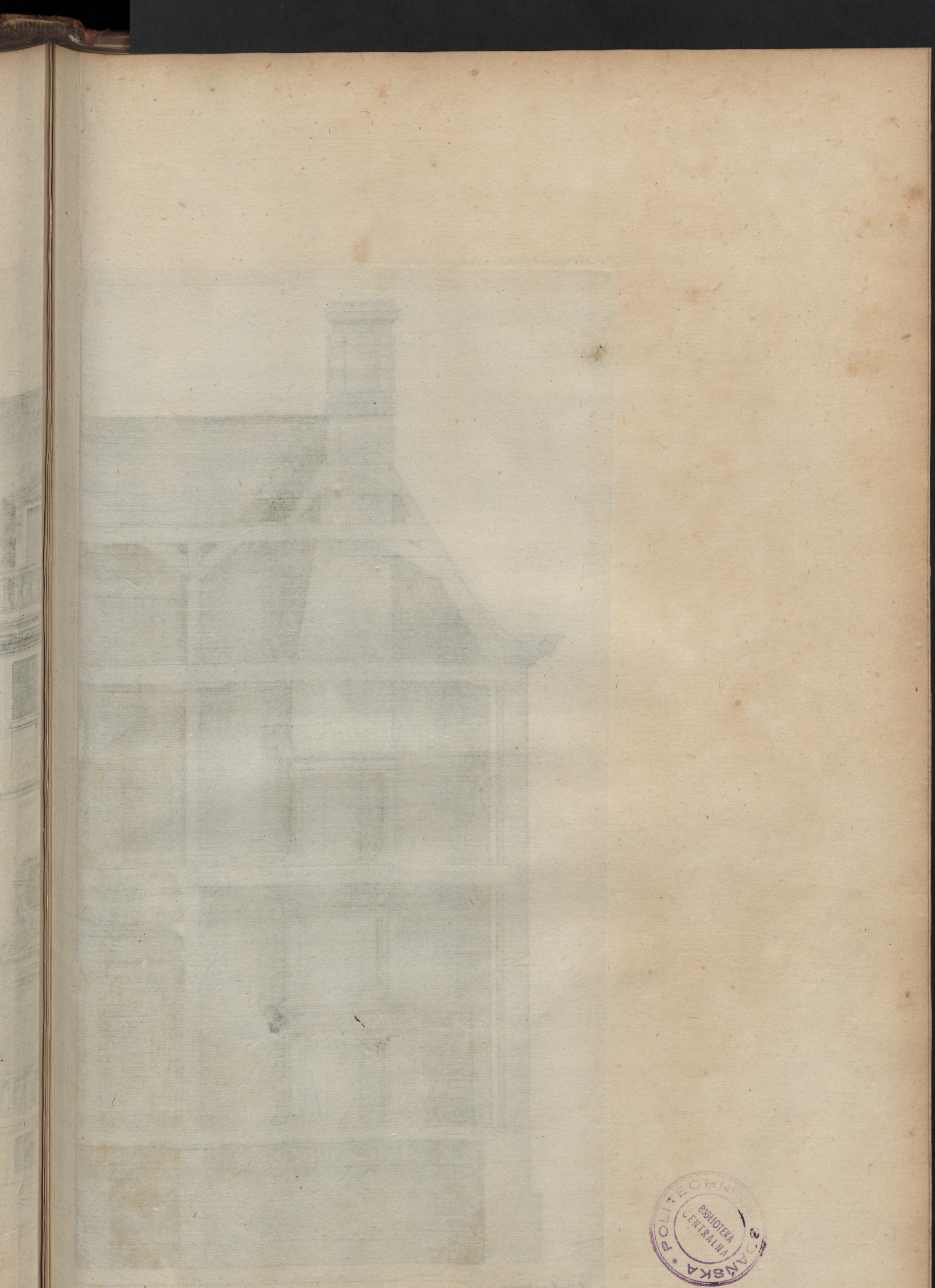

POLITECHNIKA GDAŃSKA * BIBLIOTEKA CENTRALNA

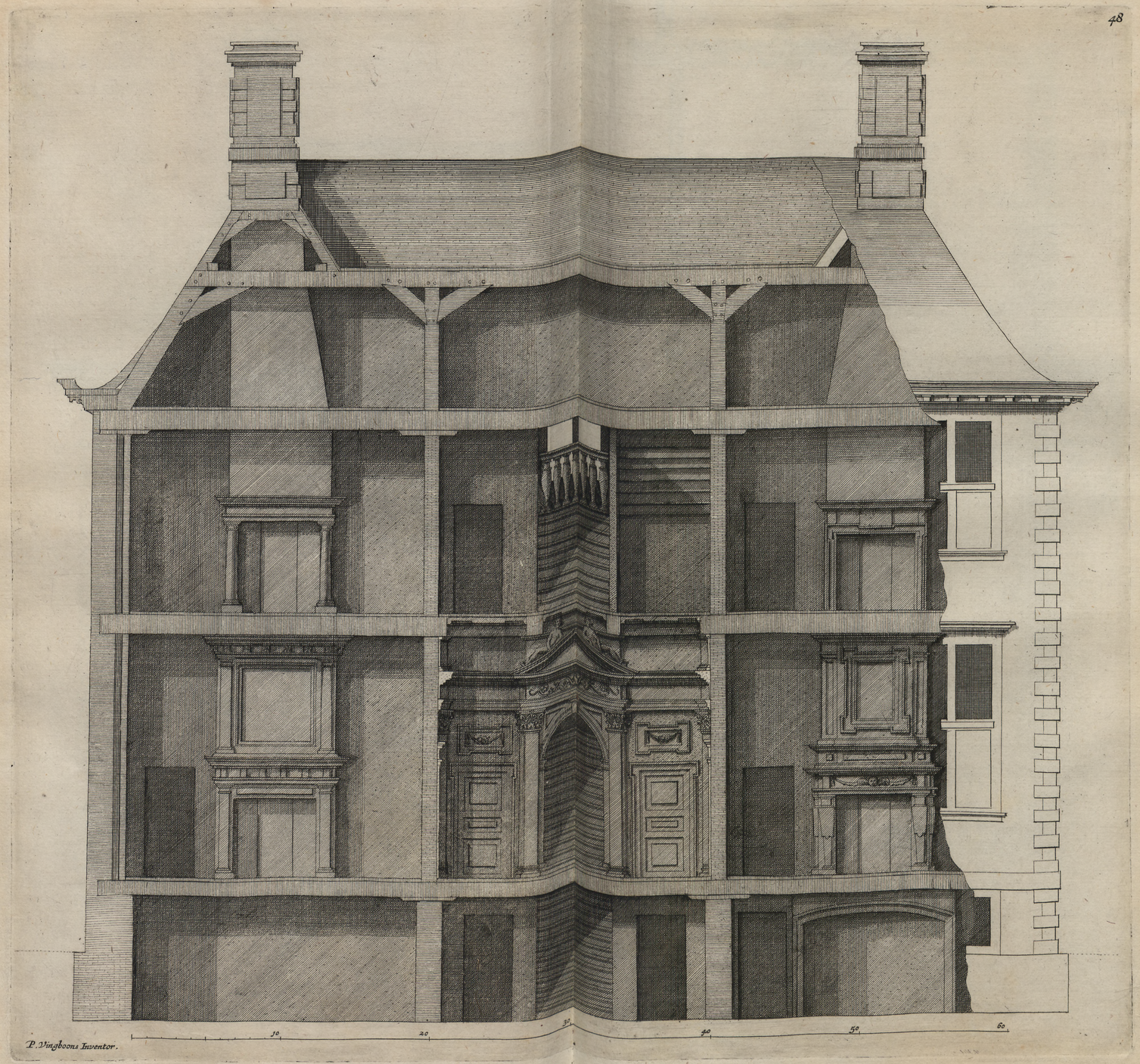

P. Vingboons Inventor.

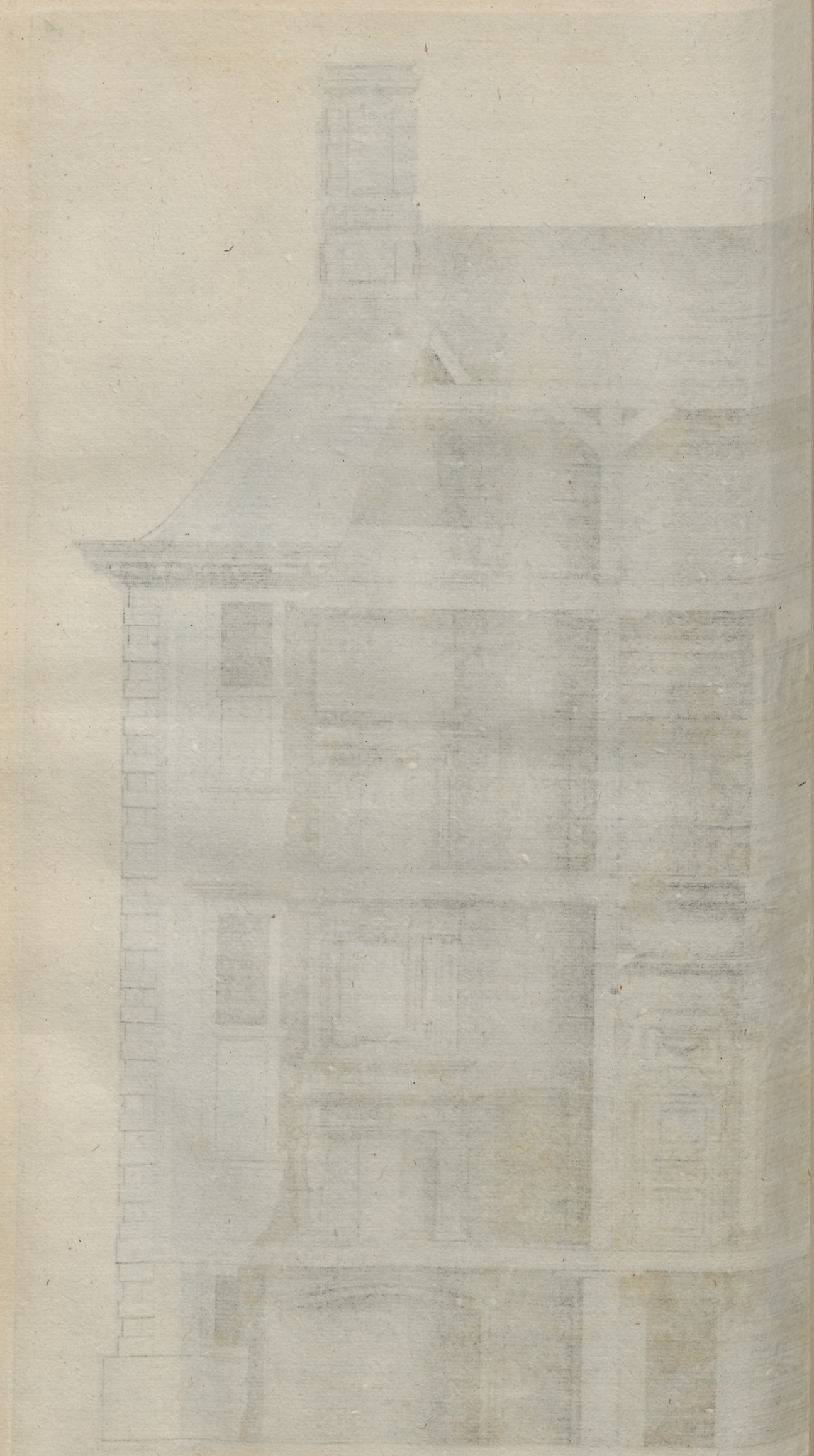

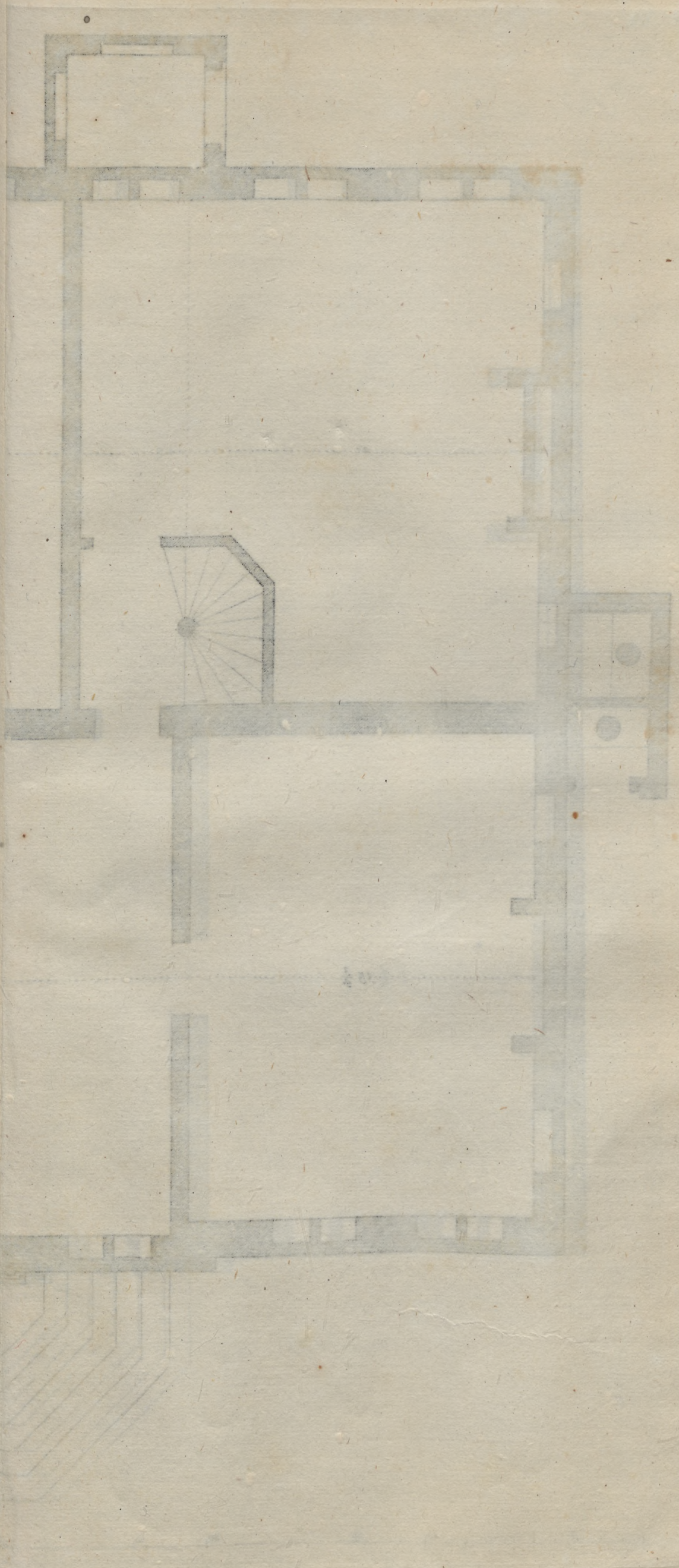

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

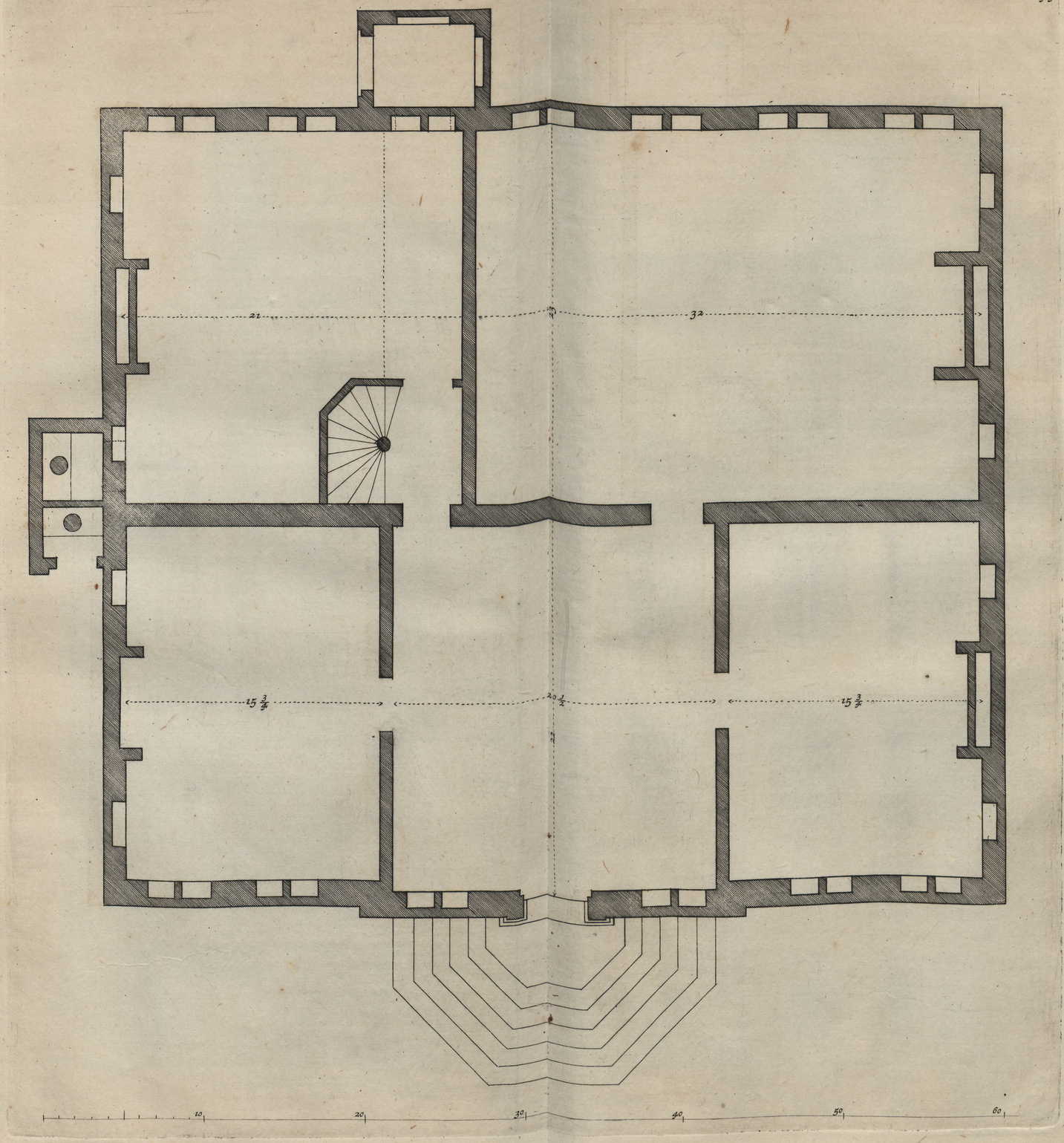
21
32
15 3/4
20 1/2
15 3/4
10
20
30
40
50
60

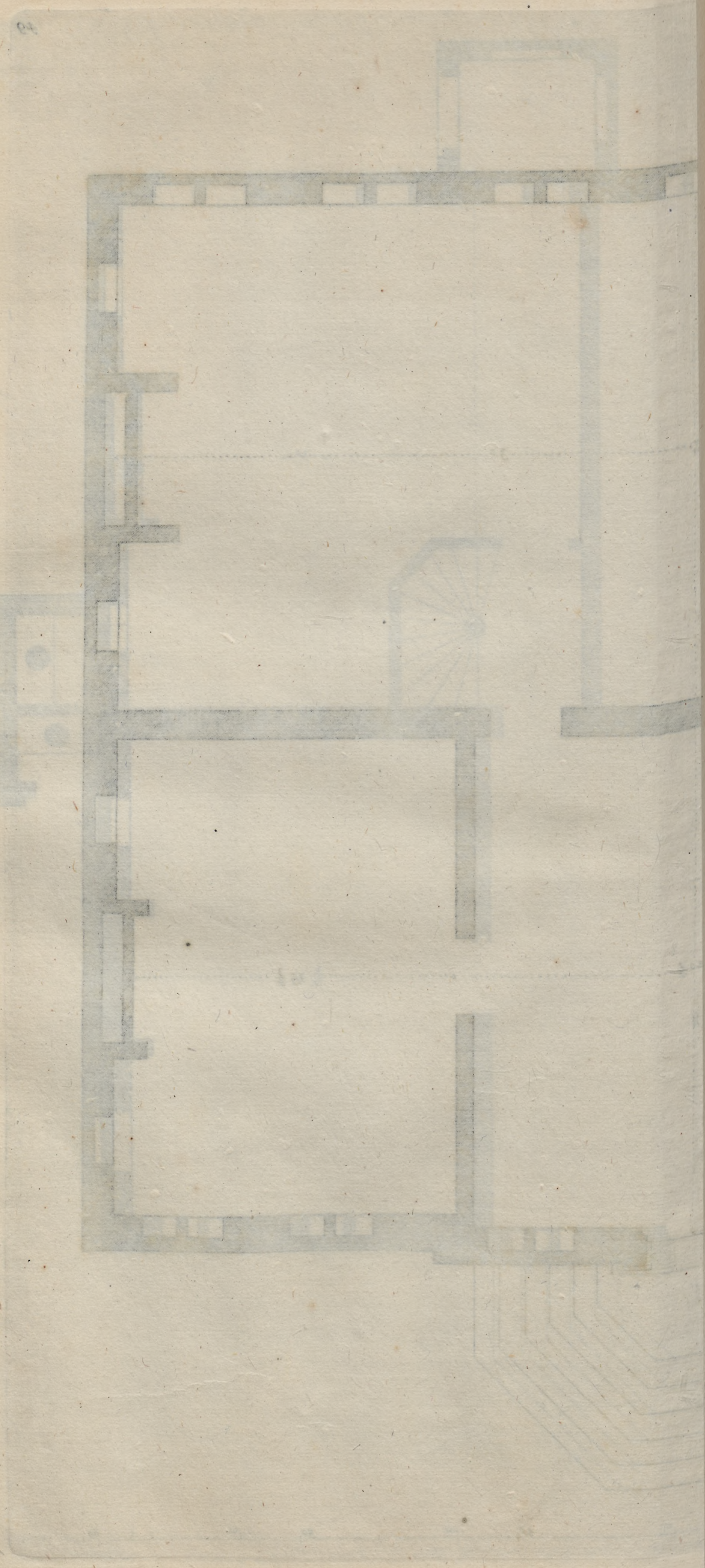

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

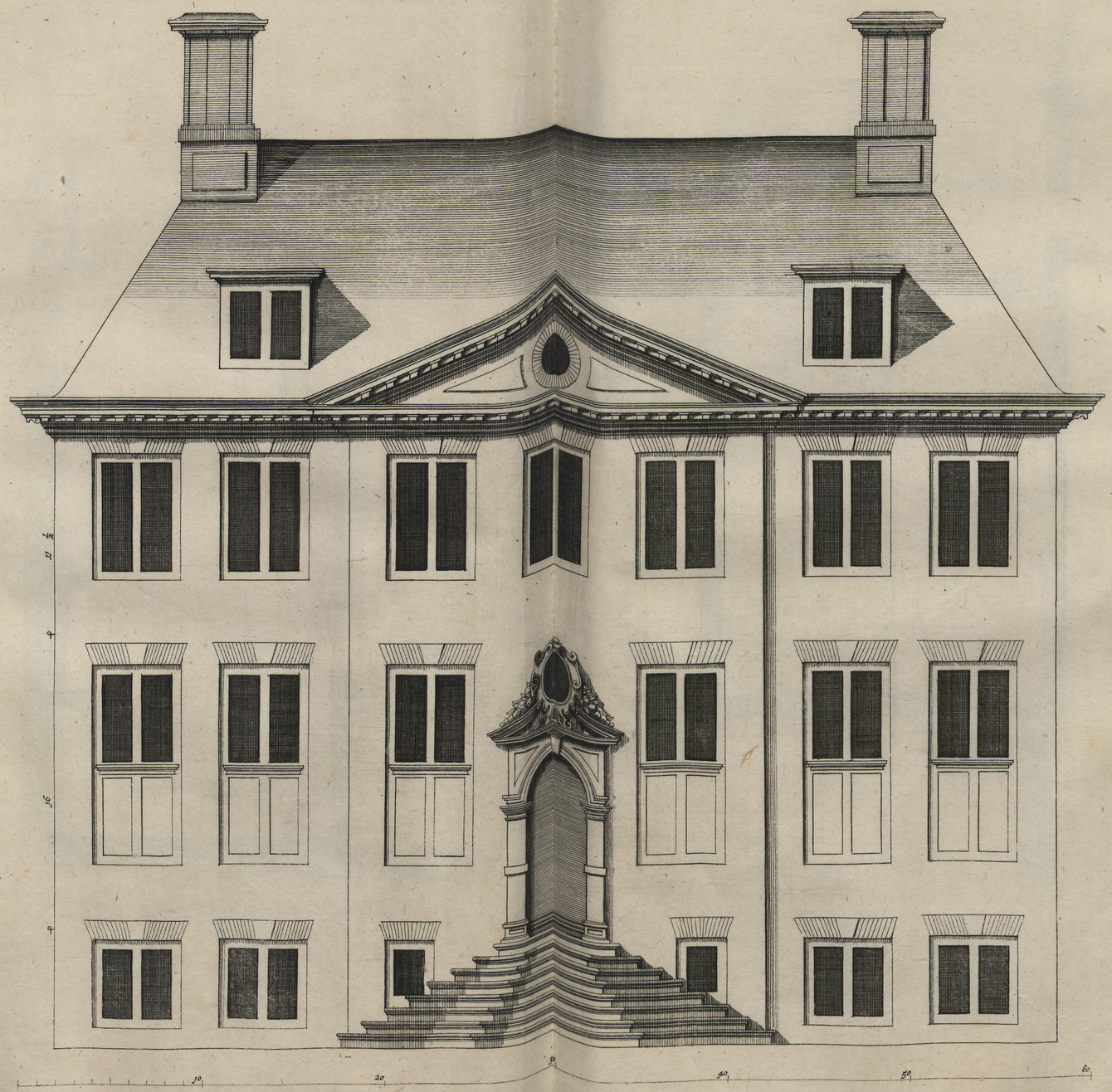

P. Yngboons Inventor.

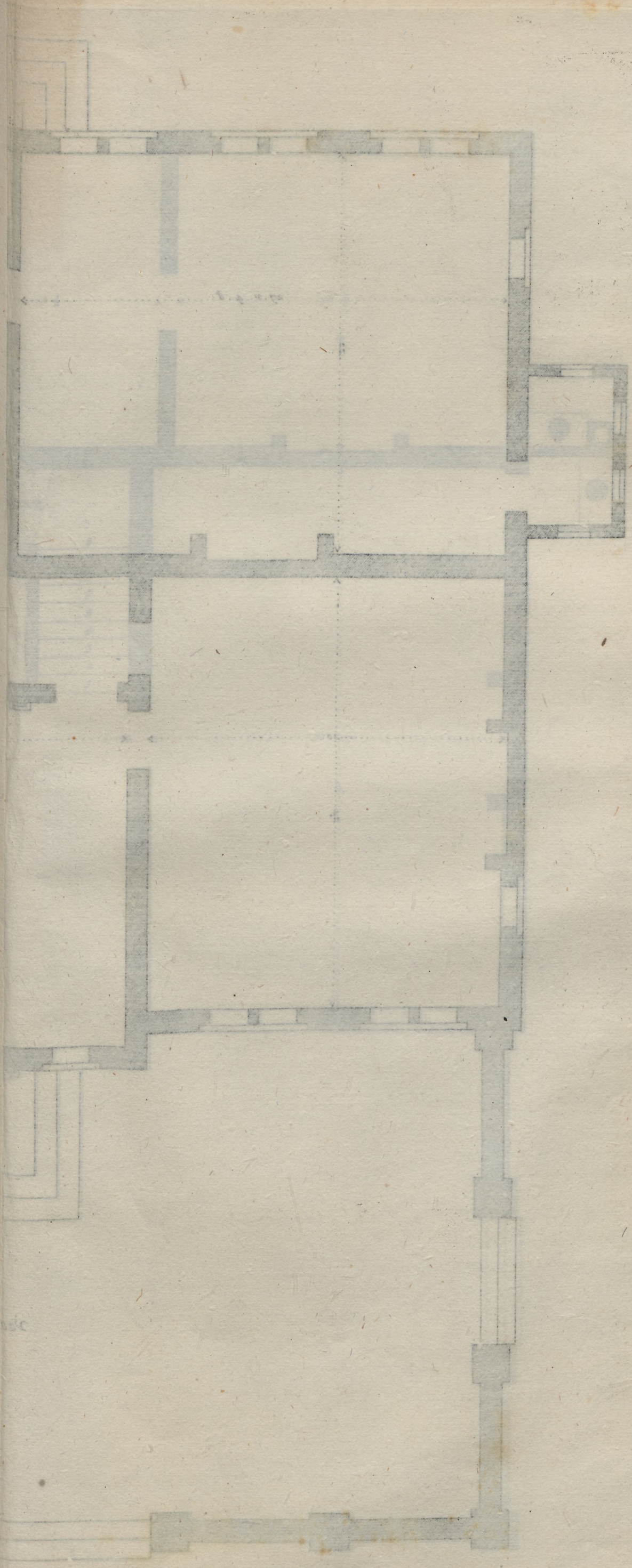

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

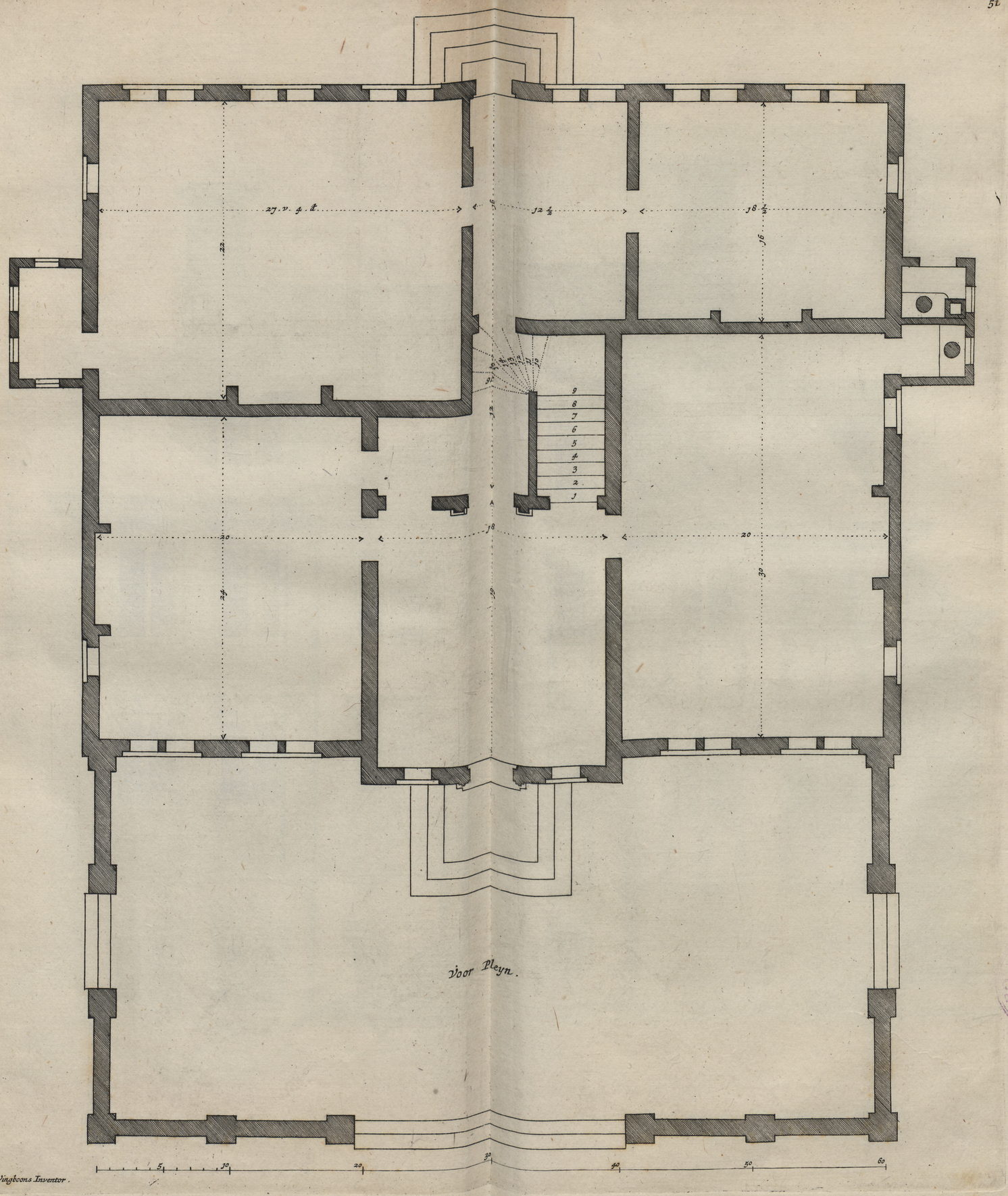

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA BIBLIOTEKA GŁÓWNA

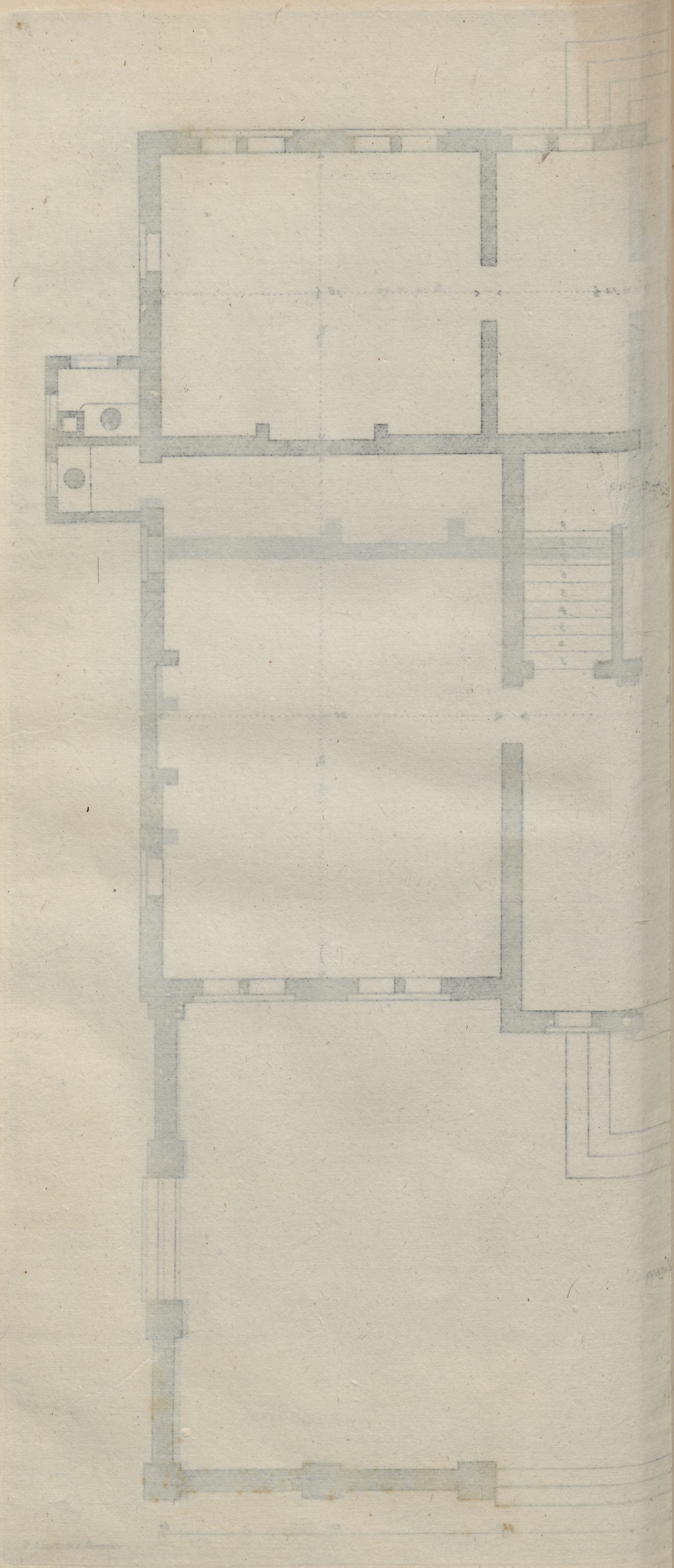

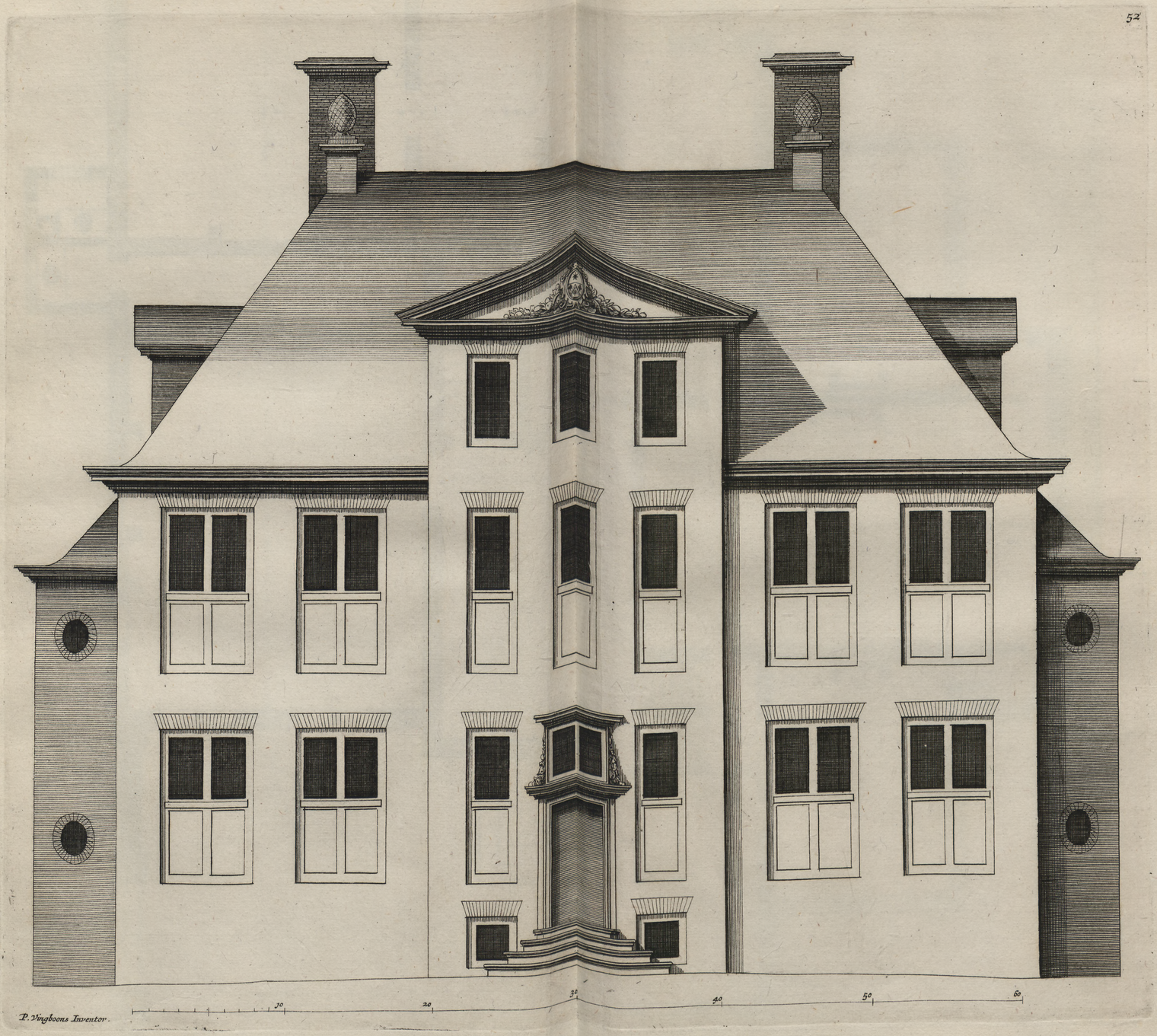

P. Vinghoons Inventor.

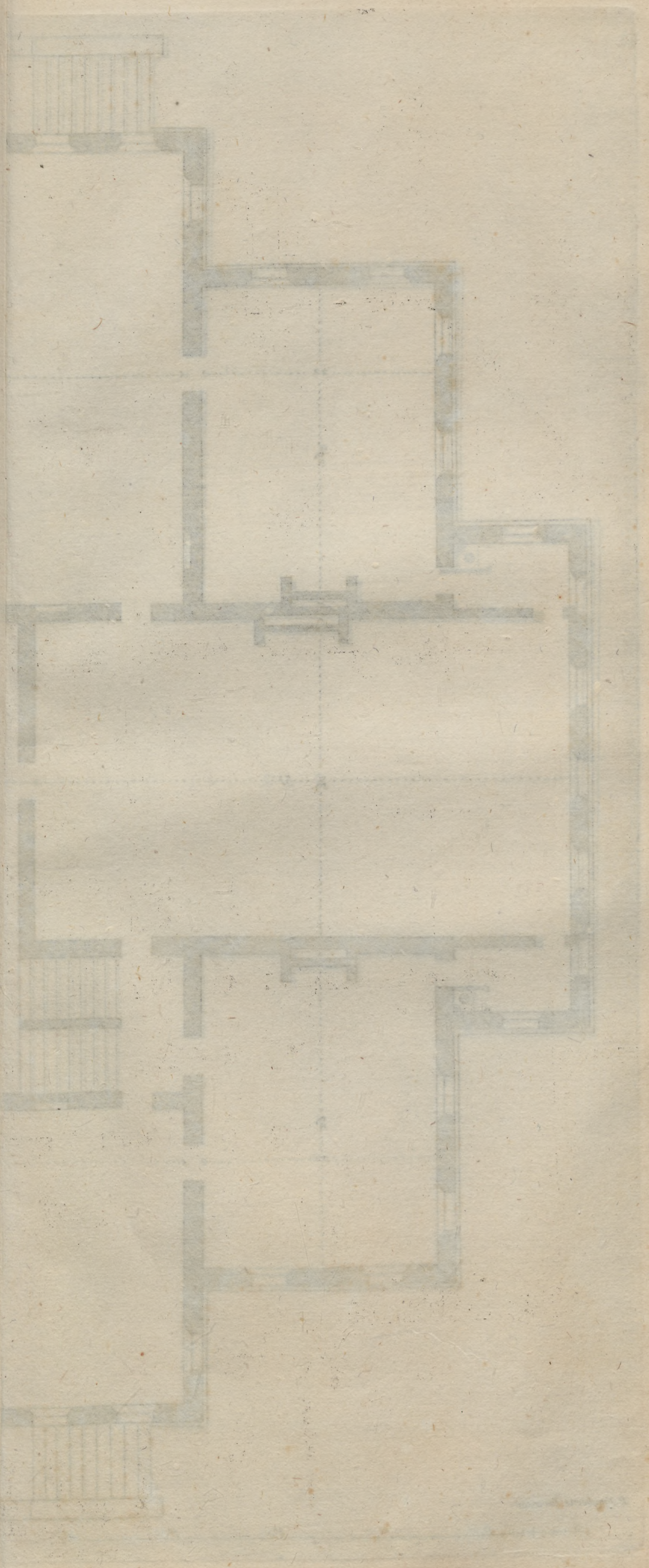

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

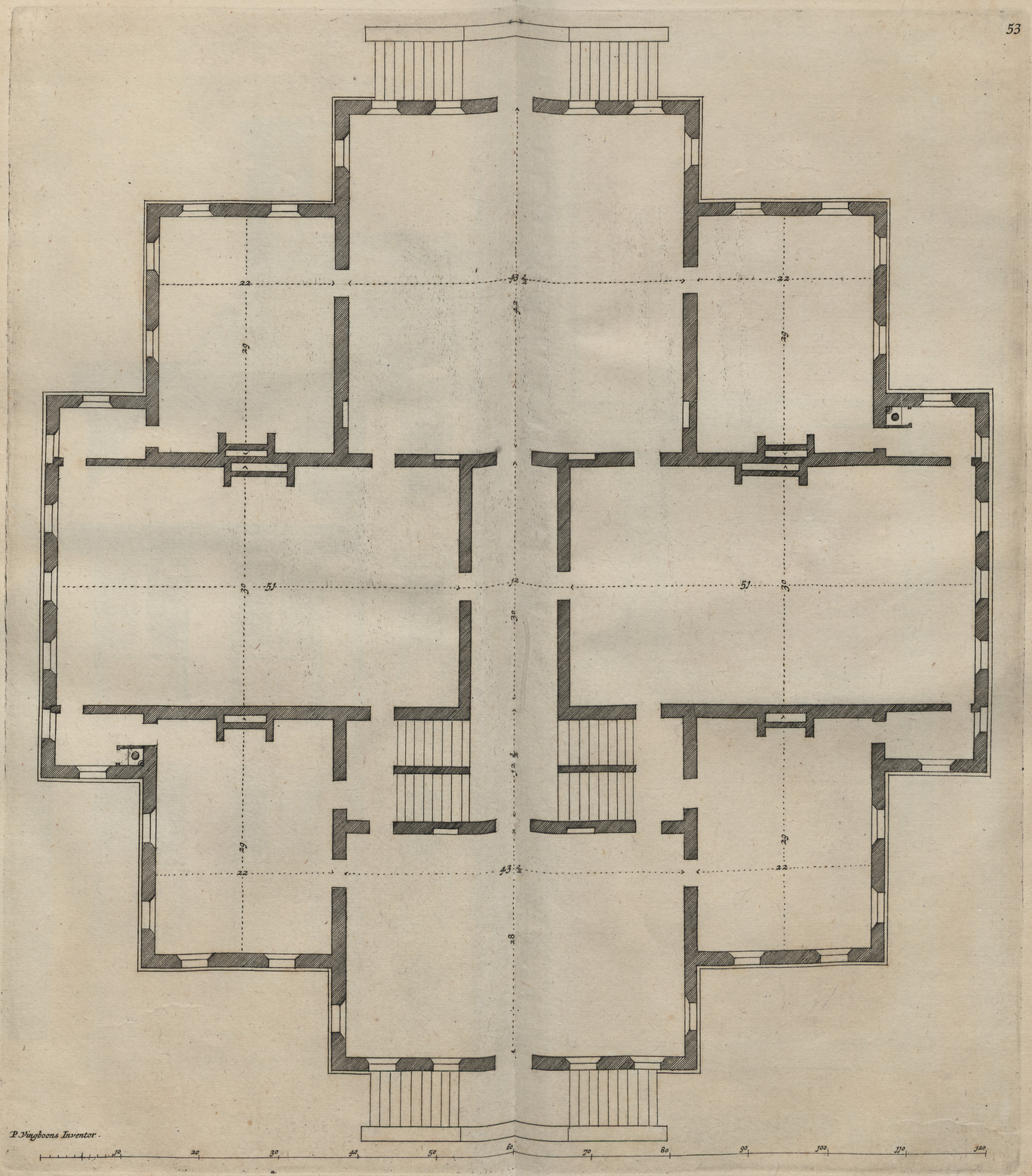
22
43 1/2
22
29
29
30
51
12
51
30
30
12 1/2
29
29
22
43 1/2
22
28
P. Vinghoons Inventor.
10
20
30
40
50
60
70
80
90
100
110
120

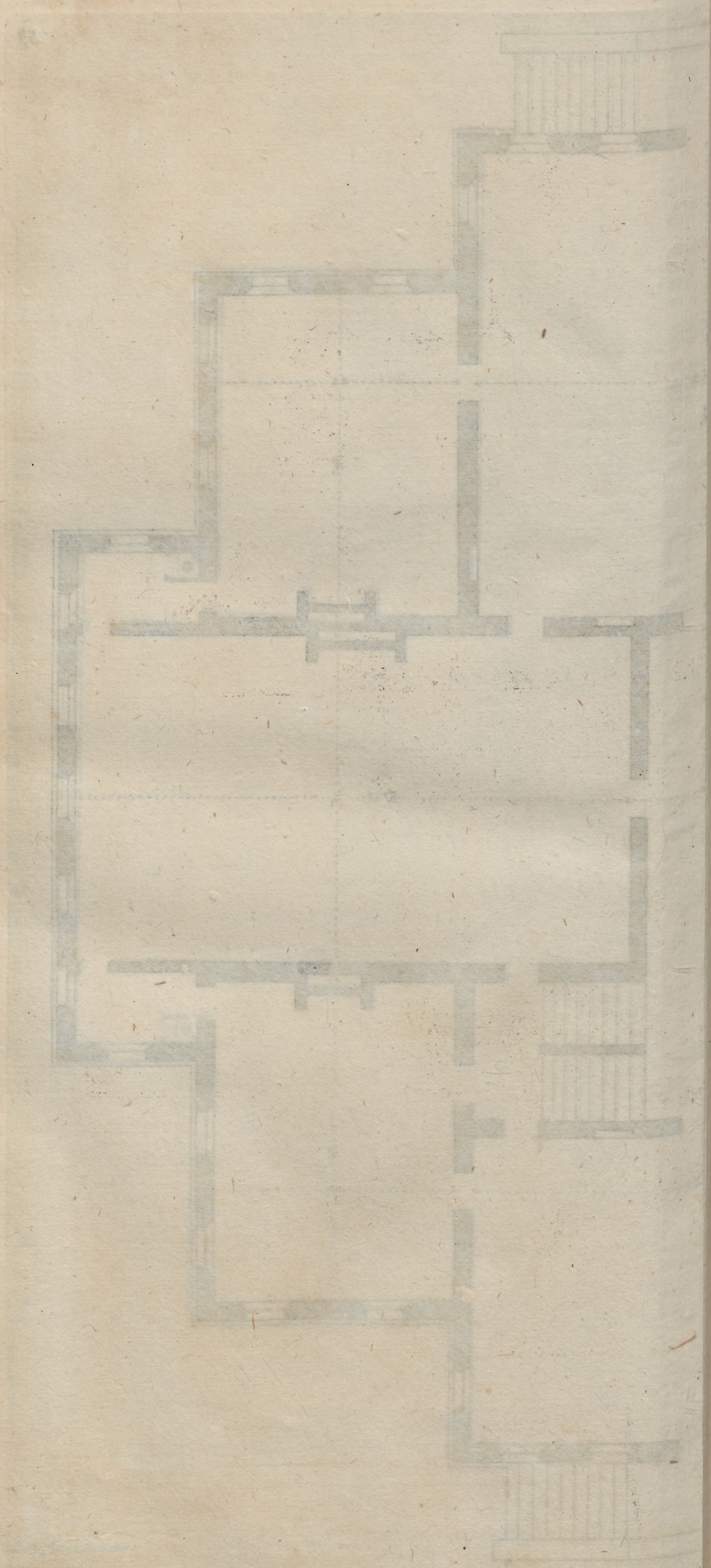

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

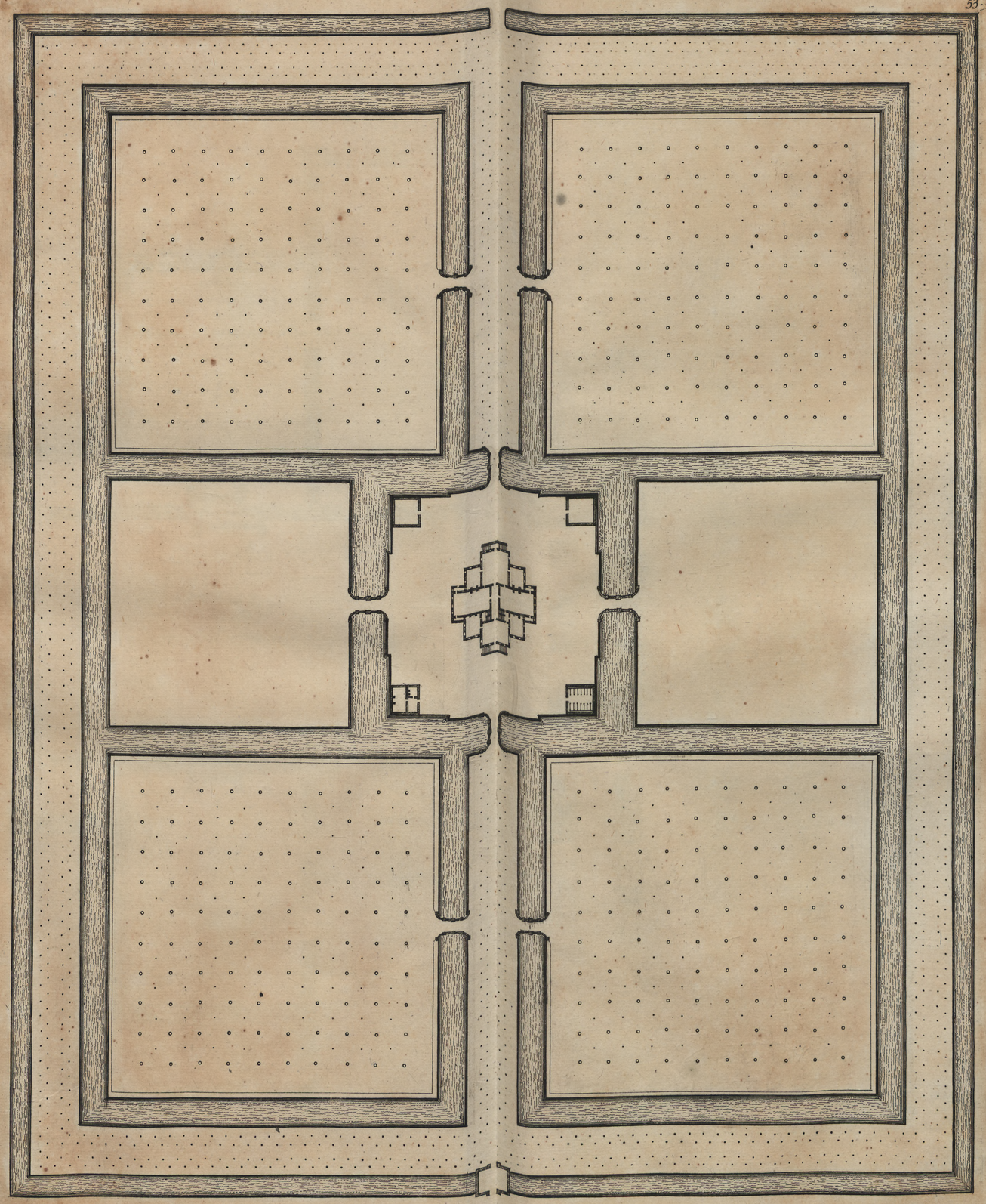
Heere Wegh.
10
20
30 Roeden.
30

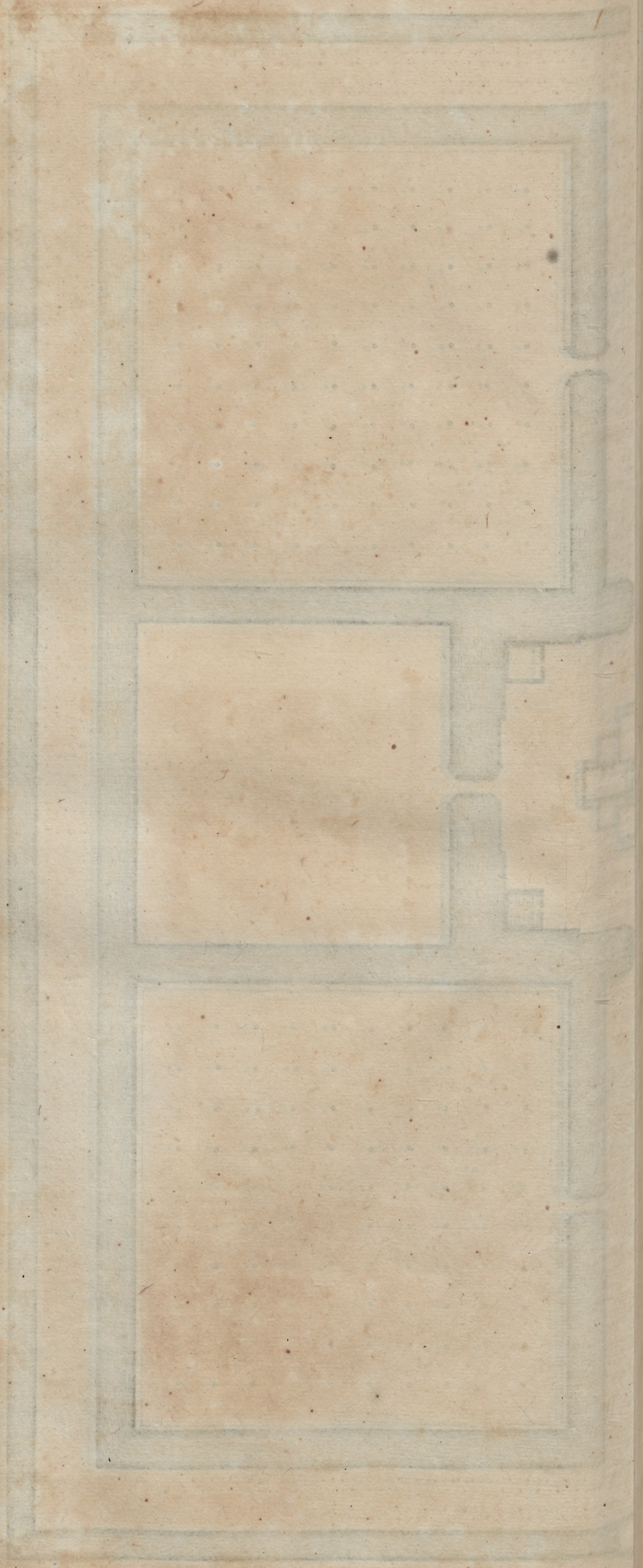

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

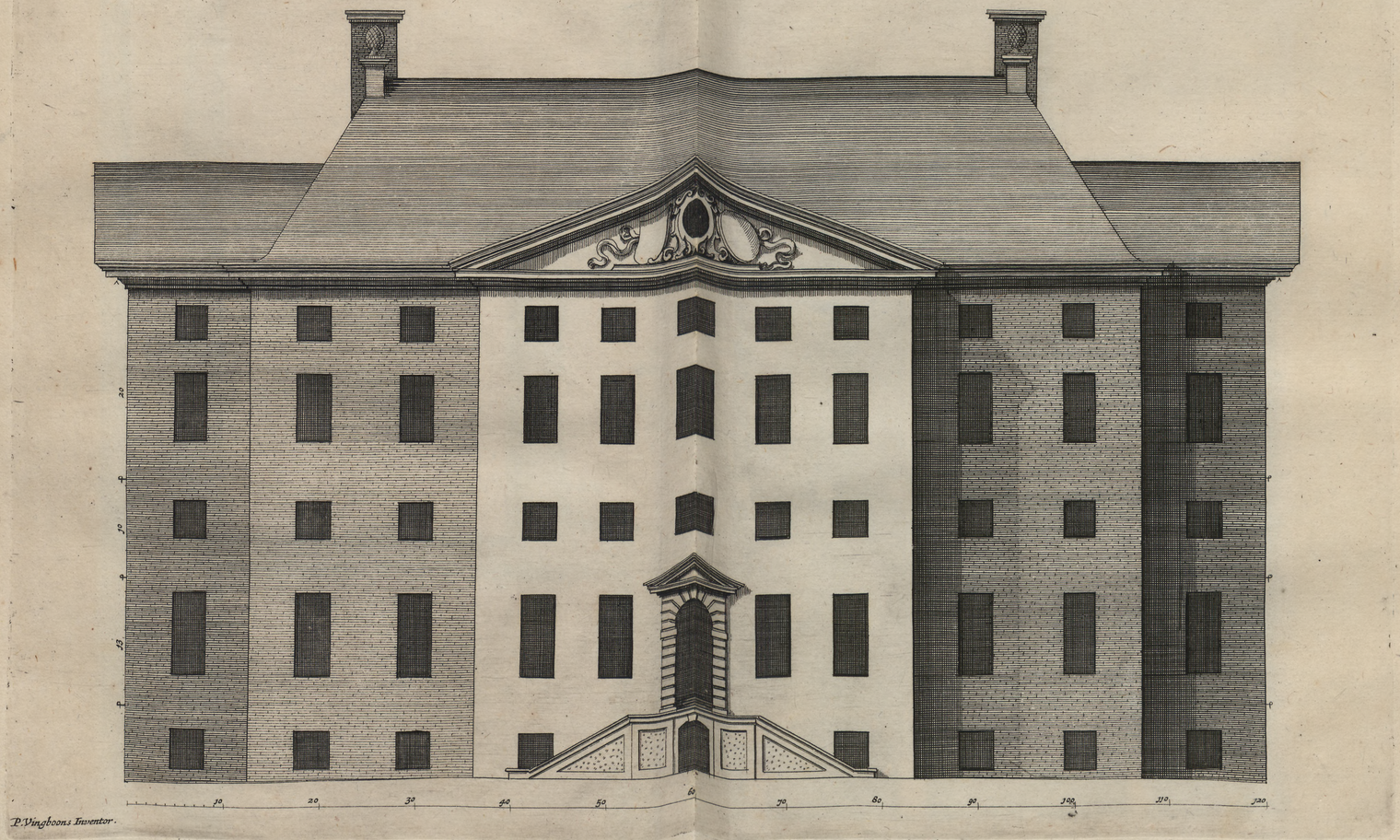

P. Vinghoons Inventor.

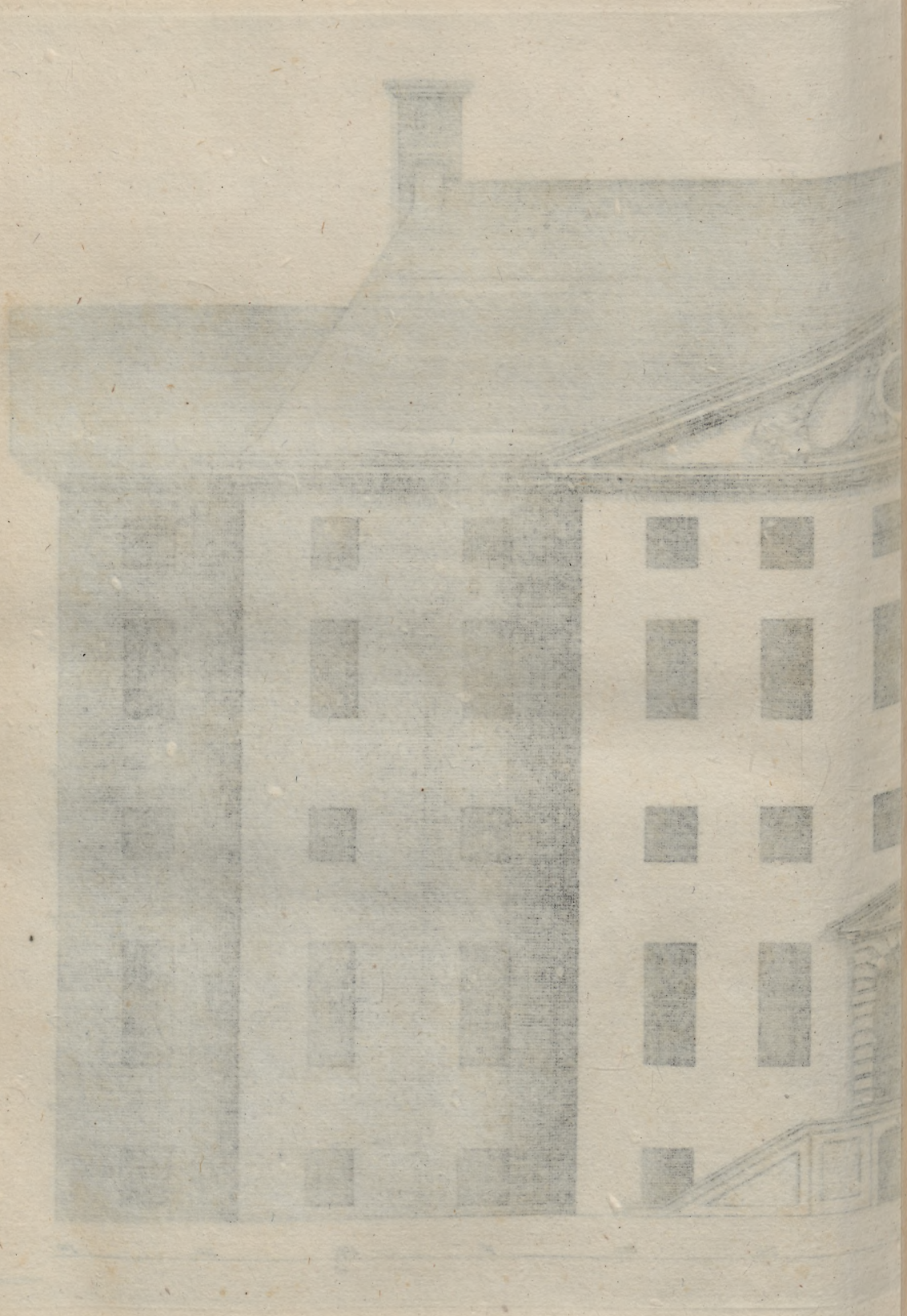

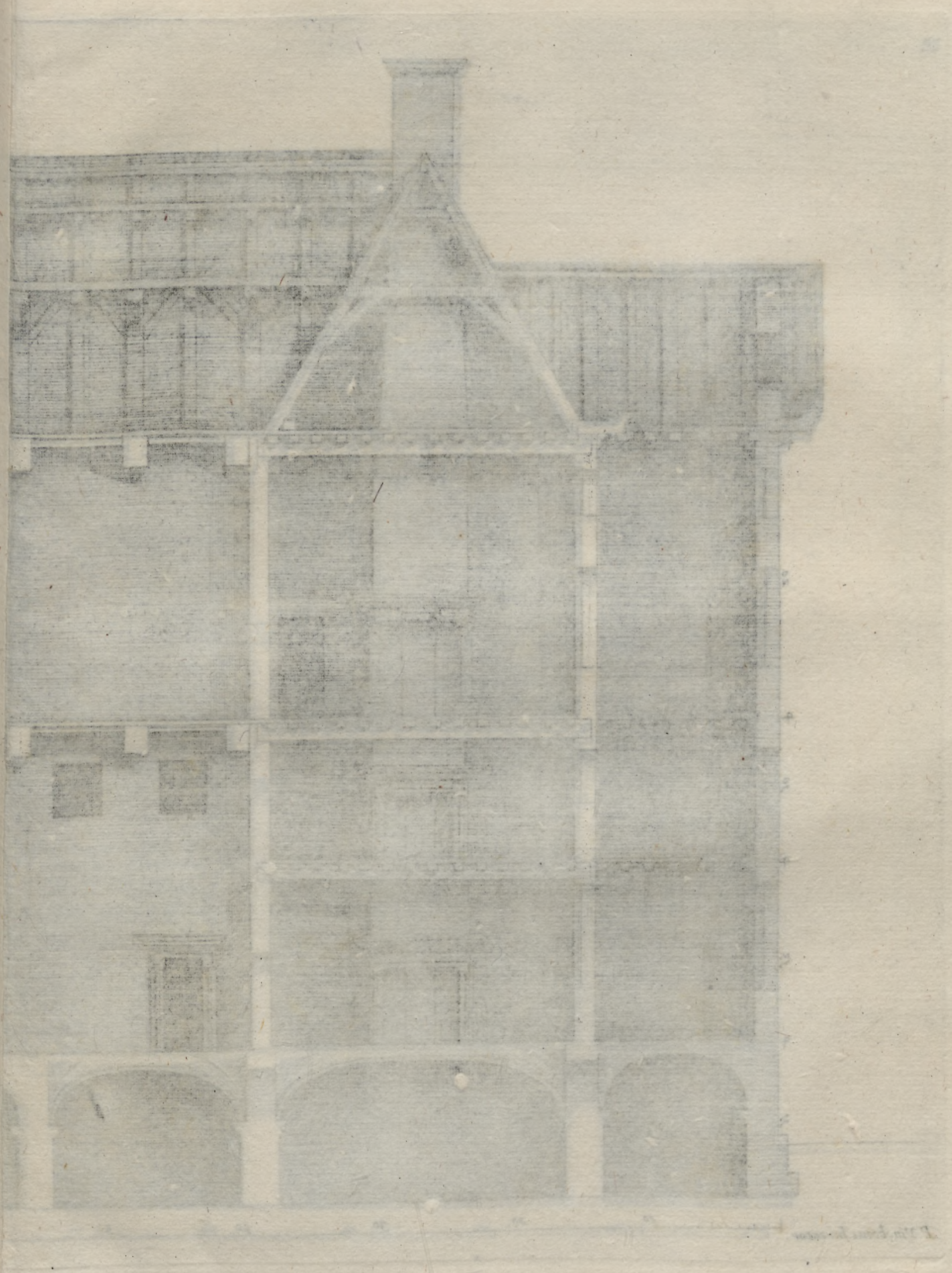

POLITECHNIKA ŚLĄSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

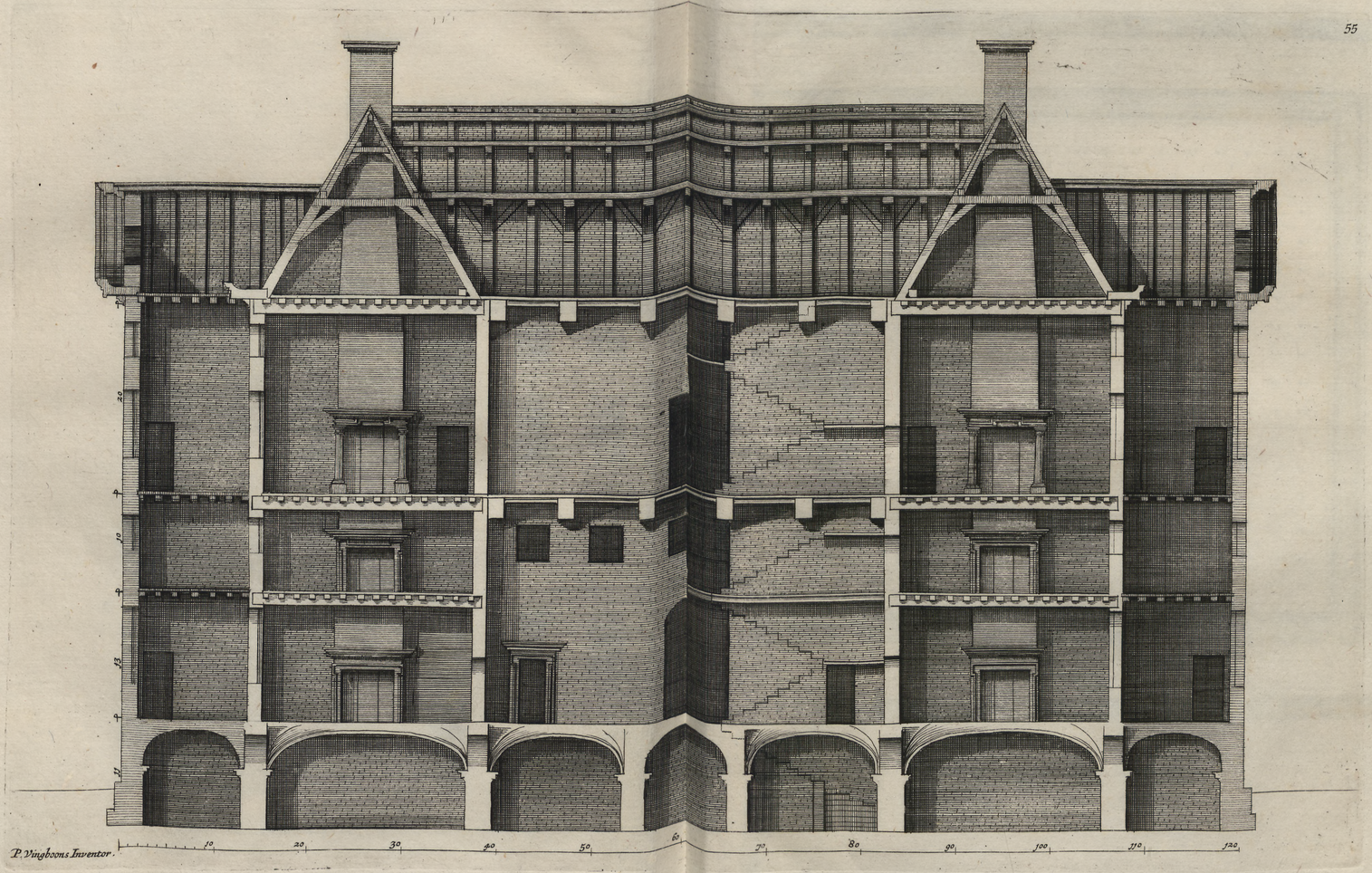

P. Vinghoons Inventor.

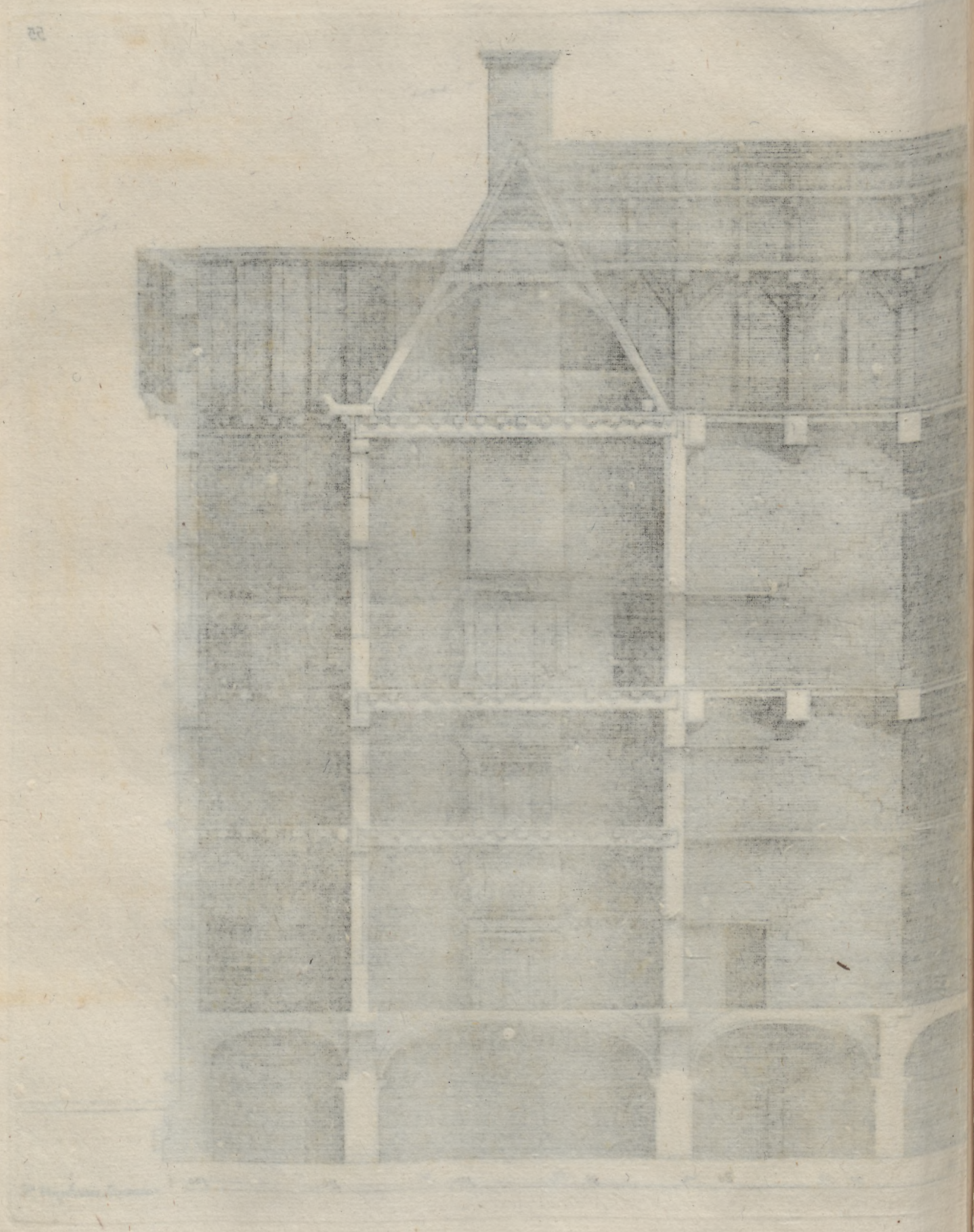

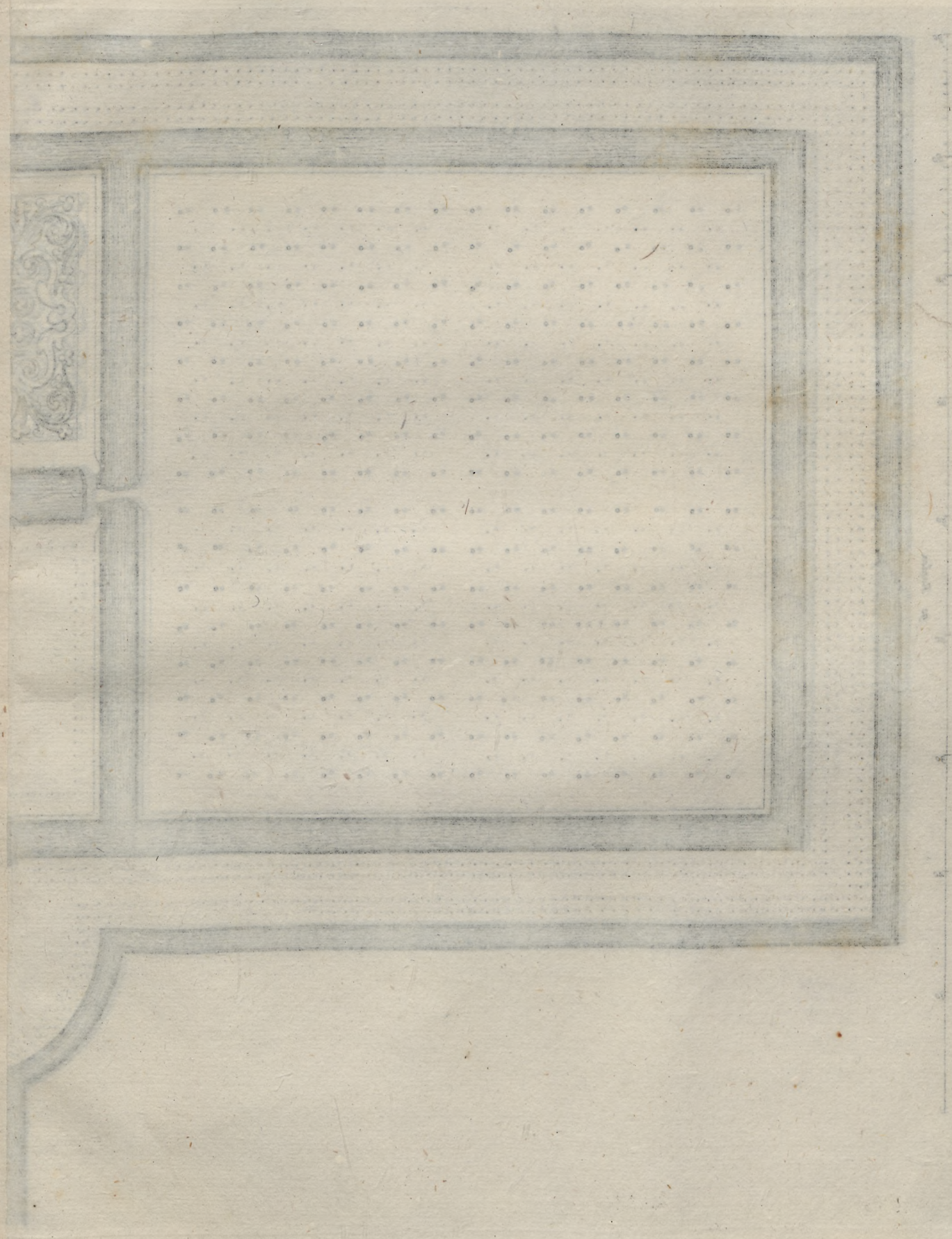

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

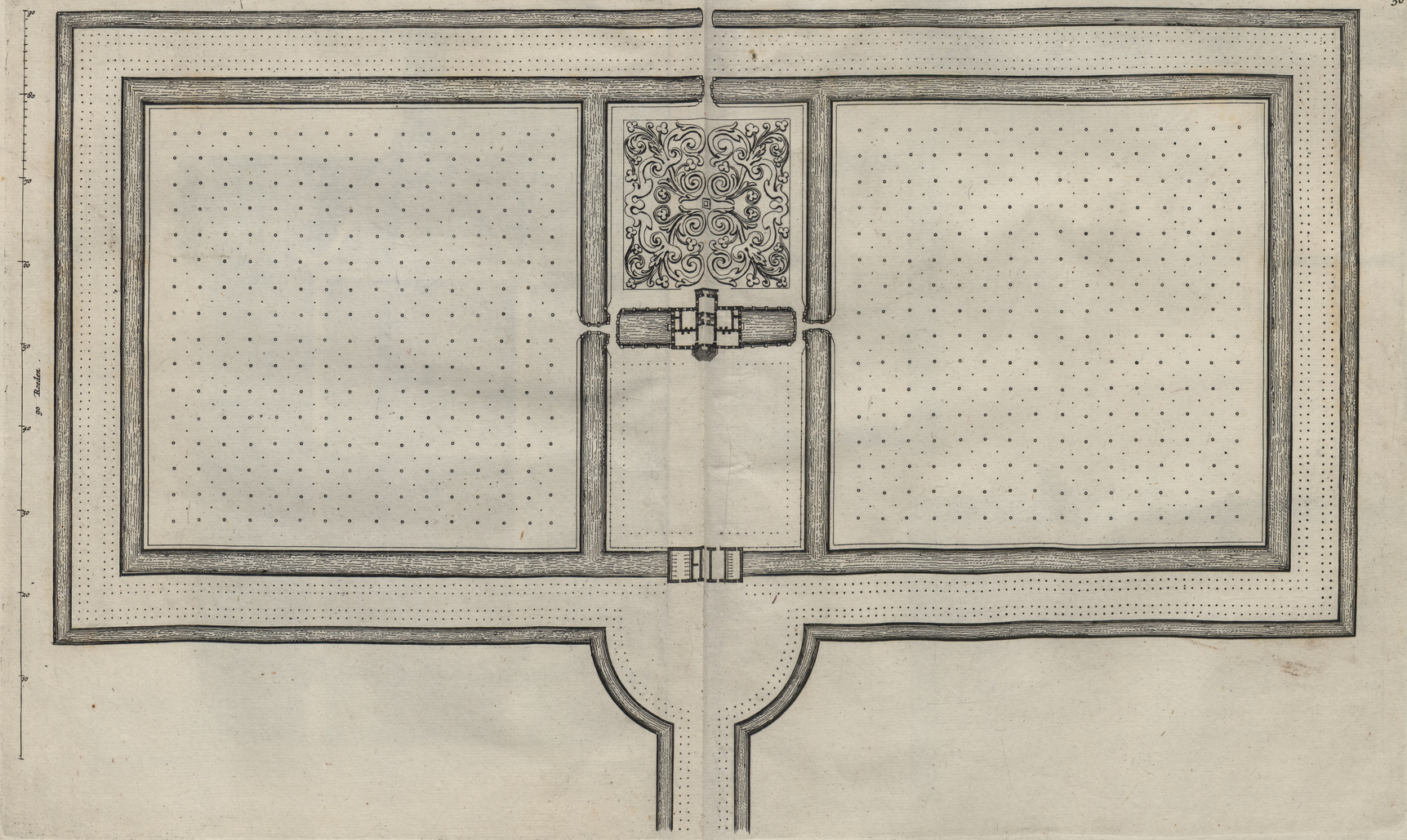
90 Roeden

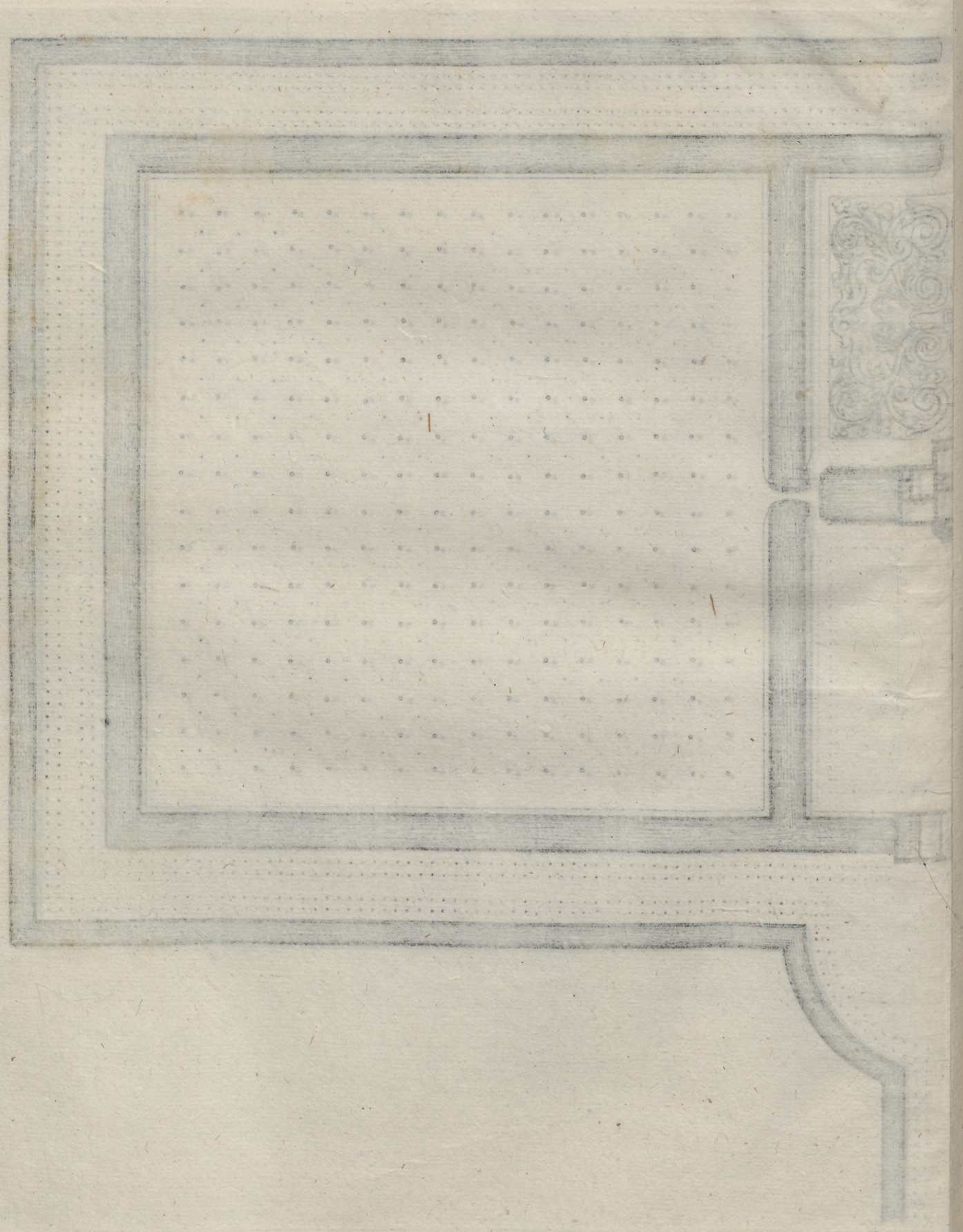

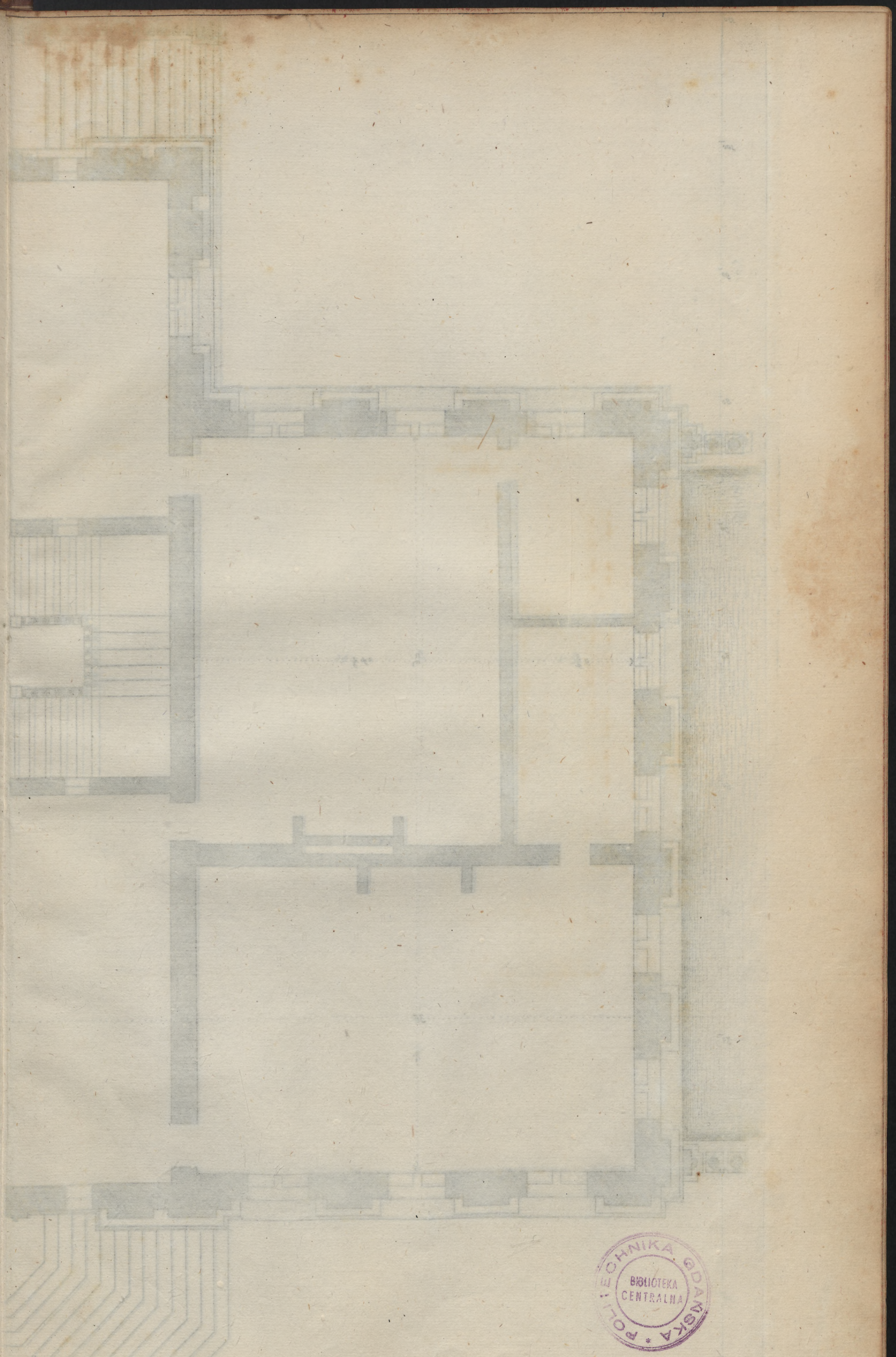

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

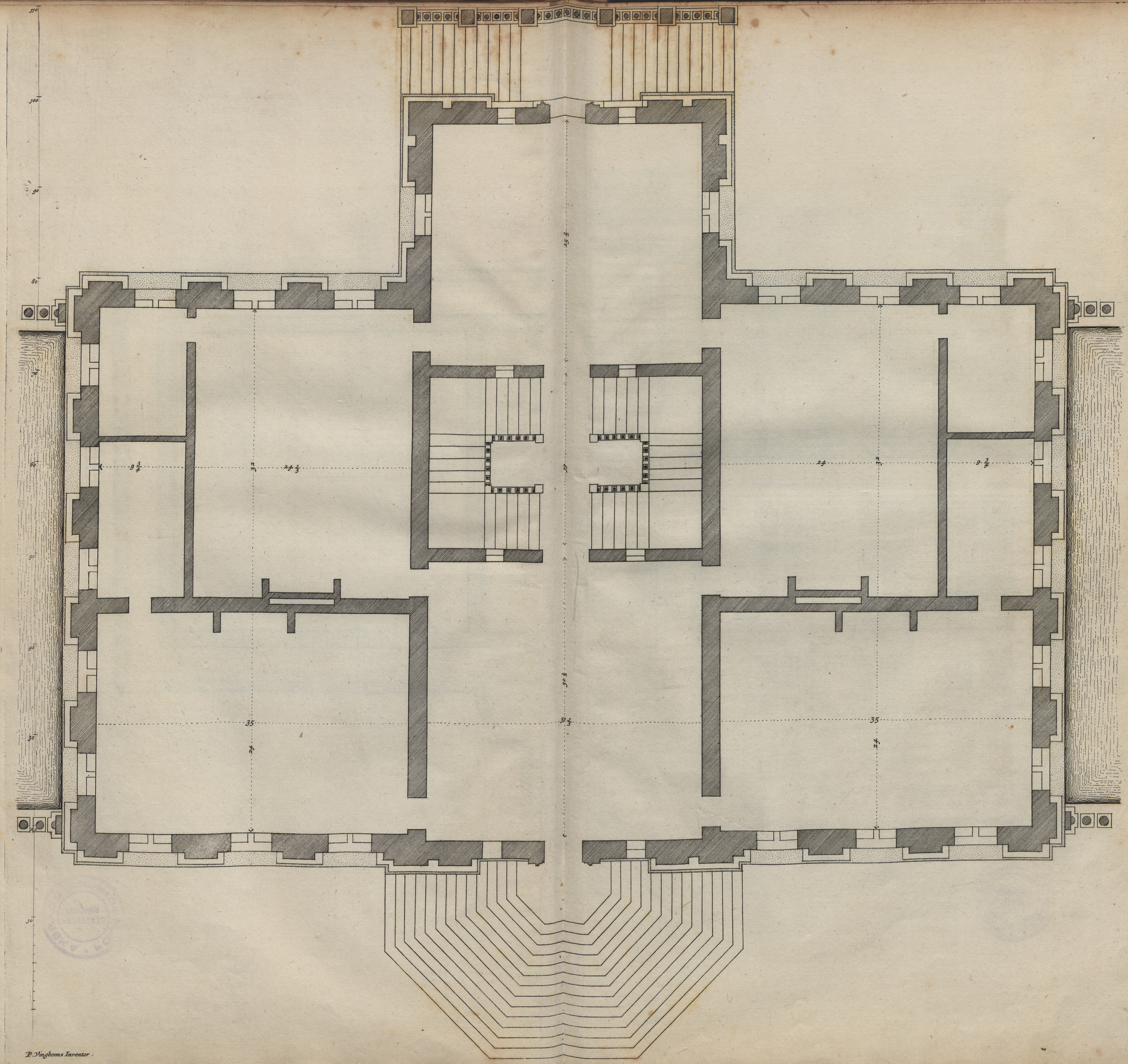

P. Vingboons Inventor.

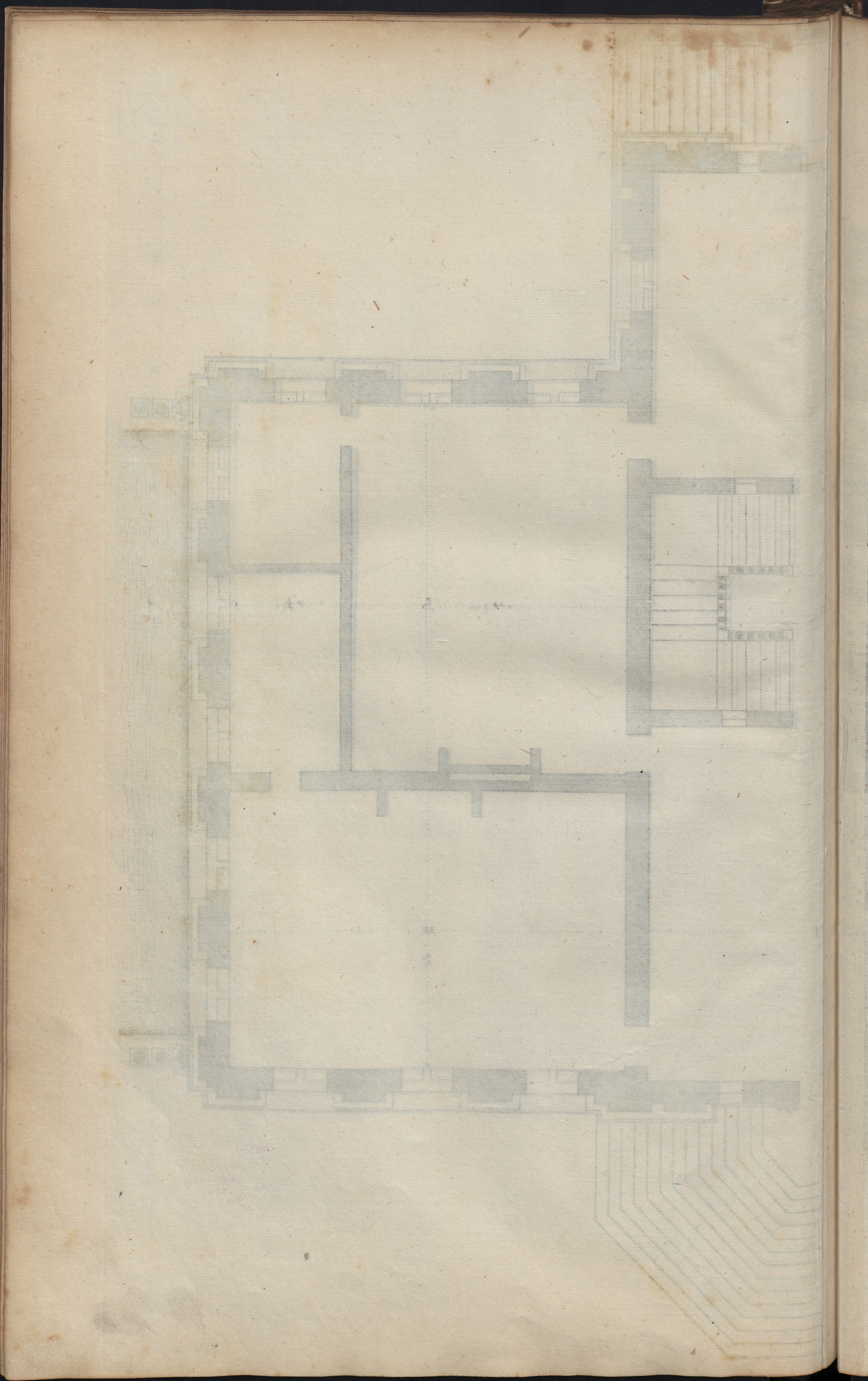

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

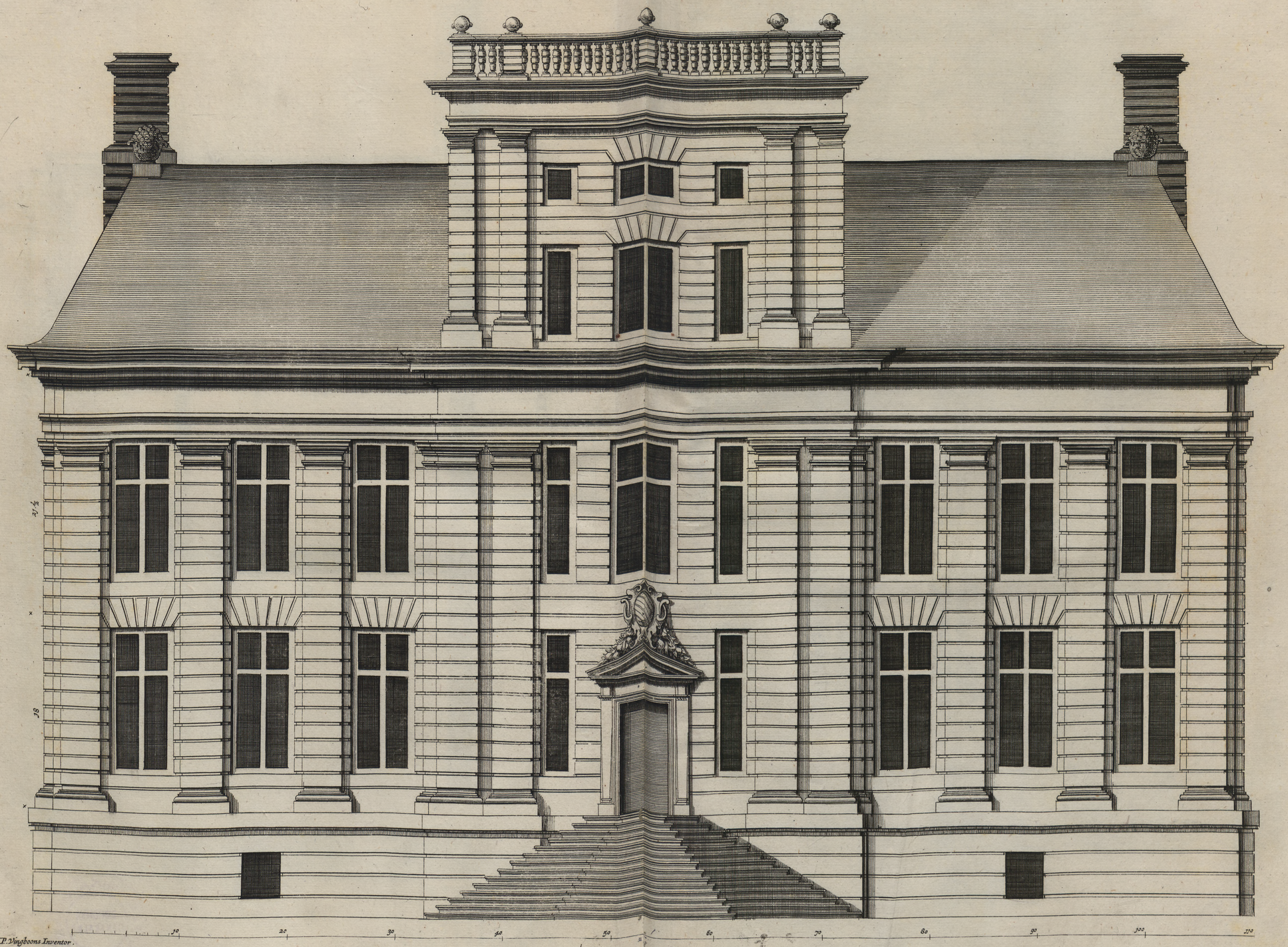

P. Vingboons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

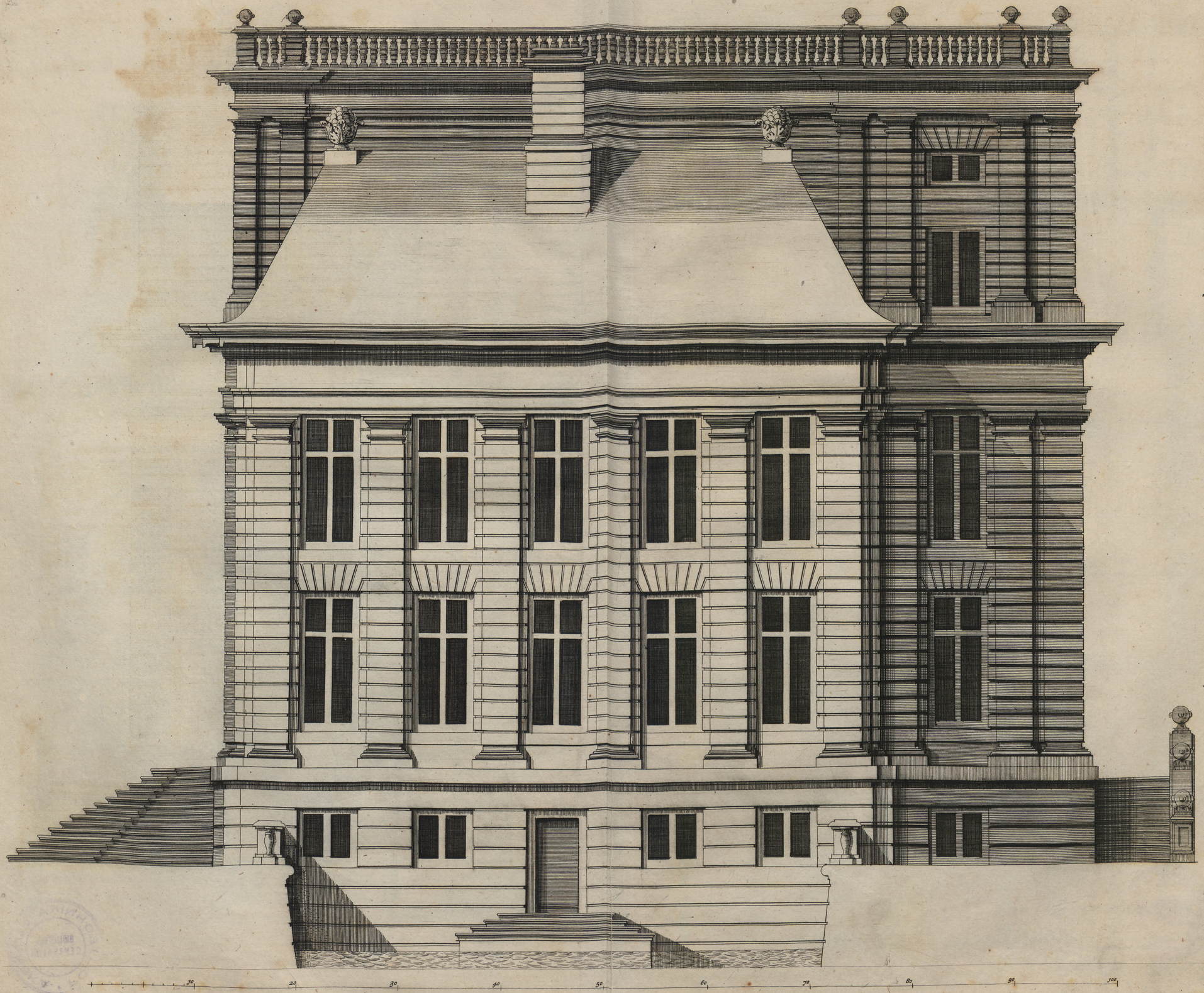

P. Vingboons Inventor.

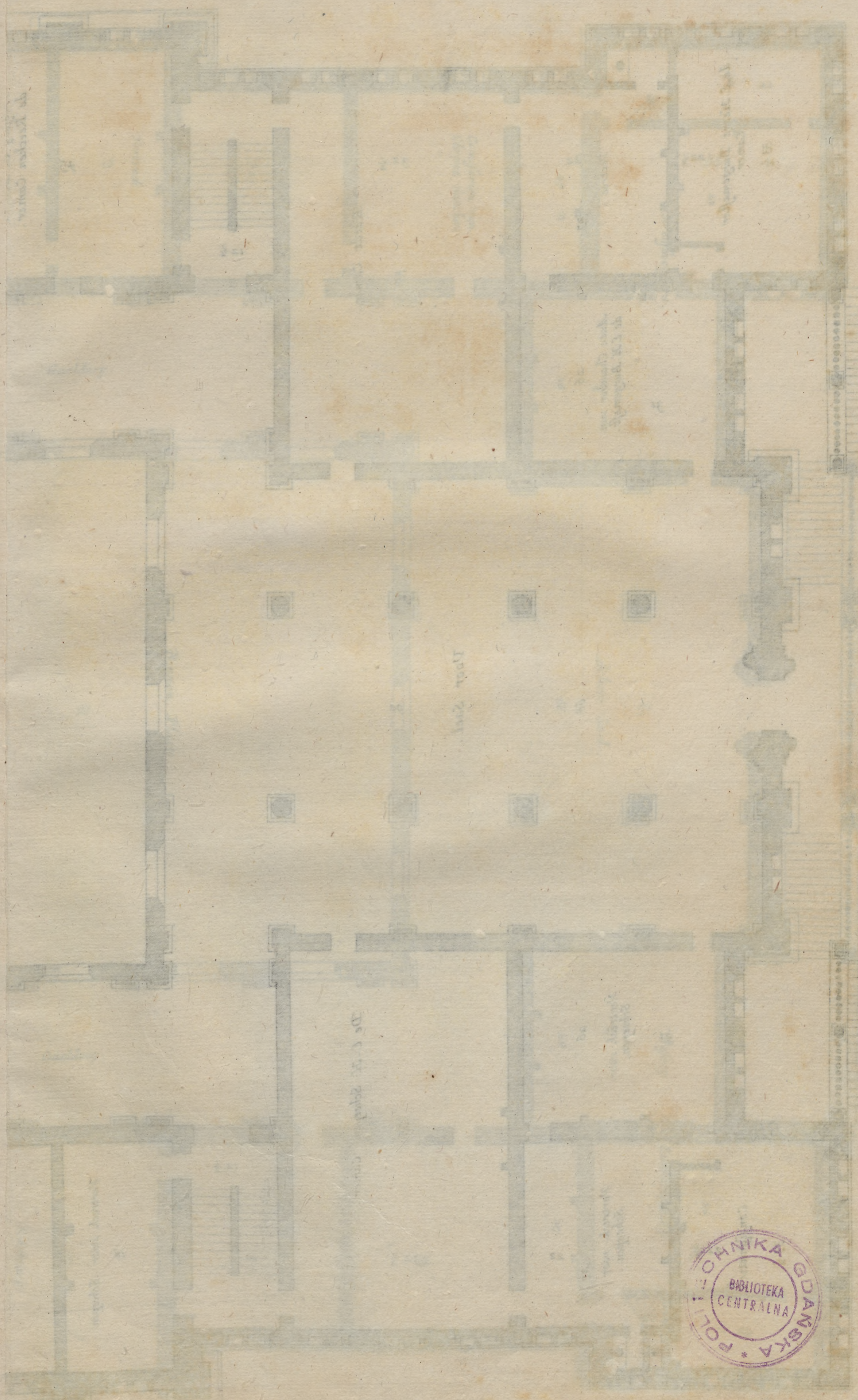

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

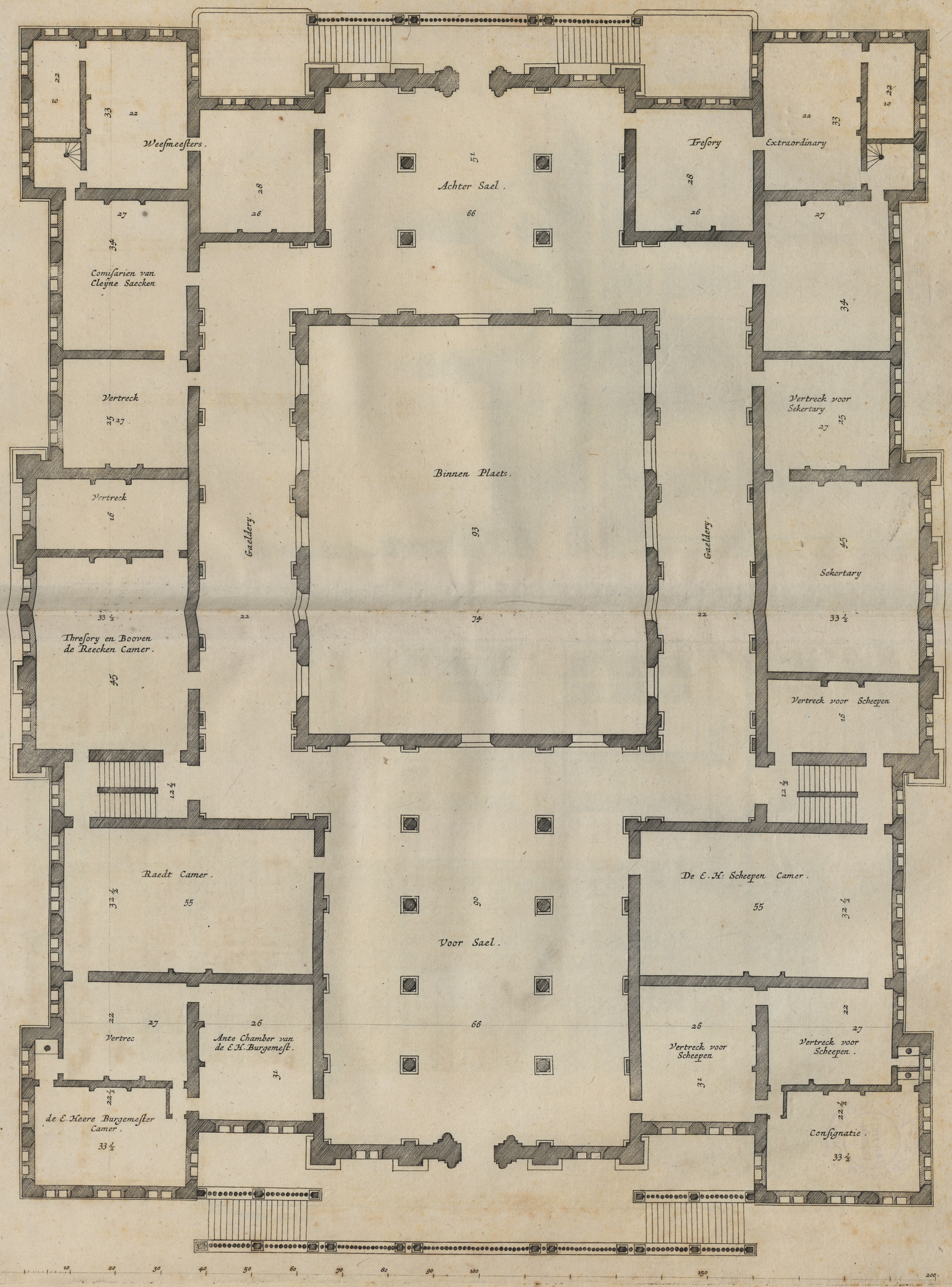
Weesmeesters.
Achter Sael.
Tresory
Extraordinary
Comisarien van Cleyne Saecken
Vertreck
Vertreck voor Sekertary
Binnen Plaets.
Vertreck
Gaeldery.
Gaeldery.
Sekertary
Thresory en Booven de Reecken Camer.
Vertreck voor Scheepen
Raedt Camer.
De E. H. Scheepen Camer.
Voor Sael.
Vertrec
Ante Chamber van de E. H. Burgemest.
Vertreck voor Scheepen
Vertreck voor Scheepen.
de E. Heere Burgemester Camer.
Consignatie.

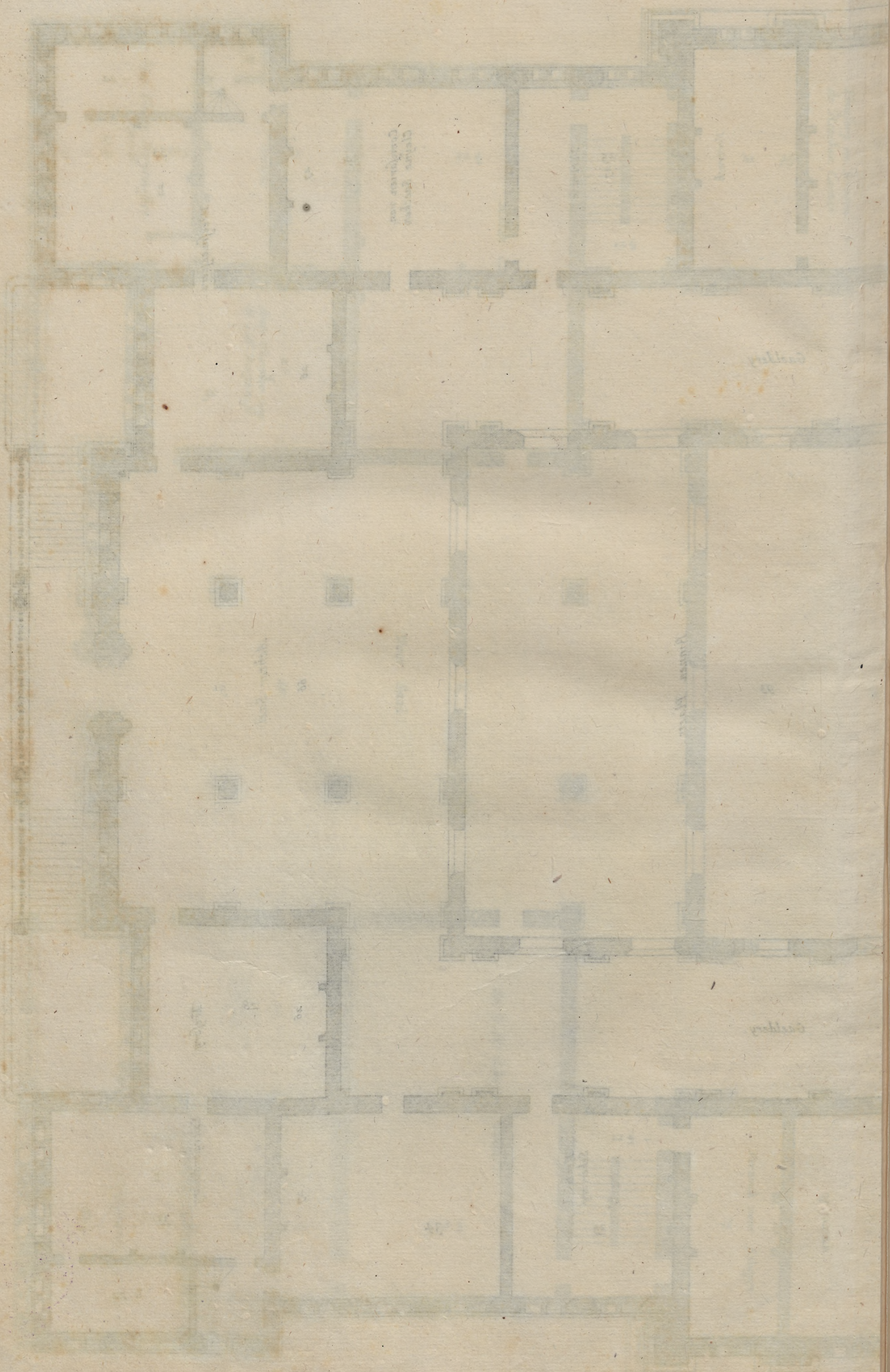

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

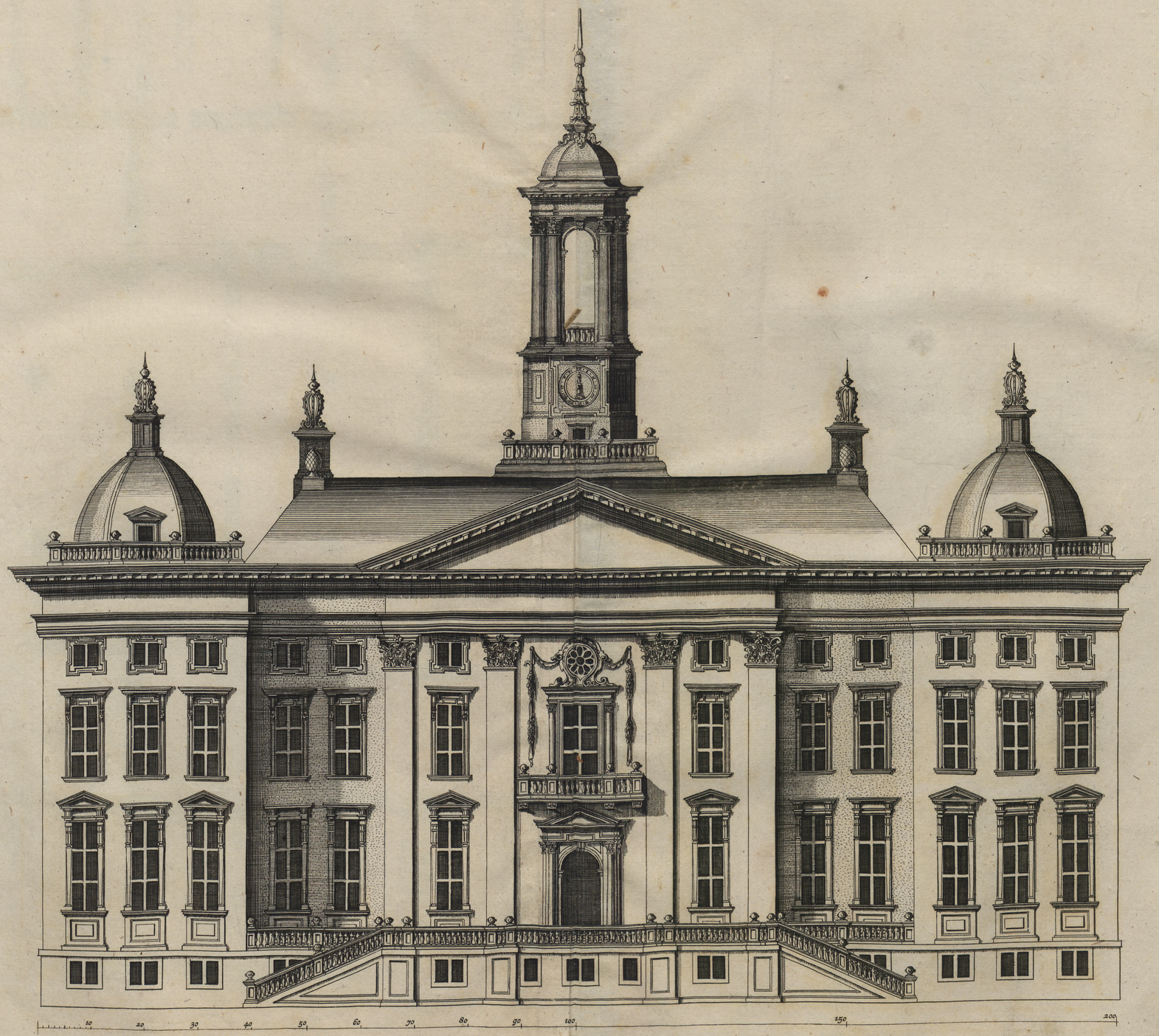

P. Vinghoons Inventor.

POLITECHNIKA GDAŃSKA
BIBLIOTEKA CENTRALNA

